สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

No 130205

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

นายประพันธ์ ขันโมลี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2564

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุมัติวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายประพันธ์ ขันโมลี แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

_____ ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

_____ กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ว่าที่ร้อยตรี _____ กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรัญ ซุยกระเดื่อง)

_____ กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ว่าที่ร้อยโท _____
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐชัย จันทชุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์

_____
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน.....ปี.....

ชื่อเรื่อง	:	การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา
ผู้วิจัย	:	นายประพันธ์ ขันโมลี
ปริญญา	:	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรัญ ชุยกระเดื่อง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา
ปีการศึกษา	:	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา โดยดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นในเสริมสร้างสมรรถนะการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 2) พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 3) ศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 4) ประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคาร จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบประเมิน แบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ The Kruskal-Wallis Test และสถิติทดสอบทีแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Dependent-simples t–test)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา มีสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนที่ต้องได้รับการเสริมสร้างมี 3 สมรรถนะได้แก่ สมรรถนะการกำหนดลักษณะภาระงาน สมรรถนะการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมิน และ สมรรถนะการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน โดยมีเนื้อหาสาระในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย หลักการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน แนวดำเนินการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน วิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน การสรุปผลและรายงานผล และมีแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา คือ การพัฒนาความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและการลงมือปฏิบัติจริง และการนิเทศ กำกับ ติดตาม 2) โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมี 7 องค์ประกอบ คือ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน สาระที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะ กิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล 3) ผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา พบว่า ครูมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยสมรรถนะการกำหนดลักษณะภาระงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนสมรรถนะการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินและสมรรถนะการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนอยู่ในระดับมาก 4) ผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีผลการประเมินด้านปัจจัยป้อน และด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา; โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะ; การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title	:	The Development of Reading, Critical Thinking, and Writing Evaluation Competency Enhancing Program for Teachers in Secondary School
Author	:	Mir Praphan Khanmolee
Degree	:	Doctor of Philosophy (Research and Evaluation Education) Rajabhat Maha Sarakham University
Advisors	:	Associate Professor Dr.Arun Suikraduang Associate Professor Dr.Piyatida Panya
Year	:	2020

ABSTRACT

This study aims to enhancing the program of evaluation competency of reading, critical thinking and writing for teachers in secondary school. The study was conducted along with the processes of the research and development approach, which has 4 procedures: 1) study the current condition and the needs assessment in strengthen capacity evaluation of reading, critical thinking and writing for teachers in secondary school. 2) The program for enhancing reading, critical thinking and writing evaluation competency for teachers in secondary school. 3) study the results of using the program for enhancing reading, critical thinking, and writing evaluation competency for teachers in secondary school 4) evaluate the program for enhancing reading, critical thinking, and writing evaluation competency for teachers in secondary school. Research sampling were 32 teachers from Phayakkhaphumwittayakhan school. The research instruments were interview form, test, evaluation form and questionnaire. The statistics used were percentage, average, standard deviation, Wilcoxon Signed Rank Test and Dependent-simples t–test.

The results found that 1) current conditions and the needs assessment in evaluation of reading, critical thinking and writing for teachers in secondary school. There were three competencies must be enhanced, those were; workload characteristic competency, tool creating competency and evaluation procedure and feed back data to learners competency.Guidelines for development and evaluation

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

of reading, critical thinking and writing. Procedures of reading, critical thinking, and writing summarizing and reporting. There were guidelines for enhancing reading, critical thinking and writing evaluation competency for teachers in secondary school is to enhancing directly with knowledge of both theory and practice and supervised, and coaching. 2). The program for enhancing reading, critical thinking and writing evaluation competency for teachers in secondary school consisted of 7 components: principles, purposes, reading, critical thinking and writing evaluation competency content which used to enhance competency, activities enhancing for competency, learning materials, measurement and evaluation. 3)The implementation of the program for enhancing reading, critical thinking and writing evaluation competency for teachers in secondary school found that The results of the knowledge test before and after the program implementation the teachers had higher level knowledge than before with statistical significance at the .01 level. Overall result of evaluation of reading, critical thinking and writing is in high level Workload competency is in the highest level, tool creating and evaluation procedures and feed back data to learners competency are in high level 4)The overall results of the evaluation of a reading, critical thinking, and writing evaluation competency enhancing program for secondary school teachers were at a high level considering in segment there are evaluation resulting input factor and process factor in the highest level but in product is in high level.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Keywords: Teacher in secondary school, The program for enhancing competency, Reading, Critical thinking and Writing evaluation

Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือและแนะนำอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรัญ ซุยกระเดื่อง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยกระตุ้นเตือนให้กำลังใจ ช่วยเหลือ สนับสนุนในทุกด้าน ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอย่างดียิ่ง อีกทั้งให้คำแนะนำ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้ มีความสมบูรณ์ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีเยี่ยม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ และรองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือแนะนำ ให้คำปรึกษาในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ให้การสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย และให้ความอนุเคราะห์เข้าร่วมกระบวนการตรวจสอบโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทั้งกระบวนการตอบแบบประเมิน และกระบวนการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการประเมินและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อการวิจัย ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ครูผู้สอน ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้โปรแกรมที่พัฒนาขึ้น ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ แก่ผู้วิจัยในระหว่างที่ทำการศึกษาวิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา รุ่นที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ให้การช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจมาโดยตลอด และเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการประสานงานต่าง ๆ

ขอกราบขอบพระคุณ พ่อสมาน แม่วนิดา ขันโมลี ผู้ให้กำเนิด และญาติพี่น้องทุก ๆ คน ที่คอยให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอบคุณนางนุชนาฏ ขันโมลี ภรรยา นางสาวปาจารีย์ สุวรรณมิตร นางสาวกานต์สินี ขันโมลี นายคุณาพันธ์ ขันโมลี และนายคุณานันต์ ขันโมลี ผู้เป็นบุตร ที่เป็นกำลังใจสำคัญที่สุด รวมทั้งกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่ทำให้ผู้วิจัยมีพลังและความมุ่งมั่นในการทำวิทยานิพนธ์นี้ให้เสร็จสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ อันพึงมีของวิทยานิพนธ์นี้ต่อผู้ที่สนใจศึกษา ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา ผู้เป็นบุพการีแห่งชีวิต ตลอดจนครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ซึ่งผู้วิจัยจะขอจดจำและระลึกถึงทุกท่านด้วยความเคารพบูชา ตลอดจนจะกตัญญูกตเวที เพื่อเป็นสิริมงคลของชีวิตตลอดไป

นายประพันธ์ ขันโมลี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญ

หัวเรื่อง **หน้า**

บทคัดย่อ ..... ก
ABSTRACT ..... ค
กิตติกรรมประกาศ ..... จ
สารบัญ ..... ฉ
สารบัญตาราง ..... ซ
สารบัญภาพ ..... ฎ
บทที่ 1 บทนำ 1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา 1
1.2 คำถามการวิจัย 5
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย 6
1.4 ขอบเขตการวิจัย 6
1.5 นิยามคำศัพท์เฉพาะ 9
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ 11
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม 12
2.1 การวัดและประเมินผล 12
2.2 การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน 29
2.3 สมรรถนะและตัวบ่งชี้ 52
2.4 โปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม 73
2.5 การพัฒนาวิชาชีพครู 84
2.6 หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ 94
2.7 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 100
2.8 ความคิดเห็นและความพึงพอใจ 104
2.9 การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ 104
2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 111
2.11 กรอบแนวคิดการวิจัย 115

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

หัวเรื่อง หน้า

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 128
ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 128
ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 132
ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 144
ระยะที่ 4 การประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 149
บทที่ 4 ผลการวิจัย 155
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 155
4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 155
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 157
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ 217
5.1 สรุปผล 217
5.2 อภิปรายผล 218
5.3 ข้อเสนอแนะ 223
บรรณานุกรม 225
ภาคผนวก 243
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวเชี่ยวชาญ 244
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 248
ภาคผนวก ค ภาพกิจกรรม 287
ภาคผนวก ง คู่มือโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 287
ภาคผนวก จ การเผยแพร่ผลงานวิจัย 421
การเผยแพร่ผลงานวิจัย 421
ประวัติผู้วิจัย 422

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

2.1 ขอบเขตการประเมินและตัวชี้วัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน 47

2.2 ผลการสังเคราะห์ สมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 71

2.3 ผลการสังเคราะห์ องค์ประกอบของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 77

3.1 รูปแบบการทดลองใช้โปรแกรมแบบกึ่งการทดลอง (Quasi Experimental Research) เป็นการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest-Posttest Design) 145

4.1 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 166

4.2 ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีต่อร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 1 หลักการ 167

4.3 ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีต่อร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมาย 168

4.4 ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีต่อร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครู 169

4.5 ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีต่อร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 4 สาระที่ใช้ ในการเสริมสร้างสมรรถนะ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน 170

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ หน้า

4.6 ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีต่อร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาองค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน 171
4.7 ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสี่กลุ่ม ที่มีต่อร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 6 สื่อการเรียนรู้ 174
4.8 ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีต่อร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 7 การวัดและประเมินผล 175
4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมของคู่มือโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 188
4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ภาพรวม 190
4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอน ด้านการกำหนดลักษณะภาระงาน 191
4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอน ด้านการกำหนดวิธีการและเครื่องมือการประเมิน 192
4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอน ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนาผู้เรียน 193
4.14 ผลการทดสอบความรู้การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาก่อนและหลังการดำเนินการใช้โปรแกรม 194

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ หน้า

4.15 ผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาวงรอบที่ 1 195
4.16 ผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาวงรอบที่ 2 198
4.17 ตัวบ่งชี้ ภาระงาน ชิ้นงาน การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 203
4.18 ตัวบ่งชี้ ภาระงาน ชิ้นงาน การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 204
4.19 จำนวน ร้อยละ ของผู้ประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามสถานภาพ 211
4.20 ความคิดเห็นของผู้รับการพัฒนาที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 211
4.21 จำนวน ร้อยละ ข้อเสนอแนะที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 214

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญภาพ

ภาพที่ หน้า

2.1 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 45
2.2 การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน 46
2.3 สรุปสมรรถนะตามแนวคิดของ ไมทรานิ, เดลไชและพิทท์ 54
2.4 ตัวแบบภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg model) และสภาพผิวนอกและแก่น ของสมรรถนะ 62
2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย 127
3.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎี ความต้องการจำเป็นการพัฒนา สมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับ ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 132
3.2 ขั้นตอนการดำเนินงานตามขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้าง สมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษา 144
3.3 ขั้นตอน ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 149
3.4 ขั้นตอน ระยะที่ 4 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 151
4.1 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 178
ค.1 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์นายอุทิน นิติกานต์การุณ 279
ค.2 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์นางเอมอร จันทนนตรี 279
ค.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์นางอรชุมา ด้วงช้าง 280
ค.4 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์นางกุสุมา โอษะคลัง 280
ค.5 ดร.ปรีชา การสอาด ผู้ดำเนินรายการ เชิญ ผศ. ดร.ปิยะธิดา ปัญญา กล่าวขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้เกียรติเข้าร่วมการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ 281
ค.6 ผู้วิจัยนำเสนอร่างโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 281

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพที่ หน้า

ค.7 ผู้ทรงคุณวุฒิอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะ และลงฉันทามติในการสัมมนา อิงผู้เชี่ยวชาญ 282
ค.8 ผู้วิจัยดำเนินการชี้แจงกับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคาร 282
ค.9 ดร.สัมภาษณ์ คำผุย วิทยากรดำเนินการจัดกิจกรรมตามโปรแกรม 283
ค.10 ดร.ปรีชา การสอาด วิทยากรดำเนินการจัดกิจกรรมตามโปรแกรม 283
ค.11 ดร.ปรีชา การสอาด วิทยากรดำเนินการจัดกิจกรรมตามโปรแกรม 284
ค.12 กิจกรรมการนิเทศ ติดตาม เยี่ยมชั้นเรียน 285
ค.13 กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 286

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกล่าวว่าจุดมุ่งหมายหลักของการจัดการศึกษาทุกระบบ คือ การเตรียมเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีศักยภาพและมีความสามารถในการแข่งขันได้ในอนาคตการให้การศึกษาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายจึงต้องให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ในชีวิตจริง สามารถคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.), 2552, น.1) ซึ่งสังคมโลกในปัจจุบันเป็นยุคของเศรษฐกิจฐานความรู้ มนุษย์ต้องดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ มากมาย การเข้าถึงข้อมูลทำได้ง่ายและรวดเร็ว การรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นตลอดเวลาทั้งจากการอ่าน การฟัง การดู ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาชี้ว่าร้อยละ 80-90 ของความรู้และข้อมูลที่มนุษย์ต้องการค้นหาได้จากการอ่านทั้งสิ้น สิ่งสำคัญที่ได้รับจากการอ่านอีกส่วนหนึ่งก็คือเป็นการบริหารกระบวนการคิดวิเคราะห์ ทำให้เกิดศักยภาพในการทำความเข้าใจกับสิ่งซับซ้อนได้ นี่คือสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงอยู่ในโลกยุคศตวรรษที่ 21ที่เต็มไปด้วยปรากฏการณ์ที่สลับซับซ้อนยิ่งกว่ายุคสมัยใด ๆ ที่ผ่านมา นอกจากนี้การอ่านยังเป็นช่องทางในการเสริมสร้างจินตนาการและความคิดไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถของตนเองให้เกิดขึ้น

จากการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment: PISA) ซึ่งริเริ่มโดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD) มีวัตถุประสงค์เพื่อหาตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษาให้แก่ประเทศในโครงการ ซึ่งประกอบด้วย ประเทศสมาชิก OECD (OECD Countries) และประเทศนอกกลุ่มสมาชิก OECD ซึ่งเรียกว่า ประเทศร่วมโครงการ (Partner Countries) PISA ใช้ความร่วมมือและความเชี่ยวชาญจากนานาชาติในการวางกรอบโครงสร้างการประเมินการสร้างเครื่องมือ และการศึกษาวิจัยเพื่อประกันคุณภาพของการศึกษาวิจัยให้สามารถเปรียบเทียบกันได้ในระดับนานาชาติ ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถชี้บอกถึงคุณภาพการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ได้ โดยโครงการ PISA ดำเนินการประเมินอย่างต่อเนื่องทุก ๆ 3 ปี เพื่อติดตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนและมุ่งให้ข้อมูลแก่ระดับนโยบาย กลุ่มตัวอย่างของ PISA คือ นักเรียนกลุ่มอายุ 15 ปี ซึ่งสากลถือว่าเป็นวัยจบการศึกษาภาคบังคับ การประเมินของ PISA ไม่เน้นการประเมินความรู้ตามหลักสูตรในโรงเรียน แต่เน้นการประเมินความสามารถของนักเรียน

ในการใช้ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตจริง หรือที่เรียกว่า "การรู้เรื่อง" (Literacy) ใน 3 ด้าน ได้แก่ การรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ซึ่งการรู้เรื่องทั้งสามด้านนี้ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นสิ่งที่ประชากรจำเป็นต้องมีเพื่อการพัฒนาและการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยที่ผลการประเมิน PISA 2000 จนถึง PISA 2015 ของประเทศไทย พบว่าผลการประเมินทั้งสามด้านมีแนวโน้มลดลงแม้ว่าช่วง PISA 2009 ถึง PISA 2012 ผลการประเมินด้านวิทยาศาสตร์ การอ่าน และคณิตศาสตร์จะมีแนวโน้มสูงขึ้น และยังพบว่าผลการประเมิน PISA 2015 ทั้งสามด้านกลับมีคะแนนลดลงจาก PISA 2012 โดยการอ่านเป็นด้านที่มีคะแนนลดลงมากที่สุด (ลดลง 32 คะแนน) รองลงมาคือ วิทยาศาสตร์ (ลดลง 23 คะแนน) ซึ่งทั้งสองด้านลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คะแนนเฉลี่ย OECD ของการอ่าน ใน PISA 2015 เป็นคะแนนมาตรฐานที่ 493 คะแนน คะแนนเฉลี่ยการอ่านของนักเรียนไทย คือ 409 คะแนน ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD มากกว่าหนึ่งระดับ ทั้งนี้ นักเรียนไทยกลุ่มสูง (กลุ่มที่มีคะแนนอยู่ที่ 10% บน) มีคะแนนการอ่าน 514 คะแนน กับนักเรียนไทยกลุ่มต่ำ (กลุ่มที่มีคะแนนอยู่ที่ 10% ล่าง) มีคะแนนการอ่าน 308 คะแนน มีช่องว่างกว้างเกือบสามระดับ ซึ่งเท่ากับนักเรียนที่มีการเรียนที่แตกต่างกันถึงสามปี(สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.), 2559, น. 9-10) ดังนั้นความสามารถด้านการอ่านจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการปรับปรุงพัฒนาอย่างเร่งด่วนเพื่อให้นักเรียนไทยมีความสามารถทัดเทียมนานาประเทศ อันหมายถึงความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกของประเทศไทยดีขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดหมายสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย และกรอบทิศทางในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดที่กำหนดในสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ มีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นการประเมินศักยภาพของผู้เรียนในการอ่านหนังสือเอกสาร และสื่อต่าง ๆ เพื่อหาความรู้เพิ่มพูนประสบการณ์ความสุนทรีย์และประยุกต์ใช้แล้วนำเนื้อหาสาระที่อ่านมาคิดวิเคราะห์ นำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์ สร้างสรรค์ การแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ และถ่ายทอดความคิดนั้นด้วยการเขียนที่มีสำนวนภาษาถูกต้องมีเหตุผลและลำดับขั้นตอนในการนำเสนอ สามารถสร้างความเข้าใจแก่ผู้อ่านได้อย่างชัดเจนตามระดับความสามารถในแต่ระดับชั้นกรณีผู้เรียนมีความบกพร่องในกระบวนการด้านการเห็นหือที่เกี่ยวข้องทำให้เป็นอุปสรรคต่อการอ่านสถานศึกษาสามารถปรับวิธีการประเมินให้เหมาะสมกับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และสรุปผลเป็นรายปี รายภาค เพื่อวินิจฉัยและใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนและ

ประเมินการเลื่อนขั้นตลอดจนการจบการศึกษาระดับต่าง ๆ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554, น. 1-2) และได้กำหนดแนวทางการพัฒนาผู้เรียนที่เน้นให้มีความเป็นเลิศทางด้านทักษะการอ่าน สามารถนำสิ่งที่อ่านหรือสารที่ได้รับไปผ่านกระบวนการคิดอย่างมีระบบเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านได้อย่างมีวิจารณญาณแล้วสื่อสารต่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ด้วยการเล่าหรือเขียนได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เหมาะสมกับระดับชั้นหรือวัยของผู้เรียน อย่างไรก็ตามแม้จะมีแนวทางการพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนมาโดยตลอด แต่การดำเนินการยังไม่มีเอกภาพหรือมีวิธีการที่ชัดเจนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและมีความเป็นเลิศทางการอ่านได้ ส่งผลให้ผลการประเมินด้านการอ่านของนักเรียนไทยอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ผลการประเมินความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับไม่น่าพอใจ นักเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษามีปัญหาด้านการเขียนคำภาษาไทยผิด เรียงรูปประโยคไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และข้อความที่เขียนไม่สามารถสื่อความหมายได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554, น.1-2)

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรนั้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการวัดและประเมินผล คือ ครู เพราะครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์เสริมสร้างผู้เรียนให้เป็นบุคคลใฝ่รู้ใฝ่เรียนฝึกให้มีความสามารถในการคิดและการปฏิบัติงานที่สูงกว่าพื้นฐานธรรมดาเรียนรู้โลกใหม่แต่ไม่ลืมธรรมชาติและท้องถิ่นของตนเอง ครูจึงควรมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้ คือ 1) สอนและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และตามสมรรถนะ 3) จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน เรียนจากประสบการณ์จริง คิดเป็นทำเป็น 4) ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และบุคลิกภาพที่ดี 5) จัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อม 6) เรียนรู้ไปพร้อมผู้เรียน 7) ประเมินผู้เรียนจากพัฒนาการ และพฤติกรรม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, น. 22-28)

มาตรฐานวิชาชีพครูได้กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียน โดยครูจะต้องดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามมาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ข้อที่ 5 ความรู้เรื่องการวัดและประเมินผลการศึกษา ดังนี้ คือ ด้านสาระความรู้ 1) หลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผลการศึกษา2) การสร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา 3) การประเมินตามสภาพจริง 4) การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน 5) การประเมินภาคปฏิบัติ 6) การประเมินผลแบบย่อยและแบบรวมด้านสมรรถนะการวัดและประเมินผล 1) สามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพความเป็นจริง 2) สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนรู้และหลักสูตร (สำนักมาตรฐานวิชาชีพ, 2548, น. 25) ซึ่งการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินเป็นการพัฒนาความสามารถในการจัดการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Milstein and Cotton, 2000) มีความเกี่ยวข้องกับการออกแบบการนำไปใช้ในการสอนการเรียนรู้กลยุทธ์ที่ช่วยให้บุคคลกลุ่มหรือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

องค์กรเกิดการเรียนรู้ว่าอะไรมีประสิทธิผลมีประโยชน์มีการฝึกฝนการประเมิน และมีความเป็นมืออาชีพ วัตถุประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะ มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเจตคติ ด้านความรู้และด้านทักษะ (Preskill and Boyle, 2008) แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินเริ่มจากการพัฒนาให้บุคคลเกิดความรู้ ความคิด ทักษะและมีเตคติที่ดีเกี่ยวกับการประเมิน การให้บุคคลมีประสบการณ์ในการปฏิบัติการประเมินจนกระทั่งมีการแสดงออกในการปฏิบัติการประเมินอย่างมีประสิทธิภาพ(Houston, 1992 และ Duignan, 2002) มีการประเมินสมรรถนะการประเมินทั้งในระหว่าง (Formative Evaluation) และสิ้นสุด (Summative Evaluation) ของกระบวนการเสริมเสริมสมรรถนะการประเมิน (Duignan, 2002) ผลลัพธ์สำคัญที่ต้องการให้เกิดสมรรถนะการประเมินในระดับบุคคลก็คือความรู้ และพฤติกรรมที่สามารถเชื่อมโยงการประเมินสู่การปฏิบัติงานประจำของตนเองและเจตคติที่มีการเปลี่ยนแปลงต่อการประเมินดีขึ้น (Taut, 2007)

ปัจจุบันครูและบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้มีความรู้และสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีทักษะในการดำรงชีวิตและสอดคล้องกับสภาพสังคมในยุคปัจจุบัน สามารถปรับตัวและประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันในการแก้ปัญหา คิดตัดสินใจบนฐานของความสมเหตุสมผล โดยมีงานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่า การที่ครูมีความรู้ ทักษะที่เหมาะสม รวมถึงการเตรียมครูให้มีสมรรถนะที่ดีย่อมส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Darling-Hammond, 1999 และ Brookfield and Stephen, 1995) ซึ่งกระบวนการในการพัฒนาบุคลากรครูมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การศึกษาด้วยตนเอง การศึกษาต่อ การศึกษาทางไกล การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การนิเทศ การชี้แนะ การเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์ โดยกระบวนการพัฒนาต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายๆ ด้าน ยึดหลักการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ที่เน้นทั้งผลิตผลงานที่เกิดจากการทำกิจกรรมที่กำหนด การพัฒนาความคิดและการทำงานร่วมกันในกระบวนการเรียน และการเรียนรู้จากประสบการณ์ สร้างความคิดรวบยอดด้วยวิธีการต่างๆ พัฒนาตนและบูรณการเพื่อนำไปใช้ (อ้อม ประนอม, 2553, น. 52-54) โดยเริ่มจากการพิจารณาปัญหาประเมินความต้องการจำเป็น ออกแบบการเรียนรู้ (The Learning Design) ให้สัมพันธ์กับทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ออกแบบการประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบที่วางไว้ (Robin, et al., 1995, น. 467-468) โดยแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนา และส่งเสริมความเป็นมืออาชีพของครูผู้สอนดังกล่าว คือ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เนื่องจากชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการรวมตัวกันเป็นกลุ่มของครูผู้สอนเพื่อร่วมมือรวมพลัง เรียนรู้ร่วมกันและสะท้อนผลการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายหลักคือเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามกรอบสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน 3 ด้าน คือ การกำหนดลักษณะภาระงาน การกำหนดวิธีการและเครื่องมือประเมิน และการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน ซึ่งปัญหาที่พบและทักษะที่ครูผู้สอนต้องการได้รับการพัฒนามากที่สุดคือการกำหนดวิธีการและสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน และการกำหนดลักษณะภาระงานเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ครูผู้สอนจึงควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนตามสภาพปัญหาที่พบ โดยเฉพาะทักษะการสร้างเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่สามารถวัดและประเมินผลการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของผู้เรียนได้

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา โดยนำแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ภายใต้ความร่วมมือของผู้มีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งความรู้ ทักษะการปฏิบัติงานและเจตคติของครูผู้สอนให้สามารถประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามระดับความสามารถและศักยภาพของผู้เรียนให้เติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ อีกทั้งเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษาที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับการเรียนรู้ยุคใหม่อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.2 คำถามวิจัย

1.2.1 ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาเป็นอย่างไร

1.2.2 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครู ผู้สอนระดับมัธยมศึกษาที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

1.2.3 ผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาเป็นอย่างไร

1.2.4 ผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1.3.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็น ในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

1.3.2 เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

1.3.3 เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

1.3.4 เพื่อประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Maha Sarakham University

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1.1 เอกสารสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ คู่มือ เอกสารผลงานทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับที่เกี่ยวข้องกับด้านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน การพัฒนาโปรแกรมหรือการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 15 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 5 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 7 คน บุคลากรที่รับผิดชอบงานเกี่ยวกับการพัฒนาครูของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 3 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

2.1 สมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

2.2 ความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

2.3 แนวทางในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

3.1 สมรรถนะครูผู้สอนด้านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

3.2 แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

3.3 วิธีการพัฒนาครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

3.4 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาโดยการการสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 11 คน ได้แก่

1.1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน

1.1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยาการศึกษา จำนวน 2 คน

1.1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 3 คน

1.1.4 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการปฏิบัติจริง จำนวน 3 คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.2 ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคาร ซึ่งเป็นคนละกลุ่มกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30คนที่เป็นกลุ่มศึกษานำร่อง (Pilot Study) ในการใช้คู่มือโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาเบื้องต้นก่อนนำมาปรับปรุงและนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

2.2 ความคิดเห็นที่มีต่อความชัดเจนของคู่มือการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1 องค์ประกอบของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

3.2 องค์ประกอบของคู่มือการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ครูผู้สอนโรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคาร จำนวน 32 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งประกอบด้วยครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และเป็นครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 16 คน และครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 16 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ การใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะด้านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ระยะที่ 4 การประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 4 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คนและ ครูผู้สอน จำนวน 32 คน รวมจำนวน 45 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ การใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

สมรรถนะด้านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครู หมายถึง ความรู้ คุณลักษณะ และทักษะของครูที่จำเป็นในการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียน ประกอบด้วย 1) สมรรถนะการกำหนดลักษณะภาระงานสมรรถนะการกำหนดลักษณะภาระงาน 2)สมรรถนะการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน 3) สมรรถนะการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน

สมรรถนะการกำหนดลักษณะภาระงานสมรรถนะการกำหนดลักษณะภาระงาน หมายถึง ความรู้ คุณลักษณะและทักษะของครู ในการวิเคราะห์ตัวชี้วัดการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เพื่อกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประเด็นการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน การคัดสรรสื่อเพื่อให้นักเรียนหาข้อมูลสารสนเทศได้สอดคล้องกับขอบเขตการประเมินตามตัวชี้วัดในแต่ละระดับชั้น การเงื่อนไขของภาระงานได้ตรงกับประเด็นการตรวจสอบและการใช้ประเด็นคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านและสามารถถ่ายทอดความคิดของตนด้วยการเขียน ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้ 1) สามารถวิเคราะห์ตัวชี้วัดการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเพื่อกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประเด็นการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน 2) สามารถกำหนดสื่อหรือให้ผู้เรียนเลือกอ่านได้สอดคล้องกับขอบเขตการประเมินตามตัวชี้วัดในแต่ละระดับชั้น 3) สามารถกำหนดเงื่อนไขของภาระงานได้ตรงกับประเด็นการตรวจสอบและ 4) สามารถใช้ประเด็นคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านและสามารถถ่ายทอดความคิดของตนด้วยการเขียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สมรรถนะการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน หมายถึง ความรู้ คุณลักษณะ และทักษะของครู ในด้านกระบวนการพัฒนาและประเมินหลักการและรูปแบบการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน การเลือกวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนการกำหนดเกณฑ์การตัดสินความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้ 1) สามารถอธิบายกระบวนการพัฒนาเครื่องมือประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ได้ถูกต้อง 2) สามารถอธิบายรูปแบบการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ทั้ง 4 รูปแบบ ได้ถูกต้อง 3) สามารถเลือกวิธีการและเครื่องมือประเมินได้ตรงกับขอบเขตและตัวชี้วัดการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของแต่ละระดับชั้น 4) สามารถสร้างและใช้เครื่องมือประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ที่มีคุณภาพ และมีความหลากหลายและ 5) สามารถกำหนดเกณฑ์การตัดสินความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนได้สอดคล้องขอบเขตและตัวชี้วัดการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของแต่ละระดับชั้น

สมรรถนะการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน หมายถึง ความรู้ คุณลักษณะและทักษะของครูในด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับกระตุ้น สร้างเสริมแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดแรงผลักดันภายในที่จะพัฒนาตนเอง ให้ข้อมูลย้อนกลับที่ตีความผลการประเมินโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนด ตรงประเด็น อธิบายผลที่เกิดตามจริง และใช้ผลการประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนสำหรับการปรับปรุงพัฒนาดูความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรคในการเรียน ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้ 1) สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อสร้างเสริมแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดแรงผลักดันภายในที่จะพัฒนาตนเอง 2) สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับที่ตีความผลการประเมินโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนด 3) สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับได้ตรงประเด็น อธิบายผลที่เกิดตามจริง 4) สามารถใช้ผลการประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนสำหรับการปรับปรุงพัฒนาดูความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรคในการเรียน

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา หมายถึง โปรแกรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบเพื่อใช้เสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน สำหรับครู โดยมีองค์ประกอบสำคัญ จำนวน 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของโปรแกรม 2) จุดมุ่งหมายของโปรแกรม 3) สมรรถนะที่ต้องการเสริมสร้าง 4) สาระที่ใช้ในการเสริมสร้าง 5) กิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะ 6) สื่อการเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล

การประเมินโปรแกรม หมายถึง การตัดสินคุณค่าของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตามแนวคิดเชิงระบบ ประกอบด้วย การประเมินด้านปัจจัยป้อน (Input) การประเมินด้านกระบวนการ (Process) และการประเมินด้านผลผลิต (Output)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การประเมินด้านปัจจัยป้อน (Input) หมายถึง การตัดสินคุณค่าของเอกสารประกอบโปรแกรม สื่อวิทยากรเวลาที่ใช้ และความพร้อมของผู้รับการพัฒนาของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

การประเมินด้านกระบวนการ (Process) หมายถึง การตัดสินคุณค่าของขั้นตอนการจัดกิจกรรม ความหลากหลายของกิจกรรม การนิเทศ ติดตาม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

การประเมินด้านผลผลิต (Output) หมายถึง การตัดสินคุณค่าของความรู้ทักษะความตระหนักและความพึงพอใจของผู้รับการพัฒนาของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นผลงานวิชาการที่สามารถประยุกต์ให้เกิดประโยชน์โดยตรงและมีความสำคัญต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา โดยมีความสำคัญ ดังนี้

1.6.1 ได้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาที่ผ่านการกลั่นกรอง ตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ อันจะนำมาซึ่งสารสนเทศ ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาและการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยในศตวรรษที่ 21

1.6.2 สถานศึกษาได้แนวทางที่เกิดขึ้นจากการวิจัยที่เป็นระบบเพื่อประกอบการวางแผนกำหนดแนวทางการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครู ให้มีประสิทธิภาพ ตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

1.6.3 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครูในครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้ได้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ ทั้งด้านปัจจัยป้อน ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต จึงถือได้ว่าการวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาศาสตร์ทางด้านการประเมินวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาศาสตร์ทางด้านการประเมิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2
การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล
2. การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน
3. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะและตัวบ่งชี้
4. แนวคิดเกี่ยวกับโปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม
5. การพัฒนาวิชาชีพครู
6. การเรียนรู้ของผู้ใหญ่
7. ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
8. ความคิดเห็นและความพึงพอใจ
9. การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
11. กรอบแนวคิดของการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

2.1.1 ความหมายการวัด

ได้มีผู้ให้ความหมายการวัด ไว้ดังนี้

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2548, น.3) ให้ความหมาย การวัดผล หมายถึง กระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ให้กับบุคคล สิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างมีกฎเกณฑ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แทนปริมาณหรือคุณภาพของลักษณะที่จะวัด

ทิวัตถ์ มณีโชติ (2549, น. 2) ให้ความหมาย การวัด หมายถึง กระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์แทนปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการวัด และให้ความหมายของการวัดผล ว่าหมายถึง กระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์แทนปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการวัด โดยสิ่งที่ต้องการวัดนั้นเป็นผลมาจากการ

กระทำหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน เช่น การวัดผลการเรียนรู้สิ่งที่วัด คือผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน

สมนึก ภัททิยธนี (2549, น. 1) ได้ให้ความหมาย การวัดผล (Measurement) หมายถึง กระบวนการหาปริมาณหรือจำนวนของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือ อย่างใดอย่างหนึ่งมาวัด ผลจากการวัดออกมาเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์

ปรองชน พูลสวัสดิ์ (2550, น. 3) ให้ความหมาย การวัดผล หมายถึง ผลเกิดจากการนำเครื่องมือไปทดสอบกับผู้สอบ แล้วกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์แทนคุณลักษณะของสิ่งที่วัด และให้ความหมายของ การวัดผลการศึกษา หมายถึง การนำเครื่องมือวัดทางการศึกษาไปทดสอบกับผู้เรียนหรือผู้สอบ แล้วจะเกิดผลที่เป็นปริมาณหรือสัญลักษณ์แทนสิ่งที่วัด เช่น การใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวัดความถนัดทางการเรียน เป็นต้น

Tyler (อ้างถึงในบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2543, น. 229) นำเสนอความหมายในเชิงจิตวิทยาว่า “เป็นการรวมของกิจกรรมหลายอย่างในกิจกรรมเหล่านั้นมีสิ่งที่เหมือนกันอย่างหนึ่งคือการใช้จำนวน

Guilford (อ้างถึงในรัตนะ บัวสนธ์, 2555, น. 1) นำเสนอความหมายไว้อย่างกว้าง ๆ ว่า “การวัดผลเป็นการพิจารณาหรือตีค่าข้อมูลในรูปของตัวเลข”

Stevens (อ้างถึงในรัตนะ บัวสนธ์, 2555, น.1) นำเสนอความหมายจำกัดว่า “การวัดเป็นการกำหนดค่าตัวเลขให้แก่สิ่งของหรือเหตุการณ์ภายใต้กฎเกณฑ์บางอย่าง”

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สรุปได้ว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ให้กับสิ่งที่ต้องการวัด โดยใช้เครื่องมือหรือให้สถานการณ์กับผู้ถูกวัดหรือสิ่งที่วัดแสดงคุณลักษณะที่ต้องการวัดออกมา

2.1.2 หลักการวัดผลการศึกษา

สุมาลี จันทร์ชลอ (2542, น. 13–14) ได้นำเสนอหลักการการวัดผลการศึกษาไว้ดังนี้

1. วัดให้ตรงจุดประสงค์ สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการวัดผลแต่ละครั้ง คือวัตถุประสงค์การวัดต้องตรงวัตถุประสงค์ หรือสิ่งที่ต้องการวัด หากวัดไม่ตรงวัตถุประสงค์จะไม่สามารถสื่อความหมายเกี่ยวกับปริมาณหรือขนาดของสิ่งที่วัดได้ สาเหตุวัดไม่ตรงวัตถุประสงค์ อาจเนื่องจาก

1.1 ผู้วัดไม่รู้จักคุณลักษณะสิ่งที่วัดจึงไม่รู้ว่าวัดอะไร

1.2 ใช้เครื่องมือวัดไม่ถูกต้อง ลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด ซึ่งเป็นนามธรรมมีความแตกต่างกัน การใช้เครื่องมือวัดจะต้องเหมาะสม และตรงกับสิ่งที่วัด

1.3 วัดไม่ครบถ้วน อาจเนื่องมาจากเครื่องมือที่ใช้วัดไม่ดี การวัดไม่ครอบคลุมหรือไม่เป็นตัวแทนของลักษณะที่ต้องการวัด ทำให้วัดได้เพียงบางส่วน ผลการวัดจึงสรุปแน่นอนไม่ได้

2. ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ เครื่องมือที่วัดไม่ว่าจะเป็นแบบใดก็ตามต้องมีคุณภาพ กล่าวคือ วัดได้เที่ยงหรือมีความเที่ยง (Reliability) สูงวัดได้ครบถ้วนมีความตรง (Validity) กับวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการวัด เครื่องมือที่วัดมีความเป็นปรนัย (Objectivity) การใช้ภาษาชัดเจนไม่กำกวม ผู้อ่านอ่านแล้วเข้าใจตรงกัน มีระบบการให้คะแนนที่เที่ยงธรรม เมื่อเครื่องมือดี มีคุณภาพในเวลาที่จะนำไปใช้ต้องนำไปใช้ให้ถูกวิธี เหมาะสมกับกลุ่มและจุดประสงค์ในการใช้เครื่องมือนั้นๆ และเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสม มีคุณภาพควรทำความคุ้นเคยกับเครื่องมือก่อนนำไปใช้

3. แปลผลได้ถูกต้อง ผลจากการวัดผลทางการศึกษาส่วนมากจะเป็นคะแนนหรือระดับคะแนน ซึ่งถ้าใช้เครื่องมือวัดที่ดี และคะแนนที่ได้เป็นตัวแทนประชากรของสิ่งที่ต้องการวัด คะแนนจะมีความตรงและจะมีความหมายเมื่อนำไปใช้เปรียบเทียบกับกลุ่มหรือเกณฑ์ ดังนั้นการแปลผลให้มีความหมายถูกต้องควรต้องพิจารณาเกณฑ์หรือกลุ่มที่นำมาเปรียบเทียบ รวมทั้งต้องคำนึงถึงคุณลักษณะที่เป็นตัวแทนที่จะอ้างถึงด้วย ไม่แปลผลนอกกรอบของความเป็นตัวแทนนั้นๆ

4. ใช้ผลการวัดให้คุ้มค่า ถ้าเครื่องมือวัดมีคุณภาพ ผลจากการวัดอาจเป็นดัชนีบอกความสามารถของผู้สอบในขณะเดียวกันหากใช้ข้อมูลเป็นจะสามารถเป็นเครื่องมือบอกจุดเด่นจุดด้อยของผู้สอบ และสามารถใช้ผลนี้เพื่อพัฒนาจุดเด่นของผู้ได้รับการทดสอบหรือแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนที่ยังด้อย เพื่อให้ผลสุดท้ายของการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ผลจากการวัดควรให้ข้อมูลของผู้เรียนเกี่ยวกับระดับความสามารถโดยภาพรวม ความสามารถเด่นและด้อยในบางจุดความเจริญงอกงามหรือความก้าวหน้าของผู้เรียน และสามารถใช้ผลสอบเพื่อบอกถึงคุณภาพของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สมนึก ภัททิยธนี (2549, น. 15-16) ได้นำเสนอหลักการวัดผล ดังนี้

1. ต้องวัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน กล่าวคือ การวัดผลจะเป็นการตรวจสอบผลการสนอของครูว่า นักเรียนเกิดพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายการสอนมากน้อยเพียงใด

2. เลือกใช้เครื่องมือวัดที่ดีและเหมาะสม เครื่องมือวัดที่ดี มีคุณภาพช่วยให้ผลการวัดถูกต้องแม่นยำและน่าเชื่อถือ และควรใช้เครื่องมือวัดที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้การวัดถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด

3. ระวังความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาดจากการวัด กล่าวคือ ต้องระวังความบกพร่องของเครื่องมือหรือวิธีการวัดของครู และต้องมีความสนใจหรือฝึกทักษะในการวัดอยู่เสมอ

4. ประเมินผลการวัดให้ถูกต้อง ครูจะต้องนำผลการวัดไปประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด และต้องแปลผลให้ถูกต้อง สมเหตุสมผลแลดะมีความยุติธรรม

5. การใช้ผลการวัดให้คุ้มค่า โดยจุดประสงค์สำคัญของการวัด คือ เพื่อค้นและพัฒนาสมรรถภาพของนักเรียน และหาทางปรับปรุงแก้ไขแต่ละคนให้ดีขึ้น พร้อมทั้งหาวิธีปรับปรุงการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า หลักการวัดผลที่สำคัญได้แก่ วัดให้ตรงจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด โดยเลือกใช้เครื่องที่ดี มีคุณภาพ และเหมาะสมควบคุมความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการวัดประเมินผลการวัดให้ถูกต้องใช้ผลการวัดการวัดให้เกิดความคุ้มค่าทั้งในด้านงบประมาณคน และเวลา

2.1.3 วัตถุประสงค์ของการวัดผลการศึกษา

สุมาลี จันทร์ชลอ (2542, น. 15) ได้นำเสนอไว้ว่าการวัดผลการศึกษาแต่ละครั้งอาจมีวัตถุประสงค์ในการสอบวัดต่างกัน และอาจนำไปใช้ในแง่มุมต่างๆ กัน อาจแบ่งได้ดังนี้

1. การวัดเพื่อจัดตำแหน่ง เป็นการสอบวัดเพื่อบอกให้รู้ว่าผู้สอบมีความรู้ความสามารถในระดับใดของกลุ่ม เพื่อจุดประสงค์ที่จะจัดตำแหน่งให้กับผู้สอบ โดยทั่ว ไปอาจนำไปใช้ในการสอบเพื่อคัดเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งต่างๆ

2. การวัดเพื่อเปรียบเทียบ เป็นการวัดเพื่อบอกให้รู้ว่าผู้สอบแต่ละคนพัฒนาจากเดิมมากน้อยเพียงใด การเปรียบเทียบในการสอบจึงเป็นการเปรียบเทียบกับตัวของผู้สอบเอง จากการวัดด้วยแบบทดสอบคู่ขนาน หรือข้อสอบฉบับเดียวกัน 2 ครั้ง ผลจากการสอบวัดจึงเป็นประโยชน์ โดยตรงกับผู้สอบ และสามารถนำมาใช้พัฒนาตนเอง

3. การวัดเพื่อการวินิจฉัย เป็นการค้นหาข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างละเอียดถึงสาเหตุของข้อบกพร่องนั้น โดยปกติจะต้องสร้างเครื่องมือเพื่อจุดประสงค์นี้โดยเฉพาะ เพื่อจะสามารถบอกได้ว่าการที่ผู้เรียนตอบเช่นนั้นในแต่ละข้อเป็นเพราะข้อบกพร่องด้านใด ผลการจากการสอบจะนำไปใช้เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องนั้น

4. การวัดเพื่อพยากรณ์ วัตถุประสงค์ของการวัดประเภทนี้เป็นการนำผลไปใช้ในอนาคต เพื่อได้ข้อมูลว่าผู้สอบมีความสามารถเท่าใด และควรจะเรียนหรือทำอะไรได้ดีมากน้อยเพียงใดในอนาคตซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนว

5. การวัดเพื่อการประเมินผล เป็นการวัดเพื่อผลสรุป เพื่อประเมินหรือตีค่าความสามารถของผู้สอบ ในแง่มุมกลับกัน ผลการประเมินอาจบอกถึงประสิทธิผลของการจัดการศึกษาด้วย โดยให้ข้อมูลว่าผู้สอบมีความสามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

สมนึก ภัททิยธนี (2549, น. 8-9) ได้นำเสนอจุดมุ่งหมายของการวัดผลการศึกษา ไว้ดังนี้

1. วัดเพื่อค้นและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน หมายถึง การวัดผลเพื่อดูว่านักเรียนบกพร่องหรือไม่เข้าใจในเรื่องใด อย่างไร แล้วครูพยายามอบรม สั่งสอน นักเรียนให้เกิดการเรียนรู้และมีความเจริญงอกงามตามศักยภาพของนักเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. วัดผลเพื่อวินิฉัย (Dianosis) หมายถึง การวัดผลเพื่อค้นหาจุดบกพร่องของนักเรียนที่มีปัญหาว่า ยังไม่เกิดการเรียนรู้ตรงจุดใด เพื่อหาทางช่วยเหลือ ครูจะนำไปใช้ในการจัดสอนซ่อมเสริม ได้ถูกต้อง

3. วัดผลเพื่อจัดอันดับหรือจัดทำตำแหน่ง (Placment) หมายถึง การการวัดผลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนในกลุ่มเดียวกันว่าใครเก่งกว่า ใครควรได้อันดับที่ 1,2,3 หรือใครควรได้เกรด A,B,C ใครสอบได้-สอบตก หรือ สอบผ่าน-ไม่ผ่าน เป็นต้น

4. วัดผลเพื่อเปรียเทียบหรือเพื่อทราบพัฒนาการของนักเรียน (Assessment) หมายถึง การวัดผลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนเอง (ไม่ได้เปรียบเทียบกับนักเรียนคนอื่น) ว่าเจริญงอกงามขึ้นจากเดิมมากน้อยเพียงใด เช่น การสอนก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Postest) หรือการวัดผลในแต่ละภาคเรียนแล้วนำผลมาเปรียบเทียบกัน

5. วัดผลเพื่อพยากรณ์ (Prediction) หมายถึง การวัดเพื่อนำผลที่ได้ไปคาดคะเนหรือทำนายเหตุการณ์ในอนาคต เช่น เรื่องของการแนะแนว ว่านักรเยนคนใดควรเรียนสาขาใด อาชีพใด จึงจะเรียนได้สำเร็จ หรือนำผลจากการวัดมาพิจารณาว่านักเรียนคนใดควรจะได้รับคัดเลือเข้าเรียนต่อ เป็นต้น

6. วัดผลเพื่อประเมิน (Evaluation) หมายถึง การวัดเพื่อนำผลที่ได้มาตัดสิน หรือสรุปคุณภาพของการจัดการศึกษาว่ามีประสิทธิภาพสูงหรือต่ำ หลักสูตรเหมาะสมหรือไม่ ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร รวมทั้งนำไปวิเคราะห์ผลบางอย่าง เช่น เครื่องมือเหมาะสมหรือไม่ เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สรุปได้ว่า การวัดผลการศึกษา มีวัตถุประสงค์สำคัญ ได้แก่ เพื่อค้นและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน เพื่อวินิฉัย เพื่อจัดอันดับ เพื่อเปรียเทียบหรือเพื่อทราบพัฒนาการของนักเรียน เพื่อพยากรณ์และเพื่อประเมิน

2.1.4 ประโยชน์การวัดผลการศึกษา

สมนึก ภัททิยธนี (2549, น. 9) ได้นำเสนอไว้ว่า กระบวนการวัดผลทางการศึกษาต้องอาศัย งบประมาณ เวลา แรงกาย และพลังความคิดในส่วนของครูผู้สอน และนักเรียนในฐานะผู้ถูกวัด ประโยชน์ที่พึงได้รับจากการดำเนินงานจะคุ้มค่าเพียงใด เป็นสิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องต้องคำนึง โดยประโยชน์อาจแบ่งได้เป็น

1. ประโยชน์ต่อนักเรียน

1.1 ช่วยให้นักเรียนทราบว่าตนเองมีความรู้ความสามารถเด่นและด้อยเพียงใด มีความสามารถอยู่ในระดับใด และหากมีข้อบกพร่องจะได้ปรับปรุงแก้ไข

1.2 ช่วยให้นักเรียนเห็นความสามารถ และความถนัดของตนเองทำให้เข้าใจตนเองยิ่งขึ้น

1.3 ช่วยให้เกิดแรงจูงในในการเรียน และเข้าใจบทเรียนเพิ่มขึ้น

2. ประโยชน์ต่อผู้สอน

2.1 เป็นข้อมูลให้ครูได้เตรียมการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น

2.2 ช่วยให้ครูได้รู้จักนักเรียนในด้านต่างๆ ละเอียดมากขึ้น

2.3 ช่วยให้ครูสามารถรายงานผลการศึกษาให้นักเรียน ผู้ปกครอง อาจารย์ฝ่ายแนะแนว และสถาบันการศึกษาที่นักเรียนจะไปเรียนต่อได้ทราบ

3. ประโยชน์ต่อฝ่ายแนะแนว

3.1 ฝ่ายแนะแนวจะได้นำผลการเรียนไปประกอบการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดกับนักเรียน

3.2 ช่วยให้ฝ่ายแนะแนวแนะนำการเรียน หรือแนะแนวอาชีพได้ถูกต้องเพราะการวัดผลและประเมินผลจะช่วยให้เราทราบว่าใครถนัดด้านใด อย่างไร

3.3 ช่วยให้ฝ่ายแนะแนวเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนต่อผู้บริหาร

4. ประโยชน์ต่อฝ่ายบริหาร

4.1 ช่วยในการวางแผนการเรียนการสอน และการบริหารโรงเรียนให้ถูกต้องยิ่งขึ้น เช่น การจัดครูเข้าชั้น การส่งเสริมการสอนเด็กเรียนช้า การจัดการสอนซ่อมเสริม เป็นต้น

4.2 ช่วยในการตัดสินเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ การเลื่อนชั้น การรับนักเรียนเข้าใหม่ การจัดชั้นเรียน และแนวทางการใช้หลักสูตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.1.5 ความหมายของการประเมินและการประเมินผล

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2548, น. 5) ได้นำเสนอไว้ว่าการประเมินผล หมายถึง การตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของผลที่ได้จากการวัด โดยเปรียบเทียบกับผลการวัดอื่น ๆ หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ทิวัตถ์ มณีโชติ (2549, น. 2) ได้นำเสนอความหมาย การประเมิน หมายถึง กระบวนการต่อเนื่องจากการวัด คือ นำตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่ได้จากการวัดมาตีค่าอย่างมีเหตุผล โดยเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ และให้ความหมายของการประเมินผล ว่ามีความหมายเช่นเดียวกับการประเมิน แต่เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการวัดผล

สมนึก ภัททิยธนี (2549, น. 4) ได้ให้ความหมาย การประเมินผลการศึกษา หมายถึง การตัดสินหรือวินิจฉัยสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดผลการศึกษา โดยอาศัยเกรฑ์การพิจารณาอย่างหนึ่ง

ปรองชน พูลสวัสดิ์ (2550, น. 3) ได้นำเสนอความหมาย การประเมินผล หมายถึง การตัดสินหรือลงสรุปผลข้อมูลจากการวัดผลที่เป็นทั้งปริมาณหรือคุณภาพว่าสิ่งนั้นดีมากน้อยเพียงใด มีคุณค่าอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้และให้ความหมายของการประเมินผลการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่มีระบบแบบแผนการติดตามและประเมินเพื่อได้ข้อมูลสารสนเทศในการลงสรุป โดยใช้การตัดสินใจและการตีค่าในแง่คุณภาพ

สรุป การประเมินผล หมายถึง การนำผลที่ได้จากการวัดมาตัดสินคุณค่า คุณภาพ โดยเทียบกับเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งในการพิจารณาตัดสิน

2.1.6 ความสำคัญของการประเมินทางการศึกษา

สมบูรณ์ ตันยะ (2545, น. 19) ได้สรุปความสำคัญของการประเมินทางการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ช่วยชี้ให้เห็นว่า จุดมุ่งหมายของการดำเนินงานนั้น เหมาะสมหรือเป็นไปเพียงใด
2. ทำให้ทราบว่า การดำเนินงานนั้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายหรือไม่
3. ช่วยกระตุ้นให้มีการเร่งรัดปรับปรุง และดำเนินงาน
4. ช่วยให้มองเห็นข้อบกพร่องในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน ซึ่งจะเป็นหลักในการปรับปรุงการดำเนินงาน
5. ช่วยควบคุมการดำเนินงานให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพซึ่งจะเป็นการลดความสูญเปล่าในการใช้ทรัพยากร
6. ช่วยให้ข้อสนเทศแก่ผู้บริหารในการดำเนินงาน
7. เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการที่เหมาะสมในการดำเนินงานครั้งต่อไป

2.1.7 ประเภทของการประเมินทางการศึกษา

สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546, น. 75–76) ได้นำเสนอการแบ่งการประเมินผลตามระบบการวัดออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. การประเมินผลแบบอิงตน ใช้ในการเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนแต่ละคนกับความสามารถของตนเอง เช่น การปรับปรุงตนเอง การเปลี่ยนทัศนคติ เป็นต้น ในการเปรียบเทียบการประเมินผลแบบอิงตนนี้ จะต้องใช้แบบทดสอบฉบับเดิม สถานการณ์เดิม ระยะเวลาในการทำแบบทดสอบเท่าเดิม แต่ต้องสอบก่อนสอนและสอบหลังสอน การประเมินผลลักษณะนี้สามารถนำไปใช้ตรวจสอบว่าภายหลังการศึกษาแล้วนักเรียนได้พัฒนาไปมากน้อยเพียงใด เช่น มีการปรับปรุงทักษะให้ดีขึ้น มีการเปลี่ยนทัศนคติ

2. การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม ใช้ในการเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนกับความสามารถนักเรียนคนอื่น ๆ ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ยึดคนส่วนใหญ่หรือกลุ่มเป็นหลักในการเปรียบเทียบคะแนนที่นำมาเปรียบเทียบของนักเรียนแต่ละคนจะต้องมาจากข้อสอบฉบับเดียวกันแล้วเรียงลำดับลดหลั่นกันตามคะแนนที่สอบได้ นักเรียนที่ได้คะแนนสูง หรือมีความสามารถสูงจะได้ระดับผลการเรียนสูง การประเมินผลแบบอิงกลุ่มนี้เหมาะที่จะนำไปใช้ในการจัดตำแหน่งนักเรียนคัดเลือกนักเรียน

3. การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ ใช้ในการเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความสามารถของคนอื่น ๆ ความสำคัญขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นสำคัญ เกณฑ์ หมายถึง กลุ่มของพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในแต่ละรายวิชาตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาแต่ละบท หรือแต่ละหน่วยการเรียนของรายวิชานั้น เกณฑ์ที่ใช้อาจจะเป็นจุดประสงค์เชิง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

พฤติกรรม (Behavioral Objective) หรือกลุ่มของพฤติกรรม (Domain of Behavior) การประเมินผลแบบเกณฑ์นี้ เหมาะที่นำไปใช้ในระบบการเรียนการสอน เพราะเป็นการตรวจสอบว่านักเรียนได้รอบรู้หรือมีทัศนคติที่ดีตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในการเรียนการสอนหรือไม่

ส่วนสำนักทดสอบทางการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, น. 2-4) นำเสนอไว้ว่าเมื่อหลักสูตรมุ่งไปสู่หลักสูตรอิงมาตรฐาน การจัดการเรียนการสอนใช้กรอบแนวคิด Constructivism มาใช้กรอบแนวคิดในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลในชั้นเรียนก็ควรมองหาหนทางใหม่ เพื่อให้การประเมินผลสอดคล้องกับแนวคิดที่เปลี่ยนไป ดังนี้

1. การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นการประเมินที่ต้องการให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถที่รอบรู้ด้วยการปฏิบัติและผลิตผลงานรูปแบบที่ใช้ในการประเมินการปฏิบัติมีหลายรูปแบบ เช่น การออกแบบการทดลองและการดำเนินการทดลอง การเขียนความเรียงซึ่งต้องการให้ผู้เรียนได้คิด ได้สังเคราะห์ หรือนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ การทำงานร่วมกับเพื่อนนักเรียนด้วยกันเป็นต้น

2. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) หมายถึง การกำหนดเวลาเรียนให้ผู้เรียนมีเวลามีเวลาอย่างเพียงพอต่อการวางแผน การลงมือทำงาน จนได้งานที่สำเร็จสมบูรณ์ การมีโอกาสประเมินผลงานด้วยตนเอง และได้มีการปรึกษาร่วมกับผู้เรียนด้วยกัน การประเมินลักษณะเช่นนี้จำเป็นต้องใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เพื่อการตรวจสอบความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาในการทำงานในสถานที่เป็นจริง หรือคล้ายจริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สรุปได้ว่า การประเมินทางการศึกษา สามารถแบ่งได้หลายประเภท ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวัด เช่น ตามระบบการวัด แบ่งเป็น การประเมินผลแบบอิงตน การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม และการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ เป็นต้น

2.1.8 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้

สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546, น. 6-17) ได้สรุปเกี่ยวกับชนิดและเทคนิควิธีการประเมินผลการเรียนรู้ทางเลือกใหม่มี 7 วิธี ดังนี้

1. ภาระงานที่ถูกสั่งให้สร้างขึ้น (Structure on Demand Tasks) เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียนในการจัดการงานที่แตกต่างกันมาก และเป็นงานที่ต้องมีการปฏิบัติการควบคุมทั้งภาระงานชิ้นงานต่าง ๆ และบริบทหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ภายใต้สิ่งที่ผู้เรียนจะต้องกระทำหรือแสดงออกมา ในกรณีเช่นนี้จะใช้ภาระงานหรือชิ้นงานที่กำหนดกรอบ ขอบเขตให้ทำขึ้น หรือการให้ทำกิจกรรม (Structured or Exercises) การประเมินภาระงานที่ถูกสั่งให้สร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 ภาระงานประเภท Paper and Pencil ถ้าเป็นข้อสอบแบบความเรียง แบบฟอร์มจะต้องยอมให้ผู้เรียนบันทึกสิ่งต่างๆ มิใช่เพียงคำตอบเท่านั้น แต่สามารถเขียนคำอธิบายหัวข้อของการให้เหตุผล และแสดงวิธีการนำไปสู่ปัญหา

1.2 งานการจัดเตรียม การเลือกสรรทรัพยากรต่างๆ เป้าหมายผลการเรียนรู้ที่สำคัญบางภาระงานต้องการให้ผู้เรียนทำในบางสิ่งบางอย่างได้สำเร็จ โดยการเตรียมการและจัดทรัพยากร โดยการนำเสนอทางเลือกหลายทาง โดยวิธีการเขียนวิธีการเตรียมการจัดทรัพยากร

2. งานที่ความสามารถเกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือความสามารถที่มีลักษณะเหมือน ๆ กัน (Naturally Occurring or Typical Performance Tasks) แทนที่จะคิดสร้างสรรค์ภาระงาน ชิ้นงาน และทำการควบคุมสถานการณ์การประเมิน เราสามารถใช้ความสามารถที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และทำการประเมิน ณ เวลาหนึ่ง เช่น เราเก็บชิ้นงานที่ผู้เรียนแต่ละคนได้เขียนขึ้นในทุกๆ วิชา และทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับการใช้ไวยากรณ์ การสะกดคำ

3. โครงการที่ใช้เวลานาน (Longer–Term Projects) โครงการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นกิจกรรมของผู้เรียนที่ใช้เวลาทำผลงาน งานเกิดขึ้นจากการปฏิบัติของผู้เรียน เช่น แบบจำลอง (Model) ผังแสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหา รายงาน และการเก็บรวบรวมข้อมูลงาน โครงการที่คิดขึ้นเองเป็นโครงการที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ดัดแปลงและบูรณาการความสามารถต่าง ๆ และความรู้ในวงกว้าง

4. แฟ้มสะสมงาน (Portfolios) แฟ้มสะสมงานเป็นผลงานของผู้เรียนที่เก็บรวบรวมไว้ เพื่อใช้ในการเสนอชิ้นงานที่ดีที่สุด (อาจหลายชิ้น) หรือเป็นการแสดงถึงการเจริญทางการศึกษาของผู้เรียนในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ แฟ้มสะสมงานมี 2 ลักษณะ คือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.1 แฟ้มสะสมงานที่เก็บงานที่ดีที่สุด (Best–Work Portfolios)

4.2 แฟ้มสะสมงานที่แสดงความก้าวหน้าทางการเรียนรู้และการเจริญเติบโตทางปัญญา (Growth and Learning–Progress Portfolios)

5. การแสดง การสาธิต (Demonstrations) การสาธิต การแสดง เป็นความสามารถทำตามคำสั่ง ซึ่งผู้เรียนแสดงให้เห็นว่าเขาสามารถใช้ความรู้และทักษะต่างๆ ทำภาระงานหรือชิ้นงานที่สลับซับซ้อน การแสดงไม่ต้องใช้เวลานานหรือสลับซับซ้อนเหมือนกับโครงการต่าง ๆ การแสดงเป็นภาระงานที่แสดงออกที่กำหนดขอบเขตจำกัด

6. การทดลอง (Experiments) การทดลองหรือการสืบสวน เป็นการปฏิบัติงานที่ต้องการให้ผู้เรียนวางแผนลงมือปฏิบัติและการแปลผลของการศึกษาวิจัยเชิงประจักษ์ การศึกษามุ่งเน้นการตอบคำถามเฉพาะเจาะจง วิธีนี้สามารถประเมินผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาตามกรอบแนวความคิดและทฤษฎีการอธิบายกฎเกณฑ์ของปรากฏการณ์ที่ผู้เรียนได้ทำการสืบสวน

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

7. การนำเสนอด้วยการพูดและการนำเสนอเป็นละคร (Oral Presentation and Dramatization) เทคนิควิธีนี้ประกอบด้วยการให้ผู้เรียนนำเสนอด้วยการพูด โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพูดในองค์ความรู้และใช้ทักษะการพูดในรูปแบบของการสัมภาษณ์ การกล่าวคำปราศรัย การบรรยาย หรือการโต้ตอบ

2.1.9 ความหมายของการประเมินผลการศึกษา

ไพศาล หวังพานิช (2526, น. 20) ได้นำเสนอความหมายไว้ว่า การประเมินผลการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการตัดสิน ตีราคา ลงสรุปเพื่อพิจารณา ความเหมาะสมหรือหาคุณค่าของคุณลักษณะและพฤติกรรมเช่น ผลการเรียน ผลการปฏิบัติ โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดที่ได้จากการจัดเป็นหลักและใช้วิจารณญาณประกอบการพิจารณา

บุญชม ศรีสะอาด, นิภา ศรีไพโรจน์, และนุชวนา ทองทวี (2528, น. 5) ได้นำเสนอไว้ว่า การประเมินผลการศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของของข้อมูลการศึกษาที่วัดมา ได้แก่ การประมวลผลที่ตรงกับสภาพเป็นจริง จำเป็นต้องมีข้อมูลมากพอ

จำนง พรายแย้มแข (2539, น. 5) ได้นำเสนอไว้ว่าการประเมินผลการศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการตัดสินใจ หรือวินิจฉัยเพื่อตีราคาหรือสรุปคุณลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือพฤติกรรมของคนใดคนหนึ่งอย่างมีหลักเกณฑ์ โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดจากการสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือทดสอบประกอบการพิจารณา

เกษม สาหร่ายทิพย์ (2531, น. 2) ได้นำเสนอไว้ว่าการประเมินผลการศึกษา หมายถึง การตีราคาหรือกำหนดระดับคุณค่าของผลจากการวัดตามเกณฑ์หรือจุดมุ่งหมายที่กำหนด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สมนึก ภัททิยธนี (2546, น. 1-4) ได้นำเสนอไว้ว่าการวัดผลและประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการหาปริมาณความสามารถเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ต้องการอันสืบเนื่องมาจากการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องมือทางการศึกษามาวัด ผลจากการวัดออกมาเป็นตัวเลข (คะแนน) สัญลักษณ์หรือข้อมูล ควรมีการวัดผล 3 ด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย การประเมินผลการศึกษา เป็นการตัดสินใจหรือวินิจฉัย หรือตีราคาของสิ่งต่างๆที่ได้จากการวัดผลโดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาอย่างใดอย่างหนึ่ง มีองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ 1) ต้องกระทำหลังจากวัดผลมาแล้ว 2) มีเกณฑ์ใช้ประกอบการพิจารณาตัดสิน และ 3) ทำการประเมินต่อเนื่องจนกระบวนการวัดผลประเมินผลเสร็จสิ้น

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการในการกำหนดค่าของพฤติกรรมนักเรียนที่มีผลจากการจัดการเรียนการสอนอาจเป็นคะแนนหรือสัญลักษณ์อื่น ๆ และนำมาตีค่าเพื่อวินิจฉัย ตัดสินผลนั้นจากคะแนนที่วัดได้โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.1.10 จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการศึกษา

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธ์ (2543, น. 236–238) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการศึกษาได้ 6 ประการ ดังนี้

1. เพื่อการจัดตำแหน่งประเมินผลและใช้การประเมินผลเป็นเกณฑ์ในการแยกผู้เรียนตามความสามารถหรือความถนัดการประเมินในลักษณะนี้จึงถือเป็นเครื่องมือในการจัดแบ่งประเภทผู้เรียนแต่ละคนว่ามีความสามารถอยู่ตรงไหนของกลุ่ม

2. เพื่อการวินิจฉัยใช้เทคนิควิธีการการวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นเครื่องมือในการวินิจฉัยผู้เรียนคนไหนเก่งไม่เก่งอะไรในแต่ละวิชามีส่วนตรงไหนบ้างที่ชัดเจน หรือไม่เข้าใจ

3. เพื่อการเปรียบเทียบ เมื่อเริ่มเรียนครูวัดความรู้ความสามารถไว้ก่อนหลังเรียนระยะหนึ่งหรือเรียนจบ นำผลการวัดมาเปรียบเทียบดูว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าจึงทำขึ้นเพื่อเปรียบเทียบความเจริญงอกงามหรือพัฒนาการเรียนรู้

4. เพื่อการพยากรณ์การแนะแนวทางการศึกษาเป็นไปตามความถนัด ความสนใจแล้วจะสามารถเรียนรู้ได้เร็วและประสบผลสำเร็จในการเรียนในลักษณะนี้จัดทำขึ้นเพื่อพยากรณ์ว่าผู้เรียนควรเลือกเรียนอะไรจึงจะสำเร็จ

5. เพื่อเป็นผลย้อนกลับนำผลการประเมินมาแก้ไขปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและผู้รับผิดชอบ

6. เพื่อการเรียนรู้การสอบวัดและประเมินผลเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.1.11 องค์ประกอบการวัดและประเมินผลการศึกษา

สมบูรณ์ ตันยะ (2545, น. 11) ได้สรุปไว้ว่าการประเมินทางการศึกษาโดยทั่วไปมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. ผลการวัด (Measurement) ทำให้ทราบสภาพความเป็นจริงของสิ่งที่จะประเมินว่ามีปริมาณเท่าไร มีคุณสมบัติอย่างไร เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพิจารณา

2. เกณฑ์การพิจารณา (Criteria) ในการที่จะตัดสินใจหรือลงสรุปว่าสิ่งใดดีแล้วใช้ได้หรือไม่ได้นั้น จะต้องมีเกณฑ์หรือมาตรฐานสำหรับใช้เปรียบเทียบกับสิ่งที่ได้จากการวัด

3. การตัดสิน (Decision) เป็นการชี้ขาดหรือสรุปผลการเปรียบเทียบระหว่างการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่าสอดคล้องกันหรือไม่

องค์ประกอบการวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วย 3 ส่วน คือลักษณะ และสิ่งที่ต้องการวัด วิธีการวัด (เครื่องมือ-วิธีการ) และผลการวัดสรุปประเด็นสาระแต่ละส่วนได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะและสิ่งที่ต้องการวัด หมายถึง เนื้อหาสาระ จุดมุ่งหมาย ทักษะหรือลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการวัด ในรายวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร การวัดจะต้องกำหนดกรอบและประเด็น ซึ่งอาจเน้นที่เนื้อหา (Content) หรือจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นหลัก ทักษะหรือลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการเน้น หรือพฤติกรรมความสามารถทางสติปัญญาด้านความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการประเมินค่า

ส่วนที่ 2 วิธีการวัด: เครื่องมือและวิธีการ หมายถึง การนำเครื่องมือมาใช้ในการสอบหรือการวัด ซึ่งมีอยู่หลากหลาย เช่น แบบทดสอบ แบบบันทึก แบบสังเกต แฟ้มสะสมงาน และการใช้เทคนิควิธี การวัดภาคความรู้ ภาคปฏิบัติ และลักษณะพิสัย ซึ่งพฤติกรรมในการวัดตามความมุ่งหมายของการศึกษาจำแนกได้เป็นสามกลุ่มใหญ่ คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นด้านความรู้ความสามารถทางสติปัญญา (Mental Ability: Thinking) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) เป็นด้านการปฏิบัติหรือการกระทำ (Performance: Doing) และด้านเจตพิสัย (Affective domain) เป็นด้านลักษณะนิสัยหรือความรู้สึก (Characteristic: Feeling)

ส่วนที่ 3 ผลการวัด หมายถึง ผลที่ได้จากการสอบหรือการวัด ที่อาจเป็นจำนวนตัวเลขหรือสัญลักษณ์โดยทั่วไปในการจัดการเรียนการสอน จะอยู่ในรูปคะแนนการสอบที่ระบุเป็นตัวเลขแทนผลการสอบ หรือการวัด หรือผลการทำกิจกรรมที่แสดงผลการเรียนรู้ โดยคะแนนที่ได้มาจากการสอบหรือการวัดโดยตรง (Observed Score) นั้น ในทางการวัดและประเมินถือเป็นคะแนนดิบ (Raw Score) ซึ่งจะนำไปใช้ในการจัดอันดับที่และการให้ระดับผลการเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากองค์ประกอบโครงสร้างของการวัดและประเมินดังกล่าว สามารถกำหนดเป็นกิจกรรมในการวัดและประเมินผลการศึกษาได้เป็น 3 กิจกรรม คือ

1. การกำหนดลักษณะและสิ่งที่ต้องการวัด หมายถึง การระบุหัวข้อเนื้อหา จุดประสงค์หรือพฤติกรรมในการวัด โดยมีวิธีดำเนินการหลายรูปแบบตามสิ่งที่ต้องการเน้น โดยอาจมุ่งเน้นด้านเนื้อหาเนื้อเรื่อง เน้นพฤติกรรมการวัด เน้นจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือผสมผสานจุดเน้นดังกล่าวร่วมกัน ในทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยเฉพาะการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนิยมใช้วิธีการวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา (Table of specification) หรือตารางกำหนดจำนวนข้อสอบในการสอบหรือการวัดที่ยึดตามเนื้อหาหรือจุดประสงค์การเรียนรู้คุณลักษณะที่ต้องการวัด เมื่อพิจารณาตามความมุ่งหมายการศึกษา ตามแนวคิดของบลูมและคณะ (Bloom, 1967) ได้จัดลักษณะพฤติกรรมออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ

1.1 พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย เป็นพฤติกรรมทางสติปัญญา ที่บ่งบอกความสามารถทางสมองหรือความคิดที่จำแนกเป็นระดับพฤติกรรมย่อยอยู่ 6 ด้าน คือด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์ (Synthesis) และการประเมิน

ค่า (Evaluation) ซึ่งลักษณะพฤติกรรมทางด้านพุทธิพิสัยมีความสำคัญยิ่งต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอน ในการกำหนดสมรรถภาพการเรียนรู้หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มุ่งหวัง ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

1.2 พฤติกรรมด้านเจตพิสัย เป็นคุณลักษณะด้านจิตใจหรือความรู้สึกที่บ่งบอกพฤติกรรมความสนใจ เจตคติ ค่านิยม และลักษณะนิสัยของบุคคลจำแนกเป็นพฤติกรรมได้ ดังนี้ การรับรู้ (Receiving) การตอบสนอง (Responding) การสร้างคุณค่า (Valuing) การจัดระบบคุณค่า (Organization of Values) และการสร้างลักษณะพิสัย (Characterization by a Value) ซึ่งคุณลักษณะพฤติกรรมด้านเจตพิสัย ในทางปฏิบัตินิยมวัดในด้านความสำเร็จ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรม (Moral and Ethics) ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.3 พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย เป็นพฤติกรรมด้านทักษะกลไกและประสานงานของกล้ามเนื้อที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการปฏิบัติงานและทักษะในการทำงานของบุคคล จำแนกเป็นพฤติกรรมได้หลายลักษณะ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่กำหนดถ้าพิจารณาทางด้านความสามารถในการปฏิบัติและระดับของการฝึกปฏิบัติจำแนกเป็น 5 ลักษณะ คือ การเลียนแบบ (Imitation) การทำตามแบบ (Manipulation) การทำอย่างถูกต้อง (Precision) การทำอย่างสร้างสรรค์ (Articulation) และการทำอย่างเป็นธรรมชาติ (Naturalization) ถ้าพิจารณาตามทักษะกลไกการปฏิบัติงานจำแนกได้เป็น 7 ลักษณะ คือ การรับรู้ (Perception) การเตรียม (Set) การตอบสนองตามแบบ (Guide Response) การใช้กลไก (Mechanism) การตอบสนองที่ซับซ้อน (Complex overt Response) การดัดแปลงแก้ไข (Adaptation) และการริเริม (Origination) ถ้าพิจารณาทักษะการเคลื่อนไหวและการสื่อภาษาจำแนกได้ 4 ลักษณะ คือ การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย (Gross Bodily Movement) การเคลื่อนไหวที่ใช้อวัยวะหลายส่วนร่วมกัน (Finely Coordinated Movement) พฤติกรรมการสื่อสารแบบไม่ใช้ภาษา (Nonverbal Communication Behavior) และพฤติกรรมการพูด (Speech Behavior)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. การกำหนดเครื่องมือและวิธีการวัด หมายถึง การเลือกใช้เครื่องมือหรือแบบทดสอบที่มีหลายชนิด ประเภท และหลายรูปแบบ ตามเกณฑ์ที่กำหนดในการอธิบายถ้าพิจารณาตามรูปแบบการสอบอาจแยกเป็นการสอบภาคปฏิบัติ (Performance test) การสอบปากเปล่า (Oral test) และการสอบข้อเขียน (Paper-Pencil test) ตลอดการประเมินและการตรวจผลงาน หรือการใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ซึ่งในแต่ละรูปแบบมีลักษณะของเครื่องมือเป็นส่วนเฉพาะของแต่ละประเภทถ้าพิจารณาตามเทคนิควิธี อาจแยกเป็น วิธีการสอบสัมภาษณ์ วิธีการสังเกต วิธีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารและวิธีการใช้เครื่องมือวัดถ้าพิจารณาถึงลักษณะหรือชนิดของเครื่องมือ อาจจำแนกเป็นแบบทดสอบ แบบทดสอบถาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก แบบมาตรวัดแบบตรวจผลงาน แบบประเมินตามสภาพจริง และแบบวัดเฉพาะลักษณะ

3. การกำหนดการใช้ผลการวัด หมายถึง การพิจารณาใช้ผลการสอบ หรือการวัดหรือผลการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการสอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวัดและประเมินผลการศึกษา ผลการเรียนรู้ หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มุ่งที่จะบ่งบอกระดับความสามารถ และค้นหาจุดเด่นจุดด้อยในเนื้อหาหรือลักษณะพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนรู้ ตลอดจนการการตัดสินผลการเรียนส่วนในการแปลความหมายคะแนนและการนำคะแนนมาใช้ก็มีอยู่หลายรูปแบบ หลายลักษณะ ตัวอย่างเช่น การทำเป็นคะแนนมาตรฐาน การทำเป็นร้อยละของคะแนนเต็มหรือไม่ก็เป็นการจัดอันดับตามความมากน้อยของคะแนน สำหรับการประเมินตัดสินผลนั้น นิยมนำคะแนนมาตีค่าและสรุปเป็นระดับผลการเรียนหรือเกรด ตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อใช้ในการตัดสินผลการเรียนรู้หรือผลสำเร็จของงานตลอดจนการพิจารณาตัดสินการเลื่อนชั้นหรืออนุมัติการจบหลักสูตรของผู้เรียน

สรุป องค์ประกอบการวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) คุณลักษณะหรือสิ่งที่ต้องการวัด 2) วิธีและเครื่องมือที่ใช้ในการวัด และ 3) ผลที่ได้จากการวัด

2.1.12 หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา

ไพศาล หวังพานิช (2526, น.7-8) ได้สรุปหลักการวัดและประเมินผลการศึกษาไว้ดังนี้

1. วัดให้ตรงจุดประสงค์ต้องสามารถวัดคุณลักษณะที่ต้องการที่จะวัดได้อย่างแท้จริง

2. ใช้เครื่องมือที่ดีมีคุณภาพการวัดผลการศึกษาต้องตรวจสอบและเลือกใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ เพื่อให้ได้ผลการวัดเชื่อถือได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3. มีความยุติธรรมการวัดผลต้องมีความยุติธรรมต่อผู้วัดไม่เปิดโอกาสให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบ

4. แปลผลได้ถูกต้องการวัดผลการศึกษาควรวัดหลาย ๆ ด้านและนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์คุ้มค่าและสนองจุดมุ่งหมายให้มากที่สุด

2.1.13 เครื่องมือการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการศึกษามีอยู่หลายวิธีการ การเลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสม จะทำให้ได้ผลการวัดและประเมินที่ถูกต้อง สามารถแปลผลได้ตรงตามต้องการดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Observation) คือ การพิจารณาปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อค้นหาความจริงบางประการโดยอาศัยประสาทสัมผัสของผู้สังเกตโดยตรงซึ่งมีรูปแบบของการสังเกตดังนี้

1.1 สังเกตโดยผู้สังเกตเข้าไปร่วมในเหตุการณ์หรือกิจกรรม หมายถึง ผู้สังเกตเข้าไปมีส่วนร่วม หรือคลุกคลีในหมู่ผู้ถูกสังเกต และอาจร่วมทำกิจกรรมด้วยกัน

1.2 สังเกตโดยผู้สังเกตไม่ได้เข้าไปร่วมในเหตุการณ์ หมายถึง ผู้สังเกตอยู่ภายนอกวงของผู้ถูกสังเกต คือสังเกตในฐานะเป็นบุคคลภายนอก การสังเกตแบบ นี้แบ่งออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่ 1) การสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง หมายถึง ผู้สังเกตไม่ได้กำหนดหัวเรื่องเฉพาะเอาไว้ และ 2) การสังเกตแบบมีโครงสร้าง หมายถึง ผู้สังเกตกำหนดเรื่องที่จะสังเกตเฉพาะเอาไว้

2. การสัมภาษณ์ (Interview) คือการพูดโต้ตอบกันอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อค้นหาความรู้ความจริง ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งมีรูปแบบของการสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง หมายถึง การสัมภาษณ์ที่ไม่ใช่แบบสัมภาษณ์ คือ ไม่จำเป็นต้องใช้ คำถามที่เหมือนกันหมดกับผู้ถูกสัมภาษณ์ทุกคน และ 2) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หมายถึง การสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์จะใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไว้แล้ว

3. แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่นิยมใช้กันมาก โดยเฉพาะการเก็บข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ทั้งนี้เพราะเป็นวิธีการที่สะดวก และสามารถใช้วัดได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งมีรูปแบบของแบบสอบถาม ดังนี้

3.1 แบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open-Ended form) แบบสอบถามชนิดนี้ไม่ได้กำหนดคำตอบไว้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบเขียนตอบอย่างอิสระด้วยความคิดของตนเอง แบบสอบถามชนิดนี้ตอบยากและเสียเวลาในการตอบมาก เพราะผู้ตอบจะต้องคิดวิเคราะห์อย่างกว้างขวาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.2 แบบสอบถามปลายปิด (Closed-Ended form) แบบสอบถามชนิดนี้ประกอบ ด้วยข้อคำถามและตัวเลือก (คำตอบ) ซึ่งตัวเลือกนี้สร้างขึ้นโดยคาดว่าผู้ตอบ สามารถเลือกตอบได้ตามความต้องการ แบบสอบถามชนิดปลายปิด แบ่งเป็น 4 แบบ

3.2.1 แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นการสร้างรายการของข้อคำถามที่เกี่ยวหรือสัมพันธ์กับคุณลักษณะของพฤติกรรม แต่ละรายการจะถูกประเมิน หรือชี้ให้ตอบในแง่ใดแง่หนึ่ง เช่น มี-ไม่มี จริง–ไม่จริง

3.2.2 มาตราส่วนประมาณค่า เป็นเครื่องมือที่ใช้ในประเมินการปฏิบัติกิจกรรมทักษะต่าง ๆ มีระดับความเข้มให้พิจารณาตั้งแต่ 3 ระดับขึ้นไป เช่น เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.2.3 แบบจัดอันดับ (Rank Order) มักจะให้ผู้ตอบจัดอันดับความสำคัญหรือคุณภาพ โดยให้ผู้ตอบเรียงลำกับตามความเข้มจากมากไปหาน้อย ตัวอย่าง เช่น ท่านเลือกเรียนครูเพราะเหตุใด โปรดเรียงอันดับตามความสำคัญของเหตุผลจากมากไปหาน้อย เหตุผล อันดับความสำคัญ เรียงจากมากที่สุด 1. มีใจรัก .....2. หางานง่าย ..... 3. ค่าใช้จ่ายถูก ..... เป็นต้น

3.2.4 แบบเติมคำสั้น ๆ ในช่องว่าง แบบสอบถามลักษณะนี้จะต้องกำหนดขอบเขตจำเพาะเจาะจงลงไป เช่น ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี ....เดือน

4. การจัดอันดับ เป็นเครื่องมือมือวัดผลให้นักเรียน หรือผู้ได้รับแบบสอบถามเป็นผู้ตอบ โดยการจัดอันดับความสำคัญ หรือจัดอันดับคุณภาพ และใช้จัดอันดับของข้อมูลหรือผลงานต่าง ๆ ของนักเรียนแล้วจึงให้คะแนน ภายหลังเพื่อการประเมิน

5. การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic assessment) หมายถึง กระบวนการสังเกตการบันทึก และรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการที่นักเรียนทำ การประเมินผลจากสภาพจริงจะเน้นให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหา เป็นผู้ค้นพบและผู้ผลิตความรู้ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง รวมทั้งเน้นพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน มีความสำคัญ ดังนี้ 1) การเรียนการสอนและการวัดประเมินผลจากสภาพจริง จะเอื้อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล 2) เป็นการเอื้อต่อการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง 3) เป็นการเน้นให้นักเรียนได้สร้างงาน 4) เป็นการผสมผสานให้กิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผล 5) เป็นการลดภาระงานซ่อมเสริมของครู 6) การวัดผลภาคปฏิบัติ การวัดผลภาคปฏิบัติ เป็นการวัดผลงานที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ซึ่งสามารถวัดได้ทั้งกระบวนการและผลงาน ในสถานการณ์จริง หรือในสถานการณ์จำลองสิ่งที่ควรคำนึงในการสอบวัดภาคปฏิบัติคือ 6.1) ขั้นเตรียมงาน 6.2) ขั้นปฏิบัติงาน 6.3) เวลาที่ใช้ในการทำงาน และ 6.4) ผลงาน 7) การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน เป็นแนวทางการประเมินผลโดยการรวมข้อมูลที่ครูและผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน โดยกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดภาคเรียน ดังนั้น การวัดผลและประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานส่วนหนึ่ง จะเป็นกิจกรรมที่สอดแทรกอยู่ในการเรียนประจำวันโดยกิจกรรมที่สอดแทรกเหล่านี้ จะวัดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพชีวิตประจำวัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

6. แบบทดสอบ (Test) แบ่งออกเป็นหลายประเภท ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ ได้แก่

6.1 แบ่งตามสมรรถภาพที่จะวัด ได้แก่

6.1.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึง แบบทดสอบที่วัดสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้วว่ามีอยู่เท่าใด แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 2 ชนิด 1) แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอน และ 2) แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพต่าง ๆ ของนักเรียนที่ต่างกลุ่มกัน เช่น แบบทดสอบมาตรฐานระดับชาติ

6.1.2 แบบทดสอบวัดความถนัด หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดสมรรถภาพสมองของผู้เรียน ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดความถนัดทางด้านวิชาการต่าง ๆ เช่น ด้านภาษา และ 2) แบบทดสอบวัดความถนัดเฉพาะ หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดความถนัดเฉพาะที่เกี่ยวกับงานอาชีพต่าง ๆ หรือความสามารถพิเศษ เช่น ความสามารถทางดนตรี

6.1.3 แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพทางสังคม หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดบุคลิกภาพและการปรับตัวให้เข้ากับสังคม ซึ่งเป็นเรื่องที่วัดได้ยากผลที่ได้ไม่คงที่แน่นอน ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดเจตคติที่มีต่อบุคคล สิ่งของ เรื่องราว 2) แบบทดสอบวัดความสนใจที่มีต่ออาชีพ การศึกษาและ 3) แบบทดสอบวัดการปรับตัว เช่นการปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ

6.2 แบ่งตามลักษณะการตอบ ได้แก่

6.2.1 แบบทดสอบภาคปฏิบัติ หมายถึง แบบทดสอบที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง เช่น การปรุงอาหาร

6.2.2 แบบทดสอบข้อเขียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้การเขียนตอบ

6.2.3 แบบทดสอบปากเปล่า หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้พูดโต้ตอบแทนการเขียน

6.3 แบ่งตามเวลาที่กำหนดให้ตอบ ได้แก่

6.3.1 แบบทดสอบที่จำกัดเวลาในการตอบ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้เวลาน้อย

6.3.2 แบบทดสอบที่ไม่จำกัดเวลาในการตอบ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้เวลาตอบมาก

6.4 แบ่งตามจำนวนผู้เข้าสอบ ได้แก่

6.4.1 แบบทดสอบเป็นรายบุคคล หมายถึง การสอบที่ละคนมักเป็นการสอบภาคปฏิบัติ

6.4.2 แบบทดสอบเป็นชั้นหรือเป็นหมู่ หมายถึงการสอบทีละหลาย ๆ คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

6.5 แบ่งตามสิ่งเร้าของการถาม ได้แก่

6.5.1 แบบทดสอบทางภาษา หมายถึง แบบทดสอบที่ต้องอาศัยภาษาของสังคมนั้น ๆ เป็นหลัก ใช้กับผู้ที่อ่านออกเขียนได้

6.5.2 แบบทดสอบที่ไม่ใช้ภาษา หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้รูปภาพสัญลักษณ์หรือตัวเลข

6.6 แบ่งตามลักษณะของการใช้ประโยชน์ ได้แก่

6.6.1 แบบทดสอบย่อย หมายถึง แบบทดสอบประจำบท หรือหน่วยการเรียน

6.6.2 แบบทดสอบรวม หมายถึง แบบทดสอบสรุปรวมเนื้อหาที่เรียนผ่านมาตลอดภาคเรียน

6.7 แบ่งตามเนื้อหาของข้อสอบในฉบับ ได้แก่

6.7.1 แบบทดสอบอัตนัย หมายถึง แบบทดสอบที่มีเฉพาะคำถามนักเรียนต้องคิดหาคำตอบเอง

6.7.2 แบบทดสอบปรนัย หมายถึง แบบทดสอบที่มีทั้งคำถามและคำตอบเฉพาะคงที่แน่นอน

สรุป เครื่องมือการวัดและประเมินผลการศึกษา มีทั้งที่เป็นวิธีการและเป็นกระบวนการ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถาม การจัดอันดับ การประเมินผลจากสภาพจริงการใช้แบบทดสอบ เป็นต้น ดังนั้นการเลือกใช้เครื่องมือจึงต้องมีความเหมาะสม จึงจะทำให้ผลที่ได้จากการวัดและประเมินถูกต้อง และแปลผลได้ตรงตามต้องการ

2.2 การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

2.2.1 ความหมายและลักษณะของการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

2.2.1.1 การอ่าน

ชวาล แพรัตกุล (2516, น. 134) ได้นำเสนอไว้ว่า การอ่านเป็นความสามารถในการอ่านว่า เป็นความเข้าใจที่ผู้อ่านสามารถแสดงออกได้ดังนี้ 1) การแปลความ (Translation) คือ ความสามารถในการแปลความหมายของสิ่งต่าง ๆ โดยแปลจากสัญลักษณ์และนัยของเรื่อง ซึ่งเป็นความหมายที่ถูกต้องและใช้ได้สาหรับเรื่องราวนั้นๆโดยเฉพาะ 2) การตีความ (Interpretation) คือ ความสามารถในการจับความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยของเรื่องนั้นๆ จนสามารถนามากล่าวอีกนัยหนึ่งได้ และ 3) การขยายความ (Extrapolation) คือ ความสามารถในการขยายความตามนัยสำคัญของเรื่องให้กว้างขึ้น

บันลือ พฤกษะวัน (2534, น. 2) นำเสนอไว้ว่าการอ่านเป็นกระบวนการฝึกใช้ความคิดและการสื่อความหมายที่ผู้เขียนสื่อให้ผู้อ่าน กระบวนการอ่านจึงเป็นแนวทางในการค้นคว้าหาความรู้ความเข้าใจจากการอ่านเพื่อนาไปใช้ประโยชน์ซึ่งประกอบด้วย 1) การเห็นหรือการได้รับการกระตุ้นให้ใช้แปลตัวอักษร และเครื่องหมายต่าง ๆ ที่ปรากฏให้เป็นคำพูด ประโยคหรือวลีที่ใช้ต่อกัน 2) การทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่านหรือวลีที่ใช้สื่อความกัน 3) พิจารณาชั่งน้ำหนัก (ไตร่ตรอง) เลือกดูว่าเห็นด้วยหรือคล้อยตามที่จะรับความรู้ใหม่บางกรณีอาจคัดค้านหรือไม่ยอมรับเอาก็ได้เป็นเพียงการรับรู้เท่านั้น และ 4) กลั่นกรองโดยนาเอาเฉพาะสาระสำคัญของสิ่งที่อ่านมาปรับเพิ่มเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล (2535,น. 22) ได้นำเสนอไว้ว่ากระบวนการอ่านจึงเป็นกระบวนการหนึ่งในการสื่อสารของมนุษย์ ที่ประกอบด้วยการ ส่งสาร ตัวสารและการรับสารเป็นลักษณะของกระบวนการที่มีความต่อเนื่องความสามารถในการที่จะเข้าใจสารทำให้กระบวนการอ่านนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งสาหรับทุกแขนงวิชา

จินตนา ใบกาซูยี (2543, น. 20) ได้สรุปการบรรยายของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือว่า 1) การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีอื่นๆ เช่น การฟัง 2) ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่มีการจากัดเวลาและสถานที่ สามารถนำไปไหนมาไหนได้ 3) หนังสือเก็บได้นานกว่าสื่ออย่างอื่นซึ่งมักมีอายุการใช้งานโดยจำกัด 4) ผู้อ่านสามารถฝึกการคิดและสร้างจิตนาการได้เองในขณะอ่าน 5) การอ่านส่งเสริมให้มีสมองดี มีสมาธินานกว่าและมากกว่าสื่ออย่างอื่นทั้งนี้เพราะขณะอ่านจิตใจจะต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความ พินิจพิเคราะห์ข้อความ 6) ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง จะอ่านคร่าวๆ อ่านละเอียด อ่านข้ามหรืออ่านทุกตัวอักษรเป็นไปตามใจของผู้อ่าน หรือจะเลือกอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะหนังสือมีมากสามารถเลือกอ่านเองได้ 7) หนังสือมีหลากหลายรูปแบบและราคำถูกกว่าสื่ออย่างอื่น จึงทำให้สมองผู้อ่านเปิดกว้างสร้างแนวคิดและทัศนคติได้มากกว่า ทำให้ผู้อ่านไม่ติดอยู่กับแนวคิดใดๆ โดยเฉพาะ และ 8) ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเอง วินิจฉัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเอง รวมทั้งหนังสือบางเล่มสามารถนาไปปฏิบัติแล้วเกิดผลดี

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 1364) ได้เสนอความหมาย การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียนเขียน ผู้อ่านสามารถนาความรู้ ความคิดหรือสาระเรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 26-28) ได้นำเสนอไว้ว่า การอ่าน มีความหมายในลักษณะเป็นการรับแล้วถ่ายทอดโดยใช้ตัวอักษร สัญลักษณ์ เป็นสื่อความคิด เจตนาหรือการทำความเข้าใจกับที่ผู้ถ่ายทอดต้องการสื่อความหมายนั้น การอ่านนั้นต้องมีจุดมุ่งหมายของการอ่านซึ่งการอ่านมีความสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาสติปัญญา ให้เกิดความรู้ ความฉลาด เกิดภูมิคุ้มกันที่ดีในชีวิต จิตใจ

2. ทำให้มีความรู้ในวิชาด้านต่างๆ อาจเป็นความรู้ทั่วไปหรือความรู้เฉพาะด้านก็ได้ เช่น การอ่านตาราแขนงต่างๆ หนังสือคู่มือหนังสืออ่านประกอบในแขนงวิชาต่างๆ

3. ทำให้รอบรู้ทันโลกทันเหตุการณ์ การอ่านหนังสือพิมพ์ การอ่านจากสื่อสารสนเทศต่าง ๆ การอ่านสื่อเหล่านี้นอกจากจะทำให้รู้ทันข่าวสารบ้านเมืองและสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศแล้ว ยังจะได้ทราบข่าวกีฬา ข่าวบันเทิง บทความ วิจารณ์

ตลอดจนโฆษณาสินค้าต่าง ๆ อีกด้วยซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับความเป็นอยู่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมของตนในขณะนั้นๆ

4. ทำให้ค้นหาคำตอบที่ต้องการได้ การอ่านหนังสือจะช่วยตอบคำถามที่เราข้องใจสงสัยต้องการรู้ได้ เช่น อ่านพจนานุกรมเพื่อหาความหมายของคำอ่านหนังสือกฎหมายเมื่อต้องการ รู้ข้อปฏิบัติ อ่านหนังสือคู่มือแนะวิธีเรียนเพื่อต้องการประสบความสำเร็จในการเรียน เป็นต้น

5. ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน อ่านหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาดี น่าอ่าน น่าสนใจย่อมทำให้ผู้อ่านมีความสุขความเพลิดเพลิน เกิดอารมณ์คล้อยตามอารมณ์ของเรื่องนั้น ๆ ผ่อนคลายความ ตึงเครียด ได้ข้อคิด และยังเป็นการยกระดับจิตใจผู้อ่านให้สูงขึ้นได้อีกด้วย เช่น อ่านนิทาน นวนิยาย การ์ตูน เรื่องสั้น เป็นต้น

6. ให้เกิดทักษะและพัฒนาการในการอ่านผู้ที่อ่านหนังสือสม่ำเสมอย่อมเกิดความชำนาญในการอ่านสามารถอ่านได้เร็ว เข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ง่าย จับใจความได้ถูกต้องเข้าใจประเด็นสำคัญของเรื่อง และสามารถประเมินคุณค่าเรื่องที่อ่านได้อย่างสมเหตุสมผล เช่น การอ่านบทความ บทวิจารณ์ สารคดี เอกสารทางวิชาการต่างๆ

7. ทำให้ชีวิตมีพัฒนาการเป็นชีวิตที่สมบูรณ์ ก้าวหน้า ประสบความสำเร็จประพฤติดี ประพฤติชอบ ผู้อ่านย่อมมีความรู้เรื่องราวต่างๆ มาก เกิดความรู้ ความคิดที่หลากหลายกว้างไกล สามารถนามาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนให้ชีวิตมีคุณค่าและมีระเบียบแบบแผนที่ดียิ่งขึ้น เช่น การอ่านหนังสือธรรมมะ กฎแห่งกรรม มงคลชีวิต สู้แล้วรวยชีวประวัติ ผลงานของบุคคลดีเด่น เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

8. ทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ดีและเสริมสร้างบุคลิกภาพ ผู้อ่านมากย่อมรู้มากมีข้อมูลต่าง ๆ สั่งสมไว้มาก เมื่อสนทนากับผู้อื่นย่อมมีความมั่นใจ ไม่ขัดเขินเพราะมีภูมิความรู้สามารถถ่ายทอดความรู้ให้คำแนะนำแก่ผู้อื่น เช่น การอ่านหนังสือสุขภาพชีวิต นิตยสาร วารสาร สารสุขภาพหมอชาวบ้าน หนังสือการสร้างมนุษยสัมพันธ์ เพื่อนที่ดีที่ต้องการ เป็นต้น

นอกจากนี้จุดมุ่งหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของการอ่านพบ จุดมุ่งหมายของการอ่าน มีดังนี้

1. การอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ ได้แก่การอ่านหนังสือจากหนังสือประเภทตาราทางวิชาการสารคดีทางวิชาการ การวิจัยประเภทต่าง ๆ หรือการอ่านผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ควรอ่านอย่างหลากหลายเพราะความรู้ในวิชาหนึ่งอาจนาไปช่วยเสริมในอีกวิชาหนึ่งได้

2. การอ่านเพื่อแสวงหาความบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภทสารคดีท่องเที่ยว นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปล การ์ตูน บทประพันธ์ บทเพลง แม้จะเป็นการอ่านเพื่อความบันเทิงแต่ผู้อ่านจะได้ความรู้ที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องด้วย

3. การอ่านเพื่อแสวงหาข่าวสารความคิด ได้แก่ การอ่านหนังสือประเภทบทความ บทวิจารณ์ รายงานต่าง ๆ ถ้าจะให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต้องเลือกอ่านให้หลากหลายจากเอกสาร วารสาร สื่ออื่น ๆ ไม่เจาะจงอ่านเฉพาะสื่อที่นาเสนอตรงกับความคิดของตนเพราะจะทำให้มุมมองที่กว้างขึ้นอันจะช่วยให้เรามีเหตุผลอื่น ๆ มาประกอบการวิจารณ์ วิเคราะห์ได้หลายมุมมองมาก

4. การอ่านเพื่อจุดประสงค์เฉพาะทางแต่ละครั้ง ได้แก่ การอ่านที่ไม่ได้เจาะจง แต่เป็นการอ่านเป็นบางครั้งคราวในเรื่องที่ตนสนใจหรืออยากรู้ เช่น การอ่านประกาศต่างๆ การอ่านโฆษณา แผ่นพับประชาสัมพันธ์ ฉลากยา การอ่านข่าวสังคม ข่าวบันเทิง การอ่านประเภทนี้ใช้เวลาไม่นานและไม่กระทำทุกวัน ส่วนใหญ่เป็นการอ่านเพื่อให้ความรู้และนาไปใช้หรือ นำไปเป็นหัวข้อสนทนา เชื่อมโยงการอ่านสู่การวิเคราะห์และคิดวิเคราะห์

5. การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

6. การอ่านเพื่อการพัฒนา และปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพ เช่น หนังสือการฝึกการพูด การประกอบอาหาร การประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548, น. 26-28) ได้นำเสนอไว้ว่า การอ่านหมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่เขียน ผู้อ่านสามารถนาความรู้ ความคิด หรือสาระจากเรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้ เกิดประโยชน์ได้ การอ่านจึงความสำคัญ

ธนู ทดแทนคุณ และ กานต์รวี แพทย์พิทักษ์ (2552, น. 47) ได้นำเสนอไว้ว่า การอ่านเป็นทักษะสำคัญที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวันเพราะการอ่านเป็นทักษะที่ทำให้ผู้อ่านแสวงหาความรู้จากการศึกษาความบันเทิง แม้กระทั่งการทำงาน การฝึกฝนทักษะในการอ่านอย่างสม่ำเสมอ รู้จักใช้วิจารณญาณ ในการอ่าน พิจารณาข้อเท็จจริงเนื้อหาสาระคุณค่าของสิ่งต่างๆที่อ่านจะทำให้สามารถนาความรู้ความคิดที่เพิ่มขึ้นไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Goodman (อ้างถึงในสุคนธ์ กาสุยะ, 2538, น. 52) ได้นำเสนอไว้ว่าการอ่านเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การจำได้ระลึกได้ (Recognition-Initiation) เป็นขั้นตอนที่สมองระลึกและจดจำ ตัวอักษรว่าเป็นคำที่เขียนอย่างไร เป็นคำว่าอะไรและการอ่านจะเริ่มต้นตามความคิดและภาพที่มองเห็น 2) การคาดคะเน (Prediction) คือ การคาดคะเนไว้ล่วงหน้าว่าเรื่องราวที่อ่านจะมีลักษณะอย่างไร 3) การหาข้อมูลยืนยัน (Confirmation) เพื่อยืนยันว่าสิ่งที่ผู้อ่านคาดคะเนไว้นั้นถูกต้องหรือไม่ 4) การแก้ไขให้ถูกต้อง (Correction) เป็นการแก้ไขหรือปรับกระบวนการการคิดอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพบว่าสิ่งที่ค้นพบนั้นไม่ถูกต้อง และ 5) การสิ้นสุดการอ่าน (Termination) อาจจะยุติการอ่าน เมื่ออ่านจบแล้วหรืออาจจะยังแต่เมื่อพบว่าเรื่องที่อ่านนั้นมีความหมายหรือไม่มีความหมายสำหรับผู้อ่านจึงค่อยตัดสินคุณค่าจากการอ่าน

สรุป การอ่าน หมายถึง ความสามารถในการรับสารของผู้อ่าน เป็นผลมาจากนำสารนั้นมาคิดวิเคราะห์ แยกแยะ แปลความหมายของตัวอักษรเป็นความรู้ ความคิด หรือเข้าใจประเด็นสำคัญของสิ่งที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียนเขียน รวมถึงนำความรู้ ความคิด หรือสาระจากเรื่องที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ดังนั้นความสามารถในการอ่านจึงความสามารถที่ผู้อ่านสามารถอ่านเนื้อหา เนื้อเรื่อง เนื้อความหรือสารแล้วสามารถเข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียน หรือสามารถจับประเด็นสำคัญของสารนั้นได้ การอ่านมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะการอ่านนอกจากจะเป็นวิธีในการแสวงหาความรู้แล้ว การอ่านยังเป็นการส่งเสริมให้คนมีความคิดและ ฉลาดรอบรู้เพราะประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านอันจะทำให้ เกิดความคิด สติปัญญาและพัฒนาตนเองต่อไป

2.2.1.2 การคิดวิเคราะห์

ได้มีผู้ให้ความหมายการคิดวิเคราะห์ ไว้ดังนี้

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2539, น. 41) นำเสอนไว้ว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการแยกแยะส่วนประอบย่อยขอเหตุการณ์ เรื่องราว หรือเนื้อหาต่างๆว่าเกี่ยวข้องกันอย่างไรบ้าง โดยการใช้คำถามแบบวิเคราะห์ความสำคัญ ความสัมพันธ์และหลักการ

ทิศนา แขมมณี และคณะ (2544, น. 16) นำเสนไว้ว่า การคิดวิเคราะห์ เป็นการคิดที่ต้องใช้คำตอบแยกแยะข้อมูลและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่แยกแยะนั้น หรืออีกนัยหนึ่งคือการเรียนรู้ในระดับที่นักเรียนสามารถจับได้ว่าอะไรเป็นสาเหตุ เหตุผล หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546, น. 14) นำเสนอไว้ว่า การคิดเชิงวิเคราะห์หมายถึง ความสามารถในการจำแนกองค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้น

ศิริกาญจน์ โกสุม และดารณี คำวัจนัง (2546,น. 57) นำเสนอไว้ว่าการคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถ ในการคิดแยกแยะเรื่องราวใด ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นมีองค์ประกอบกัน เช่นไร สามารถจำแนกเป็นพฤติกรรมย่อยได้ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ส่วนประกอบ เป็นความสามารถในการหาส่วนประกอบที่สำคัญของสิ่งของหรือเรื่องราวต่าง ๆ เป็นความสามารถในการบอกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและความคิดเห็น ความแตกต่างของข้อสรุปจากข้อเท็จจริงที่นามาสนับสนุน เช่น การวิเคราะห์ส่วนประกอบที่สำคัญ สาเหตุและสาระสำคัญของเรื่อง 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความหมายในการหาความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญต่าง ๆ เป็นการระบุความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล ความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง และ 3) การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการหาหลักการของความสัมพันธ์ ของส่วนสำคัญในเรื่องนั้นๆ ว่าสัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใด เป็นความสามารถใน

การให้นักเรียนค้นหาหลักการของเรื่อง ระบุจุดประสงค์ของนักเรียน ประเด็นที่สำคัญของเรื่อง เทคนิคที่ใช้ในการชักจูงใจผู้อ่านและรูปแบบของภาษาที่ใช้ เช่น การบอกหรืออธิบายสิ่งที่เป็นใน ความสำคัญความสัมพันธ์และหลักการของสิ่งที่เรียนได้

สมนึก ภัททิยธนี (2546, น. 63) นำเสนอไว้ว่า การวิเคราะห์ หมายถึงการแยกแยะพิจารณาดูรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ หรือเรื่องต่าง ๆ ว่ามีชิ้นส่วนใดสำคัญที่สุดสองชิ้นส่วนใด สัมพันธ์กันมากที่สุดและชิ้นส่วนเหล่านั้นอยู่รวมกันได้หรือทำงานได้เพราะใช้หลักการใดแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง การพิจารณาหรือจำแนกว่า ชิ้นใด ส่วนใด เรื่องใด เหตุการณ์ใด ตอนใด สำคัญที่สุด หรือหาจุดเด่น จุดประสงค์สำคัญ สิ่งที่ซ่อนเร้น 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง การค้นหาความเกี่ยวข้องระหว่างคุณลักษณะสำคัญของเรื่องราวหรือสิ่งต่างๆ ว่าสองชิ้นส่วนใดสัมพันธ์กัน และ 3) การวิเคราะห์หลักการ หมายถึง การให้พิจารณาดูชิ้นส่วน หรือปลีกย่อยต่างๆ ว่าทำงานหรือเกาะยึดกันได้ หรือคงสภาพเช่นนั้นได้เพราะให้หลักการใดเป็นแกนกลาง

วนิช สุธารัตน์ (2547, น. 123) ได้นำเสนอไว้ว่า การคิดวิเคราะห์ เป็นกระบวนการทางปัญญาที่มนุษย์ใช้ในการตรวจสอบความรู้ ข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่ให้เกิดความถูกต้องเที่ยงตรง ชัดเจนและบังเกิดผล ได้อย่างสมบูรณ์เพียบพร้อม ขณะเดียวกันการคิดวิเคราะห์ยังช่วยให้มนุษย์สามารถสังเคราะห์หรือสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ขึ้นมาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่เดิมได้ด้วย นอกจากนี้ การคิดวิเคราะห์ ทำให้บุคคลมีศักยภาพในการคิดสูงขึ้น มีเหตุมีผลไม่เชื่ออะไรง่ายๆ สามารถจัดการกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือที่เผชิญอยู่อย่างฉลาดทำให้พ้นจากความเป็นทุกข์หรือมีความทุกข์น้อยลง และได้สรุปประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ การคิดวิเคราะห์ก่อให้เกิดประโยชน์หลาย ๆ ด้าน ได้แก่ 1) ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ 2) สามารถประเมินงานโดยใช้กฎเกณฑ์อย่างสมเหตุสมผล 3) สามารถประเมินตนเองอย่างมีเหตุผลมีความสามารถในการตัดสินใจได้อย่างดี 4) ช่วยให้สามารถแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล 5) ช่วยให้สามารถกำหนดเป้าหมาย รวบรวมข้อมูลที่ชัดเจน ค้นหาความรู้ ทฤษฎี หลักการ ตั้งข้อสมมติฐาน ตีความหมายจนถึงการหาข้อสรุปได้ดี 6) ช่วยให้มีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องจนถึงขั้นมีความสามารถเป็นนายของภาษาได้ 7) ช่วยให้คิดได้อย่างชัดเจน คิดได้อย่างถูกต้อง คิดอย่างกว้างขวาง คิดอย่างลึก และคิดอย่างสมเหตุสมผล และ 8) ช่วยให้เกิดปัญญา มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีบุคลิกภาพในการสร้างสังคม

สุวิทย์ มูลคำ (2547, น. 9) นำเสนอไว้ว่า การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการจำแนกแยกแยะ องค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์และ หาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือ สิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้โดยจำแนกลักษณะของการคิดวิเคราะห์ออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) การวิเคราะห์ส่วนประกอบ เป็นความหมายในการหาส่วนประกอบที่สำคัญของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJAPHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สิ่งของหรือเรื่องราวต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์ส่วนประกอบของพืช สัตว์ข่าว ข้อความหรือเหตุการณ์ เป็นต้น 2) การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญต่างๆ โดยการระบุความสำคัญระหว่างความคิด ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลหรือความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการหาหลักความสัมพันธ์ส่วนสำคัญในเรื่องนั้น ๆ ว่าสัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใด เช่น การให้นักเรียนค้นหาหลักการของเรื่อง และ 3) การระบุจุดประสงค์ของผู้เขียน ประเด็นสำคัญของเรื่อง เทคนิคที่ใช้ในการจูงใจผู้อ่านและรูปแบบของภาษาที่ใช้ เป็นต้น

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551, น. 3-4) ได้ให้ความหมายของการคิดว่าเป็นกระบวนการทำงานของสมองที่เป็นไปตามธรรมชาติของมนุษย์ อันเป็นผลมาจากประสบการณ์เดิม สิ่งเร้าสภาพแวดล้อมที่เข้ากระทบส่งผลให้เกิดความคิดในการสามารถแก้ไขปัญหาหรือปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้

สรุป การคิดวิเคราะห์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงถึงความสามารถการพิจารณาข้อมูลข่าวสารจากการอ่าน แล้วจับใจความเรื่องสำคัญ ความสามารถในการจำแนกแยกแยะพิจารณาเรื่องราว เปรียบเทียบ เทียบเคียงให้เห็นลักษณะที่เหมือนหรือแตกต่างกันของเรื่องราว เหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆได้อย่างชัดเจนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อให้เกิดประโยชน์ที่สำคัญหลายประการ เช่น ก่อให้เกิดความมั่นใจ มีการพิจารณาไตร่ตรอง มีเหตุผลและเป็นบุคคลที่มีความรอบคอบในการทำงาน ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ การวิเคราะห์ส่วนประกอบ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์โดยอาศัยหลักการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.2.1.3 การเขียน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 203) ได้นำเสนอไว้ว่า การเขียน หมายถึง ขีดให้เป็นตัวหนังสือหรือเลข, ขีดให้เป็นเส้นหรือรูปต่าง ๆ, วาด, แต่งหนังสือ สื่อ หมายถึง ติดต่อให้ถึงกัน เช่น สื่อความหมาย การเขียนจึงเป็น วิธีการสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ เป็นการแสดงออกทางภาษาเป็นลายลักษณ์อักษรที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถในด้าน ความคิด ความรู้สึก จิตนาการและประสบการณ์ของผู้เขียนประกอบกัน สมควรจะได้รับการฝึกฝนอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นงานเขียนรูปแบบใดก็ตาม สรุปได้ว่าการเขียนเป็นวิธีการสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่แสดงออกทางภาษาเป็นลายลักษณ์อักษร แสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกที่มีอยู่ในใจให้ผู้อื่นได้รับรู้ การที่ผู้อ่านจะได้รับรู้ความเข้าใจในเจตนาของผู้เขียนได้ดีมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยของผู้เขียนว่า มีทักษะในการใช้ภาษาเขียนเพื่อสื่อความได้ดีเพียงใด

อัจฉรา วงศ์โสธร (2538, น. 109) นำเสนอไว้ว่า การเขียนเป็นทักษะมาลาทางตัวอักษร(Graphic Modality) มีรูปแบบภาษาต่างกับภาษาพูดในเรื่องของการใช้ศัพท์สำนวนและโครงสร้างภาษาและยังมีความสละสลวยทางภาษามากกว่าเพราะผู้เขียนต้องใช้เวลาในการเรียบเรียงความคิดออกมาเป็นตัวหนังสือสามารถทบทวน แก้ไขปรับปรุงได้

สำนักวิชาการและมาตรฐาน (2548, น. 27-28) ได้นำเสนอไว้ว่า การติดต่อสื่อสารเพื่อสื่อความหมาย มีหลายรูปแบบและวิธีการ การเขียนสื่อความเป็นวิธีการที่ใช้เพื่อการสื่อสารมากที่สุด และการเขียนเป็นทักษะหลักอย่างหนึ่งใน 4 ทักษะของการใช้ภาษา คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การเขียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อการสื่อสร้างความเข้าใจ ถ่ายทอด ความรู้และสติปัญญาของมนุษย์ การเขียนยังสื่อสารถึงความรู้สึกที่มีอยู่ในใจออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้ รับทราบ ด้วยวิธีการใช้สัญลักษณ์ตัวอักษร นอกจากนั้นยังแสดงออกได้ ถึงกระบวนการทางความคิดอีกด้วย การที่นักเรียนได้เขียนนั้นคือ การแสดงความรู้สึกนึกคิด ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่หรือการได้เกิดการเรียนรู้ แสดงออกเป็นตัวอักษร ดังนั้น การได้อ่านผลงานการเขียนจึงเป็นการสื่อสารให้รับรู้ รับทราบถึงความรู้ ความคิด ความรู้สึก เจตคติต่าง ๆ ของผู้เขียนได้เป็นอย่างดี เพราะการเขียนนั้นผู้เขียนจะมีจุดมุ่งหมายในการเขียนเพื่ออะไร

การเขียนจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้นสิ่งที่สำคัญคือ ผู้เขียน ต้องเขียนอย่างมีจุดมุ่งหมายในการเขียน ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

1. การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือ การเขียนเพื่อเหตุการณ์ เรื่องราวเป็นลำดับเหตุการณ์ถ่ายทอดออกมาเป็นข้อเขียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. การเขียนเพื่ออธิบาย คือการเขียนเพื่อชี้แจง อธิบายสิ่งต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจสิ่งที่ต้องการถ่ายทอดได้

3. การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น เป็นการเขียนเพื่อวิเคราะห์ วิจารณ์ แนะนำหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องเหนึ่งหรืออาจมีข้อเสนอแนะประกอบด้วย

4. การเขียนเพื่อแสดงจินตนาการเป็นการเขียนที่มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้อ่านมีอารมณ์คล้อยตาม เกิดจินตนาการตามภาพที่เห็น

5. การเขียนเพื่อโน้มน้าวใจเป็นการเขียนเพื่อให้ผู้อ่านมีความคิดเห็นเช่นเดียวกับผู้เขียน

6. การเขียนเพื่อกิจธุระซึ่งจะมีลักษณะเป็นทางการและมีรูปแบบที่ชัดเจน

นอกจากนี้สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้ให้ ความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้ 1) เป็นการแสดงออกของความรู้ ความคิดและความรู้สึกของมนุษย์ 2) เป็นเครื่องมือในการวัดความเจริญหรืออารยธรรมของมนุษย์แต่ละยุค แต่ละสมัย 3) เป็นเครื่องมือสาหรับใช้ในการสื่อสารทั้งเรื่องในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต 4) เป็นเครื่องมือที่ใช้สอนงความต้องการของมนุษย์ เช่น ความรัก ความ

เข้าใจ เป็นต้น 5) เป็นเครื่องมือทางวัฒนธรรมในการถ่ายทอดวัฒนธรรมและสติปัญญาของมนุษย์ 6) เป็นสื่อที่ช่วยในการเผยแพร่กระจายความรู้ ความคิดกว้างไกลและได้รวดเร็ว 7) เป็นการให้ความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลินแก่คนทุกเพศ ทุกวัย 8) เป็นบันทึกทางสังคมที่ให้ประโยชน์แก่คนรุ่นปัจจุบันและอนาคต และ 9) เป็นงานอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, น. 24-25) ได้สรุปองค์ประกอบของการเขียนที่ดีไว้ 8 ประการ ซึ่งประกอบด้วย

1. ความชัดเจน การใช้ถ้อยคำที่สื่อความเข้าใจระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนได้
2. ความเรียบง่าย การใช้คำธรรมดาที่เข้าใจง่าย แต่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้อ่าน ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย
3. ความกระชับ การใช้คำน้อยคำ แต่ให้ความหมายชัดเจนลึกซึ้ง
4. ความประทับใจ เกิดจากการที่ผู้อ่านอ่านถ้อยคำแล้วเร้าความรู้สึกของผู้อ่านถ้อยคำ อาจทำให้เกิดภาพก็ได้
5. ความไพเราะ การเลือกใช้คำที่มีเสียงราบรื่นของถ้อยคำ
6. ลีลา ความราบรื่นของถ้อยคำทำให้งานเขียนมีความไพเราะ
7. การสร้างภาพ การเขียนที่ทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพซึ่งต้องให้ถ้อยคำที่ทำให้มีความรู้สึกและมีอารมณ์
8. โครงสร้างของประโยคมีส่วนสำคัญ คือ การลำดับวลี อนุประโยคกฎแห่งความใกล้ชิดอันได้แก่ สิ่งที่เกี่ยวข้องกันพาดพิงกัน นั่นคือส่วนขยายที่ต้องอยู่ใกล้ชิดกับคำที่ถูกขยาย ต้องมีความคิดที่สำคัญประการเดียวในประโยค และถ้ามีอนุประโยคประกอบอยู่ก็ต้องมีความเกี่ยวเนื่องกับใจความสำคัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ชนาธิป พรกุล (2551, น. 83) ได้นำเสนอไว้ว่า เมื่อผู้อ่านต้องการถ่ายทอดข้อมูลให้ผู้อื่นเข้าใจเพียงใด ผู้เขียนต้องเขียนข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์มาจัดระเบียบจากนั้นจึงเขียนออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสังเคราะห์ สรุปย่อและการให้คำจากัดความหรือการบรรยายความ

ธนู ทดแทนคุณ และกานต์รวี แพทย์พิทักษ์ (2551, น. 127) ได้นำเสนอลักษณะของงานเขียนที่ดีว่างานเขียนที่ดีต้องมีความถูกต้อง สมบูรณ์และสามารถสื่อความหมายได้โดยจะต้องมีลักษณะดังนี้

1. มีความชัดเจน (Perspicuity) ได้แก่ การใช้คำให้ถูกต้องชัดเจนตามความหมาย การเรียบเรียงประโยคที่ถูกต้องมีจุดมุ่งหมายในการสื่อสารที่ตรงประเด็น สามารถเห็นสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อได้อย่างชัดเจน เนื้อหาของงานมีความเป็นเอกภาพ

2. มีความเรียบง่าย (Simplicity) ได้แก่ การใช้คำธรรมดา ๆ แต่สามารถอ่านแล้วเข้าใจทันที ไม่ใช้คำที่อ่านแล้วต้องแปลความหมายมาก ใช้ประโยคที่เรียบง่าย ๆ แต่สะท้อนถึงอารมณ์และจินตนาการต่าง ๆ ได้ดี

3. มีความกระชับ (Brevity) ได้แก่ การใช้ถ้อยคำน้อยแต่มีความหมายกว้างไม่ใช่คำฟุ่มเฟือย อ้อมค้อม กัมกวน จนทำให้ไม่สามารถจับประเด็นของงานเขียนนั้นได้เลย

4. สร้างความประทับใจ (Impressiveness) ได้แก่ การสร้างอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกจากการเน้นคำ สานวน ประโยค

5. ลีลา ได้แก่ ความสามารถในการเลือกสรรคำมาใช้ในงานเขียนแล้วทำให้ผู้อ่านเห็นภาพตามไปด้วย

6. สร้างภาพหรือจินตนาการ ในงานเขียนบางชนิดจำเป็นที่ผู้เขียนจะต้องใช้ถ้อยคำที่สร้างภาพพจน์ หรือจินตนาการให้ผู้อ่านเห็นภาพตามไปด้วย

7. มีความสร้างสรรค์ ได้แก่ การใช้ภาษาเขียนที่สื่อสารในทางบวกไม่ยุยงส่งเสริมสิ่งที่ไม่ดีแก่ผู้อ่าน อันจะก่อให้เกิดความแตกร้าวขาดความสามัคคีในสังคม

นอกจากนี้ การเขียนเป็นทักษะที่สำคัญที่นักเรียนต้องได้รับการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในหลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระบุไว้อย่างชัดเจนในสาระที่ 2 มาตรฐานที่ 2.1 กำหนดให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นมาตรฐานที่นักเรียนทุกระดับชั้นต้องได้รับการฝึกฝนและพัฒนาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานการที่หลักสูตรกำหนด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สรุป การเขียนเป็นการสื่อการอย่างหนึ่งที่สำคัญแต่การเขียนที่ดีนั้นต้องมาจากการฝึกฝน อาศัยความรู้ความสามารถในด้าน ความคิด ความรู้สึก จิตนาการและประสบการณ์ของผู้เขียนประกอบกันตามวัตถุประสงค์ที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่าน หรือผู้รับสารเข้าใจและตรงกับความต้องการของผู้เขียน ดังนั้นการเขียนจึงเป็นความสามารถที่แสดงถึงความคิดของผู้เขียนการเขียนที่ดีนั้นผู้เขียนต้องสามารถเขียนสื่อความหมายโดยใช้ภาษาที่ชัดเจน เรียบง่ายกระชับและได้ใจความสำคัญที่ต้องการสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเพียงใจความเดียว

2.2.1.4 ความหมายของการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

ได้มีผู้นำเสนอความหมายของการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนไว้ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548, น. 31) ได้นำเสนอความหมายไว้ว่า การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน หมายถึง ความสามารถในความเป็นปราชญ์ (ผู้รู้ ผู้มีปัญญา) แสดงผลงานเขียนเพื่อการพิสูจน์ความเป็นผู้รู้ ผู้มีปัญหา ผลงานเขียน (ลิขิต) ที่ได้เขียนไว้ เป็นผลงาน

ที่เกิดจากการอ่าน การฟัง และจากการถาม (ปุจฉา) จากผู้รู้ ในบางโอกาสเมื่อมีข้อสงัย มีข้อคำถามที่อยากได้คำตอบ แต่ไม่สามารถจะสอบถามผู้ใดได้ การอ่านจากเอกสารของผู้รู้ที่เขียนไว้แล้วได้ข้อคำตอบก็พอจะนับได้ว่าการอ่านเป็นตัวช่วยในการถามได้เช่นกัน ดังนั้นความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน จึงสามารถแสดงออกได้ด้วยผลงานการเขียน ซึ่งผลงานการเขียน เป็นการเขียนที่เกิดจากการใช้ความคิดที่มีผลได้จากการอ่าน การฟัง และการถามสืบเนื่องจากการฝึกฝนมาโดยตลอดอย่างต่อเนื่อง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2557, น. 14) ได้นำเสนอ ความหมายไว้ว่า การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นการประเมินศักยภาพของผู้เรียนในการอ่านหนังสือ เอกสาร และสื่อ ต่าง ๆ เพื่อหาความรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ ความสุนทรีย์และประยุกต์ใช้ แล้วนำเนื้อหาสาระที่อ่านมาคิดวิเคราะห์ นำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์ สร้างสรรค์การแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ และถ่ายทอดความคิดนั้นด้วยการเขียนที่มีสำนวนภาษาถูกต้อง มีเหตุผลและลำดับขั้นตอนในการนำเสนอ สามารถสร้างความเข้าใจแก่ผู้อ่านได้อย่างชัดเจนตามระดับความสามารถในแต่ละระดับชั้น สำหรับกรณีผู้เรียนมีความบกพร่องในกระบวนการด้านการเห็นหรือที่เกี่ยวข้องทำให้เป็นอุปสรรคต่อการอ่าน สถานศึกษาสามารถปรับวิธีการประเมินให้เหมาะสมกับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายนั้นการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสรุปผลเป็นรายปี/รายภาค เพื่อวินิจฉัยและใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนและประเมินการเลื่อนชั้น ตลอดจนการจบการศึกษาระดับต่าง ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

โรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ (2557, น. 1) ได้นำเสนอความหมายการประเมินการอ่าน ดิดวิเคราะห์ และเขียนไว้ว่า การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นการประเมินศักยภาพของผู้เรียนในการอ่าน การฟัง การดูและการรับรู้ จากหนังสือ เอกสารและสื่อต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง แล้วนำมาคิดวิเคราะห์ เนื้อหาสาระที่นำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์สร้างสรรค์ในเรื่องต่าง ๆ และถ่ายทอดความคิดนั้นด้วยการเขียนซึ่งสะท้อนถึงสติปัญหา ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาและสร้างสรรค์จินตนาการอย่างเหมาะสม มีคุณค่าแก่ตนเอง สังคมแดละประเทศชาติ พร้อมด้วยกระประสบการณ์และทักษธในการเขียนที่มีสำคัญภาษาถูกต้อง มีเหตุผลและลำดับขั้นตอนในการนำเสนอ สามารถสร้างความเข้าใจแก่ผู้อื่นได้อย่างชัดเจนตามระดับความสามารถในแต่ละระดับชั้น

สรุปได้ว่า การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน หมายถึง การประเมินความสามารถของผู้เรียน ที่ได้จากการอ่านหนังสือ เอกสาร หรือสื่อต่าง ๆ รวมทั้งที่ได้จากการฟัง การสอบถามจากผู้รู้ จากสื่อ แล้วนำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ ผูกเรื่อง เชื่อมโยงและถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้รู้ เข้าใจด้วยการเขียนสื่อความ

2.2.1.5 ความสัมพันธ์ของ การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, น. 31) ได้นำเสนอไว้ว่าการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน หมายถึง ความสามารถในความเป็นปราชญ์ (ผู้รู้ผู้มีปัญญา) แสดงผลงานการเขียนเพื่อการพิสูจน์ความเป็นผู้รู้ ผู้มีปัญญาผลงานการเขียน. (ลิขิต) ที่ได้เขียนไว้ เป็นผลงานที่เกิดจากการอ่าน การฟัง และจากการถาม (ปุจฉา)จากผู้รู้ ในบางโอกาสเมื่อมีข้อสงสัย มีข้อคำถามที่อยากได้คำตอบแต่ไม่สมารถจะสอบถามผู้ใดได้ การอ่านจากเอกสารของผู้รู้ที่เขียนไว้แล้วได้ข้อคำตอบก็พอจะนับได้ว่าการอ่านเป็นตัวช่วยในการถามได้เช่นกัน ดังนั้นความสามารถการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน จึงสามารถแสดงออกได้ด้วยผลงานการเขียน ซึ่งผลงานการเขียนเป็นการเขียนที่เกิดจกการใช้ความคิดที่มีผลได้มาจากการอ่าน การฟังและการถามสืบเนื่องจากการฝึกฝนมาโดยตลอดอย่างต่อเนื่อง นับว่าความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นความสามารถของผู้มีปัญญา หรือความสามารถในความเป็นปราชญ์นั่นเอง (ส, จิ, ปุ, ลิ)

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, น. 29) ได้สรุปว่าภาษาเป็นสื่อของความคิด หรือกระบวนการคิด ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การฟังและการอ่านเป็นทักษะการรับรู้เรื่องราว ความรู้และประสบการณ์ ซึ่งครูสามารถฝึกทักษะการคิดได้ ได้แก่ การแปลความ การตีความ การตั้งคำถาม การสรุปย่อ และการสรุปความ ส่วนการพูดและการเขียนเป็นทักษะการแสดงความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์ โดยการจัดระบบความคิดจากเรื่องราว ความรู้ และประสบการณ์ที่ได้จากการแปลความ ตีความ ตั้งคำถาม สรุปย่อ และสรุปความจากการฟังและการอ่าน ทั้งนี้ครูต้องฝึกทักษะการจัดระบบความคิดให้นักเรียนก่อนการพูดและการเขียน ซึ่งทักษะการคิดของการพูดและการเขียนได้แก่ การบรรยา การอธิบาย การทำให้กระจ่าง การขยายความและการประยุกต์ใช้ความรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สรุปได้ว่า การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน มีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องกัน กล่าวคือ การฟังและการอ่านเป็นเป็นทักษะในการรับรู้ความรู้ เรื่องราวหรือประสบการณ์จากข้อความที่อ่านและฟังมา และระหว่างนั้นผู้อ่านอาจเกิดข้สงสัย หรือแปลความ ตีความ หรือสรุปความจากเรื่องที่อ่านหรือฟังเป็นความรู้ใหม่ และเมื่อผู้อ่านต้องการสื่อสารความรู้ เรื่องราว หรือประสบการณ์ที่ได้จากการอ่าน ผู้อ่านก็ต้องมาจัดระบบความคิด รวบรวม เรียบเรียงข้อความ เพื่อนำเสนอผ่านกระบวนการพูดหรือการเขียน

2.2.1.6 กระบวนการอ่าน กระบวนการคิด และกระบวนการเขียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, น. 31) ได้นำเสนอกระบวนการอ่าน กระบวนการคิด และกระบวนการเขียน ไว้ดังนี้

1. กระบวนการอ่าน การอ่านเป็นกระบวนการซึ่งผู้อ่านสร้างความหมายหรือพัฒนาการตีความระหว่างการอ่าน ผู้อ่านจะต้องรูหัวข้อเรื่อง รู้จุดประสงค์การอ่าน มีความรู้ทาง

ภาษาที่ใกล้เคียงกับภาษาที่ใช้ในหนังสือที่อ่าน จะใช้ประสบการณ์เดิมที่เป็นประสบการณ์พื้นฐานทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน โดยกระบวนการอ่านมีดังนี้

1.1 การเตรียมการอ่าน ผู้อ่านจะต้องอ่านชื่อเรื่อง หัวข้อย่อยจากสารบัญเรื่อง อ่านคำนำ ให้ทราบจุดมุ่งหมายของหนังสือ ตั้งจุดประสงค์การอ่าน จะอ่านเพื่อความเพลิดเพลินหรืออ่านเพื่อหาความรู้ วางแผนการอ่านโดยอ่านหนังสือตอนใดตอนหนึ่งว่ามีความยากง่ายอย่างไร หนังสือมีความยาวมากน้อยเพียงใด รูปแบบของหนังสือเป็นอย่าง เหมาะสมกับผู้ใดบ้างที่จะอ่าน เดาความว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรบ้าง เตรียมสมุดดินสอ สำหรับจดบันทึกข้อความอ่านหรือเนื้อหาเรื่องที่สำคัญขณะอ่าน

1.2 การอ่าน ผู้อ่านจะอ่านหนังสือให้ตลอดเล่มหรือเฉพาะตอนที่ต้องการอ่าน ขณะอ่านผู้อ่านจะใช้ความรู้จากการอ่าน ความหมายของคำมาใช้ในการอ่าน รวมทั้งการรู้จักแบ่งวรรคตอนด้วย การอ่านเร็วจะมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ดีกว่าผู้อ่านช้า ซึ่งจะสะกดคำอ่านหรืออ่านย้อยไปย้อนมา ผู้อ่านจะใช้บริบทหรือคำแวดล้อมช่วยในการตีความของคำ ทำความเข้าใจข้อความที่อ่าน

1.3 การแสดงความคิดเห็น ผู้อ่านจะจบันทึกข้อความที่มีความสำคัญหรือเขียนแสดงความคิดเห็น ตีความข้อความที่อ่าน ตอนใดที่ไม่เข้าใจอ่านซ้ำเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง ขยายความคิดจากการอ่าน จับคู่กับเพื่อน สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตั้งข้อสังเกตจากเรื่องที่อ่าน ถ้าเป็นการอ่านบทกลอนต้องอ่านทำนองเสนาะดัง ๆ เพื่อฟังเสียงการอ่านและเกิดจินตนาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.4 การอ่านสำรวจ ผู้อ่านจะอ่านซ้ำโดยเลือกอ่านตอนใดตอนหนึ่ง ตรวจสอบคำภาษาที่ใช้ สำรวจโครงเรื่องของหนังสือเปรียบเทียบหนังสือที่อ่านกับหนังสือที่เคยอ่านสำรวจ และเชื่อมโยงเหตุการณ์ในเรื่องและการลำดับเรื่อง สำรวจคำสำคัญที่ใช้ในหนังสือ

1.5 การขยายความคิด ผู้อ่านจะสะท้อนความเข้าใจในการอ่าน บันึกข้อคิดเห็นคุณค่าของเรื่อง เชื่อมโยงเรื่องราวในเรื่องกับชีวิตจริง ความรู้สึกจากการอ่าน จัดทำโครงงานหลักการอ่าน เช่น วาดภาพ เขียนบทละคร เขียนบันทึกรายงานการอ่าน อ่านเรื่องอื่น ๆ ที่ผู้เขียนคนเดียวกันแต่งอ่านเรื่องเพิ่มเติมเรื่องที่เกี่ยวโยงกับเรื่องที่อ่านเพื่อให้ความรู้ที่ชัดเจนและกว้างขึ้น

2. กระบวนการคิด การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นกระบวนการคิด คนที่จะคิดได้ดีต้องเป็นผู้ฟังผู้พูด ผู้อ่าน และผู้เขียนที่ดี บุคคลที่จะคิดได้จะต้องมีความรู้และประสบการณ์พื้นฐานในการคิดบุคคลจะมีความสมารถในการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า จะต้องมีความรู้และประสบการณ์พื้นฐานช่วยในการคิดทั้งสิ้น การสอนให้คิดควรให้ผู้เรียนรู้จักคัดเลือกข้อมูล ถ่ายทอด รวบรวมและจำข้อมูลต่าง ๆ สมองของมนุษย์จะเป็นผู้บริโภคข้อมูลข่าวสาร และสามารถแปลความข้อมูลข่าวสาร และสมารถมาใช้อ้างอิง การป็นผู้ฟัง ผู้พูด ผู้อ่าน ผู้ขียนที่ดี จะต้องสอนให้เป็นผู้บริโภคข้อมูลข่าวสารที่ดีและเป็นนักคิดที่ดีด้วย กระบวนการ

สอนภาษาจึงต้องสอนให้ผู้เรียนเป็นผู้รับข้อมูลข่าวสารและมีทักษะการคิด นำข้อมูลข่าวสารที่ได้จากการฟังและการนำมาสู่การฝึกทักษะการคิด นำการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนมาสอนในรูปแบบบูรณาการทักษะ ตัวอย่าง เช่น การเขียนเป็นกระบวนการคิดในการวิเคราะห์ การแยกแยะ การสังเคราะห์ การประมินค่า การสร้างสรรค์ ผู้เขียนจะนำความรู้และประสบการณ์สู่การคิดและแสดงออกตามความคิดของตนเองเสมอ ต้องเป็นผู้อ่านและผู้ฟังเพื่อรับรู้ข่าวสารที่จะนำมาวิเคราะห์และสามารถแสดงทรรศนะได้

3. กระบวนการเขียน กระบวนการเขียนเป็นการคิดเรื่องที่จะเขียนและรวบรวมความรู้ในการเขียน กระบวนการเขียน มี 5 ขั้น ดังนี้

3.1 การเตรียมการเขียน เป็นขั้นตอนเตรียมความพร้อมที่จะเขียน โดยเลือกหัวข้อที่จะเขียนบนพื้นฐานของประสบการณ์ กำหนดรูปแบบการเขียน รวบรวมความคิดในการเขียนอาจใช้วิธีการอ่านหนังสือสนทนา จัดหมวดหมู่ความคิด โดยเขียนเป็นแผนภาพความคิด จดบันทึกความคิดที่จะเขียนเป็นรูปหัวข้อเรื่องใหญ่ หัวข้อย่อยและรายละเอียดคร่าวๆ

3.2 การยกร่างข้อเขียน เมื่อเตรียมหัวข้อเรื่องและความคิดรูปแบบการเขียนแล้ว ห้ำความคิดมาเขียนตามรูปแบบที่กำหนดเป็นการยกร่งข้อเขียน โดยคำนึงถึงว่าจะเขียนให้ใครอ่านจะใช้ภาษาอย่างไรให้เหมาะสมกับเรื่อง และเหมาะสมกับผู้อ่านจะเริ่มต้นเขียนอย่างไร มีหัวข้อเรื่องอย่างไร ลำดับความคิดอย่างไร เชื่อมโยงความคิดอย่างไร

3.3 การปรับปรุงข้อเขียน เมื่อเขียนยกร่างแล้ว อ่านทวนเรื่องที่เขียน ปรับปรุงเรื่องที่เขียน เพิ่มติมความคิดให้สมบูรณ์ แก้ไขภาษา สำนวนโวหาร นำไปให้เพื่อนหรือผู้อื่นอ่าน นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงอีกครั้ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.4 การบรรณาธิการกิจ นำข้อเขียนที่ปรับปรุงแล้วมาตรวจทานคำผิด แก้ไขให้ถูกต้อง อ่านตรวจทานแก้ไขข้อเขียนอีกครั้ง แก้ไขข้อผิดพลาดทั้งภาษา ความคิด และการเว้นวรรคตอน

3.5 การเขียนให้สมบูรณ์ นำเรื่องที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว มาเขียนเรื่องให้สมบูรณ์จัดพิมพ์วาดรูปประกอบ เขียนให้สมบูรณ์ด้วยลายมือที่สวยงามเป็นระเบียบ เมื่อพิมพ์หรือเขียนแล้ว ตรวจทานอีกครั้งให้สมบูรณ์ก่อนจัดทำรูปเล่ม

สรุปได้ว่า กระบวนการอ่านมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมการอ่าน 2) การอ่าน 3) การแสดงความคิดเห็น 4) การอ่านสำรวจ และ 5) การขยายความคิด ส่วนกระบวนการคิดเป็นการนำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้จากการฟัง การอ่าน การพูดและการเขียนรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า นำไปสู่การแสดงความคิด และกระบวนการเขียน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมการเขียน 2)การยกร่างข้อเขียน 3) การปรับปรุงข้อเขียน 4) การบรรณาธิการกิจ และ 5) การเขียนให้สมบูรณ์

2.2.2 แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนว่าต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ ประการแรก คือ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนานักเรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนและการเรียนรู้ของนักเรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์ แปลความหมายข้อมูลแล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของนักเรียนและการสอนของครู การวัดและประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กันหากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการเรียนการสอนก็ขาดประสิทธิภาพ การประเมินระหว่างการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เช่นนี้เป็นการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนทุกวัน เป็นการประเมินเพื่อให้รู้จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง จึงเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนา ในการเก็บข้อมูล ผู้สอนต้องใช้วิธีการและเครื่องมือ การประเมินที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การซักถาม การระดมความคิดเห็นเพื่อให้ได้มติข้อสรุปของประเด็นที่กำหนด การใช้แฟ้มสะสมงาน การใช้ภาระงานที่เน้นการปฏิบัติ การประเมินความรู้เดิม การให้นักเรียนประเมินตนเอง การให้เพื่อนประเมินเพื่อนและการใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics) สิ่งสำคัญที่สุดในการประเมินเพื่อพัฒนาคือ การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนในลักษณะคำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ทำให้การเรียนรู้พอกพูน แก้ไขความคิดความเข้าใจเดิมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการให้นักเรียนสามารถตั้งเป้าหมายและพัฒนาตนได้จุดมุ่งหมายประการที่สอง คือ การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนเป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (Summative Assessment) ซึ่งมีหลายระดับ ได้แก่ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนจบรายวิชาเพื่อตัดสินให้คะแนน หรือให้ระดับผลการเรียนให้การรับรองความรู้ความสามารถของนักเรียนว่าผ่านรายวิชาหรือไม่ ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่หรือสามารถจบหลักสูตรหรือไม่ ในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดีต้องให้โอกาสนักเรียนแสดงความรู้ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์ผลการปฏิบัติมากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างนักเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553, น. 10) นำเสนอไว้ว่า การกำกับดูแลคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันนอกจากการจัดการศึกษาให้ทั่วถึงแล้วยังต้องมุ่งเน้นคุณภาพด้วยนั่นคือคุณภาพของนักเรียน ที่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตรหน่วยงานที่รับผิดชอบนับตั้งแต่สถานศึกษาต้นสังกัดหน่วยงานระดับชาติที่ได้รับมอบหมายจึงมีบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพนักเรียนตามความคาดหวังของหลักสูตร ดังนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใน 4 ระดับได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติทุกระดับมีเจตนารมณ์เช่นเดียวกัน คือตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1. การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนานักเรียน การอนุมัติผลการเรียน การตัดสินการเลื่อนชั้นเรียน และเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนตามเป้าหมายหรือไม่ นักเรียนมีสิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนาผลการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติและระดับเขตพื้นที่การศึกษาผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศ

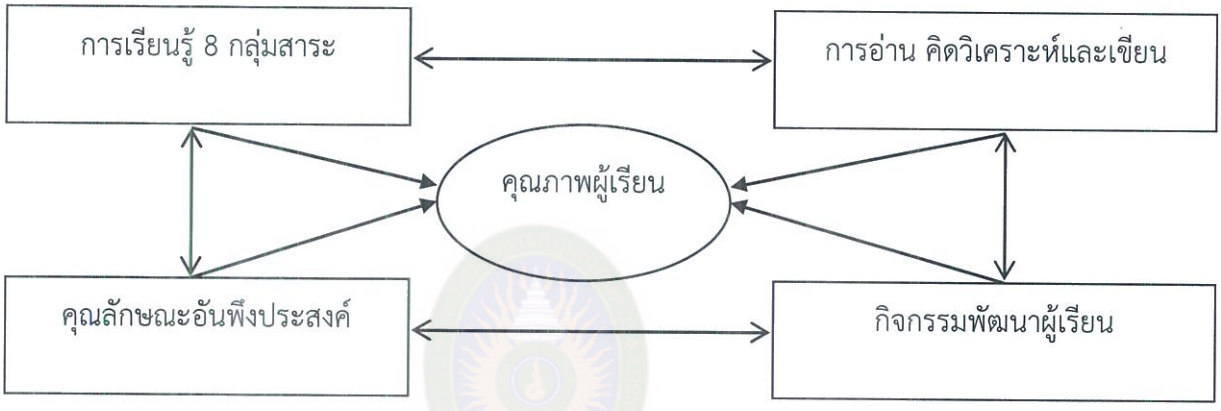
3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพนักเรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพของนักเรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานซึ่งจัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพนักเรียนในระดับชาติตามมาตรฐาน การเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษาต้องจัดให้นักเรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนาไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

นอกจากนี้ ในการวัดและประเมินผลมีหลักการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ยังเป็นกระบวนการเก็บรวบรวม ตรวจสอบ ตีความผลการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่างๆของนักเรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตรนาผลไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และใช้เป็นข้อมูลสาหรับการตัดสินผลการเรียน สถานศึกษาต้องมีกระบวนการจัดการที่เป็นระบบเพื่อให้การดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพและให้ผลการประเมินที่ตรงตามความรู้ความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รวมทั้งสามารถรองรับการประเมินภายในและการประเมินภายนอกตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาได้สถานศึกษาจึงควรกำหนดหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา

องค์ประกอบของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนดจุดหมาย สมรรถนะสำคัญของนักเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลกกำหนดให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดในสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ มีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนานักเรียน ดังแสดงในภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้. ปรับปรุงจาก

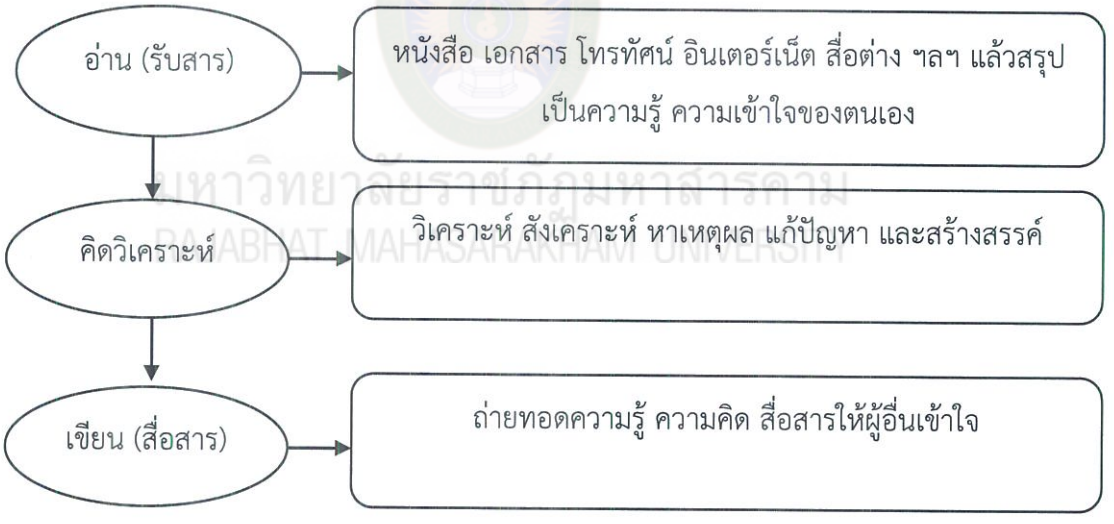
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนที่ระบุไว้ในแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลเป็นการประเมินศักยภาพของนักเรียนในการอ่านหนังสือ เอกสารและสื่อต่าง ๆ เพื่อหาความรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ ความสุนทรี และประยุกต์ใช้ แล้วนำเนื้อหาสาระที่อ่านมาคิดวิเคราะห์ นำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์ สร้างสรรค์ การแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ และถ่ายทอดความคิดนั้นด้วยการเขียนที่มีสำนวนภาษาถูกต้อง มีเหตุผลและลำดับขั้นตอนในการนาเสนอ สามารถสร้างความเข้าใจแก่ผู้อ่านได้อย่างชัดเจนตามระดับความสามารถในแต่ละระดับชั้นการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสรุปผลเป็นรายปี/รายภาค เพื่อวินิจฉัยและใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนานักเรียนและประเมินเนื่องจากกระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง

2.2.3 หลักการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นการประเมินศักยภาพของผู้เรียนในการอ่านหนังสือ เอกสารและสื่อต่าง ๆ เพื่อหาความรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ ความสุนทรีย์และประยุกต์ใช้ แล้วนำเนื้อหาสาระที่อ่านมาคิดวิเคราะห์นำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์สร้างสรรค์การแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ และถ่ายทอดความคิดนั้นด้วยการเขียนที่มีสำนวนภาษาถูกต้อง มีเหตุผลและลำดับขั้นตอนในการนำเสนอ สามารถสร้างความเข้าใจแก่ผู้อ่านได้อย่างชัดเจนตามระดับความสามารถในแต่ละระดับชั้นกรณีผู้เรียนมีความบกพร่องในกระบวนการด้านการเห็นหรือที่เกี่ยวข้องทำให้เป็นอุปสรรคต่อการอ่าน สถานศึกษาสามารถปรับวิธีการประเมินให้เหมาะสมกับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายนั้น

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสรุปผลเป็นรายปี/รายภาค เพื่อวินิจฉัยและใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนและประเมินการเลื่อนชั้นตลอดจนการจบการศึกษาระดับต่าง ๆ การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ดังภาพที่ 2.2

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 2.2 การประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน

2.2.4 แนวดำเนินการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

สถานศึกษาควรดำเนินการพัฒนาและประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนให้เป็นกระบวนการอย่างชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ โดยอาจจะดำเนินการตามกระบวนการต่อไปนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552, น. 2-6)

1. แต่งตั้งคณะกรรมการการพัฒนาและประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของสถานศึกษาซึ่งอาจประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนครูผู้สอน ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน และผู้แทนนักเรียนเพื่อกำหนดแนวทาง ในการพัฒนา ประเมิน ปรับปรุงแก้ไขและตัดสินผลการประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนรายปี (ระดับประถมศึกษา) รายภาค (ระดับมัธยมศึกษา) และจบการศึกษา แต่ละระดับ

2. ศึกษาหลักการประเมิน ความหมาย ขอบเขตการประเมิน และตัวชี้วัดการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนตามแนวปฏิบัติการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งในการกำหนดขอบเขตการประเมินและตัวชี้วัดจำแนกเป็นระดับชั้นนั้น เป็นการจัดระดับความสามารถของผู้เรียนที่จะสามารถทำได้ ช่วยให้ครูเลือกวิธีการที่จะใช้ในการพัฒนาและประเมินได้อย่างเหมาะสมรายละเอียดขอบเขตการประเมินและตัวชี้วัดแต่ละระดับชั้น ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ขอบเขตการประเมินและตัวชี้วัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

ระดับชั้น	ขอบเขตการประเมิน	ตัวชี้วัด
ประถมศึกษาปีที่ 1-3	การอ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์และหรือสื่อประเภทต่าง ๆ ที่ให้ความเพลิดเพลินความรู้ ประสบการณ์ และมีประเด็นให้คิดและเขียนบรรยาย ถ่ายทอดประเด็นที่คิดด้วยภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม เช่นอ่านสาระความรู้ที่นำเสนออย่างสนใจ นิยาย เรื่องสั้น นิทาน นิยายปรัมปรา	1. สามารถอ่านและหาประสบการณ์จากสื่อที่หลากหลาย 2. สามารถจับประเด็นสำคัญ ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน 3. สามารถเปรียบเทียบแง่มุมต่าง ๆ เช่น ข้อดี ข้อเสีย ประโยชน์ โทษ ความเหมาะสม ไม่เหมาะสม 4. สามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านโดยมีเหตุผลประกอบ 5. สามารถถ่ายทอดความคิดเห็น ความรู้สึกจากเรื่องที่อ่านโดยการเขียน

(ต่อ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ระดับชั้น	ขอบเขตการประเมิน	ตัวชี้วัด
ประถมศึกษาปีที่ 4-6	การอ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์และหรือสื่อประเภทต่าง ๆ ที่ให้ข้อมูลสารสนเทศ ประสบการณ์ ที่เอื้อให้ผู้อ่านนำไปคิดวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ แก้ปัญหา และถ่ายทอดโดยการเขียนเป็นความเรียงเชิงสร้างสรรค์ด้วยถ้อยคำภาษาที่ถูกต้องชัดเจน เช่น อ่านหนังสือพิมพ์วารสาร หนังสือเรียน บทความ สุนทรพจน์ คำแนะนำ คำเตือนคิดวิเคราะห์วิจารณ์ สรุปแนวคิดคุณค่าที่ได้นำไปประยุกต์ใช้ด้วยวิจารณญาณและถ่ายทอดเป็นข้อเขียนเชิงสร้างสรรค์หรือรายงานด้วยภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือเรียน บทความ สุนทรพจน์ คำแนะนำคำเตือน แผนภูมิ ตาราง แผนที่	1. สามารถอ่านเพื่อหาข้อมูลสารสนเทศเสริมประสบการณ์จากสื่อประเภทต่าง ๆ 2. สามารถจับประเด็นสำคัญ เปรียบเทียบเชื่อมโยงความเป็นเหตุเป็นผลจากเรื่องที่อ่าน 3. สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่องราวเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน 4. สามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านโดยมีเหตุผลสนับสนุน 5. สามารถถ่ายทอดความเข้าใจ ความคิดเห็น คุณค่าจากเรื่องที่อ่านโดยการเขียน
มัธยมศึกษาปีที่ 1-3	การอ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ให้ข้อมูลสารสนเทศ ข้อคิด ความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้อ่านนำไปคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ สรุปแนวคิด คุณค่าที่ได้ นำไปประยุกต์ใช้ด้วยวิจารณญาณ และถ่ายทอดเป็นข้อเขียนเชิงสร้างสรรค์	1. สามารถคัดสรรสื่อที่ต้องการอ่านเพื่อหาข้อมูลสารสนเทศได้ตามวัตถุประสงค์ สามารถสร้างความเข้าใจและประยุกต์ใช้ความรู้จากการอ่าน 2. สามารถจับประเด็นสำคัญและประเด็นสนับสนุน โต้แย้ง 3. สามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ ความสมเหตุสมผล ความน่าเชื่อถือ ลำดับความ

(ต่อ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ระดับชั้น	ขอบเขตการประเมิน	ตัวชี้วัด
	หรือรายงานด้วยภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม เช่นอ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือเรียน บทความ สุนทรพจน์ คำแนะนำ คำเตือน แผนภูมิ ตาราง แผนที่	และความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน 4. สามารถสรุปคุณค่า แนวคิด แง่คิดที่ได้จากการอ่าน 5. สามารถสรุป อภิปราย ขยายความ แสดงความคิดเห็น โต้แย้ง สนับสนุน โน้มน้าว โดยการเขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ผังความคิด เป็นต้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4-6	การอ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ให้ข้อมูลสารสนเทศ ความรู้ ประสบการณ์ แนวคิดทฤษฎี รวมทั้งความงดงามทางภาษาที่เอื้อให้ผู้อ่านวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งหรือสนับสนุน ทำนาย คาดการณ์ ตลอดจนประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา และถ่ายทอดเป็นข้อเขียน เชิงสร้างสรรค์ รายงาน บทความทางวิชาการ อย่างถูกต้องตามหลักวิชา เช่น อ่านบทความวิชาการ วรรณกรรมประเภทต่าง ๆ	1. สามารถอ่านเพื่อการศึกษาค้นคว้า เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 2. สามารถจับประเด็นสำคัญลำดับเหตุการณ์จากการอ่านสื่อที่มีความซับซ้อน 3. สามารถวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารกับผู้อ่าน และสามารถวิพากษ์ ให้ข้อเสนอแนะในแง่มุมต่าง ๆ 4. สามารถประเมินความน่าเชื่อถือคุณค่า แนวคิดที่ได้จากสิ่งที่อ่านอย่างหลากหลาย 5. สามารถเขียนแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง สรุป โดยมีข้อมูลอธิบายสนับสนุนอย่างเพียงพอและสมเหตุสมผล

3. กำหนดรูปแบบ วิธีการ และแนวทางที่จะใช้ในการพัฒนาและประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับขอบเขตและตัวชี้วัดที่กำหนดในข้อ 2 และกำหนดระดับคุณภาพหรือเกณฑ์ในการประเมินเป็น 4 ระดับคือ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน และไม่ผ่าน เพื่อใช้ในการตัดสินผลรายปี (ระดับประถมศึกษา) รายภาค (ระดับมัธยมศึกษา) และจบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การศึกษาแต่ละระดับสถานศึกษาอาจเลือกรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือหลายรูปแบบ หรือหลายวิธีการผสมผสานกัน ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การบูรณาการตัวชี้วัดของการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนร่วมกับการประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

รูปแบบที่ 2 การใช้เครื่องมือหรือแบบทดสอบประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

รูปแบบที่ 3 การกำหนดโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนให้ผู้เรียนปฏิบัติโดยเฉพาะ

รูปแบบที่ 4 การบูรณาการตัวชี้วัดของการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนร่วมกับการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ทั้งนี้นอกจากรูปแบบในการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ตามที่เสนอแนะข้างต้นแล้วสถานศึกษาอาจจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม หรือนำเทคนิคการใช้คำถามสำคัญสรุปความคิดมาช่วยเสริมเพื่อการพัฒนาผู้เรียน

4. ดำเนินการพัฒนา ประเมินและปรับปรุงแก้ไขความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนตามรูปแบบและวิธีการที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง

5. สรุปและตัดสินผลการประเมิน บันทึกและรายงานผลการประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนต่อผู้เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนนั้น หลักสูตรได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในการให้ผลการประเมินเป็นผ่านและไม่ผ่าน กรณีที่ผ่านให้ระดับผลการประเมินเป็นดีเยี่ยม ดี และผ่าน ในการสรุปผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเพื่อการเลื่อนชั้นและจบการศึกษา กำหนดเกณฑ์การตัดสินเป็น 4 ระดับ และความหมายของแต่ละระดับ ดังนี้

ดีเยี่ยม หมายถึง มีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ที่มีคุณภาพดีเลิศอยู่เสมอ

ดี หมายถึง มีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ

ผ่าน หมายถึง มีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ แต่ยังมีข้อบกพร่องบางประการ

ไม่ผ่าน หมายถึง ไม่มีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

เพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อผู้ปฏิบัติในการประเมินความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนจึงได้กำหนดความหมาย และขอบเขตการประเมินเป็นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้เป็นกรอบในการประเมินเพื่อตัดสินการเลื่อนชั้นและ การจบการศึกษาโดยให้ความหมายของการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนว่าเป็นการประเมินศักยภาพของนักเรียนในการอ่านจากหนังสือ ตำราเรียนเอกสาร และสื่อต่าง ๆ เพื่อหาและหรือเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความสุนทรี และประยุกต์ใช้ แล้วนำเนื้อหาสาระที่อ่านมาคิดวิเคราะห์นำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์ สร้างสรรค์ การแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ และถ่ายทอดความคิดนั้นด้วยการเขียนที่มีสำนวนภาษาถูกต้องมีเหตุผลและลำดับขั้นตอนในการนำเสนอสามารถสร้างความเข้าใจแก่ผู้อ่านได้อย่างชัดเจนตามระดับความสามารถในแต่ละระดับชั้น ซึ่งขอบเขตการประเมินในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้กำหนดความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน เป็นความสามารถการอ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อประเภทต่างๆ ที่ให้ความเพลิดเพลิน ความรู้ ประสบการณ์ และมีประเด็นให้คิด และเขียนบรรยายถ่ายทอดประเด็นที่คิดด้วยภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมโดยกำหนดตัวชี้วัดความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน5 ประการ คือ

1. สามารถอ่านและหาประสบการณ์จากสื่อที่หลากหลาย
2. สามารถจับประเด็นสำคัญ ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นเรื่องที่อ่าน
3. สามารถเปรียบเทียบแง่มุมต่าง ๆ เช่น ข้อดี ข้อเสีย ประโยชน์ โทษ ความเหมาะสม ไม่เหมาะสม
4. สามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน โดยมีเหตุผลประกอบ
5. สามารถถ่ายทอดความคิดเห็นความรู้สึกจากเรื่องที่อ่านโดยการเขียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.2.5 วิธีการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน

การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นการแสดงความสามารถในภาพรวมที่ต่อเนื่องกัน โดยเริ่มด้วยการอ่าน การคิดวิเคราะห์จากสาระที่อ่าน และเขียนสะท้อนความคิดที่ได้จากการอ่าน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของครูที่ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนวิธีการอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมาย สามารถคิดวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน และนำมาเขียนสื่อความให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ดังนั้น ถ้าครูต้องการทราบว่าผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนตามตัวชี้วัดของแต่ละระดับชั้นหรือไม่ จำเป็นต้องประเมินจากผลงานที่เกิดจากการเขียนเพราะผลงานการเขียนจะเป็นผลผลิตขั้นสุดท้ายที่ปรากฏให้เห็น โดยคำนึงถึงประเด็นสำคัญ ดังนี้

2.2.5.1 การกำหนดลักษณะภาระงาน สื่อที่ครูกำหนดหรือให้ผู้เรียนเลือกอ่านต้องเป็นสื่อที่สอดคล้องกับขอบเขตการประเมินตามตัวชี้วัดในแต่ละระดับชั้น การกำหนดเงื่อนไขของภาระงานต้องตรงกับประเด็นการตรวจสอบและการใช้ประเด็นคำถามต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนได้

แสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจ ความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านและสามารถถ่ายทอดวามคิดของตนเองด้วยการเขียน

2.2.5.2 วิธีการและเครื่องมือประเมิน เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน โดยการพูดคุย ถาม-ตอบปากเปล่า การตรวจผลงาน หรือการทดสอบโดยการสอบข้อเขียน

2.2.5.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเป็นการปรับปรุงพัฒนาและดูความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของผู้เรียน โดยเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Assessment for Learning) มากกว่าการประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ (Assessment of Learning)

ในการประเมินผลงานการเขียน ครูต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินที่แสดงถึงระดับคุณภาพให้สอดคล้องกับภาระงาน และครอบคลุมตัวชี้วัดที่แสดงถึงความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนโดยสถานศึกษาสามารถกำหนดเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนของผู้เรียนให้ครูใช้ร่วมกันได้

สรุป จากแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จะเห็นว่าหลักสูตรได้กำหนดไว้ว่านักเรียนแต่ละชั้น ต้องได้รับการประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ตามขอบเขตและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การตัดสินผลการประเมินแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ดีเยี่ยม ดี ผ่านและไม่ผ่าน โดยการกำหนดภาระงานหรือกำหนดวิธีการประเมินที่นักเรียนได้แสดงถึงความต่อเนื่องของความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนอย่างแท้จริงและสอดคล้องกับขอบเขตการประเมินที่หลักสูตรกำหนด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.3 สมรรถนะและตัวบ่งชี้

2.3.1 แนวคิดของสมรรถนะ

จิรประภา อัครบวร (2549, น. 58) ได้นำเสนอไว้ว่า สมรรถนะหรือขีดความสามารถในการทำงานเกิดขึ้นในช่วงต้นของศตวรรษที่ 1970 โดยนักวิชาการชื่อ David McClelland ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยว่าทำไมบุคลากรที่ทำงานในตำแหน่งเดียวกันจึงมีผลงานที่แตกต่างกัน McClelland จึงทำการศึกษาวิจัยโดยแยกบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีออกจากบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานพอใช้ แล้วจึงศึกษาว่าบุคลากรทั้ง 2 กลุ่ม มีผลการทำงานที่แตกต่างกันอย่างไร ผลการศึกษาทำให้สรุปได้ว่า บุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีจะมีสิ่งหนึ่งที่เรียกว่าสมรรถนะ แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้งานได้ 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) สมรรถนะตามแนว British Approach มีวัตถุประสงค์เพื่อให้

ประกาศนียบัตรรับรอง วิทยฐานะของพนักงานหรือบุคลากร โดยจะกำหนดจากมาตรฐานผลการปฏิบัติงานที่สามารถยอมรับได้ของงานและวิชาชีพนั้นสมรรถนะในแนวคิดจึงเป็นการกำหนดเฉพาะงานและเป็นไปตามวิชาชีพ 2) สมรรถนะตามแนว American approach มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาบุคลากร กำหนดจากพฤติกรรมของผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดี ซึ่งการพัฒนาบุคลากรนี้จะต้องเป็นไปตามแนวทางที่องค์การต้องการจะเป็นสมรรถนะตามแนวคิดนี้จึงไม่สามารถลอกเลียนกันได้ เพราะแต่ละองค์กรย่อมมีความต้องการบุคลากรที่มีลักษณะแตกต่างกัน

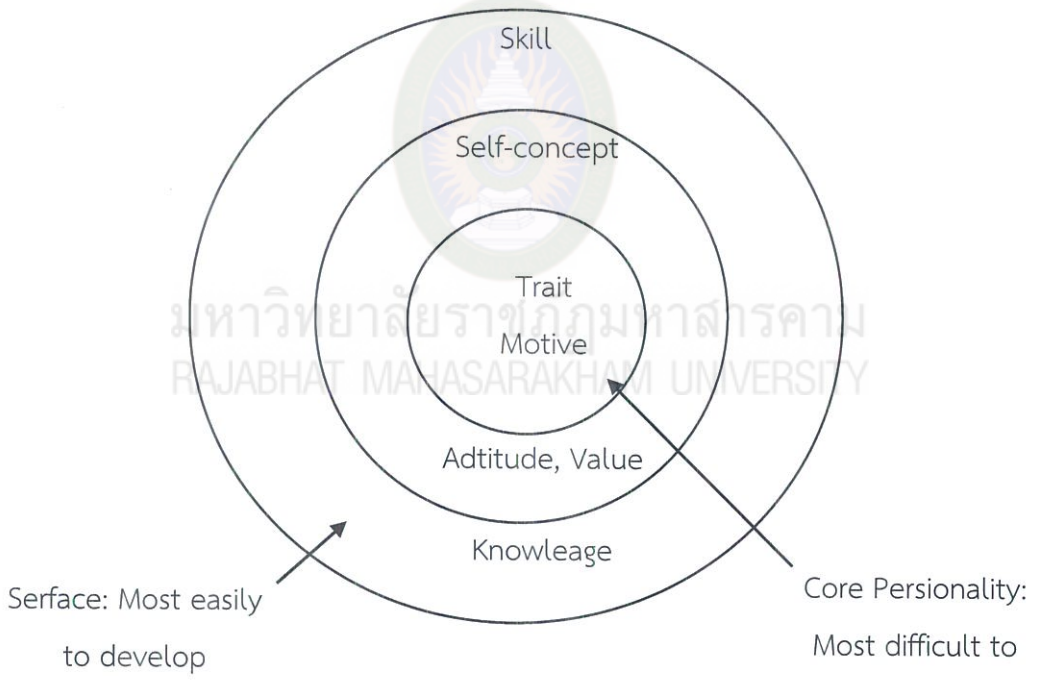
อาภรณ์ ภู่วิทยพันธุ์ (2552, น. 22-23) ได้นำเสนอไว้ว่า Competency เป็นตัวที่กำหนดรายละเอียดของพฤติกรรมการแสดงออก เป็นการตอบคำถามว่า "ทำอย่างไรที่จะทำให้งานที่ได้รับมอบหมายประสบผลสำเร็จ (How)" มากกว่าการตอบคำถามว่า "อะไรเป็นสิ่งที่หัวหน้างานคาดหวังหรือต้องการ (What)" ทั้งนี้การกำหนด Competency จะแบ่งออกเป็น 3 มุมมอง ได้แก่ KSA ซึ่งมีความหมายที่แตกต่างกันไปดังนี้ 1) ความรู้ หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งที่ถูกสั่งสมมาจากการศึกษาทั้งในสถาบันการศึกษาสถาบันฝึกอบรม สัมมนา หรือการศึกษาด้วยตนเอง รวมถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับผู้รู้ทั้งในสายวิชาชีพและต่างสายวิชาชีพ 2) ทักษะ หมายถึง สิ่งที่จะต้องพัฒนาและฝึกฝนให้เกิดขึ้นโดยจะต้องใช้ระยะเวลาเพื่อฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดทักษะนั้นขึ้นมา ทั้งนี้ทักษะจะแบ่งออกเป็น 2 ด้านได้แก่ 2.1) ทักษะการบริหาร/จัดการงาน หมายถึง ทักษะในการบริหารควบคุมงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบความคิดและการจัดการในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะในการมีวิสัยทัศน์ทางกลยุทธ์ ซึ่งทักษะดังกล่าวจะแสดงออกถึงการจัดระบบความคิดเพื่อมองไปที่เป้าหมายในอนาคตว่าอยู่ทำหรือมีความต้องการอะไรในอนาคต 2.2) ทักษะด้านเทคนิคเฉพาะงาน หมายถึง ทักษะที่จำเป็นในการทำงานตามสายงานหรือกลุ่มงานที่แตกต่างกันไป เช่น งานจัดซื้อจะมีหน้าที่ความรับผิดชอบและลักษณะที่แตกต่างไปจากงานผลิต ดังนั้นทักษะที่ต้องการของคนที่ทำงานด้านจัดซื้อได้นั้นจะต้องแตกต่างไปจากงานผลิตเช่นเดียวกัน3) คุณลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง ความคิด ความรู้สึก เจตคติ เจตคติ แรงจูงใจ ความต้องการส่วนบุคคล พบว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลนั้นจะเป็นสิ่งที่ติดตัวมาและไม่ค่อยจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาที่เปลี่ยนไป

Mitrani, Dalziel and Fitt (1992, p. 11) นำเสนอไว้ว่าสมรรถนะว่าเป็นลักษณะ เฉพาะของบุคคลที่มีความเชื่อมโยงกับประสิทธิผลหรือผลการปฏิบัติงานในการทำงาน ดังนี้ 1) แรงจูงใจ (Motive) เป็นสิ่งที่บุคคลคิดหรือต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งจะเป็นแรงขับในการกำหนดทิศทางหรือการเลือกของบุคคลเพื่อแสดงออกถึงพฤติกรรม หรือการตอบสนองต่อเป้าหมายหรือการถอยออกไปจากสิ่งต่าง ๆ 2) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Trait) เป็นคุณลักษณะเฉพาะทางกายภาพของบุคคล และรวมถึงการตอบสนองของบุคคลต่อข้อมูลหรือสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้น 3) แนวคิดของตนเอง (Self Concept) เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับทัศนคติ (Attitude) ค่านิยม (Value) และภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง (SelfImage) ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดพฤติกรรมและทำให้สามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในช่วงระยะสั้น ๆ ได้ 4) ความรู้ (Knowledge) เป็นขอบเขตหรือเนื้อหาเฉพาะด้านที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งครอบครองอยู่ และ 5) ทักษะ (Skill) เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานทั้งที่เกี่ยวกับด้านกายภาพ การใช้ความคิด และจิตใจของบุคคลในระดับที่สามารถคิดวิเคราะห์ ใช้ความรู้กำหนดเหตุผลหรือการวางแผนในการจัดการและในขณะเดียวกันก็ตระหนักถึงความซับซ้อนของข้อมูลได้

คุณลักษณะของสมรรถนะทั้ง 5 คุณลักษณะนี้ สามารถนำมาจัดกลุ่มภายใต้เกณฑ์ของพฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตเห็นได้ง่าย จำนวน 2 คุณลักษณะ ดังนี้ 1) สมรรถนะที่สังเกตได้หรือเห็นได้ (Vitible) ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ซึ่งเป็นสมรรถนะที่มีโอกาสได้โดยง่าย และ 2) สมรรถนะที่อยู่ลึกลงไปหรือซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล (Hidden) ได้แก่ แรงจูงใจคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งเป็นสมรรถนะที่ยากต่อการวัดและพัฒนา สรุปสมรรถนะตามแนวคิดของไมทรานิ, เดลไชและพิทท์ ได้ตามภาพที่ 2.3

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 2.3 สรุปสมรรถนะตามแนวคิดของ ไมทรานิ,เดลไชและพิทท์

Dale, and Hes (1995, p. 80) กล่าวถึงสมรรถนะว่า เป็นการค้นหาสิ่งที่ทำให้เกิดการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Excellence) หรือการปฏิบัติงานที่เหนือกว่าจากการนำเสนอมาข้างต้นสรุปได้ว่าสมรรถนะ คือสิ่งที่ทำให้เกิดการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Excellence) หรือการปฏิบัติงานที่เหนือกว่ามาตรฐาน ประกอบด้วยความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และแนวคิดของตนเอง (Self Concept) ซึ่งได้แก่ เจตคติ และค่านิยม ซึ่งจะแสดงออกเป็นวิธีคิดหรือพฤติกรรมในการทำงานของแต่ละบุคคล เกิดความสำเร็จสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้

2.3.2 ความหมายของสมรรถนะ

คำว่าสมรรถนะ (Competency) ในภาษาอังกฤษมีคำที่มีความหมายคล้ายกันอยู่หลายคำ ได้แก่ Capability, Ability,Proficiency, Expertise, Skill, Fitness, Aptitude ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ใช้คำว่าสมรรถนะ (Competency) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ (2546, น. 5) เสนอไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง กลุ่มของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attributes) ที่เกี่ยวข้องกันซึ่งมีผลกระทบต่องานหลักของตำแหน่งงานหนึ่งๆ ซึ่งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะดังกล่าว สัมพันธ์กับตำแหน่งงานนั้น ๆ และสามารถวัดผลเทียบกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ และเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างขึ้นใหม่ได้ โดยผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนา

วัฒนา พัฒนพงศ์ (2547, น. 33) เสนอไว้ว่าสมรรถนะ หมายถึง ระดับของความสามารถในการปรับและใช้กระบวนทัศน์ (Paradigm) ทัศนคติ พฤติกรรม ความรู้ และทักษะ เพื่อการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในองค์การ บุคลากรทุกคนควรมีความสามารถพื้นฐานในหน้าที่ที่เหมือนกันครบถ้วนและเท่าเทียมกัน และควรพัฒนาตนเองให้มีความสามารถพิเศษที่แตกต่างกันออกไปนอกเหนือจากความสามารถของงานในหน้าที่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศักยภาพ ระดับความสามารถทางอารมณ์ (Emotional Quotient: EQ) และความสามารถทางสติปัญญา (Intelligence Quotient: IQ)

อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (2547, น. 61) เสนอไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคล ซึ่งได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณสมบัติต่าง ๆ อันได้แก่ ค่านิยม จริยธรรม บุคลิกภาพคุณลักษณะทางกายภาพและอื่น ๆ ซึ่งจำเป็นและสอดคล้องกับความเหมาะสมกับองค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องสามารถจำแนกได้ว่าผู้ที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานได้ต้องมีคุณลักษณะเด่น ๆ อะไร หรือลักษณะสำคัญ ๆ อะไรบ้าง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือสาเหตุที่ทำงานแล้วไม่ประสบความสำเร็จ เพราะขาดคุณลักษณะบางประการคืออะไร เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548, น. 4-7) นำเสนอไว้ว่า สมรรถนะคือเป็นกลุ่มพฤติกรรมที่องค์การต้องการจากข้าราชการ เพราะเชื่อว่าหากข้าราชการมีพฤติกรรมการทำงานในแบบที่องค์การกำหนดแล้ว จะส่งผลให้ข้าราชการผู้นั้นมีผลการปฏิบัติงานดีและส่งผลให้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการไว้ กล่าวโดยสรุปสมรรถนะสามารถใช้เป็นสิ่งที่ทำนายผลการปฏิบัติงาน หรือเป็นส่วนหนึ่งของผลการปฏิบัติงานก็ได้ แต่จะใช้ในเรื่องใดผู้ใช้ต้องมีความเข้าใจ เพราะวิธีการประเมินและจุดประสงค์ของการใช้สมรรถนะจะแตกต่างกันไป

ธำรงศักดิ์ คงคาสวัสดิ์ (2549, น. 6) นำเสนอไว้ว่า สมรรถนะ ว่าหมายถึงทักษะสมรรถนะ ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ แรงจูงใจหรือคุณลักษณะที่เหมาะสมของบุคคลที่สามารถปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ

ศิริรัตน์ ชุณหคล้าย (2549, น. 37) นำเสอนไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง เจตคติ ทักษะ พฤติกรรมแรงจูงใจหรือคุณลักษณะส่วนบุคคลอย่างอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในตำแหน่งต่าง ๆ

ธีระ รุญเจริญ (2550, น. 152) นำเสนอไว้ว่า สมรรถนะภาวะผู้นำของผู้บริหารประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจในพันธกิจที่รับผิดชอบ ด้านทักษะความสามารถในการดำเนินการ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ

ยนต์ ชุมจิต (2550, น. 94) นำเสอนไว้ว่า สมรรถภาพความเป็นครู หมายถึงความสามารถของผู้เป็นครูที่จะใช้คุณสมบัติหรือศักยภาพต่าง ๆ ที่มีแฝงอยู่ในตนเพื่อการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ในหน้าที่ครูให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2551, น. 37) ได้นำเสนอไว้ว่าสมรรถนะ หมายถึงคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Good (1973, p. 121) ได้นำเสนอไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะและเจตคติที่จำเป็นในอาชีพอย่างกว้าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

McAschan (1979, p. 45) นำเสนอไว้ว่าสมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และความสามารถหรือสภาพที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งพึงมี และสามารถแสดงออกมาให้เห็นเป็นพฤติกรรมทางความรู้และการกระทำที่ดี

Boyatzis (1982, p. 58) นำเสนอไว้ว่า สมรถนะ หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ในตัวบุคคลซึ่งถือเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการของงานภายใต้ปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์การ และทำให้บุคคลมุ่งมัน สู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ

Spencer (1993, pp. 9-11) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ว่าเป็นคุณลักษณะของบุคคล (Underlying Characteristic) ที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลและผลต่อความมีประสิทธิภาพของเกณฑ์ที่ใช้ (Criterion Reference) และหรือการปฏิบัติงานที่ได้ผลการทำงานที่ดีขึ้นกว่าเดิมสูงกว่ามาตรฐาน (Superior Performance)

McClelland (1993) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า สมรรถนะ คือ บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้น สร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ McClelland ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า Competency เป็นสิ่งที่ประกอบขึ้นมาจากความรู้ ทักษะ และเจตคติ/แรงจูงใจ (สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ, 2549, น. 14)

Parry (1998, pp. 58-64) เสนอไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง องค์ประกอบ (Cluster) ของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Attitudes) ของปัจเจกบุคคลที่มีอิทธิพล อย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ของการทำงานของบุคคลนั้น ๆ เป็นบทบาทหรือความรับผิดชอบซึ่งสัมพันธ์กับผลงานและสามารถวัดค่าเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานและสามารถพัฒนาได้โดยการฝึกอบรม

สรุป สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่บุคลากรในองค์กรจำเป็นต้องมีในการปฏิบัติงานตามขอบเขตหน้าที่ที่รับผิดชอบ ภายใต้ปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์กร ซึ่งทำให้บุคคลปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนดไว้

2.3.3 ประเภทของสมรรถนะ

ได้มีผู้จำแนกประเภทของสมรรถนะไว้ดังนี้

อาภรณ์ ภู่วิทยพันธุ์ (2552, น. 28-30) ได้ระบุว่าสมรรถนะเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะของบุคคล ในพฤติกรรมที่แตกต่างกันและจำแนกสมรรถนะ ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core competency) หมายถึง ความสามารถหลักซึ่งสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของคนที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์การสามารถบรรลุเป้าหมายและภารกิจตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด และหมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะและคุณลักษณะเฉพาะของคนในทุกระดับและทุกกลุ่มงานที่องค์การต้องการให้มี

2. สมรรถนะในการบริหารจัดการ (Managerial Competency) หมายถึง ความสามารถในการจัดการซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงทักษะในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ และหมายถึงความสามารถที่มีได้ทั้งในระดับผู้บริหารและระดับพนักงานโดยจะแตกต่างกันตามบทบาท และหน้าที่ความรับผิดชอบ (Role-Based)

3. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency) หมายถึง ความสามารถในงานซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะของงานต่าง ๆ (Job-based) หน้าที่ที่แตกต่างกัน ความสามารถในงานย่อมแตกต่างกัน สามารถเรียก Functional Competency เป็น Job Competency หรือ Technical Competency

4. สมรรถนะส่วนบุคคล (Individual Competency) หมายถึง ความสามารถเฉพาะบุคคลซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลที่เกิดขึ้นจริงตามหน้าที่

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่เหมือนกันไม่จำเป็นว่าคนที่ปฏิบัติงานในหน้าที่นั้น จะต้องมีความสามารถที่เหมือนกัน

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ (2548, น. 15) จำแนกประเภทสมรรถนะเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. สมรรถนะขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความรู้หรือทักษะพื้นฐานที่บุคคลจำเป็นต้องมีในการทำงาน เช่น ความสามารถในการอ่าน การพูด หรือการเขียน ซึ่งสมรรถนะเหล่านี้ไม่ได้ทำให้บุคคลนั้นมีผลงานที่แตกต่างจากผู้อื่น หรือไม่สามารถทำให้บุคคลนั้นมีผลงานที่ดีกว่าผู้อื่นได้ นักวิชาการบางกลุ่มจึงมีความคิดเห็นว่าความรู้หรือทักษะพื้นฐานเหล่านี้ไม่จัดเป็นสมรรถนะ

2. สมรรถนะขั้นแยกแยะได้ หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีผลการทำงานสูงกว่ามาตรฐานหรือดีกว่าบุคคลทั่วไปซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความแตกต่างจากผู้อื่นอย่างเห็นได้ชัดเจน สมรรถนะกลุ่มนี้มุ่งเน้นที่การใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอื่น ๆ รวมไปถึง ค่านิยม แรงจูงใจ และเจตคติ เพื่อช่วยให้เกิดผลงานที่ดีเลิศ และนักวิชาการจำนวนมากจึงให้ความสนใจสมรรถนะกลุ่มนี้ เพราะสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้

จิรประภา อัครบวร (2549, น. 68) นำเสนอไว้ว่า สมรรถนะในตำแหน่งหนึ่ง ๆ จะประกอบไปด้วย 3 ประเภท ได้แก่

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) คือ พฤติกรรมที่ดีที่ทุกคนในองค์การต้องมี เพื่อแสดงถึงวัฒนธรรมและหลักนิยมขององค์การ

2. สมรรถนะการบริหาร (Professional Competency) คือ คุณสมบัติ ความสามารถด้านการบริหารที่ทุกคนในองค์การทุกคนจำเป็นต้องมีในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จ และสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ ขององค์การ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3. สมรรถนะเชิงเทคนิค (Technical Competency) คือทักษะด้านวิชาชีพที่จำเป็นในการนำไปปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ โดยจะแตกต่างตามลักษณะงาน โดยสามารถจำแนกได้ 2 ส่วนย่อย ได้แก่ สมรรถนะเชิงเทคนิคหลัก (Core Technical Competency) และสมรรถนะเชิงเทคนิคเฉพาะ (Specific Technical Competency)

เทื้อน ทองแก้ว (2549, น. 5) นำเสนอไว้ว่าสมรรถนะสามารถจำแนกได้เป็น 5 ประเภท คือ

1. สมรรถนะส่วนบุคคล หมายถึง สมรรถนะที่แต่ละคนมี เป็นความสามารถเฉพาะตัว คนอื่นไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ ลักษณะเหล่านี้ยากที่จะเลียนแบบ เช่นความสามารถของนักดนตรี นักกายกรรม นักกีฬา เป็นต้น

2. สมรรถนะเฉพาะงาน หมายถึง สมรรถนะของบุคคลกับการทำงานในตำแหน่งหรือบทบาทเฉพาะตัว เช่น อาชีพนักสำรวจต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ตัวเลขในการคิดคำนวณ เป็นต้น

3. สมรรถนะองค์การ หมายถึง ความสามารถพิเศษเฉพาะองค์การนั้น เช่น บริษัท เนชันแนล (ประเทศไทย) จำกัด เป็นบริษัทที่มีความสามารถในการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า บริษัท ที โอ ที (ประเทศไทย) จำกัด มีความสามารถในการผลิตสี เป็นต้น

4. สมรรถนะหลัก หมายถึง ความสามารถที่สำคัญของบุคคลต้องมี ต้องทำเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น ผู้จัดการบริษัทต้องมีสมรรถนะหลักคือการสื่อสาร การวางแผนและการบริหารจัดการ เป็นต้น

5. สมรรถนะในงาน หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่มีตามหน้าที่รับผิดชอบตำแหน่งอาจเหมือนกัน แต่ความสามารถตามหน้าที่ต่างกัน เช่น ข้าราชการตำรวจเหมือนกัน แต่มีความสามารถต่างกัน บางคนมีสมรรถนะด้านการสืบสวนสอบสวน บางคนมีสมรรถนะด้านการปราบปราม เป็นต้น

ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2550, น. 10-11) ได้นำเสนอไว้ว่าประเภทของสมรรถนะ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะเจตคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยของคนในองค์การโดยรวม ที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์การบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้

2. สมรรถนะประจำสายงาน (Job Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ เจตคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยที่จะช่วยส่งเสริมให้คน ๆ นั้นสามารถสร้างผลงานในการปฏิบัติงานตำแหน่งนั้น ๆ ได้สูงกว่ามาตรฐาน

3. สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competency) หมายถึง บุคลิก ลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ เจตคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยที่ทำให้บุคคลนั้นมีความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้โดดเด่นกว่าคนทั่วไป เช่น พวกที่สามารถอาศัยอยู่กับแมลงป่องหรืออสรพิษได้ เป็นต้น ซึ่งมักเรียกสมรรถนะส่วนบุคคลว่าความสามารถพิเศษส่วนบุคคล

McClelland (n.d., อ้างถึงใน สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ, 2549, น. 17-19) ได้จำแนกสมรรถนะออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. สมรรถนะขั้นพื้นฐาน (Threshold Competencies) หมายถึง ความรู้ หรือทักษะพื้นฐานที่บุคคลจำเป็นต้องมีในการทำงาน เช่น ความสามารถในการอ่าน หรือ ความรู้ในสินค้าที่ตนขายอยู่ประจำ เป็นต้น ซึ่งสมรรถนะพื้นฐานเหล่านี้ไม่ทำให้บุคคลมีผลงานแตกต่างจากบุคคลอื่นหรือไม่สามารถทำให้บุคคลมีผลงานที่ดีกว่าผู้อื่นได้ ดังนั้น Competency ในกลุ่มนี้จึงไม่ได้รับความสนใจจากนักวิชาการมากนัก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. สมรรถนะที่ทำให้บุคคลแตกต่างจากผู้อื่น (Differentiating Competency) หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีผลการทำงานสูงกว่ามาตรฐานหรือดีกว่าบุคคลทั่วไป ซึ่ง Competency ในกลุ่มนี้จะมุ่งเน้นที่การใช้ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอื่น ๆ (รวมถึงค่านิยมแรงจูงใจ และเจตคติ) เพื่อช่วยให้เกิดความสำเร็จที่ดีเลิศในงาน อีกทั้งยังเป็น Competency ที่นักวิชาการจำนวนมากให้ความสำคัญในการพัฒนาให้มีขึ้นในบุคคลมากกว่า Competency กลุ่มแรก

Bryan and Poustie (2001, p. 343) ได้แบ่งประเภทสมรรถนะเพื่อใช้ในการศึกษาสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงาน ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. สมรรถนะหลัก หมายถึง สมรรถนะที่สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่องค์กรทำได้ดีที่สุด และเป็นพื้นฐานในการกำหนดค่านิยมขององค์กร จึงเป็นสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้ทำงานทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด

2. สมรรถนะด้านพฤติกรรม เรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่าสมรรถนะด้านบุคคล หมายถึง คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงานของบุคคลที่มีอิทธิพลและเป็นแรงผลักดันให้เกิดการปฏิบัติงานหลาย ๆ ด้านระหว่างองค์กร

3. สมรรถนะด้านเทคนิค บางครั้งเรียกว่าสมรรถนะด้านวิชาชีพ เป็นสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับความรู้หรือทักษะเชิงเทคนิค จึงเป็นสมรรถนะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานเฉพาะด้าน

สรุปได้ว่า สมรรถนะแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) ซึ่งเป็นคุณลักษณะพื้นฐานในการพัฒนางาน เช่น ความรู้ ทักษะหรือเจตคติพื้นฐานที่บุคคลจำเป็นต้องมีในการทำงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้บรรลุเป้าหมายขององค์การ และ 2) สมรรถนะตามสายงาน (functional Competency) ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พนักงานที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ควรมีเพื่อให้งานสำเร็จและได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.3.4 องค์ประกอบสมรรถนะ

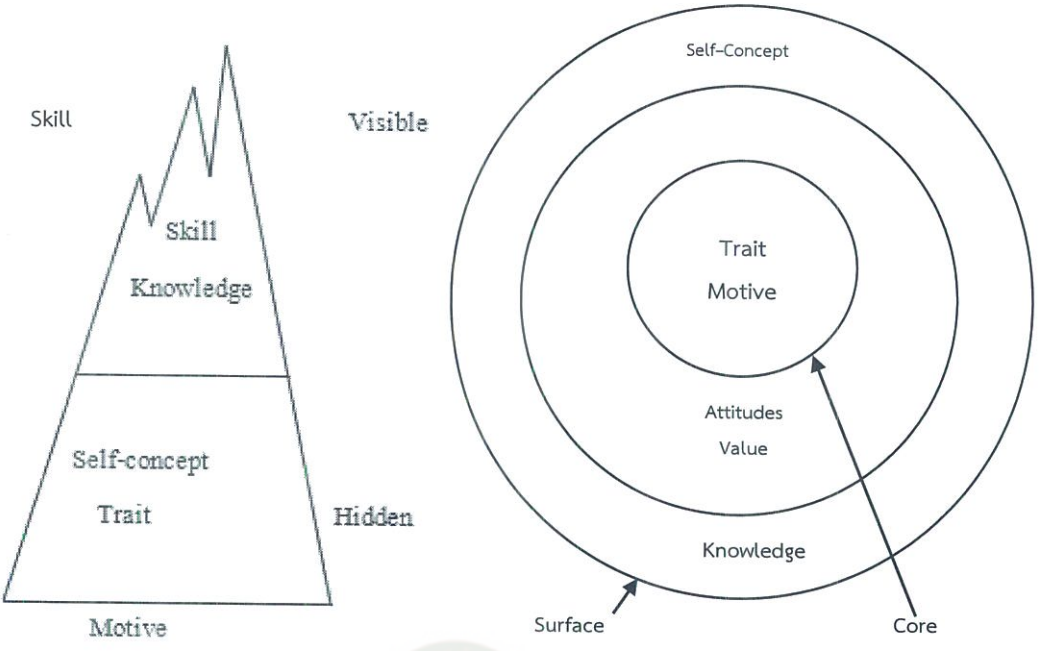
ได้มีผู้นำเสนองค์ประกอบของสมรรถนะ ไว้ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549, น. 47-48) นำเสนอไว้ว่า แมคแคนแลนด์ ผู้เสนอความคิดเรื่องสมรรถนะเป็นคนแรก ได้อธิบายเรื่องสมรรถนะโดยใช้โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) อธิบายว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบเทียบได้กับภูเขาน้ำแข็ง 2 ส่วน คือ 1) ส่วนที่เห็นได้ง่ายและพัฒนาได้ง่าย คือส่วนที่อยู่เหนือ ได้แก่ความรู้และทักษะต่างๆ ที่บุคคลมีอยู่ ซึ่งสามารถพัฒนาให้มีขึ้นได้ไม่ยากนัก ด้วยการศึกษา ค้นคว้า อบรมและการฝึกฝนปฏิบัติ และ 2) ส่วนที่มองเห็นได้ยาก คือ ส่วนใหญ่สุดอยู่ใต้ผิวน้ำ ได้แก่ แรงจูงใจ ลักษณะนิสัย ภาพลักษณ์ของตนเอง และบทบาทที่แสดงออกในสังคม เป็นส่วนที่พัฒนาได้ยาก เพราะเป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลอย่างมาก

เทื้อน ทองแก้ว (2553) นำเสนอไว้ว่าตามแนวคิดของ McClelland สมรรถนะมีองค์ประกอบ 5 ส่วน คือ 1) ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ เช่นความรู้ด้านเครื่องยนต์ เป็นต้น 2) ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ทักษะที่เกิดได้นั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้ และสามารถปฏิบัติได้อย่างแคล่วคล่องว่องไว 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self–Concept) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่นความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น 4) บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น และ 5) แรงจูงใจ/เจตคติ (Motives/Attitude) เป็นแรงจูงใจ หรือแรงขับภายใน ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย หรือมุ่งสู่ความสำเร็จ เป็นต้น

Spencer and Spencer, (1993, pp. 9-12) ได้แบ่งองค์ประกอบภายใต้ความหมายของคุณลักษณะเฉพาะของสมรรถนะ ได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) แรงจูงใจ (Motive) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลมักเฝ้าคิดถึง หรือมักต้องการตลอดเวลา ซึ่งนำไปสู่การกระทำของบุคคลหรือเป้าหมายเฉพาะ บางเรื่องขณะเดียวกัน ก็ชี้ทางและคัดสรรพฤติกรรมให้แตกต่างจากเป้าหมายหรือพฤติกรรมอื่น ๆ 2) ลักษณะเฉพาะ (Trait) หมายถึง ลักษณะทางกายภาพและการตอบสนองที่ทำสม่ำเสมอกับสถานการณ์หรือข่าวสารที่ได้รับ 3) มโนทัศน์ในตน (Self–Concept) หมายถึง ภาพลักษณะของตัวเอง คุณค่าความเชื่อหรือทัศนคติของบุคคล 4) ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข่าวสารหรือข้อมูลที่บุคคลมีอยู่ในเรื่องเฉพาะนั้นๆ และ 5) ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถที่จะแสดงออกหรือกระทำเรื่องงานทั้งที่เป็นงานด้านจิตใจหรือกายภาพ ในปี พ.ศ. 1973 Mc Clelland ได้เขียนบทความเรื่อง “Testing for Competence Rather than Intelligence” ซึ่งถือเป็นจุดกำเนิดแนวคิดเรื่องสมรรถนะที่สามารถอธิบายบุคลิก ลักษณะของคนว่าเปรียบเสมือนกับภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังภาพที่ 2.4

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 2.4 ตัวแบบภูเขาน้ำแข็งและสภาพผิวนอกและแก่นของสมรรถนะ

จากภาพที่ 2.4 สามารถอธิบายได้ว่าคุณลักษณะของบุคคลนั้นเปรียบเสมือนภูเขาน้ำแข็งที่ลอยอยู่ในน้ำ โดยส่วนหนึ่งที่เป็นส่วนน้อยลอยอยู่เหนือน้ำซึ่งสามารถสังเกตและวัดได้ง่าย ได้แก่ ความรู้สาขาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมา (Knowledge) และส่วนของทักษะได้แก่ ความเชี่ยวชาญ ความชำนาญพิเศษด้านต่าง ๆ (Skill) สำหรับส่วนของภูเขาน้ำแข็งที่จมอยู่ใต้น้ำ ซึ่งเป็นส่วนที่มีปริมาณมากกว่านั้น เป็นส่วนที่ไม่อาจสังเกตได้ชัดเจนและวัดได้ยากกว่า และเป็นส่วนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลมากกว่า ได้แก่ บทบาทที่แสดงออกต่อสังคม (Social Role) ภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง (Self image) คุณลักษณะเฉพาะบุคคล (Trait) และแรงจูงใจ (Motive) ส่วนที่อยู่เหนือน้ำเป็นส่วนที่มีความสัมพันธ์กับเชาวน์ปัญญาของบุคคล ซึ่งการที่บุคคลมีความฉลาดสามารถเรียนรู้องค์ความรู้ต่าง ๆ และทักษะได้นั้น ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้มีผลการปฏิบัติงานที่โดดเด่น จึงจำเป็นต้องมีแรงผลักดันเบื้องลึก คุณลักษณะส่วนบุคคล ภาพลักษณ์ส่วนบุคคล ภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเองและบทบาทที่แสดงออกต่อสังคมเหมาะสมด้วย จึงทำให้บุคคลกลายเป็นผู้ที่มีผลงานโดดเด่นได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Tucker, and Cofsky (1994, p. 322) ได้แบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะออกเป็น 5 ส่วนและได้อธิบายความหมายของแต่ละองค์ประกอบไว้ ดังนี้ 1) ทักษะ หมายถึง สิ่งที่บุคคลทำได้ดีและสามารถแสดงให้ผู้อื่นเห็นถึงความชำนาญ เช่น ความสามารถในการนำเสนอ (Presentation) ความสามารถในการเจรจาต่อรอง (Negotiation) ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร (Communication) 2) ความรู้ หมายถึง ข้อมูลที่บุคคลสะสมไว้จนเกิดเป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ความรู้ด้านการวางแผน ความรู้ด้านการบริหารงานบุคคลความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) อัตมโนทัศน์ (Self–Concept) ได้แก่ การมีเจตคติ ค่านิยม และภาพลักษณ์ที่เกี่ยวกับตนเองหรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น การมองตนเองว่าเป็นคนซื่อสัตย์กล้าหาญรับผิดชอบ 4) ลักษณะนิสัย (Trait) หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะประจำตัวบุคคลที่แสดงออกมาให้ผู้อื่นเห็นได้ เช่น ความน่าเชื่อถือไว้วางใจ ความยืดหยุ่น ความเมตตากรุณา และ 5) แรงจูงใจ (Motive) หมายถึง ความคิดที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรม เช่น คนที่คาดหวังในความสำเร็จสูงจะเกิดแรงขับเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ หรือคนที่ไม่มีเพื่อนและต้องการเพื่อนอย่างมาก ก็จะเกิดแรงขับเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นต้น

Bryan and Poustie (2001, p. 336) ได้แบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ความรู้ หมายถึง สิ่งที่บุคคลรู้และเข้าใจ เป็นความรู้ด้านวิชาการ เช่น ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ด้านการบริการ แพทย์ต้องมีความรู้ด้านการรักษาคนไข้ เป็นต้น 2) ทักษะ หมายถึง สิ่งที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งช่วยทำให้บุคคลนำความรู้นั้นไปใช้ได้ เช่น ผู้บริหารต้องมีทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษย์ และด้านทักษะด้านเทคนิควิธี ครูต้องมีทักษะด้านการสอน เป็นต้น และ 3) เจตคติและค่านิยมที่เหมาะสม (Appropriate Attitude and Value) หมายถึง สิ่งที่บุคคลแสดงออกมา เป็นคุณลักษณะด้านพฤติกรรมซึ่งมีผลกระทบต่อการใช้ความรู้และทักษะของบุคคลนั้น เป็นองค์ประกอบที่ทำให้คนมีความอดทนหรือเกิดความท้อถอยต่อการปฏิบัติงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สรุป องค์ประกอบของสมรรถนะแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ 1) กลุ่มที่ 1 คือส่วนที่เป็นรูปธรรม เป็นการแสดงออก ปฏิบัติ หรือกระทำที่มองเห็นได้ชัดเจนได้แก่ 1.1) ทักษะ ซึ่งเป็นสิ่งที่บุคคลกระทำได้ดีและฝึกปฏิบัติประจำจนเกิดความชำนาญ และ 1.2) ความรู้ เป็นสิ่งที่บุคคลแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรม 2) กลุ่มที่ 2 คือส่วนที่เป็นนามธรรม เป็นส่วนที่บุคคลมีแต่อยู่ภายในมองเห็นได้ยาก ได้แก่ 2.1) เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน 2.2) บุคลิกลักษณะประจำตัวบุคคลซึ่งเป็นลักษณะประจำของบุคคลผู้นั้น 2.3) แรงจูงใจ แรงจูงใจ หรือแรงขับภายใน ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่สิ่งที่เป็นเป้าหมายของเขา

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำหลักการแนวคิดเกี่ยวกับเรื่ององค์ประกอบของสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน โดยนำองค์ประกอบที่สำคัญมา 3 ส่วน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดลักษณะงาน 2) ด้านเครื่องมือและวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน และ 3) ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ

2.3.5 ความหมายของตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ (Indicator) มีชื่อเรียกอื่นอีกหลายคำ เช่น ดัชนี ตัวชี้วัดตัวชี้นำหรือเครื่องชี้วัด เป็นต้น ซึ่งแต่ละคำที่กล่าวมาแล้วข้างต้นล้วนมีความหมายในลักษณะเดียวกันนั่นคือ เป็นเครื่องแสดงสภาวะหรือสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การเลือกใช้คำแต่ละคำก็ขึ้นอยู่กับมติของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ว่า

วรรณี แกมเกตุ (2540, น. 12) ได้ให้ความหมายของตัวชี้วัดว่า หมายถึง สิ่งที่แสดงสภาวะหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไป หรือสะท้อนลักษณะการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่ง

เอมอร จังศิริพรปกรณ์ (2541, น. 37) ได้ให้ความหมายของตัวชี้วัดไว้ว่า ตัวชี้วัด หมายถึง สารสนเทศเชิงปริมาณหรือตัวประกอบ ตัวแปรที่บ่งบอกถึงสิ่งที่ต้องการตรวจสอบหรือสถานการณ์ที่สะท้อนลักษณะการดำเนินงาน ทำให้สามารถวินิจฉัยชี้สภาวะและช่วยชี้บทบาทหน้าที่ตลอดจนปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

ศิริชัย กาญจนวาสี (2550, น. 82) นำเสนอไว้ว่า ตัวบ่งชี้ หมายถึง ตัวประกอบตัวแปรหรือค่าที่สังเกตได้ ซึ่งใช้บ่งชี้บอกสถานภาพ หรือสะท้อนลักษณะดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2551, น. 6-7) นำเสนอไว้ว่า ตัวบ่งชี้ หมายถึง ตัวแปรประกอบหรือองค์ประกอบที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของสภาพที่ต้องการ การศึกษาเฉพาะจุดหรือช่วงเวลาหนึ่ง ค่าของตัวบ่งชี้ระบุ/บ่งบอกถึงสภาพที่ต้องการศึกษาเป็นองค์รวมอย่างกว้าง ๆ แต่มีความชัดเจนเพียงพอ ที่จะใช้ในการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อประเมินสภาพที่ต้องการศึกษาได้ และใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างจุดหรือช่วงเวลาที่ต่างกันไปเพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพที่ต้องการศึกษาได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Johnestone (1981, p. 2) ได้สรุปว่า ตัวบ่งชี้ หมายถึง สารสนเทศที่บ่งบอกปริมาณเชิงสัมพันธ์หรือสภาวะของสิ่งที่มุ่งวัดในเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยไม่จำเป็นจะต้องบ่งบอกสภาวะที่เจาะจง แต่จะบ่งบอกหรือสะท้อนให้เห็นถึงวิธีหรือทางที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ รวมทั้งบอกถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคต เช่น ตัวบ่งชี้เปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนในปีต่าง ๆ เป็นต้น ตัวบ่งชี้จะเป็นสิ่งบอกอย่างกว้าง ถึงสภาวะหรือสภาพของสถานการณ์ที่เราสนใจไปตรวจสอบ ตัวอย่างของตัวบ่งชี้ระบบการศึกษาระดับชาติ เช่น ตัวบ่งชี้การมีส่วนร่วมในทรัพยากรมนุษย์ต่อการศึกษาในอนาคต ซึ่งค่าคำนวณได้นั้นจะต้องแปลงผลในลักษณะภาพรวม ๆ หรือเป็นภาพสะท้อนการกระจายการมีส่วนร่วมของทรัพยากรมนุษย์ในการศึกษา

สรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ หมายถึง สิ่งที่บอกถึงองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของสิ่งที่นำมาวัดหรือชี้สถานการณ์

2.3.6 ลักษณะของตัวบ่งชี้

ได้มีผู้นำเสนอลักษณะของตัวชี้วัด ไว้ดังนี้

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2539, น. 3-11) ได้นำเสนอคุณสมบัติที่ดีของตัวชี้วัดไว้ดังนี้

1. ความเป็นกลางของตัวชี้วัด (Neutrality) หมายถึง ความไม่ลำเอียง (Bias) ของตัวชี้วัดที่ผลของการประเมินอาจเกื้อกูลต่อกิจกรรมหรือโครงการหรือแผนงานที่เป็นประเภทเดียวกันแต่จัดทำโดยหน่วยงานที่แตกต่างกัน

2. ความเป็นวัตถุวิสัยของตัวชี้วัด (Objectivity) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับค่าตัวชี้วัดมิได้เกิดจากการคิดเอาเองตามความรู้สึกของผู้ประเมินที่เรียกว่าตามจิตวิสัย (Subjectivity) แต่อยู่กับสภาวะที่เป็นอยู่หรือเป็นรูปแบบของคุณสมบัติที่ผู้ประเมินต้องการประเมิน

3. ความไวต่อความแตกต่างของตัวชี้วัด (Sensitivity) หมายถึง ความสามารถของตัวชี้วัดที่วัดความแตกต่างระหว่างหน่วยวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง เช่น ในการประเมินผลโครงการที่ให้ประชาชนร่วมประเมิน เช่น เรื่อง อัตราความพึงพอใจ แทนที่จะให้ระบุเพียงความพอใจหรือไม่พอใจ ซึ่งมีการผันแปรแคบมากคือ 1 เท่านั้น ควรให้กลุ่มที่มีความพอใจและไม่พอใจนั้นบอกว่ามีความพอใจหรือไม่พอใจมากน้อยเพียงใด

4. ค่าของมาตรวัดหรือตัวชี้วัดที่ได้ควรมีความหมายหรือตีความหมายได้อย่างสะดวก (Meaningfulness and Interpretability) กล่าวคือ ค่าของมาตรวัดควรมีจุดสูงสุดและต่ำสุดง่ายแก่ความเข้าใจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5. ความถูกต้องในเนื้อหาของตัวชี้วัดที่นำมาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Content Validity) ไม่มีปัญหาสำหรับการประเมินสิ่งที่เป็นกายภาพ แต่เป็นปัญหาค่อนข้างมากในการประเมินผลโครงการเกี่ยวกับการพึ่งพาตนเอง (Self Reliance) อะไรคือเนื้อหาของการพึ่งพาตนเอง

6. ความถูกต้องในการสร้างตัวชี้วัด (Construct Validity) เป็นประเด็นปัญหาตัวชี้วัดหรือการนำเอาตัวแปรหลายตัวเหล่านี้มารวมกัน วิธีการเอาตัวแปรหลายตัวเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะนำมาบวกกันหารกัน หรือคูณกัน นั้นถูกต้องหรือไม่และตีความได้อย่างไร

ศิริชัย กาญจนวาสี (2550, น. 84-86; 2551, น. 19-20) กล่าวถึงตัวชี้วัดที่ดีว่า มีลักษณะดังนี้

1. มีความตรง (Validity) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องบ่งชี้ได้ตามคุณลักษณะที่ต้องการวัดอย่างถูกต้องแม่นยำ ตรงตามคุณลักษณะที่มุ่งวัด ดังนี้

1.1 มีความตรงประเด็น (Relevant) คือ ต้องชี้วัดหรือบ่งชี้ได้ตรงประเด็น มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณลักษณะที่มุ่งวัด เช่น กระดาษลิทมัส เป็นตัวบ่งชี้สภาพความเป็นกรด/ด่างของสารละลาย GPA ใช้เป็นตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไปเป็นต้น

1.2 มีความเป็นไปได้ (Representative) ต้องมีความเป็นตัวแทนคุณลักษณะที่มุ่งวัด หรือมีมุมมองที่ครอบครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของคุณลักษณะที่มุ่งวัดอย่างครบถ้วน เช่น อุณหภูมิร่างกายเป็นตัวบ่งชี้สภาวะการมีไข้ของผู้ป่วย คุณภาพของผู้ที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์สามารถวัดด้วยลักษณะการให้สารสนเทศ ความรวดเร็วในการตอบสนองความต้องการ ลักษณะการพูดจา สีหน้าท่าทางของการให้บริการ เป็นต้น

2. ความเที่ยง (Reliability) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องบ่งชี้คุณลักษณะที่มุ่งวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ คงเส้นคงวา หรือบ่งชี้ได้อย่างคงที่เมื่อทำการวัดซ้ำในช่วงเวลาเดียวกัน ตัวชี้วัดที่สามารถชี้ได้อย่างคงเส้นคงวาเมื่อทำการวัดซ้ำมีลักษณะ ดังนี้

2.1 มีความเป็นปรนัย (Objectivity) ตัวชี้วัดต้องวัดได้อย่างเป็นปรนัย การตัดสินใจเกี่ยวกับค่าของตัวชี้วัดควรขึ้นอยู่กับสภาวะที่เป็นอยู่หรือคุณสมบัติของสิ่งนั้นมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับความรู้สึกตามอัตวิสัย เช่น การรับรู้ประสิทธิภาพของหลักสูตรกับอัตราการสำเร็จตามระยะเวลาของหลักสูตร ต่างเป็นตัวชี้วัดตัวหนึ่งของคุณภาพหลักสูตร แต่อัตราการสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาของหลักสูตรจะเป็นตัวชี้วัดที่วัดได้อย่างมีความเป็นปรนัย มากกว่าการรับรู้ประสิทธิภาพของหลักสูตร

2.2 มีความคลาดเคลื่อนต่ำ (Minimum Error) ตัวชี้วัดที่ชี้วัดได้อย่างมีความคลาดเคลื่อนต่ำค่าที่ได้จะต้องมาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เช่น คะแนนผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบกับคะแนนผลสัมฤทธิ์จากการตอบตามปฏิกิริยาหรือสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ ต่างเป็นตัวชี้วัดตัวหนึ่งของความสำเร็จของการฝึกอบรม แต่คะแนนผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบจะเป็นตัวชี้วัดที่น่าเชื่อถือหรือมีความคลาดเคลื่อนจากการวัดต่ำกว่า

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3. ความเป็นกลาง (Neutrality) ตัวชี้วัดที่ดีต้องบ่งชี้ด้วยความเป็นกลางปราศจากความลำเอียง (Bias) ไม่โน้มเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ชี้นำโดยการเน้นการบ่งชี้เฉพาะลักษณะความสำเร็จหรือความล้มเหลว หรือความไม่ยุติธรรม

4. ความไว (Sensitivity) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องมีความไวต่อคุณลักษณะที่มุ่งวัด สามารถแสดงความผันแปรหรือความแตกต่างระหว่างหน่วยวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน โดยตัวชี้วัดต้องมีมาตรและหน่วยวัดที่มีความละเอียดเพียงพอ เช่น ตัวชี้วัดระดับการปฏิบัติไม่ผันแปรที่แคบ เช่น ไม่ปฏิบัติ (0) และปฏิบัติ (1) แต่ควรมีระดับของการปฏิบัติที่มีการระบุความแตกต่างของคุณภาพอย่างกว้างขวางและชัดเจน เช่น ระดับ 0 ถึง 10 เป็นต้น

5. สะดวกในการนำไปใช้ (Practicality) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องสะดวกในการนำไปใช้ได้ดีและได้ผล โดยมีลักษณะดังนี้

5.1 เก็บข้อมูลง่าย สามารถนาไปใช้วัด หรือเก็บข้อมูลได้สะดวกสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตรวจนับ วัด หรือสังเกตได้ง่าย

5.2 แปลความหมายง่าย (Interpretability) ตัวชี้วัดที่ดีควรให้ค่าการวัดที่มีจุดสูงสุด และต่ำสุด เข้าใจง่ายและสามารถสร้างเกณฑ์ตัดสินคุณภาพได้ง่าย

สรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ที่ดี ควรประกอบไปด้วย 1) ต้องมีความตรง 2) ต้องมีความน่าเชื่อถือ 3) ต้องมีความเป็นกลาง 4) ต้องมีความไว และ 5) ต้องมีความสะดวกในการนำไปใช้

2.3.7 ประเภทของตัวบ่งชี้

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2551, น. 7-8) ได้แยกประเภทของตัวบ่งชี้ ไว้ 7 แบบ ดังนี้

1. การจัดแยกประเภทตามทฤษฎีระบบ ได้แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ตัวบ่งชี้ด้านปัจจัย ตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการ และตัวบ่งชี้ด้านผลผลิต

2. การจัดแยกประเภทตามลักษณะนิยามของตัวบ่งชี้ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ ตัวบ่งชี้แบบอัตนัย และตัวบ่งชี้แบบปรนัย

3. การจัดแยกประเภทตามวิธีการสร้าง แบ่งได้ 3 ประเภท คือ ตัวบ่งชี้ตัวแทน ตัวบ่งชี้แยก ตัวบ่งชี้ย่อย

4. การจัดแยกประเภทตามลักษณะตัวแปรที่ใช้สร้างตัวบ่งชี้ การจัดวิธีนี้แยกประเภทได้ 3 วิธี

4.1 การจัดแยกประเภทตัวบ่งชี้การศึกษาตามระดับการศึกษา แยกได้ 4 ประเภท ตัวบ่งชี้นามบัญญัติ ตัวบ่งชี้เรียงอันดับ ตัวบ่งชี้อันตรภาค และ ตัวบ่งชี้อัตราส่วน

4.2 การจัดแยกประเภทตัวบ่งชี้การศึกษาตามประเภทของตัวแปร แยกได้ 2 ประเภท ได้แก่ ตัวบ่งชี้สต๊อก และ ตัวบ่งชี้เลื่อนไหล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.3 การจัดแยกประเภทตัวบ่งชี้ตามคุณสมบัติทรงสถิติของตัวแปร แยกได้ 2 ประเภท ได้แก่ ตัวบ่งชี้เกี่ยวกับการแจกแจง และ ตัวบ่งชี้ไม่เกี่ยวกับการแจกแจง

5. การจัดแยกประเภทตามลักษณะค่าของตัวบ่งชี้แบ่งได้ 2 ประเภท คือ ตัวบ่งชี้สมบูรณ์ และตัวบ่งชี้สัมพันธ์

6. การจัดแยกประเภทตามมาตรฐานการเปรียบเทียบในการแปลความหมาย แบ่งได้ 3 ประเภท คือ 1) ตัวบ่งชี้อิงกลุ่ม 2) ตัวบ่งชี้อิงเกณฑ์ 3) ตัวชี้วัดอิงตน

7. การจัดแยกประเภทตามลักษณะการใช้ตัวบ่งชี้

7.1 แบ่งตามการใช้ตัวบ่งชี้ ในการวิจัยได้ 2 ประเภท คือ ได้แก่ ตัวบ่งชี้แสดงความหมาย และ ตัวชี้วัดทำนาย

7.2 แบ่งตามการใช้ตัวชี้วัดในการกำกับโครงได้ 2 ประเภท ได้แก่ ตัวบ่งชี้ผลการปฏิบัติงาน และ ตัวบ่งชี้ตามข้อกำหนด

2.3.8 สมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน สำหรับครู

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548, น. 37) ได้สรุปไว้ว่า ก่อนที่จะประเมินผลสิ่งใด ผู้ทำหน้าที่ประเมินผลควรทำความเข้าใจเสียก่อน โดยมีคำถามที่ช่วยในการคิดวางแผนการประเมินผลและการทำประเมินผลที่มีคุณค่า คู่ควรแก่การประเมินผล ดังนี้ 1) อะไรคือสิ่งที่จะทำการประเมิน 2) อะไรคือเป้าหมายของการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน 3) ทักษะอะไรบ้างที่ควรทำการตรวจสอบ 4) ผลของการประเมินจะรายงานผลอย่างไร 5) จะประเมินความสามารถของนักเรียนในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ได้อย่างไร 6) จะประเมินความสามารถด้านเหล่าของนักเรียนได้ที่ไหนและเวลาใด 7) องค์ประกอบอะไรที่มีความจำเป็นต้องคำนึงถึงในการคิดเลือกและใช้ในกระบวนการประเมินครั้งนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 9) ได้สรุปแนวทางการประเมินสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management) ตัวบ่งชี้ที่ ที่ 1.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียน 2) สร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม 3) วัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง และ 4) นำผลการประเมินการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ข้อ 6 ผู้ประกอบวิชาชีพครู ต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือเทียบเท่าหรือมีคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2556, น. 43-54) ได้นำเสนอประกาศคณะกรรมการคุรุสภาเรื่อง สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพพ.ศ. 2556 ที่ไกำหนดการศึกษาภายใต้มาตรฐานความรู้และมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ได้แก่ 1) มาตรฐานด้านความรู้การวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วย หลักการและเทคนิค การสร้างและการใช้เครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน การประเมินภาคปฏิบัติ และการประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม 2) สมรรถนะด้านความรู้การวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วย สามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพความเป็นจริง และสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร มาตรฐานประสบการณ์การวัดและประเมินผลการศึกษาประกอบด้วยการนำผลการประเมินมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพนักเรียน และการบันทึกและรายงานผลการจัดการเรียนรู้ 3) สมรรถนะด้านประสบการณ์การวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วย สามารถประเมินปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน สามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียน

วิหาญ พละพร ธีรวุฒิ เอกะกุลและวรรณ์ดี แสงประทีปทอง (2557, น. 79) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินการคิดสำหรับครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สมรรถนะด้านการวัดและประเมินการคิดสำหรับครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจ 2) ทักษะ และ3) คุณลักษณะส่วนบุคคลและเจตคติ

สรปรัชญ์ ไวกสิกรณ์ (2558, น. 312) ได้สรุปสมรรถนะการวัดแลดะประเมินผลของครูตามแนวทางสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ของครู จำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การวิเคราะห์หลักสูตรมาตรฐานและตัวชี้วัด 3) การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4) วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 6) การตัดสินผลการเรียน

ฉัตรชัย หวังมีจงมี และองอาจ นัยพัฒน์ (2560, น. 54-55) ได้เสนอสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ด้านการวัดประเมินผลเพื่อการพัฒนาและคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายระหว่างบุคคล สรุปได้ว่า ผู้สอนต้องมีสมรรถนะการประเมินการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางการประเมินผลผู้เรียนว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด ในศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นการวัดที่เปลี่ยนจากการวัดเพื่อตัดสินผลการเรียนซึ่งขึ้นอยู่กับการทดสอบ แต่จะมีการประเมินด้วยการสังเกตการทำงาน และประเมินไปในมุมมองของผู้เรียนด้วย นอกจากนี้การประเมินผลการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ ประเมินตามสภาพจริง วิธีการและเครื่องมือสอดคล้องกัน ผู้เรียนมีส่วนร่วมการประเมิน นำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นำผลการวัดประเมินผลนั้นไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้นักเรียนที่มีความแตกต่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) (2560, น. 9) ได้สรุปไว้ว่าสมรรถนะการประเมินของครูในระดับนานาชาติและในประเทศไทยมีความสอดคล้องกัน โดยสมรรถนะการประเมินของครูประกอบด้วย การเลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสม การพัฒนาวิธีการประเมินที่เหมาะสม การบริหารการสอบ การให้คะแนนและการแปลความหมายคะแนน การใช้ผลการประเมิน การพัฒนากระบวนการกำหนดเกรด การสื่อสารผลการประเมินและจรรยาบรรณในการประเมิน ข้อแตกต่างของสมรรถนะการประเมินที่พบคือสมรรถนะการประเมินของครูไทยไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางการประเมินไว้

American Federation of Teachers National Council on Measurement in Education & National Education Association (1990, อ้างถึงในสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 3) ได้กำหนดมาตรฐานสมรรถนะของครูในการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักเรียน จากแนวคิดที่บูรณาการการวัดและประเมินเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ ดังนี้ 1) ความสามารถในการเลือกวิธีการวัดและประเมินที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน 2) ความสามารถในการพัฒนาวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินที่เหมาะสมสำหรับการตัดสินใจในการเรียนการสอน 3) ความสามารถในการบริหารการวัด การให้คะแนน และการแปลความหมายของคะแนนที่ได้ 4) ความสามารถในการใช้ผลการวัดและประเมินเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล วางแผนการสอน พัฒนาหลักสูตร และการปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียน 5) ความสามารถในการพัฒนากระบวนการกำหนดเกรดที่ใช้ในการประเมินผลนักเรียน และ 6) ความสามารถในการสื่อสารผลการวัดและประเมินให้กับนักเรียนผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

เบญจมาศ พุทธิมา (2561, น. 61) ได้นำเสนอการพัฒนาสมรรถนะการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษาของครูโดยใช้เทคนิคการเสริมพลังอำนาจ ประกอบด้วย 3 สมรรถนะได้แก่ ความรู้ เจตคติ และทักษะ

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนผล (2562, น. 3) ได้นำเสนอการออกแบบการประเมินสภาพจริงอิงสมรรถนะมีขั้นตอนดังนี้ 1) กำหนดสมรรถนะ (ประเมินสมรรถนะอะไร) 2) นิยามสมรรถนะ (สมรรถนะที่ต้องการประเมินคืออะไร) 3) กำหนดตัวบ่งชี้สมรรถนะ (มีตัวบ่งชี้สำคัญอะไรบ้าง) 4) กำหนดวิธีการประเมิน (ประเมินได้ด้วยวิธีการใด) และ 5) สร้างเครื่องมือประเมิน (เครื่องมือเป็นอย่างไร)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากที่นำเสนอไว้ข้างต้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์กรอบแนวคิดของนักวิชาการ หน่วยงาน องค์กร ที่เกี่ยวข้องสรุปเป็นสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของครูผู้สอน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ได้ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ผลการสังเคราะห์ สมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

แหล่งข้อมูล / สมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน	สำนักวิชาการฯ (2548)	สพฐ (2553)	วิหาญ (2557)	สรปรัชญ์ (2558)	ครุสภา (2560)	สกศ. (2560)	ฉัตรชัย (2560)	เบญจมาศ (2561)	วิชัย (2562)	Amerigan'ฯ (1990)	รวม	สรุป
ความรู้การประเมิน	-	-	✓	✓	-	-	-	✓	-	-	3	ไม่ใช้
การเลือกวิธีการประเมิน	✓	✓	-	-	✓	✓	-	-	✓	✓	6	ไม่ใช้
การสร้างเครื่องมือประเมิน	✓	✓	-	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	7	ใช้
การกำหนดภาระงานของผู้เรียน	✓	✓	-	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	7	ใช้
การให้คะแนนและการแปลความหมาย	✓	-	-	-	✓	✓	-	-	-	✓	4	ไม่ใช้
กระบวนการกำหนดเกรดของผู้เรียน	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-	-	✓	5	ไม่ใช้
ทักษะการประเมิน	-	-	✓	-	-	-	-	✓	-	-	2	ไม่ใช้
การบริหารการวัดและประเมิน	✓	-	-	-	✓	✓	-	-	-	✓	4	ไม่ใช้
การสื่อสารผลการประเมินแก่ผู้เรียน	✓	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	✓	5	ไม่ใช้
การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน	✓	✓		✓	✓	✓	✓			✓	7	ใช้
จรรยาบรรณการประเมิน	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	✓	2	ไม่ใช้
ทัศนคติการประเมิน	-	-	✓	-	-	-	-	✓	-	-	2	ไม่ใช้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตาราง ที่ 2.2 ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การคัดเลือกสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของครู เพื่อใช้ในการวิจัยโดยพิจารณาผู้ที่กล่าวไว้สอดคล้องกันตั้งแต่ 7 แหล่งขึ้นไปจากทั้งหมด 10 แหล่ง ได้สมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของครูเพื่อใช้ในการวิจัยจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะการกำหนดลักษณะภาระงาน 2) สมรรถนะการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน และ3) สมรรถนะการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สมรรถนะการกำหนดลักษณะภาระงาน สมรรถนะการกำหนดลักษณะภาระงาน หมายถึง ความรู้ คุณลักษณะและทักษะของครู ในการวิเคราะห์ตัวชี้วัดการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เพื่อกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประเด็นการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน การคัดสรรสื่อเพื่อให้นักเรียนหาข้อมูลสารสนเทศได้สอดคล้องกับขอบเขตการประเมินตามตัวชี้วัดใน

แต่ละระดับชั้น การเงื่อนไขของภาระงานได้ตรงกับประเด็นการตรวจสอบและการใช้ประเด็นคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านและสามารถถ่ายทอดความคิดของตนด้วยการเขียน ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

1.1 สามารถวิเคราะห์ตัวชี้วัดการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เพื่อกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประเด็นการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

1.2 สามารถกำหนดสื่อหรือให้ผู้เรียนเลือกอ่านได้สอดคล้องกับขอบเขตการประเมินตามตัวชี้วัดในแต่ละระดับชั้น

1.3 สามารถกำหนดเงื่อนไขของภาระงานได้ตรงกับประเด็นการตรวจสอบ

1.4 สามารถใช้ประเด็นคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านและสามารถถ่ายทอดความคิดของตนด้วยการเขียน

2. สมรรถนะการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

สมรรถนะการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน หมายถึง ความรู้ คุณลักษณะ และทักษะของครูในด้านกระบวนการพัฒนาและประเมิน หลักการและรูปแบบการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน การเลือกวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนการกำหนดเกณฑ์การตัดสินความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

2.1 สามารถอธิบายกระบวนการพัฒนาเครื่องมือประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ได้ถูกต้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.2 สามารถอธิบายรูปแบบการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ทั้ง 4 รูปแบบได้ถูกต้อง

2.3 สามารถเลือกวิธีการและเครื่องมือประเมินได้ตรงกับขอบเขตและตัวชี้วัดการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของแต่ละระดับชั้น

2.4 สามารถสร้างและใช้เครื่องมือประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ที่มีคุณภาพและมีความหลากหลาย

2.5 สามารถกำหนดเกณฑ์การตัดสินความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนได้สอดคล้องขอบเขตและตัวชี้วัดการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของแต่ละระดับชั้น

3. สมรรถนะการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน

สมรรถนะการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน หมายถึง ความรู้ คุณลักษณะและทักษะของครูในด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับกระตุ้น สร้างเสริมแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดแรงผลักดันภายในที่จะพัฒนาตนเอง ให้ข้อมูลย้อนกลับที่ตีความผลการประเมินโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนด ตรงประเด็น อธิบายผลที่เกิดตามจริง และใช้ผลการประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับแก่

ผู้เรียนสำหรับการปรับปรุง พัฒนา ดูความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรคในการเรียน ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

3.1 สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อสร้างเสริมแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดแรงผลักดันภายในที่จะพัฒนาตนเอง

3.2 สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับที่ตีความผลการประเมินโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนด

3.3 สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับได้ตรงประเด็น อธิบายผลที่เกิดตามจริง

3.4 สามารถใช้ผลการประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนสำหรับการปรับปรุง พัฒนา ดูความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรคในการเรียน

2.4 โปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม

2.4.1 ความหมายของโปรแกรม

ได้มีผู้ให้ความหมายของโปรแกรม ดังนี้

หรรษา สุขกาล (2543, น. 41) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมไว้ คือ แผนที่วางไว้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามเป้าหมาย ภายใต้บริบทของสถาบัน

อุ่นตา นพคุณ (2546, น. 8)ได้กล่าวถึงความแตกต่างกันของคำว่าโปรแกรมและโครงการไว้อย่างน่าสนใจ ว่า โปรแกรม (Program) คืองานประจำที่มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ส่วนโครงการจะมีลักษณะที่เป็นงานเฉพาะกิจตามความจำเป็นในสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แต่ถ้าหากโครงการมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาที่ยาวนาน ในกรณีเช่นนี้โครงการก็จะกลายเป็นโปรแกรม ดังนั้น ระยะเวลาจึงจำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และมีการพัฒนา ประเมินผลเพื่อการคงอยู่ของกิจกรรมเป็นปัจจัยที่สำคัญของโปรแกรมและยังได้ชี้แจงความหมายของหลักสูตร (Curriculum) และโปรแกรม (Program) ไว้ว่า เป็นการปฏิบัติงานทางการศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะการศึกษาในระบบโรงเรียน ในรายวิชาสายสามัญหรือสายอาชีพ มักจะใช้คำว่า “หลักสูตร” ซึ่งหมายความรวมถึงการวางแผนทางการศึกษา อันประกอบไปด้วยแผนรวมของการสอนทุกขั้นตอน โดยหลักสูตรว่าจะต้องมี 4 ลักษณะ คือ 1) หลักสูตรเป็นกระบวนการวิชาหรือเนื้อหาสาระที่จัดให้แก่ผู้เรียน 2) หลักสูตรเป็นเรื่องของการประมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้แก่ผู้เรียน 3) หลักสูตรคือแผนหรือโครงสร้างที่จัดให้แก่ผู้เรียน 4) หลักสูตรเป็นจุดหมายปลายทางเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์หรือคาดหวังว่าจะให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างไรดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Boyle (1981, p. 51) ได้ให้ความหมายของคำว่าโปรแกรมหรือการวางแผนโปรแกรม จะให้ความสำคัญกับความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับครูในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาในโรงเรียน เรื่องการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) หรือการใช้ผู้เรียนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจรรม (People' Participation) และสรุปว่าการที่โปรแกรมให้ความสำคัญกับเรื่องราวระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนหรือองค์การทางการศึกษาในโรงเรียนนี้ คือคุณลักษณะเด่นที่ทำให้คำว่าโปรแกรมมีความหมายกว้างกว่าคำว่าหลักสูตร

Barr and Keating (1990, p. 38) ได้นำเสนอไว้ว่า โปรแกรม มีความหมายได้หลายอย่างขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล โดยทั่วไปคำว่าโปรแกรมใช้ใน 3 ความหมาย คือ 1) โปรแกรม หมายถึง หน่วย (Units) ที่จัดขึ้นเพื่อทำกิจกรรมพิเศษ หรือให้บริการตามความต้องการของสถาบันหรือบุคคล 2) โปรแกรม หมายถึง ลำดับการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ (Series of Planned Intervention) เพื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ และ 3) โปรแกรม หมายถึง กิจกรรมที่วางแผนไว้ (Planned Activity) เพื่อเป้าหมายโดยเฉพาะ

Bernick (2005, p. 41) ได้นำเสนอไว้ว่า โปรแกรมเป็นการกำหนดถึงสิ่งที่จะต้องกระทำเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่พึงประสงค์ผลกระทบสำคัญที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และเงื่อนไขที่จะทำให้เป้าหมายหรือผลกระทบเหล่านี้เกิดขึ้นได้ โปรแกรมประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ส่วนที่ 1 เป็นส่วนที่ระบุถึงโครงสร้างจองโปรแกรมที่ควรจะเป็นประกอบด้วยการจัดกระทำ (Treatments) ผลลัพธ์ (Outcomes)และกระบวนการนำไปสู่การปฏิบัติ (Implementation Processes) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับคุณค่าของโปรแกรมส่วนนี้จะถูกเรียกว่า "Normative Theory" 2) ส่วนที่ 2 เป็นส่วนที่ระบุถึงกลไกเชิงสาเหตุที่เชื่อมต่อความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกระทำของโปรแกรมกระบวนการนำไปสู่การปฏิบัติและผลลัพธ์ วนนี้จะถูกเรียกว่า "Causative Theory" โดยที่ Normative Theory จะให้การชี้แนะเกี่ยวกับเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่จะต้องตรวจสอบหรือติดตามและการออกแบบ และการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดกระทำ ส่วน Causative Theory จะระบุถึงประเด็นที่เกี่ยวกับการทำงานของโปรแกรมภายใต้สภาพการณ์ที่กำหนด และผลที่จะเกิดขึ้นจากโปรแกรม

Charney and Conway (2005, p. 20) ได้นำเสนอไว้ว่าโปรแกรม เป็นการสร้างโมเดลที่เป็นไปได้ เกี่ยวกับโปรแกรมถูกคาดหมายว่าจะทำงานอย่างไรเพื่อที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการซึ่งนักประเมินจะใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการประเมินและใช้เป็นมาตรฐาน (Benchmark) ในการตัดสินประสิทธิผลของโครงการ

สรุป โปรแกรม หมายถึง แผนงาน หรือชุดกิจกรรม เพื่อนำไปใช้พัฒนาคุณลักษณะของบุคลกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.4.2 องค์ประกอบของโปรแกรม

ได้มีผู้นำเสนอองค์ประกอบของโปรแกรมไว้ดังนี้

ไท คำล้าน (2551, น. 125-132) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเสริมสร้างผู้นำทางสิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบของโปรแกรม ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมาย 2) กิจกรรม 3) วิธีการอบรม 4) เนื้อหาสาระ และ 5) วิธีการประเมินผล

ยอดอนงค์ จอมหงษ์พิพัฒน์ (2553, น. 175) ได้พัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ 2) หลักการ 3) วัตถุประสงค์ 4) เนื้อหา 5) กระบวนการ 6) โครงสร้าง และ 7) การวัดและประเมินโปรแกรม

ธนานันต์ ดียิ่ง (2556, น. 227) ได้พัฒนาโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนมีองค์ประกอบด้วย 1) หลักการของโปรแกรม 2) จุดหมายของโปรแกรม 3) สมรรถนะที่ต้องการจะใช้ให้เกิดขึ้นตามจุดมุ่งหมาย ของโปรแกรม 4) สาระที่ใช้พัฒนา 5) กิจกรรมที่ใช้พัฒนา และ 6) แนวทางการประเมินผลโปรแกรม

ศักดิ์ดา คำโส (2557, น. 188-189) ได้พัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจทีมงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบโปรแกรม ดังนี้ 1) ที่มาและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีการพัฒนา 4) โครงสร้าง 5) เนื้อหา ประกอบด้วย 3 Module คือ 1) การประชุมเพื่อสร้างความตระหนัก 2) การประชุมวินิจฉัยสภาพการณ์ 3) การประชุมเพื่อสร้างทีมแก้ไขปัญหา ระยะเวลา 63 ชั่วโมง วิธีการพัฒนาได้แก่ 1) การศึกษาด้วยตนเอง 2) การประชุมชี้แจ้งเพื่อสร้างความตระหนัก 3) การอบรม 4) การปฏิบัติจริง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการพัฒนา 4 ขั้น คือ 1) การประเมินก่อนการพัฒนา 2) การพัฒนา 3) การบูรณาการ และ 4) การประเมินหลังการพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วราภรณ์ บุญเจียม (2559, น. 192) ได้พัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูระดับประถมศึกษาด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีองค์ประกอบของโปรแกรม คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาประกอบด้วย 2 โมดูล คือ โมดูล 1ความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของครูระดับประถมศึกษา และโมดูล 2 คุณลักษณะของครูระดับประถมศึกษาที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 4) กิจกรรมการพัฒนา 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การเตรียมความพร้อม ส่วนที่ 2 การฝึกอบรม ส่วนที่ 3 การบูรณาการแบบสอดแทรกกับการปฏิบัติงาน และส่วนที่4 การประเมินหลังการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล ก่อนการพัฒนาระหว่างการพัฒนา และหลังการพัฒนาโดยใช้เวลาในการพัฒนาจำนวน 84 ชั่วโมง

ศราวุฒิ สนใจ (2561, น. 295-296) ได้พัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบของโปรแกรม คือ 1) ความมุ่งหมายและความสำคัญของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เนื้อหาของโปรแกรมโดยเนื้อหาสาระของ

โปรแกรมประกอบด้วย 4 โมดูลได้แก่ โมดูล 1 การเตรียมการเรียนการสอน โมดูล 2 การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โมดูล 3การวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ โมดูล 4 การสรุปและรายงานผลการจัดการเรียนรู้ 4) กระบวนการและกิจกรรมของโปรแกรม มีกระบวนการพัฒนา 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การใช้ชุดฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเองและการอบรมเชิงปฏิบัติการ ส่วนที่ 2 การสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง ส่วนที่ 3การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และ 5) การวัดและประเมินผลโปรแกรมโดยกระบวนการในการพัฒนา ใช้เวลา 180 ชั่วโมง

Furjanic and Trotman (2000, pp. 5-6), Piskurich, Beckschi and Hall (2000, pp. 28-40) และ Lucas (2003, pp. 78-80) ได้ศึกษาองค์ประกอบของโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพครู พบว่าองค์ประกอบของโปรแกรม ประกอบด้วย ดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ 2) รูปแบบของโปรแกรม 3) ทรัพยากรและกลุ่มผู้เข้าการพัฒนา 4) เนื้อหาความรู้และกิจกรรม 5) วิธีการดำเนินการพัฒนา และ 6) การสะท้อนผล

Robbin (2003, pp. 61-63), Charney and Conway (2005, pp. 65-69), Russell and Russell (2006, pp. 2-5), Silberman (2006, pp. 15-19) และDyer (2007, pp. 91-113)ได้สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของโปรแกรมการพัฒนาไว้ 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) บริบท (Context) 2) เป้าหมาย (Goal) 3) แผนหรือวิธีปฏิบัติ (Plan or Method) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 จะต้องมีความพอเหมาะและมีความพอดีเพื่อให้สามารถเกิดความสำเร็จในการพัฒนาได้โดยมีองค์ประกอบของโปรแกรม ดังนี้ 1) หลักการของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เป้าหมายของโปรแกรม 4) คุณสมบัติของโปรแกรม 5) เนื้อหากิจกรรมที่ใช้ในโปรแกรม 6) เอกสารที่ใช้ในโปรแกรม 7) กระบวนการจัดการเรียนรู้ในโปรแกรม และ 8) การประเมินผลโปรแกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Woodcock and Francis (2008, pp. 345-355), Armstrong (2009, pp. 34-46), Bray (2009, pp. 9) และ Yost and Plunkett (2009, pp.165-170) ได้นำเสนอองค์ประกอบของโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลไว้ ดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ 2) หลักการ 3) วัตถุประสงค์ 4) เนื้อหากิจกรรม 5) กระบวนการพัฒนาและวิธีการพัฒนา 6) โครงสร้าง 7) การวัดและประเมินโปรแกรม

จากที่ได้นำเสนอไว้ข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์กรอบแนวคิดของนักวิชาการ หน่วยงาน องค์กร ที่เกี่ยวข้อง สรุปเป็นองค์ประกอบของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาได้ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 ผลการสังเคราะห์ องค์ประกอบของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

แหล่งข้อมูล / องค์ประกอบของโปรแกรมเสริมสร้างฯ	ไท (2551)	ยอดอนงค์ (2553)	ศักดิ์ดา (2557)	ธนานันท์ (2556)	วราภรณ์ (2559)	ศราวุฒิ (2561)	Russell (2006)	Silberman (2006)	Dyer (2007)	Woodcock and Francis (2008)	Armstrong (2009)	Yost and Plunkett (2009	รวม	สรุป
วิสัยทัศน์	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	4	ไม่ใช้
ที่มาและความสำคัญ	-	-	✓	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	2	ไม่ใช้
หลักการ	-	✓	-	✓	✓		✓	-	-	✓	✓	✓	6	ใช้
จุดมุ่งหมาย/วัตถุประสงค์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	11	ใช้
เป้าหมาย	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	-	3	ไม่ใช้
คุณสมบัติ	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	-	3	ไม่ใช้
เนื้อหา/สาระ/สมรรถนะ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	12	ใช้
กิจกรรมในการพัฒนา	✓	-	-	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	ใช้
กระบวนการพัฒนา	-	✓	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	ใช้
โครงสร้าง	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	4	ไม่ใช้
การวัดและประเมินผล	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	11	ใช้

จากตาราง ที่ 2.3 ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การคัดเลือกองค์ประกอบของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา เพื่อใช้ในการวิจัยโดยพิจารณาผู้ที่กล่าวไว้สอดคล้องกันตั้งแต่ 7 แหล่งขึ้นไปจากทั้งหมด 11 แหล่ง ได้องค์ประกอบเป็น 6 องค์ประกอบ 1) หลักการ 2) จุดหมาย 3) สมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครู 4) สาระที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน 5) กิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน และ 6) การวัดผลและประเมินผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.4.3 การพัฒนาโปรแกรม

Knowies (1980, p. 63) ได้นำเสนอการวางโปรแกรม การพัฒนาการศึกษาไว้ในหนังสือ The Modern Practice of Adult Education: from Pedagogy to Andragogy ซึ่งประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้ คือ 1) ขั้นที่ 1 การจัดบรรยากาศสำหรับการเรียนรู้ 2) ขั้นที่ 2 การจัดโครงสร้างองค์การสำหรับการวางแผน 3) ขั้นที่ 3 การวินิจฉัยความต้องการสำหรับการเรียนรู้ 4) ขั้นที่ 4 การจัดทิศทางเป้าหมายสำหรับการเรียนรู้ 5) ขั้นที่ 5 การปฏิบัติตามโปรแกรม (การสรรหาและการฝึกอบรมการจัดการเกี่ยวกับผู้สนับสนุนการเรียนรู้และกระบวนการ การปรึกษาทางด้านการศึกษา การงบประมาณ 6) ขั้นที่ 6 การออกแบบด้านประสบการณ์ในการเรียนรู้ และ 7) ขั้นที่ 7 การประเมินผล และการวินิจฉัยซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

Boone (1992, p. 49) ได้เสนอโปรแกรมการพัฒนาการศึกษาระบบโรงเรียนไว้ในหนังสือ Developing Programs in Adult Education ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน หลักและขั้นตอนย่อย ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ คือ 1) การวางแผน 1.1) องค์การและกระบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 1.1.1) การทำความเข้าใจและการยอมรับกับหน้าที่ขององค์การ คือ พันธกิจ ปรัชญา และเป้าหมาย 1.1.2) การทำความเข้าใจและยอมรับกับโครงสร้างขององค์การทางด้านนทบาทและความสัมพันธ์ 1.1.3) การจัดการความรู้และทักษะเกี่ยวกับกระบวนการขององค์การ ทางด้านการอำนวยการ การพัฒนาบุคลากร และการประเมินผลและการตรวจสอบได้ 1.1.4) การทำความเข้าใจและการยอมรับกับการทดสอบกรอบแนวคิดสำหรับการวางโปรแกรม 1.1.5) การทำความเข้าใจและการยอมรับกับความต่อเนื่องของการปรับปรุงองค์การต่อไป 1.2) การเชื่องต่อองค์การกับสาธารณะ 1.2.1) การระบุกลุ่มเป้าหมายขององค์การ 1.2.2) การระบุและการพบปะผู้นำของกลุ่มเป้าหมาย 1.2.3) การร่วมกันระบุ ประเมิน และวิเคราะห์ความต้องการโดยมุ่งที่กลุ่มเป้าหมาย 2) การออกแบบและการนำไปใช้ ประกอบด้วย 2.1) การออกแบบโปรแกรม 2.1.1) การแปลความต้องการอย่างเร่งด่วน เพื่อความต้องการระดับมหาภาค 2.1.2) การแปลความต้องการระดับมหาภาค ให้เป็นวัตถุประสงค์มหาภาค 2.1.3) การชี้เฉพาะกลยุทธ์ทางการศึกษาทั่วไปและกิจกรรม 2.1.4) การชี้เฉพาะผลที่ตามมาในระดับมหาภาคของโปรแกรม 2.2) การนำโปรแกรมที่วางไว้แล้ไปปฏิบัติ 2.2.1) การพัฒนาแผนการปฏิบัติโดยการเปลี่ยนความต้องการไปเป็นวัตถุประสงค์ของการสอนการระบุประสบการณ์ในการเรียนรู้ สำหรับวัตถุประสงค์ของการสอนแต่ละข้อ การพัฒนาแผนสำหรับการประเมินผลที่ตามมาของผู้เรียนและการประเมินผลประสบการณ์ในการเรียนรู้ 2.2.2) การพัฒนาและการนำกลยุทธ์และเทคนิคสำหรับการตลาดของแผนปฏิบัติการไปใช้ 2.2.3) การพัฒนาและการติดตามแผนสำหรับการสรรหาและการฝึกอบรมทรัพยากรผู้เรียนที่เป็นผู้นำ 2.2.4) การติดตามผลและการเสริมแรงระหว่างครูและผู้เรียน 3) การประเมินผลและการตรวจสอบ 3.1) การกำหนดและการวัดผลลัพธ์ของโปรแกรม 3.2) การประเมินผลลัพธ์ของโปรแกรม 3.3) การใช้ข้อค้นพบจากการประเมินสำหรับการปรับปรุง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

โปรแกรม การเปลี่ยนแปลงองค์การ และสำหรับการตรวจสอบได้จาสาธารณะ องค์การที่เหนือขึ้นไป ผู้ให้เงินทุน องค์การวิชาชีพและรัฐบาล

Houle (1996, p. 74) ได้เสนอการวางโปรแกรม การพัฒนาบุคลากรไว้ในหนังสือออกแบบการศึกษา (The Design of Education) ซึ่งประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้คือ 1) ขั้นที่ 1 การสร้างวิสัยทัศน์และระบุกิจกรรมที่เป็นไปได้ 2) ขั้นที่ 2 การตัดสินใจทางด้านกระบวนการที่จะนำมาใช้ 3) ขั้นที่ 3 การระบุวัตถุประสงค์และการปรับให้เหมาะสม 4) ขั้นที่ 4 การออกแบบรูปแบบที่เหมาะสมทางด้านทรัพยากร ผู้นำ วิธีการ ตาราง กำหนดการ ลับเรื่อง การเสริมแรงทางสังคม การทำให้อยู่ในรูปปัจเจกบุคคล บทบาทและความสัมพันธ์ เกณฑ์ทางด้านการประเมินผลและความชัดเจนของการออกแบบ 5) ขั้นที่ 5 รูปแบบที่ใช้มีความเหมาะสมกับแผนของชีวิตที่ใหญ่กว่าทั้งด้านการแนะนำผู้เรียน รูปแบบของการดำเนินการชีวิตผู้เรียน งบประมาณ การเงินที่สนับสนุนและการตีความหมาย 6) ขั้นที่ 6 การนำแผนไปสู่ผลกระทบเชิงบวก ที่เกิดขึ้นในองค์การ ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มบุคคลและระดับองค์การ 7) ขั้นที่ 7 การวัดผลลัพธ์และการประเมินประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตามกระบวนการของโปรแกรม

Caffarella (2002, p. 44) ได้เสนอการวางแผนโปรแกรมการศึกษา นอกระบบโรงเรียนไว้ในหนังสือ Planning Programs for Adult Learning ซึ่งประกอบไปด้วย 9 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้ คือ 1) ขั้นที่ 1 การสร้างข้อมูลพื้นฐานสำหรับกระบวนการวางแผน 2) ขั้นที่ 2 การระบุแนวความคิดของโปรแกรม 3) ขั้นที่ 3 การจัดลำดับแนวความคิดของโปรแกรม 4) ขั้นที่ 4 การพัฒนาวัตถุประสงค์ของโปรแกรม 5) ขั้นที่ 5 การเตรียมการสำหรับถ่ายโอนการเรียนรู้ 6) ขั้นที่ 6 การสร้างแบบประเมินผลการกำหนดวางแผนและความต้องการทางด้านเจ้าหน้าที่ 7) ขั้นที่ 7 การออกแบบแผนการสอน 8) ขั้นที่ 8 การประสานงานผู้สนับสนุน และ 9) ขั้นที่ 9 การสื่อสารคุณค่าของโปรแกรม

Bernick, Hart and Waismman (2005, pp. 45-48) ได้นำเสนอการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาบุคลากร ซึ่งประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ 1) ขั้นที่ 1 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมและระบุกิจกรรมที่เป็นไปได้ 2) ขั้นที่ 2 การตัดสินใจทางด้านกระบวนการที่จะนำมาใช้ 3) ขั้นที่ 3 การระบุวัตถุประสงค์และการปรับให้เหมาะสม 4) ขั้นที่ 4 การออกแบบรูปแบบที่เหมาะสมทางด้านทรัพยากร ผู้นำ วิธีการ ตาราง กำหนดการ ลำดับเรื่อง การเสริมแรงทางสังคม การทำให้อยู่ในรูปปัจเจกบุคคลบทบาทและเกณฑ์ทางด้านประเมินผล และความชัดเจนของการออกแบบ 5) ขั้นที่ 5 รูปแบบที่ใช้มีความเหมาะสมกับแบบแผนของชีวิตใหญ่กว่าทั้งด้านการแนะนำผู้เรียน รูปแบบของการเนินชีวิตของผู้เรียน งบประมาณ การเงินที่สนับสนุน และการตีความหมาย 6) ขั้นที่ 6 นำแผนไปสู่ผลกระทบเชิงบวกที่จะเกิดขึ้นในองค์การ ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มบุคคล และระดับองค์การ และ 7) ขั้นที่ 7 การวัดผลลัพธ์และการประเมินประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตามกระบวนการของโปรแกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Barbazette (2006, pp. 10-33), Forsyth (2008, pp. 11-19) และ Locke (2009, pp. 60-76) กล่าวเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการพัฒนาโปรแกรม ซึ่งประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้คือ 1) ขั้นที่ 1 การจัดบรรยากาศสำหรับการเรียนรู้ 2) ขั้นที่ 2 การจัดตั้งโครงสร้างองค์การสำหรับการวางแผน 3) ขั้นที่ 3 การวินิจฉัยความต้องการสำหรับการเรียนรู้ 4) ขั้นที่ 4 การจัดสร้างทิศทางเป้าหมายสำหรับเรียนรู้ 5) ขั้นที่ 5 การปฏิบัติตามโปรแกรม (การสรรหาและการฝึกอบรมการจัดการเกี่ยวกับผู้สนับสนุนการเรียนรู้และกระบวนการ การปรึกษาทางด้านการศึกษา การงบประมาณ 6) ขั้นที่ 6 การออกแบบด้านประสบการณ์ในการเรียนรู้ และ 7) ขั้นที่ 7 การประเมินผลและการวินิจฉัยซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

Russell and Russell (2006, p. 40) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาโปรแกรม (Program Development Model) ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ 1) การประเมินความต้องการ (Needs Assessment) 2) ตั้งวัตถุประสงค์ (Goal Setting) 3) การวางแผนตั้งทีมงาน (Planning Team) 4) การพัฒนาบุคลากร (Staff Development) 5) การประเมินผล (Evaluation) 6) วิธีลงมือปฏิบัติ (Modes of Implementation) 7) การจัดการทรัพยากร (Resource Management) และ 8) การประเมินสิ่งแวดล้อม (Environment Assessment)

DuBrin (2007) ได้สรุปการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำ (Leadership Development Programs) ต้องเป็นโปรแกรมที่มุ่งพัฒนาผู้นำใหม่และการฝึกหัดผู้นำโดยการเข้าร่วมในโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำ โปรแกรมนี้จะมุ่งพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่นความก้าวหน้าส่วนตัว รูปแบบภาวะผู้นำ กลยุทธ์ อิทธิพล การจูงใจและการสื่อสารแบบชักจูงโน้มน้าวใจ (Persuasive Communication) นอกจากนี้การฝึกอบรมจากภายนอกก็เป็นการฝึกอบรมภาวะผู้นำที่สำคัญอีกประเภทหนึ่งและโปรแกรมการพัฒนาฝ่ายบริหารมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำด้วย แต่จะมีความแตกต่างก็คือโปรแกรมพัฒนาการบริหารจะมีการจัดการอบรมในหัวข้อต่าง ๆ เช่น การวางแผน การจัดองค์กร การควบคุม และการชักนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Bray (2009, pp. 268-271) และ Armstrong (2010 , pp. 23 -238) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาโปรแกรม 5 ขั้นตอน (Five-Step Model for Program Development) โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1)ขั้นที่ 1 การประเมิน (Assessment) 1.1) ประเมินความต้องการ 1.2) ประเมินสิ่งแวดล้อม 1.3) ประเมินทรัพยากร ได้แก่ บุคลากร เงิน และทรัพยากรทางกายภาพ 2) ขั้นที่ 2 การวางแผน (Planning) 2.1) การพัฒนาทีมวางแผน 2.2) กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และการประเมินผล 2.3) การเลือกวิธีปฏิบัติ 2.4) บุคลากรที่เกี่ยวข้อง 2.5) กำหนดงบประมาณที่ต้องใช้ 2.6) กำหนดเวลาสิ้นสุดโปรแกรม 3) ขั้นที่ 3 การปฏิบัติ (Implementation) 3.1) กำหนดความรับผิดชอบ เช่น ทักษะ ความสามารถและงานที่ต้องทำ 3.2) ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ 3.3) ประเมินผลกระบวนการ (Process) และประเมินผลผลิต (Product) 4) ขั้นที่ 4 ประเมินผลหลังจบโปรแกรม (Post-Assessment) ใช้ข้อมูล

ที่ได้จากการประเมินกระบวนการและผลผลิตเพื่อการตัดสินใจอนาคตของโปรแกรม 5) ขั้นที่ 5 การตัดสินใจเชิงบริหาร (Administrative Decision) การตัดสินใจว่าจะดำเนินโปรแกรมต่อไป หรือยุติโปรแกรมหรือดัดแปลงปรับปรุง

Noe, Hollenbeck, Gerhart and Wright (2011, p. 95) ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาบุคลากร ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนหลักและขั้นตอนย่อย โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ 1) การวางแผน 1.1) องค์การและกระบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 1.1.1) การทำความเข้าใจและยอมรับกับหน้าที่ขององค์การ คือ พันธกิจ ปรัชญา และเป้าหมาย 1.1.2) การทำความเข้าใจและยอมรับกับโครงสร้างขององค์การทางด้านบทบาทและความสัมพันธ์ 1.1.3) การจัดการความรู้และทักษะเกี่ยวกับกระบวนการองค์ทางด้านการอำนวยการ การพัฒนาบุคลากร และการประเมินผลและการตรวจสอบได้ 1.1.4) การทำความเข้าใจและการยอมรับกับการทดสอบกรอบแนวคิดสำหรับการวางโปรแกรม 1.1.5) การทำความเข้าใจและการยอมรับความต่อเนื่องของการปรับปรุงองค์การต่อไป 1.2) การเชื่อมต่อองค์การกับสาธารณะ 1.2.1) การระบุกลุ่มเป้าหมายขององค์การ 1.2.2) การระบุและการพบปะผู้นำของกลุ่มเป้าหมาย 1.2.3) การร่วมกันระบุ ประเมิน และวิดเคราะห์ความต้องการโดยมุ่งที่กลุ่มเป้าหมาย 2) การออกแบบและการนำไปใช้ประกอบด้วย 2.1) การออกแบบโปรแกรม 2.1.1) การแปลงความต้องการอย่างเร่งด่วนเป็นความต้องการระดับมหภาค 2.1.2) การแปลงความต้องการระดับจุลภาคให้เป็นวัตถุประสงค์มหภาค 2.1.3) การชี้เฉพาะกลยุทธ์ทางการศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้ 2.1.4) การชี้เฉพาะผลที่ตามมาระดับมหภาคของโปรแกรม 2.2) การนำโปรแกรมที่วางไว้แล้วไปปฏิบัติ 3) การประเมินผลและการตรวจสอบ 3.1) การกำหนดและการวัดผลลัพธ์ของโปรแกรม 3.2) การประเมินผลลัพธ์ของโปรแกรม 3.3) การใช้ข้อค้นพบจากการประเมินสำหรับการปรับปรุงโปรแกรมเปลี่ยนแปลงองค์การ และสำหรับการตรวจสอบได้จากสาธารณะ องค์การที่เหนือขึ้นไปผู้ให้เงินทุนองค์การวิชาชีพ และรัฐบาล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Arthur Lok Jack Graduate School of Business (2013, p. 27) ได้เสนอขั้นตอนของการพัฒนาโปรแกรมไว้ดังนี้ 1) ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม (Analyze the training need) เมื่อมีการพัฒนาโปรแกรมการอบรมเพื่อพัฒนางาน ต้องคำนึงถึง อะไรคือความรู้ อะไรคือทักษะและทัศนคติของผู้ที่รับการอบรมที่จำทำให้โปรแกรมการอบรมมีความสมบูรณ์ และให้สามารถเชื่อมโยงช่องว่างระหว่างผู้เข้ารับการอบรม นอกจากนี้ยังต้องมีการพิจารณาระยะเวลาของการฝึกอบรมพร้อมทั้งวิธีการ แนวโน้มที่ดีที่สุดที่ผู้เข้ารับการอบรมจะได้เรียนรู้และเครื่องมือหรือทรัพยากรที่มีให้ 2) ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบโปรแกรมการอบรม (Design the Training Program) โดยจะต้องออกแบบให้อยู่บนพื้นฐานซึ่งเป็นผลจากขั้นตอนการวิเคราะห์ ขั้นตอนนี้ประกอบด้วย การระบุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งอธิบายในลักษณะที่สามารถวัดผู้เข้าฝึกอบรมได้ตามจุดประสงค์เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรม นอกจากนี้ยังต้องกำหนดวิธีการอบรมแสดงเป็นวิธีการฝึกอบรมให้ผู้เข้าอบรมได้

เห็นชัดเจน อาจนำเสนอได้หลายวิธี เช่น โดยการสอนในห้องเรียนทางออนไลน์หรือใช้วิธีการผสมผสานทั้งสองแบบก็ได้ โดยการออกแบบในขั้นตอนอาจสร้างเค้าร่างหรือเค้าโครงเนื้อเรื่องที่จะช่วยในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม 3) ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม (Development the Training Program) ในขั้นตอนการพัฒนาเป็นการใช้วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายและวัสดุอื่น ๆ ที่สร้างขึ้นในระหว่างขั้นตอนการออกแบบเพื่อพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม วัสดุนี้อาจรวมถึงส่วนประกอบของการฝึกอบรมออนไลน์และวัสดุสำหรับการฝึกอบรมและผู้เข้ารับการฝึกอบรมในช่วงนี้ยังอาจจะพัฒนาวิธีการพัฒนาวิธีการทดสอบการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับความรู้ทักษะหรือทัศนคติขึ้นอยู่กับการฝึกอบรม 4) ขั้นตอนที่ 4 การใช้โปรแกรมการฝึกอบรม (Implement the training program) เป็นการนำโปรแกรมไปใช้ในขั้นตอนที่จะต้องทำการฝึกอบรมให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมในช่วงนี้ยังอาจจะพัฒนาวิธีการทดสอบการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับความรู้ทักษะหรือทัศนคติขึ้นอยู่กับการฝึกอบรม 5) ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลโปรแกรมการฝึกอบรม (Evaluate the Training Program) ขั้นตอนการประเมินผลเป็นขั้นตอนที่จะสามารถตรวจสอบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ทักษะหรือทัศนคติ ตามที่ระบุเป้าหมายไว้ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับในระหว่างขั้นตอนการประเมินผล สามารถทำการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมในการออกแบบการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมในครั้งต่อไปที่นำเสนอให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

สรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาโปรแกรมจึงสามารถสังเคราะห์กระบวนการพัฒนาโปรแกรมโดยสรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาโปรแกรม ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม (Analyze the training need) 2) การออกแบบโปรแกรมการฝึกอบรม (Design the training program) 3) การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม (Develop the Training Program) 4) การนำโปรแกรมไปใช้ในการฝึกอบรม (Implement the Training Program) และ 5) การประเมินผลการนำโปรแกรมไปใช้ (Evaluate the Training Program)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.4.4 การประเมินโปรแกรม

ศิริชัย กาญจนวาลี (2550, น. 56-58) ได้นำเสอนไว้ว่า การประเมิน (Evaluation) เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งซึ่งมีวัตถุประสงค์ (Objective) หลักอยู่ที่การตัดสินคุณค่าของสิ่งประเมินเพื่อมุ่งไปสู่จุดมุ่งหมาย (Goal) ของกการพัฒนาคุณค่าและอำนาจขององค์กรและสังคมโดยรวมกิจกรรมการประเมินจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยด้านบุคคล (Individual Factors) และปัจจัยด้านการเมือง (Political Factors) ซึ่งเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาทั้งภายในและภายนอกองค์กรนั้น นักประเมินจึงมีบทบาทสำคัญในการทำความเข้าใจบริบทของการเมือง ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง จัดหาสารสนเทศที่น่าเชื่อถือ จัดสรรสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ ชี้นำ และเสนอแนะผู้มีอำนาจในการตัดสินใจและผู้เกี่ยวข้อง ถ้าการประเมินประสบผลสำเร็จ การประเมินนั้นจะต้องก่อให้เกิดผลแห่ง

ความก้าวหน้าในการดำเนินกิจกรรมและผลที่ได้รับบรรลุเป้าหมายแห่งการพัฒนาคุณค่าขององค์กรนั้น ๆ วัตถุประสงค์ (Objective) หมายถึง สิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้น หรือสิ่งที่ต้องจัดให้ปรากฏวัตถุประสงค์ของการประเมินจึงเป็นสิ่งที่ต้องการทำให้ปรากฏในการประเมิน ซึ่งได้แก่ "การตัดสินคุณค่า" ของสิ่งที่จะประเมิน เป้าหมาย หรือ จุดมุ่งหมาย (Goal)หมายถึง สิ่งที่เป็นจุดหมายปลายทางของการดำเนินงาน เป้าหมายของการประเมินจึงเป็นสิ่งที่เป็นจุดหมายปลายทางของการประเมิน คือ"การพัฒนาคุณค่า"ของสิ่งที่จะประเมิน ดังนั้น การทราบคุณค่าของสิ่งที่จะประเมินเป็นเพียงเส้นทางสู่จุดมุ่งหมายของการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาคุณค่าของสิ่งนั้นให้ดีขึ้นประเภทของการประเมิน

นอกจากนี้ ศิริชัย กาญจนวาสี (2550, น. 112)ได้จำแนกการประเมินออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ 1) Systematic Decision–Oriented Evaluation (SD Models) การประเมินประเภทนี้เน้นการใช้วิธีเชิงระบบเพื่อเสนอสารสนเทศ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับการตัดสินใจในเชิงบริหาร 2) Naturalistic Decision-Oriented Evaluation (ND Models) การประเมินประเภทนี้เน้นการใช้วิธีธรรมชาติ เพื่อการเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับการตัดสินใจในเชิงบริหาร 3) Systematic Value-Oriented Evaluation (SV Models) การประเมินประเภทนี้เน้นการใช้วิธีการประเมินเชิงระบบ เพื่อให้การประเมินทำการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน และ 4) Naturalistic Value-Oriented Evaluation (NV Models) การประเมินประเภทนี้เน้นการใช้วิธีการเชิงธรรมชาติ เพื่อให้นักประเมินทำการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน

2.4.5 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโปรแกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Nilson (2003, p. 346), Gupta, Sleezer and Russ–Eft (2007, p. 17) Kirkpatrick (2006, p. 115) และ Woodcock and Francis (2008, pp. 345-353) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาโปรแกรมว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความจำเป็นและเป็นขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาโปรแกรมก็คือ การประเมินผลการพัฒนาโปรแกรมทั้งก่อนและหลังการนำโปรแกรมไปใช้ ซึ่งมีวิธีการประเมินโปรแกรม ได้แบ่งการประเมินโปรแกรมออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การประเมินคุณค่าของโปรแกรม โดยทำการประเมินเกี่ยวกับ

1.1 คุณภาพของโปรแกรม (Quality) ว่ามีคุณภาพหรือไม่ เนื้อหาสาระกิจกรรมหรือปฏิบัติงานของผู้สอนเป็นอย่างไร ความรู้สึกของปฏิกิริยาของผู้เข้าร่วมโปรแกรมเป็นอย่างไร

1.2 ประเมินความเหมาะสม (Suitability)คือ โปรแกรมสามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้เข้าร่วมและขององค์การหรือไม่ และมีระดับความยากง่ายอย่างไร

1.3 ประสิทธิผล (Effectiveness)คือ โปรแกรมประสบความสำเร็จในเรื่องอะไรและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างไร

1.4 ประสิทธิภาพ (Effeciency) คือ ผลของโปรแกรมนั้นเหมาะสมกับทรัพยากรที่องค์กรและผู้เข้าร่วมโปรแกรมลงทุนให้หรือไม่

1.5 ความสำเร็จ (Importance) คือ โปรแกรมมีคุณค่าสำหรับผู้เข้าร่วมโปรแกรมและต่อองค์การหรือไม่

2. ประเมินผลการใช้โปรแกรม โดยที่จะคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของโปรแกรมเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่า โปรแกรมนี้สามารถส่งเสริมแรงจูงใจภายในเพื่อสร้างสัมพันธภาพในการทำงานให้เพิ่มขึ้นหรือไม่ โดยจะประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนา Stufflebeam, Madaus and Kellaghan (2002, pp. 447-448), และ American Joint Committee on Standards for Educational Evaluation (AJCSEE) (2014, pp.1-3) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของการประเมินโปรแกรมที่ผ้าประเมินจะต้องนำไปใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการประเมินโปรแกรมก่อนการนำโปรแกรมไปใช้ ดังต่อไปนี้ 1) การประเมินความเหมาะสมของโปรแกรม (Propriety Standards) 2) การประเมินความเป็นไปได้ของโปรแกรม (Feasibility Standards) 3) การประเมินความถูกต้องของโปรแกรม (Accuracy Standards) 4) การประเมินความมีประโยชน์ของโปรแกรม (Utility Standards)

สรุปได้ว่า การประเมินโปรแกรม แบ่งเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย 1) ประเมินรูปแบบของโปรแกรม คือ ประเมินคุณภาพของโปรแกรม เช่น เนื้อหาในการจัดกิจกรรม ความเหมาะสม ความพึงพอใจ และเป้าหมาย 2)ประเมินผลการใช้โปรแกรม คือ การประเมินผลการพัฒนาหลังการใช้โปรแกรม โดยอาจใช้แบบวัดและแบบทดสอบหลังการพัฒนา ซึ่งการวิจัยและพัฒนาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประเมินการนำโปรแกรมไปใช้โดยการประเมินโดยกลุ่มผู้ประเมินที่เกี่ยวข้องโดยประเมินคุณภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Evaluation) และประเมินความพึงพอใจต่อโปรแกรมของผู้ใช้โปรแกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.5 การพัฒนาวิชาชีพครู

2.5.1 ความหมายของการพัฒนาวิชาชีพครู

ได้มีผู้ให้ความหมายของการพัฒนาวิชาชีพ ไว้ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (2543, น. 166) นำเสนอไว้ว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือ โครงการที่จัดทำขึ้น โดยองค์การในการพัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นให้แก่พนักงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความก้าวหน้าในอาชีพการทำงาน

สมคิด บางโม (2544, น. 13) นำเสนอไว้ว่า การพัฒนา (Development) หมายถึง กระบวนการทุกอย่างที่มีอยู่เป็นอยู่เจริญขึ้นดีขึ้นเป็นประโยชน์มากขึ้น

Castetter (1992, p. 221) นำเสนอไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรในวงการศึกษา หมายถึง การจัดเตรียมการต่างๆ ที่ระบบโรงเรียนได้จัดทำขึ้นเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรในระบบโรงเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นการจ้างบุคลากรไว้ไปจนกระทั่งบุคลากรเกษียณ

Michael and Andy (2002, p.5) นำเสนไว้ว่า การพัฒนาครู ต้องตั้งใจฟังและสนับสนุนให้ครูได้แสดงความคิดเห็นหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า ลดช่องว่างการปฏิบัติสำหรับยุทธศาสตร์ใหม่ และพิจารณาสร้างชุมชนให้พวกเขาได้พัฒนาร่วมกันนอกเวลา

สรุปได้ว่า การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมให้ครูได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถและเจตคติในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

2.5.2 วัตถุประสงค์การพัฒนาวิชาชีพครู

กุลธน ธนาพงศธร (2541, น.168)ได้นำเสนอไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรมมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ไปในแนวทางเดียวกันคือเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรต่าง ๆ ขององค์กรมีความรู้ความสามารถและสมรรถภาพในการทำงานสูงขึ้น แต่มีความแตกต่างกัน 3 ประการคือ 1) ถ้าหากเป็นการพัฒนาบุคลากรแล้วบุคคลที่จะเข้ารับการพัฒนา ได้แก่ บุคคลระดับผู้บริหารขององค์การ ส่วนการฝึกอบรมนั้นมุ่งจัดขึ้นสำหรับบุคคลในระดับผู้ปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่ 2) ถ้าหากเป็นการพัฒนาบุคลากรแล้ว ขอบเขตของการเรียนรู้ที่จะถ่ายทอดให้ จะเป็นความรู้ ความเข้าใจในหลักการ แนวคิดและทฤษฎีทั่ว ๆ ไปในระดับกว้าง ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ส่วนการฝึกอบรมนั้น ขอบเขตของการเรียนรู้จะแคบกว่า โดยจะมุ่งถ่ายทอดวิธีการและเทคนิคต่างๆ ของการปฏิบัติงานเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งเพื่อให้บุคคลสามารถนำเอาความรู้ความเข้าใจที่ได้รับไปใช้ปฏิบัติงานได้โดยตรงทันที และ 3) เนื่องจากการถ่ายทอดความรู้ในการพัฒนาบุคลากรเป็นการถ่ายทอดความรู้ในหลักการ แนวคิดและทฤษฎีโดยทั่ว ๆ ไป อย่างกว้าง ๆ ดังนั้นโดยส่วนใหญ่แล้วการพัฒนาบุคลากรครั้งหนึ่ง ๆ จึงใช้เวลาค่อนข้างจะยาวนาน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการฝึกอบรมที่มีขอบเขตของการเรียนรู้เฉพาะด้านอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว โครงการฝึกอบรมหนึ่งๆ โดยทั่วไปจะมีระยะเวลาที่สั้นกว่า

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิโรจน์ สารรัตนะ (2547, น. 3) นำเสนอไว้ว่าการพัฒนาครูจะต้องมุ่งให้เกิดการรับรู้และเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ จากกระบวนทัศน์เก่าสู่กระบวนทัศน์ใหม่ทั้งด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านอื่น ๆ ตลอดจนมุ่งก่อให้เกิดทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมที่จะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติตามกรอบแนวคิดของกระบวนทัศน์ใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องของการทำบางอย่างเพื่อให้ครูได้รับเนื้อหามากขึ้น ให้มีศักยภาพที่สามารถทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิผลมากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน (Result-Driven Education) นั่นคือการส่งผลให้ครูมีพฤติกรรมการสอนเป็นไปในทางบวกที่จะส่งผลดีกับตัวผู้เรียน 2) การคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) มุ่งก่อให้เกิดรูปแบบการคิดอย่างเป็นระบบ ไม่คิดแบบแยกส่วน โดย

คำนึงถึงว่าส่วนต่าง ๆ ในองค์การ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร การสอน หรือการประเมินผลต่างส่งผลซึ่งกันและกันและต่างมีอิทธิพลร่วมกันที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) การเป็นผู้กระทำ (Active) ให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นในตัวครูด้วยตนเอง (Constructivism) แทนการเป็นผู้ถูกกระทำ (Passive) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยผู้อื่น ดังนั้นแผนงานการพัฒนาครูควรต้องเสริมสร้างให้เกิดลักษณะการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้หรือประสบการณ์หรือในลักษณะการริเริ่มสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นโดยกระบวนการกลุ่ม

สรุป วัการพัฒนาวิชาชีพครูมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูเพิ่มพูนความรู้ การคิดอย่างเป็นระบบไม่คิดแบบแยกส่วน ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร การสอน หรือการประเมินผลต่างมีอิทธิพลร่วมกันที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูเกิดการเรียนรู้ขึ้นในตัวครูด้วยตนเอง ด้านความสามารถทักษะการปฏิบัติของครูที่จะปฏิบัติการสอนเป็นไปในทางบวกที่จะส่งผลดีต่อผู้เรียน และด้านเจตคติครูมีความรู้สึกที่ดีต่อหน่วยงานและการปฏิบัติงานต่อโรงเรียน

2.5.3 ความสำคัญของการพัฒนาครู

กุลธน ธนาพงศธร (2541, น. 169-171) ได้สรุปความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรไว้ดังนี้

1. การพัฒนาบุคลกรช่วยทำให้ระบบและวิธีการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นมีการติดต่อประสานงานดียิ่งขึ้น เพราะการพัฒนาบุคลากรจะช่วยเร่งรัดความสนใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีความสำนึกรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ได้ผลยิ่งขึ้นและนอกจากนี้เมื่อได้รับความรู้ใดจากโครงการพัฒนาบุคลากรแล้ว ก็ย่อมที่จะนำเอาความรู้นั้นไปใช้ปฏิบัติงานต่อไป ซึ่งจะช่วยให้สามารถแก้ไขข้อบกพร่องและปรับปรุงวิธีดำเนินงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นผลให้องค์กรประสบความเจริญรุ่งเรืองในที่สุด

2. การพัฒนาบุคลากรเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดความประหยัดวัสดุที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เมื่อบุคคลใดได้รับการพัฒนามาเป็นอย่างดีแล้ว ย่อมสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีความผิดพลาดในการปฏิบัติงานน้อย ซึ่งจะมีผลทำให้องค์การสามารถลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ลงได้ด้วย

3. การพัฒนาบุคลากรช่วยลดระยะเวลาของการเรียนรู้ให้น้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เข้าทำงานใหม่หรือรับตำแหน่งใหม่ อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดความเสียหายต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการทำงานแบบลองผิดลองถูกอีกด้วย

4. การพัฒนาบุคลากรเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาในการตอบคำถามหรือให้คำแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาของตน กล่าวคือในกรณีที่บุคลากรเข้าทำงานใหม่หรือเข้ารับตำแหน่งในหน่วยงานใด ๆ ก็ตามในระยะเริ่มแรกนั้นย่อมจะมีความเข้าใจในลักษณะงานตามหน้าที่ใหม่ไม่มากนัก ดังนั้นถ้าหากจัดให้มีโครงการพัฒนาบุคลากรเหล่านั้นเสียก่อนก็ย่อมที่จะทำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ให้เกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะของงานที่จะต้องปฏิบัติแต่แรกก็ย่อมที่จะไม่ต้องสอบถามบุคคลอื่นตลอดเวลา ทำให้หัวหน้าหน่วยงานนั้นลดภาระในการตอบคำถาม หรือให้คำแนะนำจะได้มีเวลาปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่

5. การพัฒนาบุคลากรเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นบุคลากรต่าง ๆ ให้ปฏิบัติงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ทั้งนี้เพราะโดยทั่วไปแล้วเมื่อมีการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งหรือเลื่อนขั้นเงินเดือน ผู้ที่ได้รับการพัฒนาย่อมมีโอกาสมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้ารับการพัฒนา

6. การพัฒนาบุคลากรยังช่วยให้บุคคลนั้นมีโอกาสได้รับความรู้ความคิดใหม่ๆ ทำให้เป็นคนทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้เกี่ยวกับหลักการบริหารงาน อุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงาน ซึ่งมีการคิดค้นและเสนอแนะสิ่งใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา ถ้าหากสามารถรู้และเข้าใจอย่างแท้จริงแล้ว ย่อมสามารถนำเอาไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนได้และในที่สุดย่อมก่อให้เกิดผลดีต่อองค์การ

ประวิต เอราวรรณ์ (2542, น.1-2)ได้นำเสนอไว้ว่างานครูจะเกี่ยวกับการพัฒนาสติปัญญา ความสามารถที่หลากหลายของเด็กแต่ละคน ดังนั้นครูจึงต้องอาศัยความรอบรู้เฉพาะด้าน มีการเตรียมการและการวางแผนที่ดีในการสอน และดำเนินการอย่างเป็นระบบ นอกจากนั้นครูยังต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อให้พฤติกรรมการสอนสอดคล้องกับกระบวนทัศน์ในการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน กล่าวคืองานครูมิได้จำกัดอยู่เพียงงานสอนในห้องเรียนเท่านั้น แต่จะรวมไปถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กทุกสถานที่และทุกโอกาส ครูต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนจากครูเป็นศูนย์กลางไปเป็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูต้องพัฒนาตนเองไปสู่การทำงานอย่างเป็นระบบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วัชรา เล่าเรียนดี (2556, น. 260-261) นำเสนอลักษณะการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Development) มีลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ มีดังนี้ 1) เป็นการเรียนรู้และพัฒนาการรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (Self-Directed Learning) หรือร่วมมือกันเรียนรู้และพัฒนากับเพื่อน (Peer Collaboration Learning) 2) เป็นการเรียนรู้และพัฒนายิ่งขึ้นเรื่อย ๆ สู่ความเป็นมืออาชีพโดยพัฒนาการเรียนรู้ขณะปฏิบัติงานทุกวัน 3) เป็นการเรียนรู้และพัฒนาในสถานที่ที่ทำงาน (Site Based) และขณะปฏิบัติงาน และ 4) เป็นการเรียนรู้และพัฒนาจากผลการเรียนและผลงานผู้เรียนหรือการปฏิบัติงานของตัวเองในวิชาชีพครู ส่วนลักษณะสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพ มีดังนี้ 1) เป็นการพัฒนาที่ใช้ข้อมูลเป็นฐาน (Based on Data) 2) ครูหรือผู้ที่จะพัฒนาคือศูนย์กลางของการใช้ภาวะผู้นำและการตัดสินใจ 3) การพัฒนาวิชาชีพอาศัยวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถภาพและศักยภาพ (Culture of Learning Together) 4) การพัฒนาวิชาชีพต้องมีผู้บริหารและเพื่อนสนับสนุนให้ความร่วมมือ 5) การพัฒนาวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต้องส่งเสริมทางการเรียนของผู้เรียนและครู 6) การเรียนรู้ของผู้เรียนคือจุดเน้นแรกที่สำคัญในการพัฒนาวิชาชีพ 7) การพัฒนาวิชาชีพต้องนำข้อมูลจากการวิจัยมาใช้ในการ

ตัดสินใจและปฏิบัติ (Research Based Knowledge) 8) การพัฒนาวิชาชีพต้องมีการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง พร้อมการปรับปรุงดัดแปลงวิธีปฏิบัติให้ดีที่สุดเสมอ และ 9) การพัฒนาวิชาชีพต้องพัฒนาในขณะทำงานและต่อเนื่อง มีการอภิปรายมีการสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาโดยใช้กระบวนการต่าง ๆ เช่น การโค้ชโดยเพื่อน (Peer Coaching) การศึกษาเป็นกลุ่ม (Study Group) การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) และการเรียนรู้แบบต่างๆ จากการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานจริง

สรุป การพัฒนาวิชาชีพครูมีความสำคัญเพราะจะทำให้ครูลดระยะเวลาของการเรียนรู้งานให้น้อยลง ได้รับความรู้ความคิดใหม่ๆ ที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ช่วยกระตุ้นบุคลากรต่าง ๆ ให้ปฏิบัติงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาในการให้คำแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาของตน ช่วยทำให้ระบบและวิธีการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ มีการติดต่อประสานงานดีขึ้นและเกิดความประหยัดวัสดุที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

2.5.4 หลักการพัฒนาวิชาชีพครู

กุลธน ธนาพงศธร (2541, น. 174-176) ได้นำเสอนหลักสำคัญของการจัดการพัฒนาบุคลากรมี 6 ประการคือ

1. หลักการเสริมสร้างความเชื่อถือศรัทธาของผู้เข้ารับการพัฒนา เพราะเมื่อผู้เข้ารับการพัฒนาเกิดความเชื่อถือศรัทธาแล้ว ก็ย่อมให้การสนับสนุนโครงการพัฒนาบุคลากรนั้นอย่างเต็มที่ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. หลักการรักษาระดับความสนใจของผู้เข้ารับการพัฒนาในระดับสูงอยู่เสมอ เพราะส่วนใหญ่จะมีความกระตือรือร้น สนใจใคร่เรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่จะได้รับจากการพัฒนาแต่หลังจากที่ได้ดำเนินการพัฒนาไปแล้ว ระดับความสนใจจะเริ่มลดลงตามลำดับ จนอาจหมดความสนใจต่อไปก็ได้ ถ้าหากโครงการพัฒนาบุคลากรมีระยะเวลายาวนานมาก ดังนั้นเพื่อป้องกันมิให้เกิดสภาพเช่นนี้ขึ้นจึงต้องมีการเร่งเร้าความสนใจของผู้เข้ารับการพัฒนาให้อยู่ในระดับสูงอยู่เสมอ เช่น

2.1 การเปลี่ยนแปลงวิธีการและเทคนิคของการพัฒนาบุคลากรอยู่เสมอๆ เพื่อจะได้ไม่เกิดความซ้ำซาก จนเป็นที่น่าเบื่อหน่าย

2.2 การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้ารับการพัฒนา ได้เข้าใจถึงประโยชน์ที่แต่ละคนจะได้รับจากการพัฒนาบุคลากร

2.3 การสร้างบรรยากาศในระหว่างดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปอย่างฉันท์มิตรเป็นกันเองและสนุกสนาน มิใช่บรรยากาศที่เคร่งขรึม ตึงเครียดจนเกิดความอึดอัดใจในที่สุด

3. หลักการสร้างภาวะสมอง จะต้องเป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการพัฒนาทุกคนได้แสดงความคิดเห็น พูดคุย หรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาไม่ว่าจะโดยรูปแบบหรือวิธีการอย่างใดก็ตาม วิทยากรที่มีประสบการณ์มากและมีความสามารถสูงย่อมรู้จักวิธีการสร้างสถานการณ์ที่จะ

ชักชวนใจให้ผู้เข้ารับการพัฒนาทุกคนได้แสดงออกซึ่งความคิดเห็นหรือพฤติกรรมใดๆ ที่ต้องใช้สมองหรือสติปัญญา เช่น การป้อนคำถาม ตั้งประเด็นปัญหาให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้แสดงความคิดเห็นเป็นระยะๆ ตลอดการพัฒนา การสร้างสถานการณ์จำลอง การสร้างกลุ่มสัมพันธ์

4. หลักการเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีในประเด็นหัวข้อต่างๆ ที่จะพัฒนา

5. หลักการสร้างความเข้าใจในประเด็นของเรื่องที่จะพัฒนา เช่น การอธิบายให้เข้าใจแนวคิด จุดมุ่งหมายสำคัญของหัวเรื่อง การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นซักถามเพิ่มเติม

6. หลักการเน้นย้ำ กล่าวคือ เน้นย้ำในประเด็นใดประเด็นหนึ่งเท่ากับเป็นการช่วยชี้นำให้ผู้เข้ารับการพัฒนาเข้าใจว่า ประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นที่สำคัญสมควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2547, น. 3) ได้นำเสนอไว้ว่า การพัฒนาครูนั้นนอกจากจะคำนึงถึงความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในบริบททางสังคมแล้ว จะต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในบริบทขององค์กรด้วย (Organizational Context) ผู้บริหารจะต้องทำความเข้าใจในความต้องการทั้งระดับตัวบุคคลและกลุ่มบุคคล เนื่องจากครูมีระดับความพร้อมหรือความมีวุฒิภาวะและมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน นอกจากนั้นการมีทัศนะต่อกลุ่มครูว่าเป็น ผู้เรียนรู้ที่เป็นผู้ใหญ่ (Adult Learners) การพัฒนาครูเหล่านั้นจึงต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการเรียนรู้บางประการด้วย เช่น 1) ผู้ใหญ่ต้องการโอกาสในการกำหนดแผนงานและรูปแบบในการพัฒนาการเรียนรู้ของพวกเขาด้วยตนเอง 2) สิ่งที่พัฒนาควรสอดคล้องกับประสบการณ์การเรียนรู้ของพวกเขา 3) ควรเน้นปัญหาเป็นศูนย์กลางมากกว่าเน้นเนื้อหาเป็นศูนย์กลาง 4) ประสบการณ์ในอดีตอาจนำมาใช้ร่วมกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะเสริมสร้างขึ้นใหม่ได้ ซึ่งจะทำให้การพัฒนาครูนั้นเป็นไปอย่างได้ผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ยนต์ ชุมจิต (2550, น. 33) สรุปหลักการพัฒนาครู ได้ดังนี้ 1) การพัฒนาครูต้องมุ่งเน้นการพัฒนาตนของครู ทั้งนี้เพื่อให้ครูแต่ละคนได้พัฒนาศักยภาพของตนให้เจริญเต็มที่ เมื่อครูมีความเจริญงอกงามมีความสมบูรณ์อย่างเพียงพอแล้วย่อมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะร่วมช่วยกันพัฒนาองค์การให้จริญก้าวหน้า 2) การพัฒนาครูต้องมุ่งเน้นความครอบคลุมทุกด้าน มีความรู้ในเทคนิคการสอนใหม่ ๆ สามารถใช้เครื่องมือต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ ความเข้าใจกฎระเบียบของทางราชการที่ประกาศใช้ใหม่ มีความรอบรู้ตามสภาวการณ์บ้านเมือง ความรู้เท่าทันกับสิ่งที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงทางสังคม 3) การพัฒนาครูต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าครูจะมีคุณวุฒิมากน้อยเพียงใด สอนระดับใด จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ความสามารถของบุคคลจะสัมพันธ์กับความเข้าใจในงานที่กำลังปฏิบัติ บุคคลที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมเป็นบุคคลที่มีคุณค่า 4) การพัฒนาครูต้องมุ่งเน้นการขจัดความด้อยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบวิชาชีพครู เช่น ความบกพร่องทางด้านคุณธรรม ศีลธรรม ความเฉื่อยชาในการทำงาน การขาดเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพ 5) การพัฒนาครูต้องมุ่งส่งเสริมความมั่นคงถาวรและความเจริญก้าวหน้าให้แก่ครู เช่น

การจัดกิจกรรมใด ๆ ต้องให้ครูเกิดความเจริญก้าวหน้า ในวิชาชีพ มีความมั่นคงต่อวิชาชีพ เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจต่องานวิชาชีพของตนอยู่เสมอ

วินัย วีระวัฒนานนท์ (2552, น. 4-5) ได้นำเสนอไว้ว่า หลักการพัฒนาครูทั้งครูประจำการและก่อนประจำการ ควรมีหลักในเชิงบริหาร ดังนี้ 1) ผู้ให้การอบรม ผู้ให้การอบรมครูจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม มีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเป็นแบบอย่างของผู้นำทางวิชาการในการให้ความรู้ แสวงหาความรู้ และการประพฤติปฏิบัติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 2) ทักษะการปฏิบัติ การฝึกอบรมจะต้องพัฒนาทั้งการประพฤติปฏิบัติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จริยธรรม และค่านิยมสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กัน การให้ความรู้และทักษะที่จะนำไปใช้ในการให้การศึกษาต่อผู้เรียนต่อไป 3) การฝึกอบรมให้กับครูในทุกรายวิชาและทุกระดับชั้น ครูทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา จึงจะก่อให้เกิดผลในการปฏิบัติต่อผู้เรียนอย่างจริงจัง ดังนั้นจึงควรเป็นการฝึกอบรมให้ครูทั้งโรงเรียนจะดีกว่าการเลือกครูบางส่วนเข้ารับการอบรม 4) การบริหารการฝึกอบรม การฝึกอบรมที่มุ่งผลที่จะให้ผู้อบรมได้นำไปปฏิบัติจะมีส่วนประกอบ เช่น สถานที่ วัตถุประสงค์ เครื่องใช้ เอกสารประกอบและสถานที่ดูงานเรียนรู้ จะต้องถูกเตรียมไว้ล่วงหน้าจะทำให้การอบรมได้ผลอย่างจริงจัง 5) เน้นการปฏิบัติและทักษะในการถ่ายทอดการเรียนรู้ การอบรมหรือการพัฒนาครูจะต้องเน้นการปฏิบัติและการฝึกทักษะในการถ่ายทอดการเรียนรู้มากกว่าการเข้ามารับทราบสาระความรู้ ผู้ให้การอบรมจะต้องแสดงวิธีการถ่ายทอดความรู้ แสดงให้เห็นเป็นตัวอย่างทั้งรูปแบบของกิจกรรมที่ใช้ และกระบวนการซึมซับ (Assimilation)องค์ความรู้และการพัฒนาปัญญา (Cognitive Development)ขั้นการสังเคราะห์ (Synthesis)ความรู้หรือการผุดเกิดของความรู้ (Intuitive Thinking) ซึ่งเป็นการพัฒนาปัญญาขั้นสูง 6) ความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่ให้การอบรมหรือพัฒนาครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ความรู้ (Knowledge) ความจริงนิรันดร์ (Ultimate Reality) ของสิ่งที่เป็นรูปธรรมและความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างปัญญา (Cognitive Process) จึงจำเป็นที่จะต้องแสวงหาผู้รู้จริงมาให้การอบรม มิฉะนั้นการอบรมที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนก็จะไม่เกิดผลที่ต้องการ

สรุปได้ว่า หลักการในการพัฒนาครู เป็นการพัฒนาครูจะต้องดำเนินการอย่างมีระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจนซึ่งประสิทธิภาพของระบบขึ้นอยู่กับทักษะของสมาชิกที่ประกอบกันเป็นคณะบุคคลในสถานศึกษา ตลอดจนประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานที่จะต้องลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องตามกระบวนการที่กำหนดไว้ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสอดรับเป้าหมาย ผู้ให้การพัฒนาครูจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ มีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเป็นแบบอย่างของผู้นำทางวิชาการในการให้ความรู้ แสวงหาความรู้และประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธา เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีโอกาสแสดงความสามารถและมีส่วนร่วม การเน้นย้ำความชัดเจนของประเด็นและตอบสนองความต้องการของครูและสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับความต้องการของหน่วยงานองค์การส่วนรวม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.5.5 วิธีการพัฒนาครู

สถาบันครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (2550, น. 15) ได้สังเคราะห์รูปแบบการอบรมและพัฒนาครูยุคใหม่ของต่างประเทศ มีดังนี้

1. การพัฒนาครูโดยใช้เทคนิคสารสนเทศเป็นฐาน (ICT Based Training) อิทธิพลของสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่ได้แพร่กระจายไปทั่วทุกมุมโลก ไม่เพียงเปลี่ยนสังคมให้เป็นสังคมข้อมูลข่าวสารแล้ว สื่อเทคโนโลยีดังกล่าว ยังมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของคนยุคใหม่อย่างมหาศาลด้วย ในรายงาน Technology Count 2004 ที่มีชื่อรายงานว่า Global Link: Lessons from the word ซึ่งจัดทำโดยนิตยสาร Education week ได้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาครูในยุคลเทคโนโลยีนี้สำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะโลกแห่งการเรียนรู้สำหรับเด็ก ๆ ได้เปลี่ยนไปมากในแทบทุกภูมิภาคของโลก โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self–Director Learning) โดยมีครูเป็นปมเงื่อนสำคัญในการจินตนาการในการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ท่ามกลางความท้าทายของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้

2. การพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Training) แนวคิดการบริหารจัดการแบบโรงเรียนเป็นฐาน School Based Management ซึ่งให้บทบาทหน้าที่ต่อโรงเรียนซึ่งมีครูเป็นเสาหลักแห่งการเรียนรู้ โดยนัยนี้การพัฒนาครูให้มีคุณภาพเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพจึงถือเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ดังนั้น รูปแบบการฝึกอบรมและพัฒนาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน School Based Training จึงเป็นรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏให้เห็นชัดในกระแสการปฏิรูปการศึกษาทั่วโลก ลักษณะของการฝึกอบรมและพัฒนาครูที่เน้นโรงเรียนเป็นฐานนี้ จะมีการประสานกับผู้เชี่ยวชาญ นักฝึกอบรม สำคัญ อาทิ เน้นการพัฒนาครูทั้งโรงเรียน (Whole School Development) การมุ่งความสามารถในการจัดการของครูบนฐานห้องเรียนหรือห้องเรียนเป็นฐาน (Classroom Based) เป็นการทำงานที่อิงการเรียนการสอนและบทบาทหน้าที่ของครูเป็นหลัก (Training on the Job/Work)

3. การพัฒนาครูโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research–Based Training) การฝึกอบรมและพัฒนาครูที่ใช้ยุทธศาสตร์วิจัยเป็นฐานในการจัดการศึกษา เช่น การอาศัยข้อมูลและองค์ความรู้จากการวิจัยเป็นโจทย์ การฝึกอบรมครูให้มีทักษะวิจัยพื้นฐาน สามารถทำวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) รวมถึงลักษณะของการฝึกอบรมและพัฒนาครูโดยผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนา (R and D) ที่ช่วยให้ครูสามารถวิจัยและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนหรือสร้างและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ของครูอย่างเป็นระบบ

4. การพัฒนาครูแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem–Based Training) แนวการเรียนรู้บนฐานโจทย์ปัญหาแม้เริ่มจะมาจากด้านการศึกษาด้านยา (Medical Education) และแพร่กระจายไปสู่ศาสตร์ด้านอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นสาขาวิศวกรรม กฎหมาย สถาปัตยกรรม สายสังคมศาสตร์ แต่แนวคิดดังกล่าวก็ได้นำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครูอย่างชัดเจน ทั้งนี้ รูปแบบการฝึกอบรมและพัฒนาครู

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (Problem–Based)มักอิงปัญหาของครูตัวตั้งบางครั้งจะพบคำเรียกว่า (Case–Based Training) ที่หมายถึง การอิงปัญหาครูตามแต่ละกรณี เป็นหลักแต่กระนั้นการพัฒนาครูบนฐานโจทย์ปัญหาบางครั้งก็อิงสถานการณ์หรือประเด็นสำคัญทางการศึกษาที่อยู่ในกระแสความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เป็นโจทย์ในการฝึกอบรมก็ได้ เช่น ปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน ปัญหาการจัดการสอนสำหรับชั้นเรียนที่มีเด็กพิเศษ ปัญหาครูกับการจัดการเด็กกลุ่มเสี่ยง เป็นต้น อย่างไรก็ตามการฝึกอบรมแบบนี้มักจะไปควบคู่กับการส่งเสริมให้ครูสามารถจัด การเรียนการสอนการเรียนรู้บนโจทย์ปัญหาเช่นเดียวกัน (Problem–Based Teacher/Learning)

Palmer (1978, p. 24) ได้เสนอไว้ว่า การฝึกอบรมที่ในการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่อาจารย์ช่วยให้อาจารย์ปรับปรุงการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และทำให้เกิดความต้องการที่จะปฏิบัติงานสอนได้ดียิ่งขึ้น การที่จะบรรลุจุดหมายนี้ได้จัดการฝึกอบรมแก่อาจารย์จะต้องเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน การฝึกอบรมจึงนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นที่สำคัญเพื่อให้อาจารย์ประสบผลสำเร็จในการงานระดับสูงสุดได้ ถึงแม้ว่าจะจัดโปรแกรมการฝึกอบรมจะมีจุดมุ่งหมายหลายประการ แต่ส่วนใหญ่จะมุ่งพัฒนาการสอน การพัฒนาโดยวิธีนี้จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ ประเภทการฝึกอบรม จำแนกเป็น 4 ประเภท คือ 1) การฝึกอบรมก่อนการเข้าทำงาน 2) การฝึกอบรมปฐมนิเทศ 3) การฝึกอบรมหลังเข้าทำงานแล้ว 4) การฝึกอบรมก่อนจะได้รับการเลื่อนตำแหน่ง

Spark (1989, p. 6) ได้สรุปวิธีการพัฒนาครูไว้ 7 รูปแบบ ได้แก่

1. การฝึกอบรม (Training Model) เป็นรูปแบบที่ทุกคนต่างมีประสบการณ์ ซึ่งการฝึกอบรมนี้ อาจเป็นการนำเสนอและการอภิปรายผลงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การสาธิต บทบาทสมมุติ การจำลองถานการณ์ หรือการสอนระดับจุลภาค เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. รูปแบบการสังเกตหรือการประเมิน (observation/Assessment model) อาจเป็นการสังเกตคนอื่น หรือคนอื่นสังเกตตัวเรา อาจเป็นรายเดี่ยวหรือเป็นกลุ่มเพื่อให้ได้ผลสะท้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ตัวอย่างเทคนิคที่ใช้อาจเป็น peer coaching หรือ clinical supervision) เป็นต้น

3. รูปแบบการให้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนาหรือการปรับปรุง (involvement in a Development Improvement Process Model) เพราะการพัฒนาหรือปรับปรุงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จำเป็นต้องอาศัยความรู้ใหม่ ๆ ทักษะใหม่ ๆ จะทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมนั้นต้องมีการศึกษาหาความรู้ และพัฒนาทักษะเพิ่มเติม มีโอกาสในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนการตัดสินใจร่วม และผลจากการมีส่วนร่วมนั้น จะทำให้เกิดความรู้สึกการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ และการมีพันธะผูกพันต่อการนำไปปฏิบัติให้บรรลุ ซึ่งจะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาหรือปรับปรุงในเรื่องนั้น ๆ ด้วย

4. รูปแบบการศึกษาเป็นกลุ่ม (Study Groups Model) ในกรณีที่โรงเรียนต้องการหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกันจากทุกฝ่าย โดยหากปัญหาหลักนั้นสามารถแยกย่อยเป็นปลายประเด็น ก็จะแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ อาจจะกลุ่มละ 4-6 ราย เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาในส่วนของกลุ่มนั้น ในตอนท้ายเมื่อมีการนำเสนอและแลกเปลี่ยนความเห็นข้อมูล ก่อให้เกิดการเรียนรู้และก่อให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งก็ถือว่าเป็นการพัฒนาวิชาชีพอีกรูปแบบหนึ่ง

5. รูปแบบการสืบค้นหรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Inquiry/Action Research Model) เป็นความพยายามที่จะแก้ปัญหาหรือหาคำตอบที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานซึ่งอาจจะกระทำได้ในระดับบุคคลระดับกลุ่ม หรือระดับโรงเรียนและสามารถกระทำได้หลายวิธร แต่โดยทั่วไปมีขั้นตอนดังนี้ 1) กำหนดหรือเลือกปัญหาหรือคำถามที่สนใจ 2) รวบรวม จัดกระทำและแปลความในข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น 3) ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 4) กำหนดทางเลือกเพื่อการปฏิบัติ และ 5) ลงมือปฏิบัติและสรุปเป็นเอกสาร

6. รูปแบบการพัฒนาตนเอง (individually Guided Activities Model) โดยแต่ละบุคคลจะกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง แล้วเลือกกิจกรรมเพื่อการปฏิบัติที่เชื่อว่าจะช่วยให้บรรลุผลสำเร็จ เป็นรูปแบบที่มีข้อตกลงเบื้องต้นว่า บุคคลที่สามารถจะตัดสินถึงความต้องการ จำเป็นในการเรียนรู้ชองตนเองได้ดีที่สุด สามารถที่จะกำหนดทิศทางและริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และมีแรงจูงใจในตนเองได้มากขึ้นจากกที่ได้มีโอกาสได้ริเริ่มและวางแผนในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม รูปแบบนี้อาจมีจุดอ่อนที่อาจจะขาดการมีส่วนร่วมหรือการแลกเปลี่ยนกับบุคคลอื่น ดังนั้น จึงควรยอมรับให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่นด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

7. รูปแบบการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring Model) นิยมจับคู่ระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์และประสบผลสำเร็จแล้วกับบุคคลที่เริ่มงานหรือที่มีประสบการณ์น้อยกว่า โดยให้มีการอภิปรายกันถึงจุดมุ่งหมายในการพัฒนาวิชาชีพ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกลยุทธ์ที่จะทำให้การปฏิบัติที่มีประสิทธิผล การสะท้อนถึงวิธีการที่ใช้กันอยู่ การสังเกตการณ์ทำงาน และการใช้เทคนิคเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

Robert (1990) and Seldin (1988) ได้เสนอโปรแกรมหรือรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะไว้ ดังต่อไปนี้ 1) การพัฒนาระบบ พี่เลี้ยง 2) การจัดปฐมนิเทศ 3) การจัดทำคู่มือ 4) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ 5) การฝึกอบรม และ 6) การศึกษาดูงาน

Fullen and Hargreaves (1992, p. 5) ได้เสนอ กิจกรรมการพัฒนาบุคลากร ว่ามีรูปแบบและวิธีการดังนี้ กิจกรรมการพัฒนาบุคลากรหรือการพัฒนาบุคคล (individual Development) สามารถกระทำได้โดย 1) การฝึกอบรม (Training) 2) การศึกษา (Education) 3) การพัฒนาตนเอง (Development)

Anthony perrewe and Kachmer (1996, pp. 3-4) ให้ความหมาย การฝึกอบรม หมายถึง การจัดการสอนเพื่อพัฒนาความชำนาญให้ผู้นั้นสามารถปฏิบัติงานได้ทันทีค่อนข้างจะมีความหมายแคบเฉพาะเป็นการมุ่งพัฒนาความชำนาญที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน อย่างรีบด่วน แบ่งการฝึกอบรม เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การฝึกอบรมพร้อมกับทำงานไปด้วย 2) การฝึกอบรมโดยไม่ได้ปฏิบัติงาน

Hughes (1999) ได้จำแนกรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษา ออกเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้ 1) รูปแบบการพัฒนาตนเอง (individually Guided staff Development Model) 2) รูปแบบการสังเกตหรือการประเมิน (Observation/Assessment Model) 3) รูปแบบการให้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนาหรือการปรับปรุง (Movolvenent in a Development/Improvement Process Model) 4) รูปแบบการฝึกอบรม (inquiry mode)

Glickman (2004, pp. 321–422) ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาครูตามแนวคิดของกลิดแมน เป็นงานช่วยเหลือครูทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) การช่วยเหลือครูโดยตรง (Direct Assistance) 2) การพัฒนาทีมงานของครู (Group Development) 3) การพัฒนาวิชาชีพครู (Professional Development) 4) การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) และ 5) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

สรุปได้ว่า การพัฒนาครูมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย บริบท ความต้องการจำเป็น แนวทางการพัฒนาเช่น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การพัฒนาระบบพี่เลี้ยง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.6 หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

ได้มีผู้นำเสนอเกี่ยวกับหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ไว้ดังนี้

สมภพ ปราบณรงค์ (2535, น. 38-40)ได้สรุปหลักการการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ตามแนวความคิดของลินด์แมน (Lindeman)ไว้ว่า 1) ผู้ใหญ่อยากจะเรียนก็ต่อเมื่อเขามีความต้องการและความในใจที่จะเรียนและการเรียนรู้นั้นจะช่วยให้เขาพึงพอใจ ดั้งนั้นความตองการและความสนใจที่จะเรียนของผู้ใหญ่จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่จะต้องพิจารณาสำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ 2) ความสนใจหรือแนวโน้มในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่นั้น จะมุ่งไปที่การถือเอาชีวิตประจำวันเป็นศูนย์กลาง (Life-Centered)ในการเรียนรู้ 3) ถือว่าประสบการณ์แห่งชีวิตของผู้ใหญ่นั้น นับเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามากที่สุด สำหรับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ดังนั้นวิธีการเรียนรู้เบื้องต้นก็คือวิธีการวิเคราะห์และค้นหาความจริงจากประสบการณ์

4) ผู้ใหญ่มีความต้องการเป็นอย่างมากที่จะชี้นำตนเองมากกว่าที่จะให้บุคคลอื่นชี้นำ และ 5) ผู้ใหญ่ยิ่งอายุมากขึ้นเพียงใดก็ยิ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคลมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2547, น. 7-8) ได้สรุปหลัก 10 ประการที่มีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult Learning) และจะเป็นการช่วยให้การฝึกอบรมประสบความสำเร็จด้วยดี เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ โดยจะคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ควรพิจารณาและให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในการเรียน (Motivation to Learn) นั้นคือ บุคคลจะเรียนรู้ได้ดีถ้าหากมีความต้องการในการเรียนสิ่งนั้น ๆ

2. สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ (Learning Environment) ต้องมีความสะดวกสบายเหมาะสม ตลอดจนได้รับความไว้วางใจและการให้เกียรติผู้เรียน (Trust and Respect)

3. ควรคำนึงถึงความต้องการในการเรียนของแต่ละบุคคล และรูปแบบของการเรียนรู้ (Learning Styles) ที่มีความหลากหลาย

4. ต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและประสบการณ์ (Experience) อันมีคุณค่า

5. ควรได้พิจารณาถึงการดูแลและให้ความสำคัญกับเนื้อหาและกิจกรรมในการเรียนรู้ (Learning Content and Activities)

6. ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาที่สอดคล้องกับความจริง (Realistic Problems) และนำการเรียนรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา

7. ต้องให้การเอาใจใส่กับการมีส่วนร่วมทั้งทางด้านสติปัญญา และทางด้านร่างกายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

8. ควรให้มีเวลาอย่างพอเพียงในการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ข้อมูลให้มีการฝึกทักษะใหม่ ๆ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

9. ให้โอกาสในการฝึกภาคปฏิบัติจนเกิดผลดี หรือการนำความรู้ไปประยุกต์ได้

10.ให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพ หรือสมรรถภาพในการเรียนรู้ จนกระทั่งเขาได้แลเห็นถึงความก้าวหน้าว่าสามารถบรรลุเป้าหมายได้

ฉรัต ไทยอุทิศ (2547, น.80-85)ได้สรุปหลักการเรียนรู้ที่จำเป็นจะต้องนำมาใช้ในการออกแบบพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่สำคัญๆ มีอยู่ 10 ประการคือ

1. ความสนใจ ความสนใจเป็นภาวะที่จิตใจของบุคคลจดจ่อและปรารถนาที่จะรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อนำไปบำบัดความต้องการตามลำดับ ดังนั้นการออกแบบหลักสูตร ผู้ดำเนินการจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา สื่อต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เข้าร่วมอบรม

2. ความต้องการ ความต้องการเป็นสภาวะที่บุคคลยังขาดหรือยังไม่มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งและมีความต้องการที่จะมีหรือให้ได้มาในสิ่งเหล่านั้น ซึ่งความต้องการมีหลายระดับ ดังนั้นการที่บุคคลพยายามจะขวนขวายให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนขาดจะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลมีการปรับปรุงและ

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายในตนเองอย่างไม่หยุดยั้ง จนกว่าจะได้รับในสิ่งที่ตนเองปรารถนา ในการออกแบบหลักสูตรฝึกอบรม จำเป็นต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหาและวิธีการให้สนองต่อความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งสรุปได้ว่าผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีก็ต่อเมื่อเขามีความต้องการที่จะเข้าร่วมการฝึกอบรมนั้น

3. ความพร้อม ความพร้อมเป็นสภาวะที่บุคคลอยู่ในสภาพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเป็นพื้นฐานของทักษะและความรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้จากสิ่งที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับอายุ ประสบการณ์ สติปัญญา เป็นต้น ดังนั้น ผู้เข้าร่วมอบรมจะเรียนรู้ได้ดีก็ต่อเมื่อเขามีความพร้อมที่จะเข้าร่วมอบรมอย่างเต็มใจ ดังนั้นหลักสูตรการฝึกอบรมจึงควรมีความเหมาะสมกับความพร้อมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้มากที่สุด

4. การจูงใจ คือการดำเนินการให้เกิดแรงจูงใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นเรื่องของการที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความกระตือรือร้นอยากที่จะเรียนรู้ การเรียนรู้จะเกิดแก่ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ได้ถ้าขาดแรงจูงใจ แต่ในทางตรงกันข้ามการเรียนรู้จะเกิดประสิทธิผลมาก เมื่อผู้เรียนมีแรงจูงใจสูง ซึ่งมีหลากหลายวิธีที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีแรงจูงใจเพิ่มขึ้น การจูงใจจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับหลักสูตรฝึกอบรมเพราะเป็นการโน้มน้าวจูงใจเพื่อให้เกิดความปรารถนา ความต้องการที่จะเรียนรู้ ซึ่งการจูงใจในการฝึกอบรมนั้นสามารถดำเนินการได้ อย่างเช่นการจัดบรรยากาศให้ส่งเสริมการเรียนรู้ การเลือกสื่อ วัสดุอุปกรณ์ การกำหนดเนื้อหาให้น่าสนใจ การเลือกวิธีฝึกอบรมให้น่าสนใจ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวคอยกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะมีผลกระทบต่อความสามารถในการเรียนรู้ของบุคคล บุคคลนั้นจะมีความแตกต่างกันในเรื่องของความรู้ ประสบการณ์ อายุ ความถนัด เป็นผลให้เกิดการเรียนรู้ไม่เท่ากัน ผู้ใหญ่มักจะเรียนรู้เมื่อประสบกับปัญหา ดังนั้นการฝึกอบรมจะต้องออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลในการออกแบบหลักสูตรฝึกอบรม จะต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างหลากหลายเพื่อสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น มีการเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม การเปลี่ยนบทบาทผู้นำและผู้ตาม ความเหมาะสมของช่วงเวลา เป็นต้น

6. การเสริมแรง การเสริมแรงคือการดำเนินการเพื่อให้บุคคลเกิดการปฏิบัติพฤติกรรมการเรียนรู้เพิ่มขึ้นหรือลดลงตามความต้องการ มีหลักการสำคัญคือ เมื่อได้รางวัลแล้วพฤติกรรมนั้นจะทำซ้ำอีก ในทางตรงกันข้ามถ้าไม่ให้รางวัลหรือถูกลงโทษพฤติกรรมนั้นจะหายไป ดังนั้นในการฝึกอบรมเมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติงานและมีพฤติกรรมเป็นไปตามความต้องการจะต้องได้รับการเสริมแรงทันที ซึ่งวิธีการเสริมแรงจะต้องกำหนดวีการไว้หลากหลาย เพื่อให้เกิดการบีบบังคับให้ผู้เรียนมีการตอบสนองสิ่งที่เรียนมากขึ้น เช่น การทดสอบ การให้คะแนน การตั้งเกณฑ์การผ่าน การจำกัด

เวลาให้เสร็จทัน เป็นต้น ซึ่งกติกาเหล่านี้ไม่ควรมีการบังคับมากเกินไป นอกจากนี้เมื่อผู้เข้าอบรมสามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม จะต้องได้รับรางวัลอย่างใดอย่างหนึ่งทันที ในการฝึกอบรมจึงควรมีการกำหนดการเสริมแรงไว้หลากหลายวิธี โดยเน้นการส่งเสริม กระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมในทางบวกแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เป็นอย่างดี

7. ข้อมูลย้อนกลับ หรือการรู้ผลการเรียน บุคคลจะเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วเมื่อได้รับข้อมูลย้อนกลับของการปฏิบัติงานทั้งในทางบวกและทางลบ ผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะต้องให้ข้อมูลผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับทราบผลการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ ทำให้มีการปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่องได้ด้วยตนเอง ในการเรียนรู้ที่จะมีประสิทธิผลนั้น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความจำเป็นที่ต้องได้รับข้อมูลย้อนกลับ หรือการรู้ผลการเรียนรู้ ในขณะที่เขากำลังปฏิบัติงาน นอกจากนี้แล้วข้อมูลย้อนกลับยังมีความจำเป็นสำหรับเพื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการปรับปรุงการปฏิบัติงานไปสู่จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมที่วางไว้ ในการวางแผนของผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะต้องมีการวางแผนกำหนดไว้ล่วงหน้าว่า จะให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวนเท่าไร ช่วงใด ยกตัวอย่างเช่น ช่วงแรกของการฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะต้องกำหนดการให้การยกย่องสรรเสริญ ชมเชย เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ดังนั้นจึงต้องดำเนินการให้ข้อมูลย้อนกลับทางบวกตลอดการฝึกอบรม ช่วงสุดท้ายของการฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรมควรจะแนะนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมรับทราบวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเอง แทนการได้รับการประเมินผลจากคนอื่น ซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำผลการฝึกอบรมกลับไปใช้ปฏิบัติงานจริงได้อย่างถูกต้องได้ ซึ่งโดยสรุปผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วขึ้น เมื่อได้รับข้อมูลย้อนกลับของการปฏิบัติงานทั้งในทางบวกและทางลบ การรู้ผลการเรียนรู้ในขณะที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกำลังปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นข้อมูลย้อนกลับ จะทำให้กระบวนการเรียนรู้น่าสนใจยิ่งขึ้นสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

8. การจดจำสิ่งที่เรียน การจดจำสิ่งที่เรียนเป็นสภาวะของสมอง สติปัญญาในการจดจำสิ่งต่าง ๆ ที่ได้เรียน ได้เห็น ได้รู้มา ซึ่งวิธีการที่จะทำให้ผู้ใหญ่จำได้นาน และได้ดีนั้นคือการทำซ้ำ ทำบ่อยๆ ทบทวน มีคู่มือให้จดบันทึก เป็นต้น ดังนั้นการออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมจำเป็นจะต้องจัดทำเอกสารสรุปความคิดรวบยอดในแต่ละบทเรียน หรือจัดทำเป็นคู่มือปฏิบัติงานเพื่อสรุปสาระการเรียนรู้ให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ใช้ทบทวนและนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานจริง ในการฝึกอบรมที่ดีจำเป็นที่จะต้องมีเอกสารสรุปความคิดรวบยอดในแต่ละบทเรียน หรือจัดทำเป็นคู่มือปฏิบัติงาน เพื่อสรุปสาระการเรียนรู้ให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ใช้ทบทวนหรือนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานจริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJAPHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

9. การฝึกปฏิบัติและการทำซ้ำ การเรียนรู้จะมีประสิทธิผลเพิ่มขึ้นกว่าเดิมเมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีโอกาสอย่างเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานซ้ำ ดังนั้นการฝึกอบรมจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีภาคปฏิบัติให้ได้ฝึกทำซ้ำจำนวนมากพอ การฝึกปฏิบัติหรือทักษะจริงจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ชัดเจนและคงทน ซึ่งในการออกแบบหลักสูตรฝึกอบรม การฝึกปฏิบัติจริงควรจะแยกเป็นสองส่วนคือ ถ้างานธรรมดาจะฝึกปฏิบัติจริงทั้งหมด แต่ถ้าเป็นงานที่ละเอียดซับซ้อนจะวิเคราะห์รายละเอียดนำมาฝึกปฏิบัติเฉพาะบางส่วนที่สำคัญ ๆ นอกจากนี้แล้ววิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจกระจ่างแจ่มแจ้ง เกิดความแม่นยำ ทำให้เกิดผลดีในการเรียนรู้ยิ่งขึ้นในการสอนกับผู้ใหญ่มักจะต้องใช้การทบทวนบทเรียนซ้ำๆ ดังนั้นการออกแบบหลักสูตรจำเป็นจะต้องมีแบบฝึกปฏิบัติในแต่ละเรื่อง ภายหลังจากที่ได้เรียนรู้ทฤษฎีไปแล้ว นอกจากนี้ก่อนขึ้นบทเรียนใหม่ จะต้องมีกิจกรรมทบทวนบทเรียนเดิมก่อน เพื่อเชื่อมโยงองค์ความรู้เก่าให้เกิดความสัมพันธ์กันต่อเนื่องตามลำดับกันไป ซึ่งสรุปได้ว่าการฝึกปฏิบัติและการทำซ้ำเป็นการทบทวนบทเรียนให้ผู้เรียน ดังนั้นในการฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะต้องเลือกใช้วิธีการที่ทันสมัย เหมาะสม และต้องวิเคราะห์ว่าการฝึกนั้นควรจะแยกฝึกหรือฝึกเป็นกลุ่ม เพื่อการฝึกปฏิบัติจริงแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เช่น ถ้าเป็นงานที่ยาก ซับซ้อน ให้เวลาเรียนรู้มาก จะต้องแบ่งเฉพาะส่วนไปฝึกดีกว่าที่จะใช้การฝึกแบบรวม เป็นต้น

10. การถ่ายโยงการฝึกอบรม การถ่ายโอนการฝึกอบรมเป็นการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพราะจุดมุ่งหมายสูงสุดหรือขั้นสุดท้ายของการฝึกอบรมคือการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งต้องเกิดการถ่ายโยงการฝึกอบรม สามารถเกิดได้ 3 ประการ คือ 1) การถ่ายโยงทางบวก เกิดจากเมื่อข้อมูลที่เกิดจากการเรียนรู้ในการฝึกอบรม ส่งผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงาน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติงานได้จริง 2) การถ่ายโอนทางลบจะเกิดขึ้นเมื่อสิ่งที่ผู้รับการฝึกอบรมเรียนรู้ไปแล้วจากการฝึกอบรม ขัดแย้งกับการปฏิบัติงาน 3) ไม่เกิดการถ่ายโยง จะเกิดขึ้นเมื่อการฝึกอบรมไม่มีผลในทางบวกและลบกับการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Decenzo and Robbin (1999, p. 227) ได้นำเสนอไว้ว่าจิตวิทยาสำหรับการเรียนรู้เป็นหลักการสำคัญเพื่อใช้ในการฝึกอบรมให้เกิดประสิทธิผลของนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สำหรับการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะได้ยึดหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่เป็นฐานสำคัญ โดยยึดหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ที่นำมาใช้ในการออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะดังนี้

1. ความต้องการและความสนใจ (Need and Interests) ผู้ใหญ่จะถูกชักจูงให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ถ้าหากว่าการเรียนรู้นั้นตรงกับความต้องการและความสนใจในประสบการณ์ที่ผ่านมา และจะเกิดความพึงพอใจ เพราะฉะนั้นควรจะมีการเริ่มต้นชักจูงอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมทั้งหลาย เพื่อให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ที่ดี

2. สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ (Life Situations) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะได้ผลดีถ้าหากถือเอาตัวผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน (Life-Centered) ดังนั้นการจัดหน่วยการเรียนที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ควรจะยึดถือเอาสถานการณ์ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่เป็นหลักสำคัญในการจัดการเรียนการสอน

3. การวิเคราะห์ประสบการณ์ (Analysis of Experience) เนื่องจากประสบการณ์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่ามากที่สุดสำหรับผู้ใหญ่ ดังนั้นหลักสำคัญการศึกษาผู้ใหญ่คือ การวิเคราะห์ประสบการณ์ของผู้ใหญ่แต่ละคนอย่างละเอียดว่ามีส่วนไหนของประสบการณ์ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้บ้าง แล้วจึงหาทางนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

4. ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง (Self-Directing) ความต้องการที่อยู่ในส่วนลึกของผู้ใหญ่ก็คือ การมีความรู้สึกต้องการที่จะสามารถนำตนเองได้ เพราะฉะนั้นบทบาทของครูจึงอยู่ในกระบวนการสืบหาหรือค้นหาคำตอบร่วมกันกับผู้เรียน (Mutual Inquiry) มากกว่าการทำหน้าที่ส่งผ่านหรือเป็นสื่อสำหรับความรู้ แล้วทำหน้าที่ประเมินผลว่าผู้เรียนคล้อยตามหรือไม่เพียงเท่านั้น

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในแต่ละบุคคลเมื่อมีอายุเพิ่มมากขึ้น เพราะฉะนั้นการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ จะต้องมีการจัดเตรียมการในด้านนี้อย่างดีพอ เช่น รูปแบบของการเรียนการสอน (Style) เวลาที่ได้ทำการสอน สถานที่สอน และประการสำคัญคือความสามารถในการเรียนรู้ในแต่ละขั้นของผู้ใหญ่ ย่อมเป็นไปตามความสามารถของผู้ใหญ่แต่ละคน (Pace of Learning)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สรุป จากแนวคิดการเรียนรู้ผู้ใหญ่ที่จำเป็นต้องนำมาใช้ในการออกแบบพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ พอสรุปได้ดังนี้ 1) การสร้างแรงจูงใจ เพื่อสนองต่อความต้องการภายในของผู้เข้ารับการอบรม 2) การนำประสบการณ์มาใช้ เพื่อเชื่อมโยงให้นำประสบการณ์ที่มีคุณค่านำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การให้การสนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนด้วยตนเองหรือให้กลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมช่วยสนับสนุน 4) การประสานสัมพันธ์ ให้ความร่วมมือทั้งสองฝ่าย ไม่ให้มีอำนาจต่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมากเกินไป 5) การจัดบรรยากาศ ให้ผู้เรียนรู้สึกปราศจากความระหวาดระแวง มีความต้องการมีส่วนร่วมหรือแสดงออกด้วยตนเองปราศจากการบังคับจากผู้จัดการฝึกอบรม 6) การนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นชีวิตการทำงานหรือชีวิตประจำวัน การจัดกิจกรรมต่างๆ ควรจัดกิจกรรมในลักษณะที่สัมพันธ์กับความเป็นจริงมาเป็นเนื้อหาในการฝึกอบร 7) การฝึกการแก้ปัญหา เนื้อหาและวิธีการของการฝึกอบรมที่เหมาะสม ควรที่จะนำไปสู่การฝึก การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การแก้ปัญหาต่าง ๆ และ 8) การมีส่วนร่วมเพื่อแต่ละคนได้มีโอกาสใช้ประสบการณ์ของผู้อื่น ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าใจซึ่งกันและกัน

ทำให้เกิดการขยายความสนใจ เกิดการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ ได้มากขึ้น ที่สำคัญสามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เข้าใจตนเองและผู้อื่นมากขึ้นด้วย

2.7 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)

2.7.1 ความหมายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ได้มีผู้นำเสนอความหมายของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพไว้ดังนี้

วิจารณ์ พานิช (2559, น. 139) นำเสนอไว้ว่า PLC คือ กระบวนการต่อเนื่องที่ครูและนักการศึกษาทำงานร่วมกันในวงจรของการร่วมกันตั้งคำถาม และการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อบรรลุผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นของนักเรียน โดยมีความเชื่อว่า หัวใจของการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้น อยู่ที่การเรียนรู้ที่ฝังอยู่ในการทำงานของครูและนักการศึกษา

นัตยา หล้าทูนธีรกุล (2561, น. 7) นำเสนอไว้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง เหตุการณ์เกิดการรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันในการช่วยเหลือ แนะนำ ให้กำลังใจกัน ของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดผลดีมีคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2561, น. 9) ได้นำเสนอไว้ว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คุรุสภา (2562, น. 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง กระบวนการที่สมาชิกร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิและกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ มีการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติแบบกัลยาณมิตร โดยอิงตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ซึ่งผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาตามแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมทางบวกแก่ครู ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องให้เป็นคนคุณภาพ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน คุณภาพการศึกษา และคุณภาพของประเทศในที่สุด

King and Newmann (2001, p. 29) ได้ให้ความหมายว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนเป็นลักษณะของการดาเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน (Collectiveenterprise) โดยมีเป้าหมายของการปฏิบัติงาน คือ เพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูให้เป็นครูมืออาชีพที่มุ่งสู่เป้าหมายคือการเรียนรู้ของนักเรียน

DuFour and others (2010, pp. 9–14) ได้ให้ความหมายว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการรวมกลุ่มบุคคลที่มีเป้าหมายเดียวกันและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นที่แต่ละคนให้ความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการสืบเสาะแสวงหาความรู้และพัฒนาการทางานอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มของบุคคลที่มีเป้าหมายเดียวกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการพูดคุยเชิงวิพากษ์วิจารณ์การสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการสืบเสาะแสวงหาความรู้ การปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่องภายใต้การทางานที่มีบรรทัดฐานร่วมกัน

2.7.2 ลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม (2553, น.19–21) ได้สรุปองค์ประกอบของของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้ 1) การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Shared Norm & Values) 2) การวางเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของนักเรียน (Collective focus on Student Learning) 3) การร่วมมือรวมพลัง (Collaboration) 4) การชี้แนะการปฏิบัติงาน (Deprivatized Practice) และ 5) การสนทนาเชิงสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflective Dialogue)

วิจารณ์ พานิช (2559, น. 139) ได้สรุปลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนมีหลากหลายองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) เน้นการเรียนรู้ 2) มีวัฒนธรรมร่วมมือกันเพื่อการเรียนรู้ของทุกฝ่าย 3) ร่วมกันตั้งคำถามต่อวิธีการที่ดี และตั้งคำถามต่อสภาพปัจจุบัน 4) เน้นการลงมือทำ 5) มุ่งพัฒนาต่อเนื่อง และ 6) เน้นที่ผล (หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของศิษย์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ทางวิชาชีพไว้ว่า 1) ต้องมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) หมายถึง มีเป้าหมายทิศทางเดียวกัน มุ่งสู่การพัฒนาการเรียนการสอนสู่คุณภาพผู้เรียน 2) ร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือ (Collaborative Teamwork) หมายถึง ต้องเปิดใจ รับฟังเสนอวิธีการ นำสู่การปฏิบัติและประเมินร่วมกัน Open เปิดใจรับและให้ Care และ Share 3) ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) หมายถึง การทำ PLC ต้องมีผู้นำและผู้ตามในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) กัลยาณมิตร (Caring Community) หมายถึง เป็นเพื่อนร่วมวิชาชีพ เติมเต็มส่วนที่ขาด
ของแต่ละคน และ5) ต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร (Supportive Structure) หมายถึง ต้องเน้นการทำงานที่เปิดโอกาสการทำงาน ที่ช่วยเหลือกันมากกว่าการสั่งการ มีชั่วโมงพูดคุย

คุรุสภา (2562, น. 2) ได้สรุปลักษณะสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีดังนี้ 1) สร้างโอกาสให้เกิดคุณค่าและแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์และการปฏิบัติที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ (Shared Velues and Norms) 2) ร่วมมือในการมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน (Collective focus on Student Learning) 3) การร่วมมือรวมพลังทุกคนในการเรียนรู้และพัฒนาการปฏิบัติงาน (Collaboration) 4) การเปิดรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและศึกษาการปฏิบัติงานจริง

(Expert Advice and Study Visit) นั่นคือการเยี่ยมชมห้องปฏิบัติการจริงของผู้เชี่ยวชาญ (Study visit) และ 5) การสนทนาเพื่อเป็นการสะท้อนสิ่งที่ได้วางแผนและลงมือปฏิบัติ (Reflection Dialogue) โดยต้องเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Two Way Communication)

DuFour and Others (2010, pp. 9–14) ได้สรุปองค์ประกอบของกระบวนการทางาน ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 1) เน้นการเรียนรู้ (Focus on Learning) 2) การสร้างวัฒนธรรมความร่วมมือ (Collaborative Cultures) 3) การสืบเสาะแสวงหาความรู้ (Collective Inquiry) 4)มุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Orientation) 5) การปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) 6) การสะท้อนผลการทำงาน (Result Orientation)

สรุปได้ว่า ลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สมาชิกในกลุ่มต้องมีเป้าหมายเดียวกันเป็นการรวมกลุ่มที่ต้องให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ มุ่งให้เกิดการพัฒนางานและสะท้อนผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง

2.7.3 สมาชิกของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, น. 11) ได้นำเสนอไว้ว่า กระบวนการ PLCต้องมีการรวมกลุ่ม และกลุ่มต้องมีลักษณะคล้าย ๆ กัน ดังนี้ 1) จัดกลุ่มครูที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น กลุ่มครูที่สอนวิชา/กลุ่มสาระเดียวกันในระดับชั้นเดียวกัน กลุ่มครูที่สอนวิชา/กลุ่มสาระเดียวกันในช่วงชั้นเดียวกันกลุ่มครูตามลักษณะงาน 2) จำนวนสมาชิก 6-8 คน (มีผู้บริหารศึกษานิเทศก์ หมุนเวียนเข้าร่วม ทุกกลุ่ม) 2) บทบาทของบุคคลในการทำ PLC 3) บทบาทของแต่ละคน ได้แก่ 3.1) ผู้อำนวยความสะดวก มีบทบาท รักษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิก ควบคุมประเด็นการพูดคุย และยั่วยุให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น 3.2) สมาชิกมีบบทบาท ต้องเปิดใจรับฟัง และเสนอความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ และรับแนวทางไปปฏิบัติและนำผลมาเสนอ พร้อมต่อยอด 3.3) ผู้บันทึก มีบทบาทต้องสรุปประเด็นการสนทนาและแนวทางแก้ปัญหา พร้อมบันทึก Logbook

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

นัตยา หล้าทูนธีรกุล (2561, น. 10) ได้นำเสนอไว้ว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนกระบวนการ PLC ประกอบด้วย ผู้เข้ารับการพัฒนา คือ ครู ผู้เป็นพี่เลี้ยง (Mentor Coaching) คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูวิชาการ ศึกษานิเทศก์ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2561, น. 19) ได้นำเสนอไว้ว่าการรวมกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มาจาก ครู บุคลากรทางการศึกษาตัวแทนสถานประกอบการ ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้เกี่ยวข้อง ที่มีความสนใจ ค่านิยม และมีความเชื่อในทิศทางเดียวกัน โดยมีการรวมครูจำนวน 4-8 คน โดยลักษณะรวมกลุ่มครูทำได้หลายแบบ เช่น 1) แผนกวิชาเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน และทำงานอยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน 2) แผนกวิชาแตกต่าง หลากหลาย แต่สอนระดับเดียวกัน เช่น ระดับ ปวช. ปวส.

ปริญญาตรี แต่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน 3) แผนกวิชาเดียวกัน แต่มีครูมาจากสถานศึกษาที่แตกต่างกันตั้งแต่ 2 สถานศึกษา การติดต่อสื่อสารอาจต้องใช้การสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ 4) แผนกวิชาแตกต่าง หลากหลาย แต่สอนระดับเดียวกัน และอาจมาจากหลากหลายสถานศึกษา การติดต่อสื่อสารอาจต้องใช้การสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้การรวมกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สามารถเชิญบุคลากรทางการศึกษา ตัวแทนสถานประกอบการ ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมกลุ่มได้

คุรุสภา (2562, น. 2) ได้นำเสนอไว้ว่าสมาชิกในกลุ่ม PLC ประกอบไปด้วย 1) ครูผู้สอน (Model teacher) 2) ครูร่วมเรียนรู้ (Buddy teacher) 3) หัวหน้ากลุ่มสาระ/ฝ่ายวิชาการ (Mentor) 4) ผู้บริหาร (Administrator) และ 5) ผู้เชี่ยวชาญ (Export)

สรุปได้ว่า สมาชิกของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นการรวมกลุ่มของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยครูที่ต้องการแก้ปัญหาผู้เรียน เรียกว่า Model Teacher ส่วนครูที่เข้าร่วมกลุ่มเพื่อเป็นเพื่อนร่วมแก้ปัญหา เรียกว่า Buddy Teacher และยังมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อื่น ๆ ที่อาจเชิญให้เข้ากลุ่มได้ในบทบาทอื่น ๆ เช่น ผู้บริหาร (Administrator) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ (Mentor) ศึกษานิเทศก์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น

2.7.4 ขั้นตอนการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, น. 21) ได้สรุปแนวทางการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ตามลำดับดังนี้ 1) ค้นหาปัญหา 2) หาสาเหตุ 3) แนวทางแก้ไข 4) ออกแบบกิจกรรม และ 5) นำสู่การปฏิบัติและสะท้อนผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2561, น. 19-27) ได้สรุปการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในสถานศึกษา มีขั้นตอนดำเนินการ 7 ขั้น ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การรวมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์และระบุปัญหา/สิ่งที่ต้องการพัฒนา ขั้นตอนที่ 3 ออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้/กิจกรรม/นวัตกรรม ขั้นตอนที่ 4 วิพากษ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และปรับปรุงแก้ไข ขั้นตอนที่ 5 จัดการเรียนรู้/กิจกรรม/นวัตกรรม ขั้นตอนที่ 6 ประเมินผล/ สะท้อนการจัดการเรียนรู้/กิจกรรม/นวัตกรรม และ ขั้นที่ 7 สรุปผลและเผยแพร่แผนการจัดการเรียนรู้/กิจกรรม/นวัตกรรม

คุรุสภา (2562, น. 5) ได้เสนอขั้นตอนการดำเนินการในการพัฒนาเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) PLAN=shared velues and norms และ collective focus on student learning เริ่มต้นด้วยการวางแผน กำหนดเป้าหมายของการแก้ปัญหา กำหนดวิสัยทัศน์ วางแผนออกแบบการแก้ปัญหาพร้อมทั้งพูดคุยเพื่อร่วมกันออกแบบการแก้ปัญหา 2) DO=collaboration และ expert advice and study visit ขั้นปฏิบัติการ เช่น การสังเกตการ

สอนควรทำอย่างน้อย 2 ครั้งใน 1 ภาคเรียน โดยต้องมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง และ 3) SEE= Reflection dialogue การสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน เป็นการสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการดำเนินงาน PLC มีขั้นตอนที่สำคัญได้แก่ 1) ขั้นรวมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 2) ขั้นวิเคราะห์ ระบุปัญหาและสิ่งที่ต้องการพัฒนา 3) ขั้นออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้หรือกิจกรรมหรือนวัตกรรมเพื่อมใช้แก้ปัญหา 4) ขั้นวิพากษ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และปรับปรุงแก้ไข 5) ขั้นจัดการเรียนรู้หรือจัดกิจกรรมหรือจัดนวัตกรรม 6) ขั้นประเมินผลหรือสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้หรือกิจกรรมหรือนวัตกรรม และ 7) ขั้นสรุปผลและเผยแพร่

2.8 ความคิดเห็นและความพึงพอใจ

2.8.1 ความหมายของความคิดเห็น

ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่าความคิดเห็นไว้ดังนี้

กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาว์มณี (2521, น. 255)ได้ให้ความหมายความคิดเห็นเป็นการตอบสนองต่อประเด็นหรือเรื่องราวเป็นสิ่งเร้าที่แสดงออกมาได้อย่างเปิดเผยหรือตอบสนองได้อย่างตรง ๆ

กีรติ บุญเจือ (2522, น. 122) ได้ให้ความหมายไว้ว่าความรู้ที่ยังไม่มีข้อพิสูจน์หรือความรู้ในระดับการเดา

สุรางค์ จันท์เอม (2529, น. 50) ได้สรุปความคิดเห็นว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ มีความหมายแคบกว่าทัศนคติและความคิดเห็นของบุคคลอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเท็จจริง

ปรียาพร วงค์อนุตรโรจน์ (2534, น. 107) ได้ให้ความหมายว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความชอบ ความไม่ชอบ ความรู้สึกฝังใจของเราต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) ความรู้สึกในทางบวก เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจเห็นด้วย ชอบสนับสนุน 2) ความรู้สึกในทางลบ เป็นการแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบและไม่สนับสนุน และ 3) ความรู้สึกที่เป็นกลาง คือไม่มีความรู้สึกใด ๆ

ศักดิ์ สุทรมณี (2535, น. 19) ได้ให้ความหมายว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกที่เกิดจากความรู้สึกความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 231) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึงข้อวินิจฉัยหรือความเชื่อที่แสดงออกตามที่รู้หรือคิด

สรุป ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.8.2 การวัดความคิดเห็น

นีออน กลิ่นรัตน์ (2533, น. 32-64) ได้นำเสนอไว้ว่าความคิดเห็นและทัศนะมีความหมายลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้น การวัดความคิดเห็นจึงสามารถใช้วิธีการวัดทางทัศนคติได้ด้วย แต่เนื่องจากการวัดทัศนคติเป็นพฤติกรรมภายในและไม่สามารุทราบได้เลยว่าบุคคลมีทัศนคติอย่างไร จึงต้องใช้วิธีการอนุมานจากพฤติกรรมภายนอกและวิธีการวัดหลายอย่าง ดังนี้

1. การรายงานตนเอง (Self Report) เป็นการวัดทัศนคติโดยวิธีการให้ผู้ถูกวัดรายงานตนเองถึงความรู้สึกท่าทีต่อสิ่งนั้น ๆ อาจเป็นไปในรูปทางบวกหรือทางลบไม่ได้แยกวัดองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน คือด้านความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม แต่จะวัดเพียงดี ไม่ดี สนับสนุน คัดค้าน เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย มาตรวัดทัศนคติแบบนี้แบ่งออกได้หลายประเภท ดังนี้

1.1 มาตรวัดของเธอร์สโตน (Thurston Scale) การสร้างมาตรวัดแบบนี้ รวบรวมข้อความที่เกี่ยวกับทัศนคติที่ต้องการวัด ควรได้ประมาณ 100 ข้อ เป็นอย่างน้อย โดยมีลักษณะทางบวกอย่างมาก เป็นกลางและทางลบอย่างมาก หลังจากนั้นก็ให้เลือกตอบว่าข้อความใดบ้างที่ต่างกับความคิดเห็นของผู้ที่ต้องการวัดต่อจากนั้นนำมาคำนวณค่ามัธยฐานและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อความ แล้วเลือกข้อความตามค่ามาตรที่วัดได้ก็จะเหลือข้อความเพียง 20 ข้อความหรืออย่างมากที่สุดไม่เกิน 45 ข้อความ

1.2 มาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert's Type Scale) ลิเคิร์ทได้สร้างมาตรวัดโดยพัฒนาจากของเธอร์สโตน มีข้อความทั้งทางบวกทางลบปะปนกันไปส่งไปผู้ตอบตัดสินข้อความว่าข้อความใดตรงกับระดับความคิดเห็นของผู้ตอบมากที่สุด ซึ่งจะมี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่มีความเห็น ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่จากการใช้มาตรวัดแบบนี้มักจะมีผู้ตอบ "ไม่มีความเห็น" เป็นส่วนมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.3 มาตรวัดจำแนกความหมาย (Sermantic Differential Scale) ออสกูด (Osgood) เป็นผู้สร้างมาตรวัดแบบนี้ลักษณะของมาตรวัดจะประกอบด้วยคำศัพท์ที่บรรยายลักษณะของเป้าหมายที่เราต้องการวัด แสดงลักษณะตรงกันข้าม เช่น บวก ลบ ดี เลว และระหว่างคำคุณศัพท์ทั้งคู่ จะมีช่วงห่างเท่ากัน 7 อันตรภาคชั้น โดยผู้ตอบจะเลือกตอบว่าความรู้สึกที่เขามีต่อเป้าหมายนั้นอยู่ในอันตรภาคชั้นใด คะแนนของทัศนคติก็ดูจากแต่ละข้อซึ่งอยู่ระหว่าง 1-7 คะแนน คะแนน 1 หมายถึงทัศนคติทางลบ คะแนน 7 หมายถึง ทัศนคติทางบวก

2. การสังเกตพฤติกรรม (Observation of Overt Behavior) การสังเกตพฤติกรรมภายนอกของบุคคลเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ทราบถึงทัศนคติของบุคคลได้ซึ่งอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ประกอบด้วยเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์อธิบายเพิ่มเติมนอกจากนี้อาจจะใช้วิธีการต่าง ๆ ต่อไปนี้เพื่อวัดทัศนคติได้แก่

2.1 การชิวิธีกึ่งสะท้อนภาพ (Semi Projective Technique) เช่นการให้ผู้ถูกศึกษาบรรยายภาพที่ไม่ชัดเจนหรือเติมคำหรือข้อความหรือให้พูดคำใดคำหนึ่งที่คิดขึ้นได้ทันทีหลังจากเสนอคำต้องการวัด

2.2 ผลการทำแบบทดสอบแบบปรนัย (Performance on Objective Test) คือ การเลือกคำตอบจากแบบทดสอบแบบปรนัย ในตัวเลือกที่ไม่ถูกต้องและแสดงถึงความลำเอียงในเรื่องนั้นโดยจะต้องมีคำตอบที่ถูกต้องไว้ด้วย

2.3 การวัดจากปฏิกิริยาของร่างกาย (Physiotogical Reaction) เนื่องจากว่าร่างกายเกิดอารมณ์จะมีปฏิกิริยาของร่างกายที่สามารถวัดได้

ธีรวุฒิ เอกะกุล (2542, น. 35-83) ได้สรุปแนวทางการสร้างมาตรวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นไว้ 4 วิธี ได้แก่

1. วิธีของเธอร์สโตน (Thueston' Method) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาณแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็นหรือทัศนคติไปในทางเกี่ยวกัน และเสมือนว่าเป็น Scale ที่มีช่วงห่างเท่ากัน (Equal-Appearing Intervals)

2. วิธีกัตต์แมน (Cuttman's Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดในแนวเดียวกันและสามารถจัดอันดับข้อความทัศนคติสูงต่ำเปรียบเทียบกันได้จากอันดับต่ำสุดถึงสูงสุด และแสดงถึงการสะสมของข้อแสดงความคิดเห็น

3. วิธีของออสกูด (Osgood) เป็นการวัดเจตคติ ทัศนคติความคิดเห็นโดยอาศัยคำคุณศัพท์ที่ใช้อธิบายคุณลักษณะของสิ่งเร้าในลักษณะคำตรงข้ามอย่างมีเหตุผลเป็นแบบสเกลจะประกอบด้วยข้อให้เลือก 7 ข้อ จะให้คนที่จะศึกษาประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งอาจจะเป็นคนสถานที่เหตุการณ์ใช้คุณศัพท์ที่ตรงข้ามกันมีคลำดับความมากน้อยจากด้านหนึ่งสู่อีกด้านหนึ่ง 7 ลำดับ

4. วิธีวัดแบบลิเคิร์ท (Likert's Method) เป็นการสร้าวมาตรวัดทัศนคติที่นิยมแพร่หลายเพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดง 5 ทัศนคติในทางที่ชื่นชอบ หรือไม่ชอบ โดยจัดอันดับความชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบและให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ

สรุป การวัดความคิดเห็น สามารถเลือกวัดได้หลายวิธี เช่น ให้รายงานตนเอง ใช้การสัมภาษณ์ ใช้การสังเกตพฤติกรรม เป็นต้น ส่วนเครื่องมือที่เป็นมาตรวัดมีหลายแบบ เช่น แบบวิธีของเธอร์สโตน แบบวิธีกัตต์แมน แบบวิธีของออสกูด แบบวิธีของลิเคิร์ท เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.8.3 ความหมายของความพึงพอใจ

ได้มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

กิติมา ปรีดีดิลก (2532, น. 321) ได้นำเสนอไว้ว่าความพึงพอใจ หมายถึง ผลของเจตคติต่าง ๆ ของบุคคลที่มีองค์ประกอบของงานและมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะงานและสิ่งแวดล้อมในการทำงานอันเป็นผลเกิดให้ความพึงพอใจในสิ่งที่เขารู้สึก เขาทำงานสำเร็จ ได้รับการยกย่อง และมีความก้าวหน้าในการทำงาน

หลุย จำปาเทศ (2533, น. 8) ได้นำเสนอไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความต้องการ (Need) บรรลุเป้าหมาย พฤติกรรมที่แสดงออกมาก็จะมีความสุข สังเกตจากสายตา คำพูด และการแสดงออก

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 557–558) ได้นำเสอนไว้ว่า ความพึงพอใจ คือ สมใจ ชอบใจ และให้ความหมายของคำว่า พึงใจ ว่าหมายถึง พอใจ ชอบใจ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2546, น. 90-93) ได้เสนอไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้คุณค่า ที่ผู้บริโภคได้รับจากความคาดหวังที่ใช้ผลิตภัณฑ์/บริการ

สมหมาย เปียถนอม (2551, น. 2) ได้นำเสนอความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ค่าเฉลี่ยจากการบอกความรู้สึกในการได้รับบริการในด้านต่าง ๆ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกหรือเจตคติของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ได้รับการตอบสนองแล้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.8.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2532, น. 141-144) ได้สรุปความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีของ David Mcctaland ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Needs for Achievement) เป็นพฤติกรรมที่จะกระทำใด ๆ ให้เป็นผลสำเร็จดีเลิศมีมาตรฐาน เป็นแรงจูงใจที่จะนำไปสู่ความเป็นเลิศ

2. ความต้องการสัมพันธ์ (Needs for Affiliation) เป็นความปรารถนาที่จะสร้างมิตรภาพและมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

3. ความต้องการอำนาจ (Needs for Power) เป็นความต้องการควบคุมผู้อื่น มีอิทธิพลต่อผู้อื่น และต้องการควบคุมผู้อื่น

สมยศ นาวีการ (2535, น. 119) ได้สรุปแนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ ที่ต่างกัน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการ ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง

2. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปแบบของรางวัล หรือผลตอบแทนซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards) ได้ผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงและการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้วความพึงพอใจจึงเกิดขึ้น

Maslow(1970, pp. 69-80) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการของมนุษย์ นับว่าเป็นทฤษฎีหนึ่งที่ได้รับการยกย่องอย่างกว้างขวาง ซึ่งตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่า มนุษย์เรามีความต้องการอยู่เสนอไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองหรือพึงพอใจอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ความต้องการสิ่งอื่น ๆ ก็จะเกิดขึ้นมาอีก ความต้องการของคนเราอาจจะซ้ำซ้อนกัน ความต้องการอย่างหนึ่งอาจยังไม่ทันหมดไป ความต้องการอีกอย่างหนึ่งอาจเกิดขึ้นได้ ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้น ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เน้นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร อากาศ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการพักผ่อน ความต้องการทางเพศ

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ความมั่นคงในชีวิต ทั้งที่เป็นปัจจุบันและอนาคต ความเจริญก้าวหน้า อบอุ่นใจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อการเกิดพฤติกรรม ต้องการให้สังคมยอมรับตนเองเข้าเป็นสมาชิก ต้องการความเป็นมิตร ความรักจากเพื่อนร่วมงาน

4. ความต้องการมีฐานะ (Esteem Needs) มีความอยากเด่นในสังคม มีชื่อเสียง อยากให้บุคคลยกย่องสรรเสริญตนเองอย่างมีความเป็นอิสรเสรีภาพ

5. ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต (Self-actuatication needs) เป็นความต้องการในระดับสูง อยากให้ตนเองประสบความสำเร็จทุกอย่างในชีวิต ซึ่งเป็นไปได้ยาก

สรุป ความพึงพอใจย่อมส่งผลต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพของงาน ดังนั้นหากต้องการให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ จึงจำเป็นต้องเข้าใจแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ตามแนวคิดของ Maslow หรือทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดของ David Mcctaland เป็นต้น เพื่อนำไปเพิ่มสิ่งเร้าหรือผลตอบแทนที่ให้บุคคลเกิดความพึงอใจ

2.8.5 องค์ประกอบที่มีต่อความพึงพอใจ

เผชิญ กิจระการ (2542, น. 7) ได้สรุปองค์ประกอบที่มีต่อความพึงพอใจซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลายในปัจจุบันประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

ตัวแปรที่ 1 องค์ประกอบเกี่ยวกับการทำงานในปัจจุบัน ได้แก่ 1) ความตื่นเต้น น่าเบื่อ 2) ความสนุกสนาน ความไม่สนุกสนาน 3) ความโล่ง ความสลัว 4) ความท้าทาย ไม่ท้าทาย และ 5) มีความพอใจ ไม่พอใจ

ตัวแปรที่ 2 องค์ประกอบทางด้านค่าจ้าง ประกอบด้วย ได้แก่ 1) ถือว่าเป็นรางวัล ไม่เป็นรางวัล 2) มาก น้อย 3) ยุติธรรม ไม่ยุติธรรม และ 4) เป็นทางบวก ทางลบ

ตัวแปรที่ 3 องค์ประกอบทางด้านการเลื่อนตำแหน่ง ได้แก่ 1) ยุติธรรม ไม่ยุติธรรม 2)เชื่อถือได้ เชื่อถือไม่ได้ 3) เป็นเชิงบวก เป็นเชิงลบ และ 4) เป็นเหตุผล ไม่เป็นเหตุผล

ตัวแปรที่ 4 องค์ประกอบทางด้านผู้นิเทศ ผู้บังคับบัญชา ได้แก่ 1) อยู่ใกล้ อยู่ไกล 2) ยุติธรรมแบบจริงใจ บุติธรรมแบบไม่จริงใจ 3) เป็นมิตร ค่อนข้างไม่เป็นมิตรและ 4) เหมาะสมทางคุณสมบัติไม่เหมาะสมทางคุณสมบัติ

ตัวแปรที่ 5 องค์ประกอบทางด้านเพื่อนร่วมงาน ได้แก่ 1) เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย 2) จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงาน ไม่จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงานและเพื่อน 3) สนุกสนานร่าเริง ดูไม่มีชีวิตชีวา และ 4) ดูน่าสนใจเอาจริงเอาจัง ดูน่าเบื่อหน่าย

สุพรรษา ศรีโพธิ์ (2546, น.28) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติอยู่ 5 ประการ ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. สิ่งจูงใจเกี่ยวกับวัตถุ ประกอบด้วย วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ เป็นต้น
2. สิ่งจูงใจเกี่ยวกับโอกาส เช่น โอกาสเกี่ยวกับความมีชื่อเสียง ความเด่น ความมีอำนาจ อิทธิพล เป็นต้น
3. สิ่งจูงใจเกี่ยวกันสภาพวัสดุอุปกรณ์ ความร่วมมือ การได้รับบริการ ซึ่งอาจจะได้โดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว
4. ความสามารถของครูผู้สอนที่จะทำให้ความพึงพอใจแก่บุคคล โดยเปิด โอกาสให้เขาแสดงอุดมคติโดยเสรี เพื่อก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในฝีมือ
5. สิ่งจูงใจเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน การมีสัมพันธ์ฉันท์มิตรกับบุคคลภายใน ห้องความผูกพันกับสถาบัน และการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมโรงเรียน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบหรือปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจมีหลายประการทั้งที่เป็นแรงจูงใจภายนอก เช่น วัตถุ สิ่งของ รางวัล ค่าจ้าง ตำแหน่ง เป็นต้น และ แรงจูงใจภายใน เช่น ความชอบ ความรัก เป็นต้น

2.8.6 การวัดความพึงพอใจ

สมพงษ์ เกษมศิลป์ (2526, น. 257–359) ได้เสนอมาตรการวัดความพึงพอใจในการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

1. การสังเกตการณ์ คือ การเฝ้าติดตามดูอย่างเอาใจใส่ ดูความเป็นไปและการเปลี่ยนแปลงของสิ่งที่ต้องการอย่างใกล้ชิด ในระยะเวลาที่กำหนดให้เป็นวิธีการเก็บข้อมูลอย่างหนึ่ง มุ่งที่จะทราบความสัมพันธ์ของบุคคลที่ร่วมกันปฏิบัติงานในองค์การ ทำได้โดยการสังเกตสิ่งที่มีอยู่อาจเป็นวัตถุประสงค์ของที่ไม่มีชีวิต การเคลื่อนไหวหรือสิ่งมีชีวิตในลักษณะโครงสร้างทั่วไป โดยไม่คำนึงการกระทำและสังเกตการณ์ที่เกิดขึ้นและดำเนินอยู่ ซึ่งหมายถึง การให้ความสนใจในการกระทำหรือพฤติกรรมของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสถานการณ์ที่นั้นในขณะนั้น

2. การสัมภาษณ์ เป็นการวิจัยที่มีแบบแผนเพื่อใช้ตรวจข้อเท็จจริงจากภาวะความเป็นอยู่ของสังคมหรือกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในองค์การ สามารถแสวงหาข้อเท็จจริงและความจริงที่ว่าบุคคลนั้นมีวิถีชีวิตอย่างไร อย่างไรก็ดีในการสัมภาษณ์ คำตอบที่ได้อาจจะมีความแตกต่างในเรื่องของความเห็น

3. การปฏิบัติการวิจัย เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่นำเอาความรู้ในสาขา วิชาการต่าง ๆ มาประยุกต์เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในทางการบริหารในรูปที่สามารถวัดได้ในเชิงปริมาณเพื่อเป็นพื้นฐานนากรตัดสินใจ

สาโรจน์ ไสยสมบัติ (2534, น. 39) ได้นำเสนอการวัดระดับความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติกิจกรรม อาจกระทำได้หลายวิธีต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. การใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้มากอย่างแพร่หลายวิธีหนึ่ง

2. การสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นวิธีที่ต้องอาศัยเทคนิค และความชำนาญพิเศษของผู้สัมภาษณ์ที่จะจูงใจให้ผู้ตอบคำถามตามข้อเท็จจริง

3. การสังเกต เป็นการสังเกตพฤติกรรม ทั้งก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ขณะปฏิบัติกิจกรรมและหลังปฏิบัติกิจกรรม

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2547, น. 294) ได้นำเสนอไว้ว่า การวัดความพึงพอใจมีหลักเบื้องต้น 3 ประการ ได้แก่

1. เนื้อหา (Context) การวัดความพึงพอใจ ต้องมีสิ่งเร้าไปกระตุ้นให้แสดงกริยาท่าทีแสดงออก สิ่งเร้าโดยทั่วไปได้แก่ สิ่งที่ต้องการทำ

2. ทิศทาง (Direction) การวัดความพึงพอใจ วัดโดยทั่วไปกำหนดให้ความพึงพอใจมีทิศทางเป็นเส้นตรงและต่อเนื่องกันในลักษณะเป็น ซ้าย-ขวา และ บวก-ลบ

3. ความเข้ม (Intensity) กริยา ท่าที ความพึงพอใจ และความรู้สึกที่แสดงออกต่อสิ่งเร้านั้นมีปริมาณมากหรือน้อยแตกต่างกัน ถ้ามีความเข้มสูง ไม่ว่าจะเป็นไปในทิศทางใดก็ตาม จะมีความรู้สึกและท่าทีรุนแรงมากกว่าที่มีความเข้มปานกลาง

นอกจากนี้บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2547, น. 295-296) ได้นำเสนอไว้ว่า มาตรวัดความพึงพอใจ เรียกว่า มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เครื่องมือวัดความพึงอใจที่นิยมใช้และรู้จักกันแพร่หลายมี 4 ชนิด ได้แก่ มาตรวัดแบบเธอร์สโตน (Thurstone Type Scale) มาตรวัดแบบลิเกิร์ต (Likert Scale) มาตรวัดแบบกัตต์แมน (Gultman Scale) และมาตรวัดของออสกูด (Osgood Scale) ซึ่งแต่ละประเภทมีข้อจำกัด ข้อดี ข้อเสีย ข้อแตกต่างกัน ดังนั้นการเลือกใช้มาตราวัดแบบใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความจำกัดของการศึกษา

พิสณุ ฟองศรี (2556, น. 242) ได้นำเสนอไว้ว่า แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบนี้ใช้กันมาที่สุดในการประมินที่ใช้วิธีการเชิงระบบหรือเชิงปริมาณ โดยใช้ตั้งแต่ระดับ 3 ระดับขึ้นไปที่นิยมมากคือ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ลิเกิร์ต (Likert) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดระดับคะแนนเป็น 5 4 3 2 1 ตามลำดับ ซึ่งพบเห็นกันได้ทั่วไป ถ้าต้องการให้ละเอียดมากขึ้นอาจใช้มากกว่า 5 ระดับได้ แต่ไม่ควรเกิน 11 ระดับ

สรุป การวัดความพึงพอใจทำได้หลายวิธี เช่น การสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต เป็นต้น โดยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.9 การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

2.9.1 ความหมายของสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

ได้มีผู้ให้ความหมายของฉันทามติ ไว้ดังนี้

Avery et at. (1981, p. 110) ได้นำเสนอไว้ว่า ฉันทามติ หรือความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการนำมาสู่ข้อสรุปที่น่าเชื่อถือ กระบวนการตัดสินใจโดยใช้ฉันทามติเป็นเครื่องมือที่มีอำนาจในการนำมาใช้ตัดสินใจ เพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในกลุ่ม เนื่องจากเป้าหมายของฉันทามติคือความต้องการให้พื้นฐานของการตัดสินใจมาจากความร่วมมือความเห็นพ้องต้องกันในกลุ่มมากกว่ามาจากการแข่งขันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

Conrad and Wilson (1985, p. 112) ได้นำเสนอไว้ว่าการพัฒนาตัวบ่งชี้โดยวิธีการประเมินตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาโดยใช้รูปแบบระบบผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship Model) การพัฒนารูปแบบนี้ถือว่าวิธีการประเมินทางการศึกษา คือการวิพากษ์ วิจารณ์ทางการศึกษา โดยอาศัย ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นวิธีที่นิยมใช้มากทางอุดมศึกษา และมีความเชื่อถือได้เพราะถือว่าการตัดสินโดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ในศาสตร์สาขานั้น ๆ หรือในวิชาชีพ ๆ เป็นอย่างดี เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ รูปแบบนี้เป็นวิธีการ

ประเมินรูปแบบหนึ่งของวิธีการประเมินเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Approach) ตามแนวคิดของ Eisner ซึ่งมีความเชื่อว่าการรู้ทันสิ่งต่าง ๆ เป็นคุณลักษณะพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) รูปแบบการประเมินจึงมีลักษณะแนวคิดดังนี้ 1) เป็นรูปแบบการประเมินให้ความสำคัญกับผู้รู้ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ในการใช้วิจารณญาณวิเคราะห์ วิจารณ์อย่างลึกซึ้งในประเด็นหนึ่งที่นำขึ้นมาให้พิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องใด ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ข้อสรุปประสิทธิภาพ หรือ ความเหมาะสมของสิ่งที่ประเมิน 2) เป็นรูปแบบการประเมินผลที่เน้นผลที่เน้นความเฉพาะทาง (Specialization) เนื่องจากรูปแบบนี้พัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณางานศิลปะ (Arts Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อน ลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิระดับสูงมาวินิจฉัย เนื่องจากไม่สามารถวัดคุณค่าได้จากเครื่องมือวัดใด ๆ นอกจากการใช้วิจารณญาณของผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น ต่อมามีการประยุกต์ใช้กับการศึกษาระดับสูงในสาขาเฉพาะที่ต้องอาศัยผู้รู้ในเรื่องนั้น ๆ จริง รูปแบบนี้จึงเป็นที่นิยมนำมาใช้ประเมินผลในวงการอุดมศึกษาที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา และ 3) เป็นรูปแบบการประเมินที่ใช้คำตัดสิน (Judgment)ของบุคคล ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นเครื่องมือในการประเมินผล โดยให้ความเชื่อถือในภูมิหลัง ประสบการณ์ ความคิดวิจารณญาณที่ดี และความเที่ยงธรรมของผู้ทรงคุณวุฒิ

อนุวัฒน์ ศุภชุติกุล (2543, น. 56) ได้นำเสนอไว้ว่า ฉันทามติ คือการหาทางเลือกหรือจุดยืนที่สมาชิกทุกคนเห็นด้วย ยอมรับได้ด้วยความสบายใจ และให้การสนับสนุนที่จะดำเนินการซึ่งหลังจากที่สมาชิกทั้งหมดได้พิจารณาวิเคราะห์แยกแยะข้อดีข้อเสียทุกแง่มุมแล้ว และความเห็นร่วมของกลุ่ม ไม่ใช่การลงมติซึ่งทุกคนเห็นด้วยทั้งหมดเป็นเอกฉันท์ ไม่ใช่มติของเสียงส่วนใหญ่ซึ่งเสียงส่วนน้อยไม่ต้องการ และไม่ใช่สิ่งที่ทุกคนพอใจเต็มที่

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รัตนะ บัวสนธ์ (2550, น. 116-177) นำเสนอไว้ว่าการประเมินโครงการโดยอาศัยการวิพากษ์วิจารณ์และการตัดสินของผู้เชี่ยวชาญเป็นวิธีการที่มีจุดกำเนิดพัฒนาขึ้นมาจากวิธีวิพากษ์วิจารณ์ งานศิลปะและวรรณคดี ซึ่งการประเมินดังกล่าวค่อนข้างจะให้ความสำคัญ ยอมรับผลการตัดสินใจประเมินจากผู้เชี่ยวชาญเป็นหลัก โดยถือว่าผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาใด ๆ ก็ตามจะเป็นผู้ที่สามารถวิเคราะห์ได้อย่างลุ่มลึกและนำไปสู่การประเมินในเรื่องต่าง ๆ ของสาขาวิชานั้นได้อย่างแม่นยำ

สรุป การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง วิธีการหาข้อสรุปจากความคิดเห็นพ้องต้องกันของสมาชิกในการประชุม และให้การยอมรับผลการตัดสินสิ่งใด สิ่งหนึ่ง ด้วยความสบายใจ เป็นเอกฉันท์

2.9.2 ข้อดีและข้อจำกัดของการประชุมเพื่อหาฉันทามติ

Avery et al. (1981, น. 124) ได้นำเสนองข้อดีและข้อจำกัดของการประชุมเพื่อหาฉันทามติไว้ดังนี้

1. ข้อดี ได้แก่ 1) คุณภาพของการตัดสินใจ (Quality of Decision) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในกระบวนการตัดสินใจ เมื่อการตัดสินใจมาจากการยอมรับของคนจำนวนมากจึงนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือ ความตรง ความครบถ้วน และมาตรฐานในการทำงาน 2) ความสร้างสรรค์ (Creativity) ข้อเสนอที่หลากหลายที่มาจากจินตนาการและความต้องการของทุกคนที่ร่วมกันคิดพิจารณา นำมาสู่แนวทางการตัดสินใจที่สร้างสรรค์ 3) ข้อตกลงและความพึงพอใจ (Commitment and Satisfaction) การตัดสินใจที่ได้จากฉันทามติเป็นการตัดสินใจที่ได้จากความพึงพอใจของสมาชิกในกลุ่มผู้มีส่วนร่วมที่เข้าประชุมมีความพึงพอใจในกระบวนการและผลลัพธ์สุดท้ายในระดับสูง 4) ส่งเสริมคุณค่าและทักษะ (Fostering of Values and Skill) ฉันทามติต้องการผู้คนที่จะพิจารณาและแสดงความเคารพในความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่น ๆ ให้ความร่วมมือและมีความรับผิดชอบต่อกลุ่มลดการผูกขาดหรือการควบคุมการสนทนา เนื่องจากมีการแยกเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งทักษะดังกล่าวสามารถนำไปใช้ได้ในกิจกรรมอื่น ๆ

2.ข้อจำกัด ได้แก่ 1) ความแตกต่างของผู้มีส่วนร่วมอาจทำให้ผลที่ได้บิดเบือนไปจากความเป็นจริงได้ และ 2) ใช้เวลามากในการพิจารณาตัวบ่งชี้ในแต่ละขั้นตอน

2.9.3 ขั้นตอนการดำเนินการประชุมเพื่อหาฉันทามติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Avery and others (1981, p. 125) ได้นำเสนอขั้นตอนการดำเนินการประชุมอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 มิติปัจจัยนำเข้า (Generation of Input)

1. ขั้นตอนการกำหนดผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยทำการคัดเลือกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับเรื่องหรือประเด็นที่ต้องการศึกษาวิจัย การคัดเลือกตามแนวนี้จะทำให้ได้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีความคิดเห็นต่อเรื่องที่จะทำการวิจัยได้ตรงประเด็น

2. การคัดเลือกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าเป็นสมาชิก จะแบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละประมาณ 3-10 คน โดยจัดให้สมาชิกภายในแต่ละกลุ่มมีลักษณะเหมือนกันให้มากและสมาชิกต่างกลุ่มให้มีลักษณะต่างกันให้มาก การที่จัดเช่นนี้เพื่อป้องกันการเป็นผู้ผูกขาดหรือควบคุมการสนทนา (Dominate)

ขั้นตอนที่ 2 การหาฉันทามติ (Consensus Working Session)

1. ผู้ดำเนินการใช้แบบสอบถามความคิดเห็นต่อองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้หรือให้สมาชิกเสนอองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ขึ้นก็ได้ และให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มย่อยดำเนินการหาฉันทามติในกลุ่มของตนเอง โดยให้สมาชิกแต่ละคนในแต่ละกลุ่มพิจารณาความสำคัญขององค์ประกอบและ

ตัวบ่งชี้ จากนั้นตัดสินใจกำหนดค่าคะแนน (Rating) ของแต่ละองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ โดยวิธีที่เรียกว่า Likert-Type Rating System โดยให้คะแนนตั้งแต่ 0-100 ในแต่ละองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ พร้อมทั้งให้น้ำหนักแต่ละองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ โดยแบ่งช่วงการให้คะแนนดังนี้

0-20 หมายถึง มีความสำคัญและจำเป็นต้องมีน้อยที่สุด

21-40 หมายถึง มีความสำคัญและจำเป็นต้องมีน้อย

41-60 หมายถึง มีความสำคัญและจำเป็นต้องมีปานกลาง

61-80 หมายถึง มีความสำคัญและจำเป็นต้องมีมาก

81-100 หมายถึง มีความสำคัญและจำเป็นต้องมีมากที่สุด

2. ผู้ดำเนินการนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ให้ความสำคัญแล้วมาจัดอันดับโดยวิธีการคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าพิสัย

ขั้นตอนที่ 3 การสังเคราะห์ฉันทามติ (Synthesis of Consensus)

1. ในการกำหนดค่าคะแนนนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการหาฉันทามติเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวบ่งชี้ที่ดี ดังนั้นหากตัวบ่งชี้ใดมีระดับการกระจายของการกำหนดค่าคะแนนมาก ผู้ดำเนินการจะนำผลที่ได้จากการจัดลำดับแล้วมาให้สมาชิกแต่ละคนอภิปรายถึงเหตุผลในการให้ค่าคะแนนในตัวบ่งชี้นั้น ๆ เพื่อหาฉันทามติในองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่มีปัญหา

2. ให้สมาชิกแต่ละคนตัดสินใจใหม่เป็นครั้งสุดท้าย และให้ค่าคะแนนและน้ำหนักแต่ละองค์ประกอบและตัวบ่งชี้อีกครั้ง ซึ่งอาจแตกต่างไปจากเดิมได้ หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เป็นฉันทามติของผู้มีส่วนร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ในการสรุปผลการสังเคราะห์จะได้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพในการตรวจสอบความตรงเชิงพินิจจะพิจารณาจากฉันทามติของสมาชิกในกลุ่ม ถ้าตัวบ่งชี้ใดถูกตัดสินว่ามีฉันทามติสูง (Real Agreement) ก็จะมีความตรงเชิงพินิจสูง และถ้าตัวบ่งชี้ใดถูกตัดสินว่าไม่มีฉันทามติ (Real Disagreement) ก็แสดงว่าไม่มีความตรงเชิงพินิจ

2.9.4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมฉันทามติ

Avery et al. (1981, p. 127) ได้นำเสนอไว้ว่าการประชุมเพื่อหาฉันทามติจะได้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละประเภทดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดลำดับความสำคัญของตัวบ่งชี้ ได้แก่ การวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าพิสัย เริ่มจากการนำค่าเฉลี่ยและค่าพิสัยที่ได้จากการหาฉันทามติมาพิจารณาว่าตัวบ่งชี้ใดที่สมาชิกให้ความสำคัญและตัวบ่งชี้ใดที่สมาชิกไม่ให้ความสำคัญ รวมทั้งพิจารณาว่าถ้าตัวบ่งชี้ใดที่มีความแปรปรวนมาก แสดงว่าสมาชิกมีความเห็นแตกต่างกันมาก แต่ถ้าตัวบ่งชี้ใดที่มีความแปรปรวนน้อย แสดงว่าสมาชิกมีความเห็นสอดคล้องกัน ตัว

บ่งชี้ใดที่สมาชิกไม่เห็นด้วยมากก็จะนำมาปรับปรุงและอภิปรายชี้แจงเหตุผล โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

1.1 การพิจารณาความสอดคล้องของรายการที่ประเมิน รายการที่ผู้เข้าประชุมเห็นว่ามีความสอดคล้องกันอย่างแท้จริง พิจารณาจากเกณฑ์ดังต่อไปนี้1) มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 80 ขึ้นไป 2) มีค่าพิสัยไม่กว้างเกินไป ช่วงคะแนนควรอยู่ระหว่าง 60-100 (ค่าต่ำสุดมีคะแนนไม่ต่ำกว่า 60 คะแนน) และ 3) ไม่มีค่าประเมินสุดโต่ง (The Outlier Ratings)

1.2 การพิจารณาค่าน้ำหนักของรายการที่ประเมิน รายการประเมินในแต่ละด้านจะมีค่าน้ำหนักความสำคัญ ผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญภายในแต่ละด้านจะมีค่าเท่ากับ 1 ถ้าค่าน้ำหนักที่คำนวณได้ของรายการประเมินในแต่ละด้านมีค่าใกล้เคียงกัน สรุปได้ว่ารายการประเมินแต่ละรายการมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิควิธีการสร้างข้อสรุปและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ในขณะที่สมาชิกกลุ่มอภิปรายหาฉันทามติในแต่ละหัวข้อหรือแต่ละประเด็นการอภิปราย ผู้ดำเนินการจะต้องดำเนินการบันทึกเทป การอภิปรายโดยตลอด รวมทั้งมีการจดบันทึกการอภิปรายอย่างละเอียดทุกคำพูดเพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการให้ค่าคะแนนตัวบ่งชี้แต่ละตัว โดยพิจารณาในด้านประเด็นการอภิปราย สาระสำคัญ ความเกี่ยวพันธ์ของตัวบ่งชี้ และนำมาบรรยายเพื่อให้เห็นภาพของการทำฉันทามติ จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมาเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อเป็นข้อมูลยืนยันการหาฉันทามติจากพหุลักษณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.10.1 งานวิจัยในประเทศ

ยอดอนงค์ จอมหงส์พิพัฒน์ (2553, น. 253-254) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษา พบว่า 1) โปรแกรมพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 7 ประการ ได้แก่ วิสัยทัศน์ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ โครงการ และ การวัดและประเมินผลการ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 โปรแกรมพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จำลอง ซึ่งเป็นการเข้าค่ายฝึกกิจกรรมผู้นำในการจัดการเรียนรู้แบบเข้ม โดยจำลองสถานการณ์ควบคู่ไปกับการให้ความรู้เชิงทฤษฎีประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสำรวจประสบการณ์เดิม 2) ขั้นวางแผนร่วมกัน 3) ขั้นสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อเกิดความคิดรวบยอด 4) ขั้นประยุกต์แนวคิด ระยะที่ 2 โปรแกรมการพัฒนาทักษะครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ภาคสนาม เป็นการพัฒนา

ทักษะการเป็นครูผู้นำการเรียนรู้ ต่อเนื่องจากระยะที่ 1 ในสถานการณ์การสอนจริงใช้ระยะเวลา 20 สัปดาห์ หรือ 1 ภาคเรียน โดยมีกิจกรรมขั้นตอนคือ 5) ขั้นนำไปปฏิบัติ 6) ขั้นการนิเทศติดตามผล 7) ขั้นให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง และ 8) ขั้นการสัมมนาเสริมสร้างความเข้มแข็ง 2) ผลการใช้โปรแกรม พบว่า โปรแกรมมีประสิทธิผลโดยครูที่ได้รับการพัฒนาตามโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนน หลังการพัฒนาสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 2.1) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 84.52 ซึ่งสูงขึ้นเมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมิน จัดอยู่ในระดับดีที่สุดและสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2.2) ด้านเจตคติต่อการเป็นครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 81.17 ซึ่งสูงขึ้นเมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมิน จัดอยู่ในระดับดีที่สุดและสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2.3) ด้านทักษะการเป็นครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 81.02 ซึ่งสูงขึ้นเมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมิน จัดอยู่ในระดับดีที่สุดและสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริลักษณ์ สามารถ (2554, น. 233-234) ได้ทำการศึกษาโปรแกรมการพัฒนาครูเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการศึกษา พบว่า 1) โปรแกรมการพัฒนาครูเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วยโครงการแบบตารางสมเหตุสมผล (Logical Framework (Log Frame) ที่มีคุณภาพจำนวน 3 โครงการ คือ โครงการร่วมคิดร่วมผูกพันร่วมตั้งปณิธาน โครงการรวมพลังสร้างสรรค์มุ่งมั่นสู่จุดหมาย และโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่เครือข่าย โดยมีเอกสารประกอบความรู้ จำนวน 5 เล่ม และคู่มือการใช้โปรแกรม จำนวน 1 เล่ม 2) ผลการทดลองโปรแกรมในภาคสนาม พบว่า 2.1) ผลการดำเนินงานตามโครงการร่วมคิดร่วมผูกพันร่วมตั้งปณิธาน ครูมีความรู้ความเข้าใจ เจตคติและทักษะด้านหลักสูตร ด้านการจัดการชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการประเมินผลเพิ่มมากขึ้น 2.2) ผลการดำเนินงานตามโครงการรวมพลังสร้างสรรค์สู่จุดมุ่งหมาย ทำให้ครูสามารถพัฒนาและปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ 2.3) ผลการดำเนินงานตามโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่เครือข่าย ทำให้ครูพัฒนาและปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม เงื่อนไขความสำเร็จในการดำเนินงาน ได้แก่ บริหารโรงเรียนต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ คำนึงถึงหลักการเรียนรู้ มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม สนับสนุนการปฏิบัติงาน เสริมพลังอำนาจ และส่งเสริมประสิทธิภาพในตนเอง อย่างจริงจัง สม่ำเสมอและต่อเนื่อง ผลการประเมินโปรแกรมโดยใช้เครื่องมือประเมินผล 5 ประเภท พบว่า หลังการทดลองโปรแกรม ผลการประเมินผลสูงขึ้นทุกประเภท

อนันต์ พันนึก (2554, น. 246-248) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมหนองคาย เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า 1)กลุ่มทดลองมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) หลังการพัฒนาตามโปรแกรมพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มทดลอง มีความรู้และทักษะตามสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการนำความรู้ทักษะใหม่สู่การปฏิบัติ และผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่สูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 3) หลังการพัฒนาตามโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มทดลอง มีความรู้ และทักษะตามสมรรถนะผู้บริหารตามสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

ตวัญจ์ลักษณ์ พวงนิล (2555, น. 224-225) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สำหรับพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษา พบว่า การประเมินหลังทำการทดลองใช้โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สำหรับพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกประเภทสูงขึ้น การนำความรู้ไปใช้ในการบริหารงานและการเกิดการเปลี่ยนแปลงทางงานนโยบายอยู่ระดับมาก ความเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูงอยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจของครูต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก

สิทธิพงศ์ สั่งศร (2555, น. 216-219) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูที่จำเป็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) สมรรถนะของครูที่จำเป็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 8 ด้าน คือ 1.1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 1.2) ด้านการพัฒนาผู้เรียน 1.3) ด้านการจัดการเรียนรู้ 1.4) ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ 1.5) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 1.6) ด้านการวิจัย 1.7) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 1.8) ด้านวินัย คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณของวิชาชีพ 2) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูที่จำเป็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ 2.1) สมรรถนะของครูที่จำเป็น 8 ด้าน 2.2) หลักการของรูปแบบ 3 หลักการ คือ 2.2.1) หลักการการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2.2.2)หลักการการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ และ 2.2.3) หลักการการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 2.3) กระบวนการของรูปแบบ 5 ขั้นตอน คือ 2.3.1) การสร้างความต้องการในการพัฒนา 2.3.2) การวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนา 2.3.3) การออกแบบและวางแผนการพัฒนา 2.3.4) การดำเนินการพัฒนา และ 2.3.5) การประเมินผลการพัฒนา ส่วนผลการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูที่จำเป็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบโดยรวมของรูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูที่จำเป็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการประเมินสมรรถนะหลังการทดลองใช้รูปแบบฯ สูงกว่าผลการประเมินก่อนการทดลองใช้รูปแบบฯ 4) ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูที่จำเป็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 2 มิติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คือด้านความเป็นประโยชน์และด้านความพึงพอใจ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกส่วนขององค์ประกอบทั้ง 2 ด้าน

นัฏชฎารัตน์ ณ นคร (2557, น. 120-125) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ผลการศึกษาพบว่า 1) องค์ประกอบของสมรรถนะครูประถมศึกษา สังกัดสานักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก ได้แก่ การพัฒนาตนเองและความเป็นครู สมรรถนะรองได้แก่ สมรรถนะส่วนบุคคล และสมรรถนะจิตลักษณะ โดยองค์ประกอบดังกล่าวมีความตรงเชิงโครงสร้างจากการสำรวจองค์ประกอบด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องดังนี้ ค่าไค-สแควร์ =50.77,องศาความเป็นอิสระ: =34,p-value=0.03219,RMSEA=0.032, GFI=0.94, AGFI=0.97, CFI=1.00, RMR=0.20, และ CN=725.43 2) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ที่เรียกว่า SMART-T ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้ 2.1) กำหนดการศึกษาและการสำรวจ 2.2) กำหนดการประชุมและบริหารจัดการ 2.3) การวิเคราะห์กิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผนการดำเนินการจัดกิจกรรม และการวัดและประเมินผล 2.4) ทบทวนและการวิจัย 2.5) เทคนิคและบูรณาการ และ 2.6) การสร้างทีม 3) ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูประถมศึกษา สังกัดสานักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน พบว่า คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะครู และทักษะการเสริมสร้างสมรรถนะครูของผู้เข้ารับการอบรมด้วยเทคนิค SMART-T สูงกว่าครูที่การอบรมด้วยวิธีการที่จัดขึ้นตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t=–17.45) และพบว่าครูกลุ่มที่ได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้วยเทคนิค SMART-T มีเจตคติที่ดี และมีความพึงพอใจต่อการจัดอบรมอยู่ในระดับมากในทุก ๆ ด้าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กฤษปกรณ์ สาคร (2557, น. 194-197) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ สำหรับครูโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการศึกษาพบว่า 1) ครูโรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการจำเป็นได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีการพัฒนาสมรรถนะตามกระบวนการจัดการความรู้ ด้านความรู้และทักษะอยู่ในระดับมาก และมีการสนับสนุนอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ สำหรับครูโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 3 ส่วน คือส่วนที่ 1 บทนำวัตถุประสงค์ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ ส่วนที่ 2 รายละเอียดเชิงระบบและกระบวนการพัฒนาสมรรถนะ ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ จากการตรวจสอบรูปแบบโดผู้เชี่ยวชาญ พบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้องเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการใช้

รูปแบบ พบว่า ครูโรงเรียนขนาดเล็กมีสมรรถนะด้านความรู้อยู่ในระดับดีมาก สำหรับด้านทักษะและเจตคติต่อการวัดและประเมินผลการศึกษา อยู่ในระดับมาก

เพ็ญประภา กั้วพิทักษ์ (2555, น. 168-172) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการประเมินการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาต่างประเทศระดับประถมศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ผลการศึกษาพบว่า 1)การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับประถมศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ยึดหลักการและแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีการบูรณาการหรือเชื่อมโยงคุณลักษณะสำคัญของหลักสูตรการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากลลงลงสู่การเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก และโดยทั่วไปยังไม่มีรูปแบบการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน 2)รูปแบบการประเมินการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาต่างประเทศระดับประถมศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล มีลักษณะเป็นแผนภูมิที่มีโครงสร้างที่สัมพันธ์กัน 4 องค์ประกอบ คือ 1)เป้าหมายของการประเมิน 2) สิ่งที่มุ่งประเมิน 3) วิธีการประเมิน และ 4) เกณฑ์การประเมิน โดยมี เป้าหมายของการประเมิน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาต่างประเทศ ระดับประถมศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล สิ่งที่มุ่งประเมิน ได้แก่ แนวคิดในการจัดการเรียนรู้ ปัจจัยการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ผลผลิตการเรียนรู้ และการสร้างภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ วิธีการประเมิน ประกอบด้วย ผู้ประเมิน ขั้นตอนการประเมิน เครื่องมือประเมิน และระยะเวลาการประเมิน เกณฑ์การประเมิน เป็นเกณฑ์สัมบูรณ์ที่พัฒนาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3)รูปแบบการประเมินการจัดการเรียนรู ของครูภาษาต่างประเทศ ระดับประถมศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากลทำให้ครูมีพัฒนาการในการจัดการเรียนรู้โดยค่าเฉลี่ยผลการประเมินครั้งที่ 2 สูงกว่าค่าเฉลี่ยผลการประเมินครั้งที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความตรงเชิงจำแนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) รูปแบบการประเมินการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาต่างประเทศระดับประถมศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล มีมาตรฐานการประเมินด้านการใช้ประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดสองด้าน คือ ด้านการใช้ประโยชน์ และด้านความถูกต้อง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

จิณห์นิภา บุญญานุวัตร (2556, น. 162-165) ได้ศึกษาการพัฒนาการพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตของผู้สูงอายุในจังหวัดชัยนาท ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้สูงอายุมีสุขภาวะทางจิตของอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาวะทางจิตของผู้สูงอายุ ได้แก่ ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม พฤติกรรมการดูแลตนเองด้านสุขภาพจิต เพศชาย รายได้ และสถานภาพหย่าร้าง/แยกกันอยู่ ตามลำดับ โดยตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันทำนายสุขภาวะทางจิตของผู้สูงอายุได้ร้อยละ 64 2) ผลการพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ในการเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตของผู้สูงอายุในจังหวัดชัยนาท พบว่า โปรแกรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบสำคัญ คือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แนวคิด/หลักการวัตถุประสงค์ โครงสร้างกระบวนการ เทคนิค/สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ และการวัดและประเมินผล สำหรับผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ในภาพรวมมีคุณภาพในด้านความเหมาะสม ด้านความครอบคลุม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากทุกด้านและ 3) ผลการทดลองใช้และศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตของผู้สูงอายุในจังหวัดชัยนาท พบว่า หลังการทดลองใช้โปรแกรมการเรียนรู้สุขภาวะทางจิตของผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อการนำโปรแกรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตของผู้สูงอายุในจังหวัดชัยนาทไปใช้ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

พิมพ์พร พิมพ์เกาะ (2557, น. 138-142) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษา พบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบหลัก และ 9 องค์ประกอบย่อย องค์ประกอบด้านจินตนาการ (imagination) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ มีอารมณ์ขันในการทำงาน มีสติปัญญาในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ องค์ประกอบด้านมีความยืดหยุ่น (Flexibility) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ความสามารถในการคิดหาคาตอบได้อย่างอิสระไม่ตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ ความคุ้นเคย ความสามารถในการปรับตัวตามสถานการณ์ต่าง ๆ การเปิดกว้างรับความคิดใหม่ ๆอย่างอิสระและ องค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์ (vision) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย การสร้างวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ 2) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า การวิเคราะห์ความสำคัญของความต้องการจาเป็นขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีความสำคัญต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มากที่สุดคือ ด้านการมีความยืดหยุ่น (PNI=0.501) รองลงมาคือ ด้านการมีจินตนาการ (PNI=0.498) และด้านการมีวิสัยทัศน์ (PNI=0.478) เป็นลาดับสุดท้าย 3) ผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากผู้เชี่ยวชาญ ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือโปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน จากผู้เชี่ยวชาญ จานวน 9 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าความเหมาะสมของคู่มือโปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด จานวน 4 ข้อ เรียงลาดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด 3ลาดับแรก คือ ความสมเหตุสมผลที่ต้องการพัฒนาโปรแกรม ความจำเป็นที่ต้องการพัฒนาโปรแกรมปัญหาสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและการจัดเรียงเนื้อหา ตามลาดับส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับมากทุกข้อ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 ข้อสุดท้าย คือ เนื้อหาเหมาะสมกับระยะเวลาการกระตุ้นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ และความเป็นไปได้และวัตถุประสงค์ และตรวจสอบการบรรลุ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วัตถุประสงค์ได้ตามลาดับ ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิต่อโปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และ 4) ผลการศึกษาการนำโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไปใช้พัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างการวิเคราะห์ค่ามัธยฐานของคะแนนหลังการใช้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สูงกว่ามัธยฐานของคะแนนก่อนใช้โปรแกรมของผู้บริหารโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการวิเคราะห์ผลการประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ตามลำดับ ผู้อานวยการโรงเรียนระดับมากที่สุด รองผู้อำนวยการโรงเรียนระดับมาก และครูหัวหน้างานวิชาการระดับมากที่สุด

พิมพิกา จันทไทย (2558, น. 158-159) ได้พัฒนาโปรแกรมการพัฒนาทีมงานครูที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนเทศบาล ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน ในการพัฒนาทีมงานครูที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนเทศบาลโดยรวมอยู่ในระดับน้อย และรายด้านพบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ส่วนปัญหาการพัฒนาทีมงานครูที่มีประสิทธิผลสาหรับโรงเรียนเทศบาล โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) โปรแกรมการพัฒนาทีมงานครูที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนเทศบาล ที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ คือ 2.1) ความสำคัญของโปรแกรม 2.2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 2.3) โครงสร้างของโปรแกรม ระยะเวลาการพัฒนา 136 ชั่วโมง 2.4) วิธีดำเนินการพัฒนามีกระบวนการพัฒนา 3 ขั้น คือขั้นที่ 1 เตรียมการ ขั้นที่ 2 การพัฒนา ขั้นที่ 3 ขั้นประเมินผล 2.5) เนื้อหาและสาระสำคัญของโปรแกรมประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 2 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ ที่ 1 ทีมงานที่มีประสิทธิผลหน่วยการเรียนรู้ 2 กระบวนการพัฒนาทีมงาน โดยมีวิธีการพัฒนา ได้แก่ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรมและการเรียนรู้ระหว่างปฏิบัติงาน 2.6) การประเมินผล และคู่มือประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 โปรแกรมการพัฒนาทีมงานครูที่มีประสิทธิผลสาหรับโรงเรียนเทศบาล ส่วนที่ 3 การประเมินผล ผลการประเมินโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน พบว่ามีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากทุกด้าน 3) ผลการพัฒนาทีมงานครูที่มีประสิทธิผลสาหรับโรงเรียนเทศบาล จากการนำโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นไปใช้ พบว่าความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทีมงานครูที่มีประสิทธิผลของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลมีคะแนนหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกคนผลการประเมินการพัฒนาทีมงานครูที่มีประสิทธิผลก่อนพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก หลังพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่ได้รับการพัฒนาตามโปรแกรมการพัฒนาทีมงานครูที่มีประสิทธิผล โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ศักดิ์ดา คำโส (2557, น. 188-189) ได้พัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจทีมงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการเสริมสร้างพลังอำนาจทีมงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างพลังอำนาจทีมงานของครูโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 2) โปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจทีมงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมและรายด้านพบว่ามีองค์ประกอบของโปรแกรม คือ 2.1) ที่มาและความสำคัญ 2.2) วัตถุประสงค์ 2.3) วิธีการพัฒนา 2.4) โครงสร้าง 2.5) เนื้อหา ประกอบด้วย 3 Module คือ 1) การประชุมเพื่อสร้างความตระหนัก 2) การประชุมวินิจฉัยสภาพการณ์ 3) การประชุมเพื่อสร้างทีมแก้ไขปัญหา ระยะเวลา 63 ชั่วโมง วิธีการพัฒนาได้แก่ 1) การศึกษาด้วยตนเอง 2) การประชุมชี้แจ้งเพื่อสร้างความตระหนัก 3) การอบรม 4) การปฏิบัติจริง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการพัฒนา 4 ขั้น คือ 1) การประเมินก่อนการพัฒนา 2) การพัฒนา 3) การบูรณาการ และ 4) การประเมินหลังการพัฒนา และคู่มือประกอบการใช้โปรแกรมผลการประเมินโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจทีมงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่าโปรแกรมมีเนื้อหาครบถ้วน มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม มีความถูกต้อง และมีความเป็นประโยชน์โดยมีความสอดคล้อง 0.78-1.00 และผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้โปรแกรมพบว่ามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก 3) ผลการศึกษาการนำโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจทีมงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ กับกลุ่มตัวอย่าง พบว่าทีมงานมีพฤติกรรมในการทำงานเป็นทีมในการพัฒนาโรงเรียน 6 ด้าน มากขึ้นกว่าก่อนการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจทีมงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01ครูความพึงพอใจต่อโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจทีมงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมีมากทีมงานครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระมีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมมีความมุ่งมั่นตั้งใจ และมีการรายงานผลต่อที่ประชุม มีการรายงานความก้าวหน้าของการแก้ปัญหาตามที่ตั้งเป้าหมาย วิธีดำเนินการ และภาพแห่งความสำเร็จ และส่งผลต่อผู้เรียนทำให้มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นทุกกลุ่มสาระ จำนวนนักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ผ่านลดลง และมีการแก้ไขให้เสร็จสิ้นก่อนปิดภาคเรียน ครูมีความพยายามที่จะส่งผู้เรียนเข้าร่วมการแข่งขันด้านวิชาการในทุกระดับการศึกษา ที่สำคัญความขัดแย้งน้อยลง มีความสามัคคีกลมเกลียวกันในกลุ่มสาระเป็นอย่างดี

สรุป จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ พบว่า ได้มีการสร้างและพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ สมรรถนะของครูในด้านต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เช่น การพัฒนาภาวะผู้นำ การพัฒนาการประกันคุณภาพ การพัฒนาการวัดและประเมินผล เป็นต้น ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นทำให้ครูมีคุณลักษณะหรือสมรรถนะที่พัฒนาเพิ่มสูงขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.10.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Gilpatrick (2010 ,pp. 145-148) ได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารจัดการชั้นเรียนและการแทรกเสริมพฤติกรรมนักเรียนเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผลการศึกษาว่า กลยุทธ์ที่ครูจัดการชั้นเรียนได้อย่างมีคุณภาพ มีดังนี้ คือ 1) ครูต้องดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงรุกเพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน 2) ครูมีการทำวิจัยพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างทั่วถึง 3) ครูมีภาวะผู้นำในการนำนักเรียนให้ทำตามได้ นอกจากนี้ยังได้คู่มือกลยุทธ์การบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมให้ครูจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับนักเรียน

Ming-Jenn and Shu-Chuan (2011, p. 197) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาครูมืออาชีพ: เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะของครูมือใหม่ของวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยในด้านเทคโนโลยี การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูมือใหม่ของวิทยาลัย/มหาวิทยาลัย/สถาบันเกี่ยวกับเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนของครู ทัศนคติต่อการพัฒนาครูมืออาชีพ ความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นแนวทาง ประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร การสนทนากลุ่มและสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษา พบว่า 1) จากการวิเคราะห์ทั้ง 9 สมรรถนะล้วนมีความสำคัญที่เกิดจากการปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูมืออาชีพ 2) ร้อยละ 39.1 ของครูมืออาชีพที่มีเหตุผลที่หลากหลายในความต้องการพัฒนา เช่น มีความเชี่ยวชาญในด้านการจัดการศึกษาและสมรรถนะในด้านความเป็นครูมืออาชีพ 3) สิ่งที่เป็นอุปสรรคสำหรับการพัฒนาครูมืออาชีพ คือ ตัวแปรในด้านสังคมของประชากร 4) สิ่งที่ครูมืออาชีพต้องการพัฒนามากที่สุด คือ สมรรถนะด้านการวิจัย สมรรถนะด้านสารสนเทศ สมรรถนะด้านการปฏิสัมพันธ์และสมรรถนะด้านการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะให้กับครูมือใหม่ของวิทยาลัย/มหาวิทยาลัย/สถาบันให้มีการพัฒนาและปรับกลยุทธ์ในการพัฒนาสมรรถนะครูในด้านเทคโนโลยีและความเป็นไปได้ของการนำโปรแกรมมาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะครูมือใหม่ในด้านเทคโนโลยีเพื่อก้าวสู่การเป็นครูมืออาชีพต่อไป

Baran, Correia and Thompson (2011, pp. 421-439) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนออนไลน์: การวิเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และสมรรถนะของครูออนไลน์ พบว่า การทำความเข้าใจในวรรณกรรมกับสิ่งที่บกพร่องในการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักวิจัยและผู้ปฏิบัติได้พัฒนาโปรแกรมสำหรับการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูออนไลน์ในระดับอุดมศึกษา การทบทวนบทวิจารณ์ที่เกี่ยวกับระบบมาตรฐานและสมรรถนะที่ขับเคลื่อนด้วยวิสัยทัศน์ของการสอนออนไลน์จากทัศนคติในมุมมองสู่การปฏิรูปทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อนำเสนออีกทางเลือกหนึ่งในการสำรวจความต้องการพัฒนาวิชาชีพของครูออนไลน์เช่นเดียวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ในขณะที่การวิจัยเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ครูออนไลน์และข้อแนะนำการพัฒนาสมรรถนะของครู การเตรียมความพร้อมและที่มีระยะเวลาไม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เพียงพอ ในโปรแกรมการอบรม การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวการเพิ่มขีดความสามารถของครูออนไลน์สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมและการบูรณาการในการนำเอาเทคโนโลยีไปสู่การจัดการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะอีกทางเลือกหนึ่งในทัศนคติที่เกี่ยวกับการพิจารณาการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ผู้ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาจุดประสงค์ของพวกเขาที่เกี่ยวกับองค์ประกอบที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์ปฏิกิริยาที่ตอบสนอง

Harris and Sass (2011, pp. 798-812) ได้ศึกษาเรื่อง การฝึกอบรมครู คุณภาพของครูและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาผลของการศึกษาชนิดต่าง ๆ และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตครูในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ก่อนหน้าได้รับการขัดขวางโดยมาตรการที่ไม่เพียงพอของการฝึกอบรมครูและความยากลาบากในการแก้ไขตัวเลือกที่ไม่สุ่มของครูกับนักเรียนและครูในการฝึกอบรม ซึ่งได้แก้ไขปัญหาเหล่านี้โดยการประเมินแบบจำลองที่มีรายละเอียดมาตรการในการให้บริการก่อนและการฝึกอบรมในการบริการชุดสมบูรณ์ของตัวแปรเวลาที่แตกต่างของครูและนักเรียน และพบว่าโรงเรียนประถมและมัธยมมีการผลิตครูที่มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น (อย่างไม่เป็นทางการในงานฝึกอบรม) ในทางตรงกันข้ามเราอาจจะไม่พบความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันระหว่างการฝึกอบรมการพัฒนาอาชีพอย่างเป็นทางการและการผลิตครูแต่อาจจะผลักดันส่วนหนึ่งจากปัญหาการประมาณค่าในขณะที่เราพบว่าผลในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญมากขึ้นของการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการในการรวมกันภายใต้ระดับที่ควรจะเป็น ซึ่งประมาณการได้แม่นยำที่สุด ไม่มีหลักฐานว่าคะแนนการฝึกอบรมหรือการสอบเข้ามหาวิทยาลัยของครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีเกี่ยวข้องกับผลผลิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Williams (2012) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาและการพัฒนาสมรรถนะของครูต้นแบบในโรงเรียนทางเลือกในระดับมัธยมศึกษาสำหรับเยาวชนที่มีความเสี่ยง: กรณีศึกษาพบว่า กรณีศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนตรวจสอบสมรรถนะของครูต้นแบบในโรงเรียนมัธยมถึงคุณภาพในการถ่ายทอดความรู้ว่าพวกมีความเข้าใจในความต้องการของเยาวชนที่มีความเสี่ยงเพียงใดถึงความตั้งใจในความต้องการที่จะจบการศึกษา การศึกษานี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานตามข้อสมมติฐาน ดังนี้ 1) ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูที่มีความชัดเจนและเป็นเอกลักษณ์ตามสภาพความเป็นจริงมีประสิทธิภาพมากขึ้น 2) ความสำคัญของบริบทในองค์กร บริบทของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะบ่งบอกถึงการปฏิบัติหน้าที่ จนประสบความสำเร็จ ช่วยให้นักเรียนที่มีความเสี่ยงได้จบการศึกษาหนึ่งในนั้นคือระบบโครงสร้าง วัฒนธรรมองค์กร ภาวะผู้นำ บรรยากาศและแหล่งเรียนรู้ที่สนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่ต้องการช่วยให้นักเรียนจบการศึกษาขอบเขตของการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมทางเลือกทั้ง 9 แห่งที่ตั้งอยู่แถบชายฝั่งตะวันออกของสหรัฐอเมริกา ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครูผู้สอน จำนวน 13 คน ผู้ช่วยครูใหญ่ จำนวน 10 คน ของโรงเรียนมัธยมทางเลือกทั้ง 9 แห่ง และจากการวิเคราะห์เอกสาร การศึกษากรอบทฤษฎีทั้ง 3 ทฤษฎีและการสังเกตุการเรียนการ

สอน พบว่า 1) ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของตนเองเป็นปัจจัยในการสร้างแรงจูงใจให้กับครูผู้สอนที่สอนในโรงเรียนทางเลือกสำหรับเยาวชนที่มีความเสี่ยง (Bandura) สมมติฐานนี้ มาจากกรอบทฤษฎีทางสังคมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ 2) ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์

สรุป จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยต่างประเทศ พบว่า ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพัฒนาครูโดยใช้โปรแกรมพัฒนาทักษะ สมรรถนะต่าง ๆ ผลการวิจัยทำให้ครูมีความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญเพิ่มขึ้น

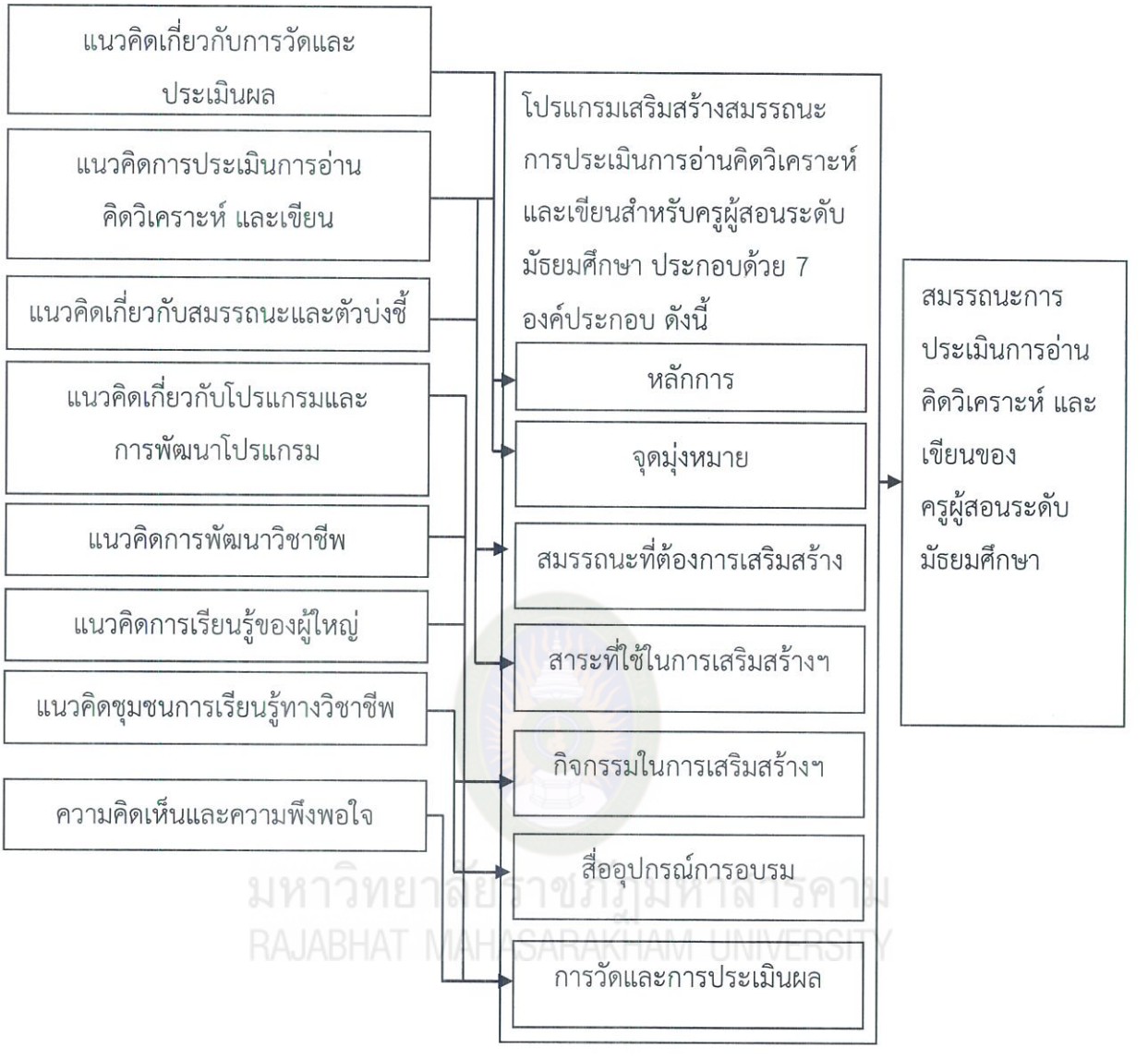
2.11 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ในครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัยตามรูปแบบของการวิจัย และพัฒนา (Research and Development) โดยผู้วิจัยเริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและการประเมิน (บุญชม ศรีสะอาด, นิภา ศรีไพโรจน์, และนุชวนา ทองทวี, 2528; สุมาลี จันทร์ชะลอ, 2542; บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธ์, 2543; กรมวิชาการ, 2546; สมนึก ภัททิยธนี,2549; รัตนะ บัวสนธ์, 2555) แนวคิดการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน (จินตนา ใบกาซูยี, 2543; ทิศนา แขมมณี และคณะ, 2544; กระทรวงศึกษาธิการ, 2546; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2548; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546; สุวิทย์ มูลคำ, 2547; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553) แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะและตัวบ่งชี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2548; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553; วิหาญ พละพร ธีรวุฒิ เอกะกุลและวรรณ์ดี แสงประทีปทอง, 2557; สรปรัชญ์ ไวกสิกรณ์, 2558; สำนักงานเลขาธิกการคุรุสภา, 2560; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ, 2560; ฉัตรชัย หวังมีจงมี และองอาจ นัยพัฒน์,2560; เบญจมาศ พุทธิมา, 2561; วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนผล, 2562; American Federation of Teachers National Council on Measurement in Education & National Education Association, 1990) แนวคิดเกี่ยวกับโปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม (ไท คำล้าน, 2551; ศักดิ์ดา คำโส, 2557; ยอดอนงค์ จอมหงส์พิพัฒน์, 2553; วราภรณ์ บุญเจียม, 2559; ศราวุฒิ สนใจ, 2561; Woodcock and Francis, 2008; Armstrong, 2009; Bray,2009; Yost and Plunkett, 2009; Russell, 2006; Silberman, 2006; Dyer, 2007 เป็นต้น) แนวคิดการพัฒนาวิชาชีพ (ยนต์ ชุมจิต, 2550; สถาบันครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา, 2550; วินัย วีระวัฒนานนท์, 2552; Robert, 1990; Seldin, 1988; Glickman, 2004) แนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (สมภพ ปราบณรงค์, 2535; ฉรัต ไทยอุทิศ, 2547; สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2547; Decenzo and Robbin,

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1999) แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (วิจารณ์ พานิช, 2559; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560; นัตยา หล้าทูนนธีรกุล, 2561; สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2561; สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562; King และ Newmann, 2001; DuFour and others, 2010) ความคิดเห็นและความพึงพอใจ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532; ปรียาพร วงค์อนุตรโรจน์, 2534; สมยศ นาวีการ, 2535;ศักดิ์ สุทรมณี, 2535; ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2542) และด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา จากนั้นกำหนดโครงสร้างและร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะ ซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะที่ต้องการเสริมสร้าง สาระที่ใช้ในการเสริมสร้าง. กิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 2.5

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาในครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ตามลำดับดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ระยะที่ 4 การประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

รายละเอียดแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็น เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเสริมสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

1.2 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยในระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนทั้งในระดับสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีดังนี้

2.1 ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 15 คน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 5 คน

2.3 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 7 คน

2.4 ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 1 คน

2.5 หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 1 คน

2.6 นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 1 คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย

3.1 แบบบันทึกเอกสาร เป็นแบบบันทึกที่ใช้ในการบันทึกข้อค้นพบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

3.2 แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนการพัฒนาโปรแกรมการสร้าง และหาคุณภาพเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์

4.2 นำสารสนเทศที่ได้มาประมวลเข้าด้วยกันโดยทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกเอกสารโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

4.3 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน วุฒิการศึกษา สถานที่ทำงาน ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้ 1) สมรรถนะครูด้านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน 2) ความต้องการในการพัฒนาครูด้านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน 3) วิธีการพัฒนาครู และ 4) การพัฒนาโปรแกรม

4.4 นำร่างแบบบันทึกเอกสารและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงพิจารณาแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.5 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์กับคำถามที่สร้างขึ้น โดยประยุกต์ใช้การวิเคราะห์ความสอดคล้อง (IOC: Index of Congruence) มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80-1.00

4.6 จัดพิมพ์แบบบันทึกเอกสารและแบบสัมภาษณ์ ที่สมบูรณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลการประเมินระดับตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษา ผลการประเมินคุณภาพระดับชาติ (National Test) ผลการสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Test: O-NET) และผลการประเมินความสามารถของผู้เรียนไทยในด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และการอ่านในระดับนานาชาติ ได้แก่ ผลการทดสอบ TIMSS ปี 1995-2007 ผลการทดสอบ PISA ปี 2000-2015 จากเอกสาร ตำรา บทความวิชาการ งานวิจัย ทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งสืบค้นจากฐานข้อมูลเว็บไซต์ต่าง ๆ ทางอินเตอร์เน็ต (Intenet) แล้วบันทึกข้อสนเทศที่ได้ไปเพื่อไปใช้ในขั้นตอนต่อไปของการวิจัย

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

5.2.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามถึงผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 30 ท่าน

5.2.2 ส่งหนังสือขอความร่วมมือ เค้าโครงวิทยานิพนธ์ฉบับย่อ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้การสัมภาษณ์

5.2.3 ประสานผู้ทรงคุณวุฒิทางโทรศัพท์เพื่อขอนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

5.2.4 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกบการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน จำนวน 30 ท่าน ประกอบด้วย ครูผู้สอนจำนวน 15 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 7 คน บุคลากรที่รับผิดชอบงานเกี่ยวกับการพัฒนาครูของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 3 คน ด้วยตนเอง ตามวัน เวลา และสถานที่ ที่นัดหมาย

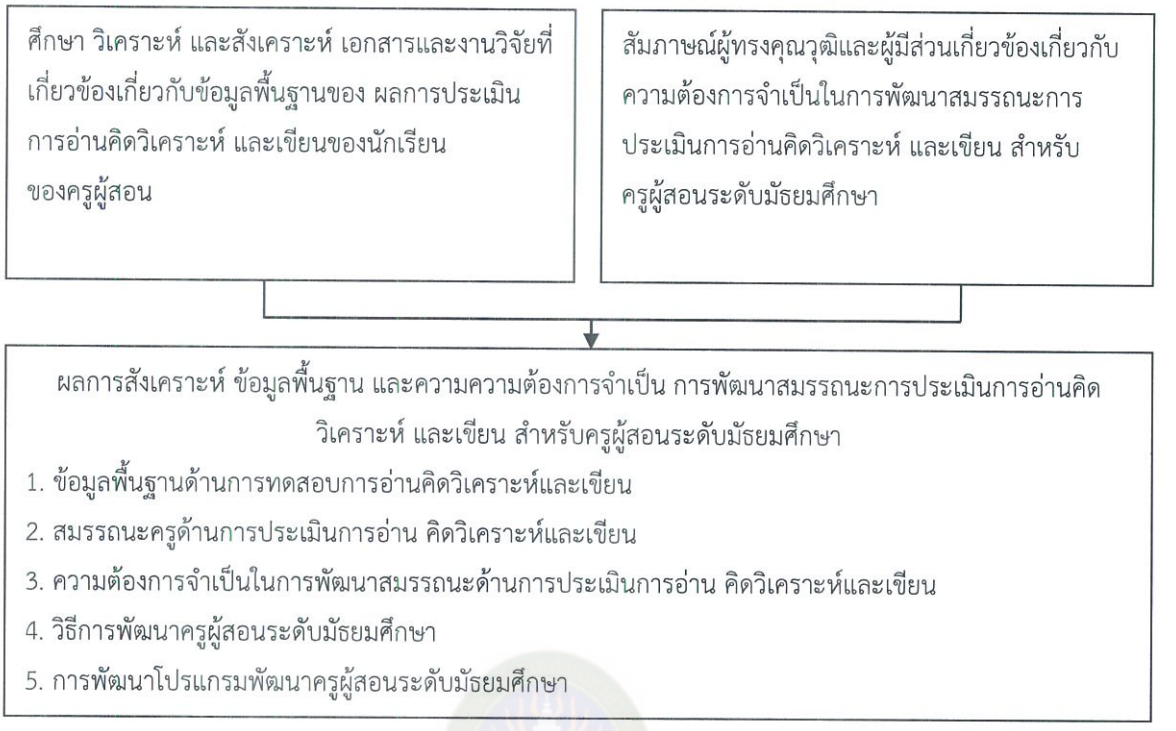
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการบรรยาย

6.2 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา จากแบบสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการบรรยาย

สรุปขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ได้ดังภาพที่ 3.1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 3.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

1.2 เพื่อศึกษานำร่องการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 กลุ่มผู้ร่วมประชุมอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ ในการตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างโปรแกรมได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 12 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

2.1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน

2.1.1.1 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางด้านหลักสูตรและการสอน หรือ

2.1.1.2 มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ หรือ

2.1.1.3 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนหรือจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี

2.1.1.4 ยินดีให้ความร่วมมือในการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของร่างโปรแกรม และเข้าร่วมประชุมเพื่อหาฉันทามติ

2.1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยาการศึกษา จำนวน 3 คน

2.1.2.1 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางด้านจิตวิทยาทางการศึกษา

2.1.2.2 มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ หรือ

2.1.2.3 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนหรือจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี

2.1.2.4 ยินดีให้ความร่วมมือในการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของร่างโปรแกรม และเข้าร่วมประชุมเพื่อหาฉันทามติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 3 คน

2.1.3.1 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโลยีทางการศึกษาหรือ

2.1.3.2 มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญหรือ

2.1.3.3 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนหรือจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี และ

2.1.3.4 ยินดีให้ความร่วมมือในการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของร่างโปรแกรม และเข้าร่วมประชุมเพื่อหาฉันทามติ

2.1.4 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติดังนี้

2.1.4.1 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางด้านการวัดและเมินผลการศึกษา การวิจัยทางการศึกษา สถิติทางการศึกษา หรือ

2.1.4.2 มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ

2.1.4.3 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์จัดการสอนหรือจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี และ

2.1.4.4 ยินดีให้ความร่วมมือในการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของร่างโปรแกรม และเข้าร่วมประชุมเพื่อหาฉันทามติ

2.2 กลุ่มผู้เข้าร่วมศึกษานำร่อง (Pilot Study) เพื่อศึกษาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ของกระบวนการนำโปรแกรมไปใช้จริง และหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูโรงเรียนพยัคฆภูมิพิสัย ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 30 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

2.2.1 มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

2.2.2 มีประสบการณ์เป็นครูผู้สอนที่ทำการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของนักเรียนหลักสูตรการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

2.2.3 ยินดีให้ความร่วมมือในการเข้าเป็นผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบคุณภาพของร่างโปรแกรมและเครื่องมือในการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.1 ร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

3.2 แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3.3 แบบบันทึกผลการประชุมอภิปรายกลุ่มเพื่อหาฉันทามติ เป็นแบบบันทึกข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะตลอดจนข้อวิพากษ์ของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อร่างโปรแกรม

3.4 คู่มือการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

3.5 แบบประเมินคู่มือการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

3.6 แบบประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3.7 แบบทดสอบความรู้การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรม

3.8 แบบบันทึกการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 ฉบับมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และใช้บันทึกข้อค้นพบ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการนิเทศ จำนวน 12 ข้อ

3.9 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การสร้างแบบทดสอบ แบบประเมินพฤติกรรม แบบ แบบสอบถาม และเกณฑ์มาตรฐานความเป็นไปได้และความเหมาะสมของโปรแกรม และคู่มือการใช้โปรแกรม และแนวทางการบันทึกการอภิปรายกลุ่ม

4.2 นำสารสนเทศที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 มาเป็นกรอบยกร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาโดยมีองค์ประกอบดังนี้

4.2.1 หลักการของโปรแกรม ซึ่งเป็นส่วนที่ได้กล่าวถึงความเป็นมา หลักการและเหตุผล ความสำคัญ ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.2.2 จุดหมายของโปรแกรม เป็นส่วนที่กล่าวถึงจุดหมายของโปรแกรมว่าครูที่เข้าร่วมพัฒนาตามโปรแกรมแล้วต้องบรรลุตามจุดหมายที่โปรแกรมได้กำหนดไว้

4.2.3 สมรรถนะที่ต้องการเสริมสร้าง ส่วนนี้จะกล่าวถึงสมรรถนะที่ต้องการให้เกิดขึ้นตามจุดหมายของโปรแกรม

4.2.4 สาระที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ส่วนนี้จะกล่าวถึงเนื้อหาสาระที่จะบรรจุไว้ในโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครู ประกอบด้วย 1) หลักการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน 2) แนวดำเนินการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน 3) วิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน 4) การสรุปผลและรายงานผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

4.2.5 กิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ในส่วนนี้จะกล่าวถึงกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาครูตามโปรแกรมตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีลักษณะเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ กิจกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผล และกิจกรรมจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4.2.6 สื่อการเรียนรู้ เป็นส่วนของสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนา ประกอบด้วย 1) สื่อเอกสาร ได้แก่ คู่มือโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ใบความรู้ ใบกิจกรรม 2)สื่ออุปกรณ์ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ เครื่องขยายเสียง 3) สื่อ วัสดุ ได้แก่ กระดาษ ปากกา สมุด กระดาน

4.2.7 การวัดและประเมินผล จะเป็นส่วนที่กล่าวถึงการประเมินผลผู้เข้ารับการพัฒนาว่าผ่านเกณฑ์การพัฒนาสมรรถนะตามโปรแกรม ดังนี้ 1) ความรู้ของผู้เข้ารับการพัฒนาก่อนและหลังการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน 2) ทักษะตามสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะ 3) ความพึงพอใจต่อโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

4.3 ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แต่ละฉบับ ดังนี้

4.3.1 สร้างแบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา เป็นแบบสอบถามปลายปิด ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 2 ช่อง ได้แก่ ช่องความเหมาะสม และช่องความเป็นไปได้ มีรายละเอียดการแปลความหมายดังนี้

ช่องระดับความเหมาะสมมีความหมายของระดับคะแนน ดังนี้

ให้ 5 หมายถึง เห็นด้วยว่ารายการนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด

ให้ 4 หมายถึง เห็นด้วยว่ารายการนั้นมีความเหมาะสมมาก

ให้ 3 หมายถึง เห็นด้วยว่ารายการนั้นมีความเหมาะสมปานกลาง

ให้ 2 หมายถึง เห็นด้วยว่ารายการนั้นมีความเหมาะสมน้อย

ให้ 1 หมายถึง เห็นด้วยว่ารายการนั้นมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ช่องระดับความเป็นไปได้มีความหมายของระดับคะแนน ดังนี้

ให้ 5 หมายถึง รายการนั้นมีความเป็นไปได้มากที่สุด

ให้ 4 หมายถึง รายการนั้นมีความเป็นไปได้มาก

ให้ 3 หมายถึง รายการนั้นมีความเป็นไปได้ปานกลาง

ให้ 2 หมายถึง รายการนั้นมีความเป็นไปได้น้อย

ให้ 1 หมายถึง รายการนั้นมีความเป็นไปได้น้อยที่สุด

โดยมีประเด็นในการประเมิน ดังนี้

ตอนที่ 1 ระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ตอนที่ 2 ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 3 ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของหลักการประเมิน

ตอนที่ 4 ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของจุดมุ่งหมายของโปรแกรม

ตอนที่ 5 ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครู

ตอนที่ 6 ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของสาระที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

ตอนที่ 7 ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

ตอนที่ 8 ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของสื่อการเรียนรู้การเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

ตอนที่ 9 ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการวัดและการประเมินผลโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

4.3.2 สร้างแบบบันทึกผลการประชุมอภิปรายกลุ่มเพื่อหาฉันทามติ เป็นแบบบันทึกข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะตลอดจนข้อวิพากษ์ของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อร่างโปรแกรม ซึ่งใช้ในการบันทึกการประชุมอภิปรายเพื่อหาฉันทามติ และข้อเสนอแนะอื่นๆ

4.3.3 สร้างคู่มือการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา มีส่วนประกอบสำคัญได้แก่

4.3.3.1 หน้า ได้แก่ ปกนอก ปกใน คำนำ สารบัญตาราง สารบัณภาพประกอบ วัตถุประสงค์การใช้คู่มือ และคำชี้แจง

4.3.3.2 ส่วนเนื้อหา ได้แก่

ส่วนที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย หลักการ และเหตุผลแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรม การเชื่องโยงแนวคิดสู่การปฏิบัติ และโครงสร้างโปรแกรม

ส่วนที่ 2 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะที่ต้องการเสริมสร้างกิจกรรมในการเสริมสร้าง สื่อ/อุปกรณ์ การวัดและประเมินผล

ส่วนที่ 3 การดำเนินการฝึกอบรมครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย การเตรียมการก่อนพัฒนา การดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนา สื่ออุปกรณ์ประกอบการพัฒนา ระยะเวลาในการดำเนินการพัฒนา และการดำเนินการพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ส่วนที่ 4 กิจกรรมการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย หน่วยการการเรียนรู้ที่ 1 การสร้างความตระหนักและสร้างบรรทัดฐาน และค่านิยมร่วมกัน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การเชื่อมโยงแนวปฏิบัติสู่เป้าหมายการเรียนรู้และการร่วมมือรวมพลัง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การเปิดใจรับแนวทางการปฏิบัติงานและบูรณาการสู่ชั้นเรียน และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สะท้อนผลการปฏิบัติและวางแผนพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

4.3.3.3 ส่วนท้าย ได้แก่ บรรณานุกรม และภาคผนวก

4.3.4 สร้างแบบประเมินคู่มือการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาเป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

ให้ 5 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะมากที่สุด

ให้ 4 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมมาก

ให้ 3 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมปานกลาง

ให้ 2 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมน้อย

ให้ 1 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

4.3.5 สร้างแบบประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง พอใช้ และปรับปรุง แบ่งออกเป็น 2 ตอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกประเมิน ได้แก่ ชื่อสกุล ตำแหน่ง ระดับชั้นวิชาที่สอน

ตอนที่ 2 สมรรถนะการปะรเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนมีด้วยกัน 3 สมรรถนะ 13 ตัวชี้วัด ได้แก่ สมรรถนะการกำหนดลักษณะภาระงาน จำนวน 4 ตัวชี้วัด สมรรถนะการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน จำนวน 5 ตัวชี้วัด และสมรรถนะการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน จำนวน 4 ตัวชี้วัด

4.3.6 สร้าง แบบทดสอบความรู้ด้านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรม เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบแบบถูกหรือผิด จำนวน 20 ข้อ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

4.3.7 สร้างแบบบันทึกการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 ฉบับมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และใช้บันทึกข้อค้นพบ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการนิเทศ มีรายการนิเทศจำนวน 12 ข้อ

4.3.8 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด รวมจำนวน 20 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษษ รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มงานและครูผู้สอน

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาใน 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยป้อน จำนวน 7 ข้อ ด้านกระบวนการ จำนวน 7 ข้อ และด้านผลผลิต จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น และเสนอแนะเพิ่มเติม

4.4 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้ ไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.5 ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามหรือนิยามกับวัตถุประสงค์หรือข้อมูลที่ต้องการ ในขั้นตอนนี้ได้ประยุกต์ใช้การวิเคราะห์ความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ผลการวิเคราะห์ค่า IOC มีดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJAPHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ค่า IOC ของแบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษามีค่า ตั้งแต่ 0.80-1.00

ค่า IOC ของแบบบันทึกผลการประชุมอภิปรายกลุ่มเพื่อหาฉันทามติมีค่า ตั้งแต่ 0.80-1.00

ค่า IOC ของแบบประเมินคู่มือการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษามีค่าตั้งแต่ 0.80-1.00

ค่า IOC ของแบบประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา มีค่าตั้งแต่ 0.80-1.00

ค่า IOC แบบทดสอบความรู้การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษามีค่าตั้งแต่ 0.80-1.00

ค่า IOC แบบบันทึกการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา มีค่าตั้งแต่ 0.80-1.00

ค่า IOC แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษามีค่าตั้งแต่ 0.80-1.00

4.6 วิเคราะห์หาค่าความยากของแบบทดสอบ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบทดสอบแบบประเมินและแบบสอบถาม ดังนี้

4.6.1 วิเคราะห์หาค่าความยาก โดยใช้เกณฑ์ดัชนีความยากอยู่ระหว่าง .20-.80 และหาค่าอำนาจจำแนก (B) ตามวิธีของ Brennan กำหนดค่าอานาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบทดสอบมีค่าความยากอยู่ระหว่าง .28-.80 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .55-.90 คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ

4.6.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินสมรรถนะ ด้วยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบประเมินสมรรถนะมีอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .40-.72

4.6.3 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามความคิดเห็นต่อโปรแกรมมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .79-.82

4.7 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ แบบประเมิน และแบบสอบถาม ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.7.1 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliabiltiy) ขอบแบบทดสอบโดยใช้วิธีการของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) KR-20 ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบ เท่ากับ 0.93

4.7.2 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินและแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ผลการหาคุณภาพพบว่า

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา มีค่าเท่ากับ .83

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา มีค่าเท่ากับ .94

4.8 จัดพิมพ์เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 2 ที่เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยได้ประสานงานผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัย ด้วยวิธีการติดต่อทางโทรศัพท์ หรือจดหมายอิเล็กทรอนิคส์ หรือการเข้าพบด้วยตนเอง

5.2 เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิตอบรับการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 12 คน

5.3 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือ เค้าโครงวิทยานิพนธ์ฉบับย่อ ร่างรูปแบบโปรแกรมฯ และแบบประเมินความเหมาสม ความเป็นไปได้ของร่างโปรแกรมฯ ถึงผู้ทรงคุณวุฒิทางไปรษณีย์เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการพิจารณาตัดสินความเหมาะสมและความเป็นไปของร่างโปรแกรมฯ ก่อนเข้าร่วมประชุมอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ ก่อนประมาณ 1 สัปดาห์

5.4 ผู้วิจัยได้ประสานงานผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 12 คน เพื่อพิจารณา กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการจัดประชุมอภิปราย

5.5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดประชุมอภิปรายเพื่อหาฉันทามติ จำนวน 1 วัน โดยใช้สถานที่ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกันอภิปรายเพื่อหาฉันทามติในประเด็นและรายการที่ยังไม่มีฉันทามติ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อร่างโปรแกรมและปรับปรุงโปรแกรมฯ ให้มีความสมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5.6 เมื่อจัดทำคู่มือการใช้โปรแกรมฯ เสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้นำคู่มือและแบบประเมินคู่มือไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อประเมินความเหมาะสม ความครอบคลุม ความชัดเจนของคู่มือการใช้โปรแกรมฯ

5.7 ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปยังโรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคาร เพื่อขอความร่วมมือ ให้ครูผู้สอนจำนวน 30 คน เป็นกลุ่มศึกษานำร่อง (Pilot Study) ในการทดลองใช้ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และหาใช้หาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ก่อนนำไปใช้ทดลองจริง เป็นเวลา 2 สัปดาห์

5.8 ผู้วิจัยได้ดำเนินการประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจ ละขอความร่วมมือ ในการทดลองใช้โปรแกรมกับกลุ่มศึกษานำร่อง เก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มศึกษานำร่อง เพื่อนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดใน 2 สัปดาห์

5.9 ข้อสารสนเทศที่ได้จากการศึกษานำร่อง มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไข โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งคู่มือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้สมบูรณ์เพื่อใช้การวิจัยในระยะต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา จากแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการประเมิน ดำเนินการดังนี้

6.1.1 วิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน นำค่าที่วิเคราะห์ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์จุดกึ่งกลาง (Midpoint) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 103) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มาก

2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อยที่สุด

6.1.2 พิจารณาข้อมูลเพื่อหาฉันทามติ หรือความสอดคล้องของผลการพิจารณาตัดสินของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 กลุ่ม โดยใช้สถิติทดสอบ The Kruskal-Wallis Test เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกรูปแบบการประเมิน ทั้งในมิติความเหมาะสมและมิติความเป็นไปได้ คือ 1) มีค่ามัธยฐาน (Mdn) ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และ 2) มีผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ไม่แตกต่างกันหรือมีฉันทามติของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 กลุ่ม)

6.1 วิเคราะห์ประเด็นการประชุมอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการบรรยาย

6.3 วิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากการประเมินคู่มือโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การผ่านตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

6.4 วิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษากลุ่มศึกษานำร่อง ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 103)

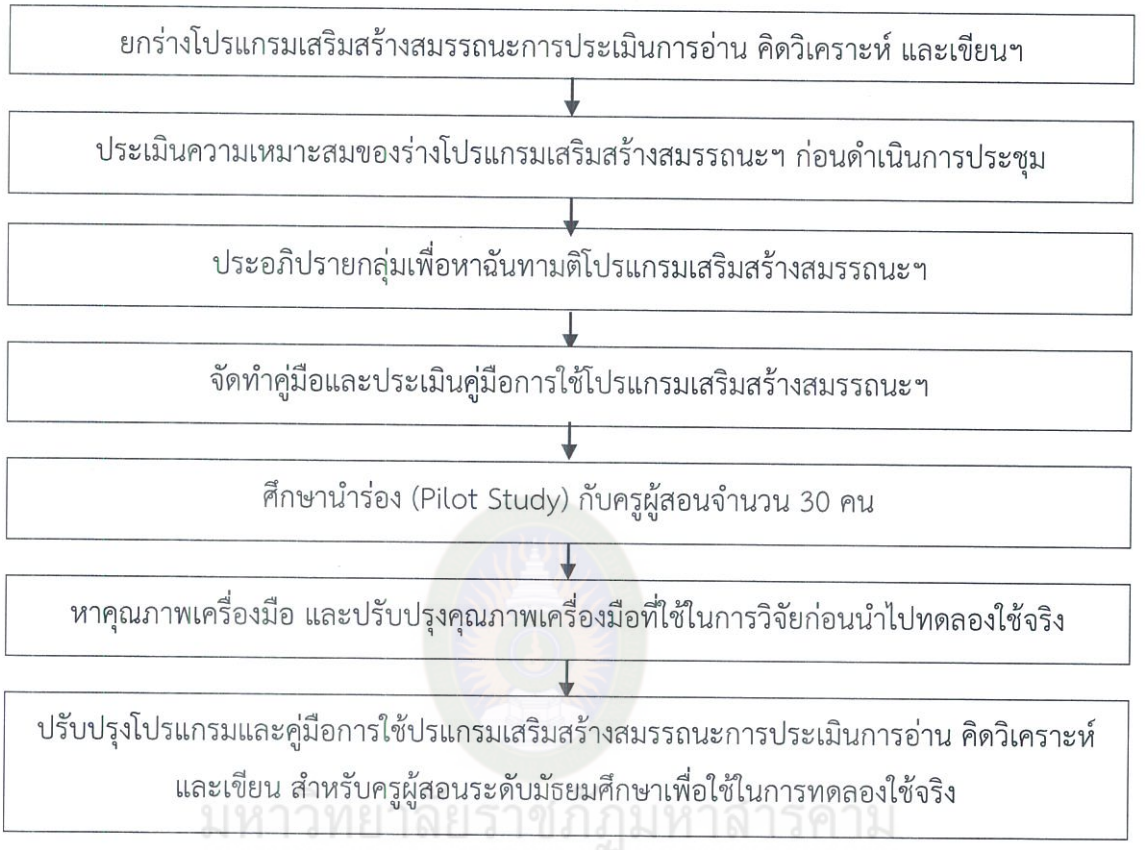
คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีสมรรถนะการประเมินระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีสมรรถนะการประเมินระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีสมรรถนะการประเมินระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีสมรรถนะการประเมินระดับพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีสมรรถนะการประเมินระดับปรับปรุง
โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การผ่านตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

6.5 วิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของกลุ่มศึกษานำร่อง ที่มีต่อโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 103)

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51–5.00 หมายความว่า ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51–4.50 หมายความว่า ความคิดเห็นในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51–3.50 หมายความว่า ความคิดเห็นในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51–2.50 หมายความว่า ความคิดเห็นในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00–1.50 หมายความว่า ความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด
โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การผ่านตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สรุปขั้นตอนดำเนินการระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา สรุปได้ดังภาพที่ 3.2

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 3.2 ขั้นตอนการดำเนินงานตามขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

การทดลองใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ระหว่างการจัดกิจกรรมพัฒนาตามแผนการจัดกิจกรรมในโปรแกรม

1.2 เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาหลังการจัดกิจกรรมพัฒนา โดยการนิเทศติดตาม

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนโรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 32 คน ซึ่งเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระๆ ละ 4 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

1. เป็นครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2. มีประสบการณ์เป็นครูผู้สอนที่ทำการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนหลักสูตรการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

3. ไม่อยู่ระหว่างการย้าย การโอน การเปลี่ยนตำแหน่ง ระหว่างที่มีการดำเนินการวิจัย ตามกรอบระยะเวลาที่ผู้วิจัยกำหนด

4. ยินดีให้ความร่วมมือดำเนินกิจกรรมตามที่ผู้วิจัยกำหนด

3. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนก่อนการทดลอง (Pre-Experimental Research) เป็นแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest-Posttest Design) (ไพศาล วรคำ, 2561, น. 142) ดังภาพที่ 3.3

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 3.1 รูปแบบการทดลองใช้โปรแกรมแบบ (Pre-Experimental Research) เป็นแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest-Posttest Design)

การสุ่ม	กลุ่ม	ทดสอบก่อน	สิ่งทดสอบ	ทดสอบหลัง
-	E	O1	X	O2

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

4.2 คู่มือการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

4.3 แบบประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4.4 แบบทดสอบความรู้การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรม เป็นแบบเลือกตอบ แบบถูก หรือ ผิด จำนวน 20 ข้อ

4.5 แบบบันทึกการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบตรวจสอบรายการ และบันทึกข้อค้นพบ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการนิเทศ จำนวน 12 ข้อ

5. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 การโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ได้กล่าวถึงรายละเอียดการสร้างไว้แล้วในระยะที่ 2 ข้อ 4.2

4.2 การคู่มือการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ได้กล่าวถึงรายละเอียดการสร้างไว้แล้วในระยะที่ 2 ข้อ 4.3.3

4.3 การสร้างแบบประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ได้กล่าวถึงรายละเอียดการสร้างไว้แล้วในระยะที่ 2 ข้อ 4.3.6

4.4 การสร้างแบบทดสอบความรู้การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรม เป็นแบบเลือกตอบ แบบถูก หรือ ผิด จำนวน 20 ข้อ ได้กล่าวถึงรายละเอียดการสร้างไว้แล้วในระยะที่ 2 ข้อ 4.3.6

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.5 การสร้างแบบบันทึกการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้กล่าวถึงรายละเอียดการสร้างไว้แล้วในระยะที่ 2 ข้อ 4.3.7

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 ผู้วิจัยทำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อดำเนินการเข้าพื้นที่วิจัย

6.2 ผู้วิจัยได้จัดประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจ การดำเนินงานใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมาย

6.3 ผู้วิจัยได้จัดเตรียม คู่มือ วัสดุ อุปกรณ์ ให้พร้อมก่อนนำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

6.4 ผู้วิจัยได้ให้ครูผู้สอนได้ทำการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ก่อนการทดลองใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

6.5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบความรู้ก่อนการใช้โปรแกรมโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

6.6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาครูโดยใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ตามแผนการดำเนินงาน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ดังนี้

6.6.1 ดำเนิการจัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ประกอบด้วย

หน่วยที่ 1 สร้างความตระหนักและค่านิยมร่วมกันได้แก่ กิจกรรมที่ 1 สร้างความตระหนักในการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน และกิจกรรมที่ 2 กำหนดบรรทัดฐาน ค่านิยมร่วม

หน่วยที่ 2 เชื่อมโยงแนวปฏิบัติสู่เป้าหมายการเรียนรู้ คือ กิจกรรมที่ 3 เชื่อมโยงสู่เป้าหมาย

หน่วยที่ 3 เปิดใจรับแนวทางการปฏิบัติงานและบูรณาการสู่ชั้นเรียน ได้แก่ กิจกรรมที่ 4 เปิดใจนำสู่การเปลี่ยนแปลง และกิจกรรมที่ 5 พลิกแพลงสู่การปฏิบัติ

หน่วยที่ 4 สะท้อนผลการปฏิบัติและวางแผนพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กิจกรรมที่ 6 เสริมพลังด้วย Best Practice และ กิจกรรมที่ 7 ร่วมคิด ร่วมรู้ สู่การพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

6.6.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ประกอบด้วย

วงรอบที่ 1 ดำเนินการ 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) พบปะ/สร้างความคุ้นเคย 2) สังเกตชั้นเรียน 3) สะท้อนผลการสังเกต และ 4) ร่วมกันปรับปรุงพัฒนา

วงรอบที่ 2 ดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สังเกตชั้นเรียน 2) สะท้อนผลการสังเกตและ 3) สรุปและกำหนดแนวทางพัฒนา

6.6.3 กิจกรรมจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ประกอบด้วย กิจกรรม 1) นำเสนอวิธีปฏิบัติที่ดี 2) กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนผล และ3) กิจกรรมสรุปและถอดองค์ความรู้

6.7 เมื่อทำการทดลองตามกรอบเวลาที่กำหนด หลังจากนั้นอีก 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ให้ครูผู้สอนได้ทำการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนหลังการทดลองใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา นำคะแนนที่ได้เก็บไว้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6.8 เมื่อดำเนินการทดลองตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มเป้าหมายได้ทดสอบความรู้หลังการใช้โปรแกรมโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา นำคะแนนที่ได้เก็บไว้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 วิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ของครูที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการทดลอง นำค่าเฉลี่ยที่ได้เทียบเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 103)

คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีสมรรถนะการประเมินระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีสมรรถนะการประเมินระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีสมรรถนะการประเมินระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีสมรรถนะการประเมินระดับพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีสมรรถนะการประเมินระดับปรับปรุง

7.2 วิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการทดสอบความรู้การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มเป็นกลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้

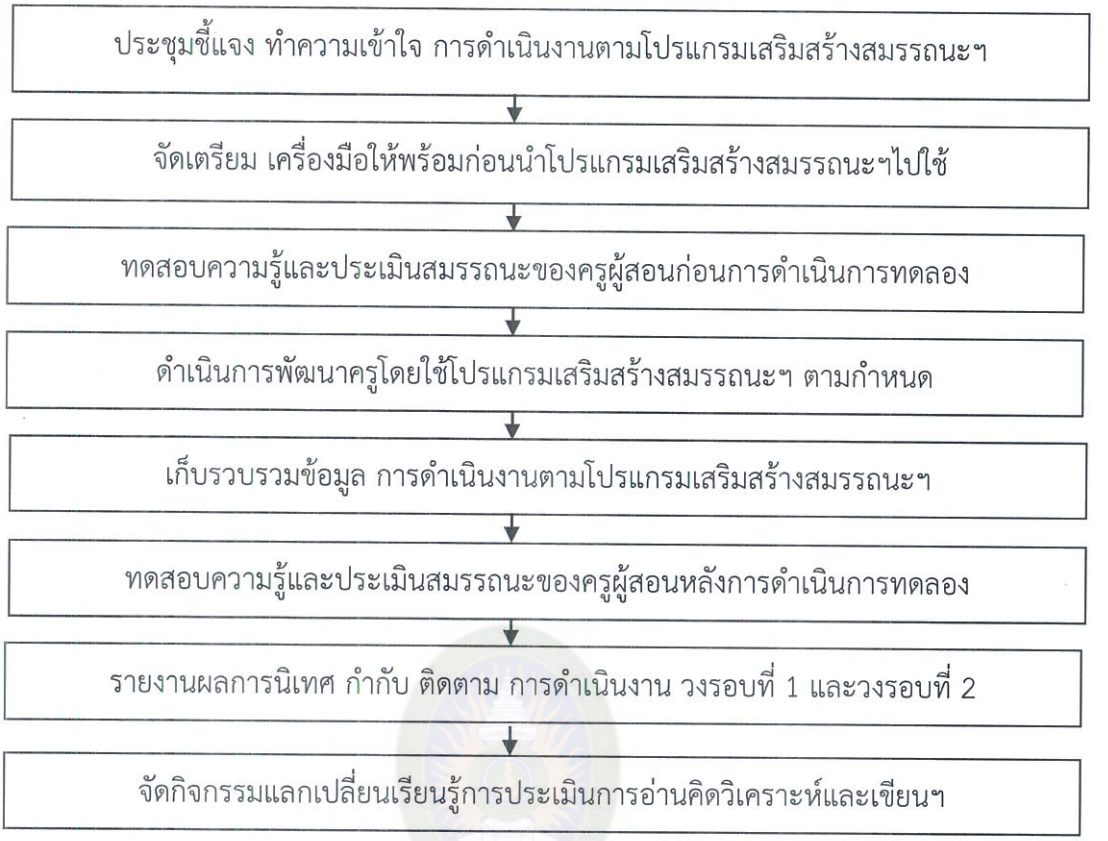
7.3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างคะแนนสอบก่อนและหลังการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาของครูกลุ่มเป้าหมายโดยใช้ สถิติทดสอบที (Dependent-Sample t-test)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

7.4 วิเคราะหาค่าร้อยละ ของจำนวนผู้มีผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาของครูกลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้ ในวงรอบที่ 1 และในวงรอบที่ 2

7.5 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลผลกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการบรรยาย

สรุปการดำเนินงานระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา สรุปดังภาพที่ 3.3

ภาพที่ 3.3 ขั้นตอน ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ระยะที่ 4 การประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยได้ประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา โดยใช้กรอบการประเมินตามแนวคิดเชิงระบบ ประกอบด้วย 1) การประเมินด้านปัจจัยป้อน (Input) 2) การประเมินด้านกระบวนการ (Process) และ 3) การประเมินด้านผลผลิต (Output) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินด้านปัจจัยป้อน ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในระยะนี้ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูวิชาการ จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คนและ ครูผู้สอน จำนวน 32 คน รวมจำนวน 45 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษามีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ได้กล่าวถึงรายละเอียดการสร้างไว้แล้วในระยะที่ 2 ข้อ 4.1, 4.3.8 และ 4.4-4.8

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ภายหลังที่ทดลองใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา กับกลุ่มเป้าหมายผ่านไปแล้ว 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ประชุมชี้แจง จัดทำรายงานการดำเนินงานให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5.2 ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

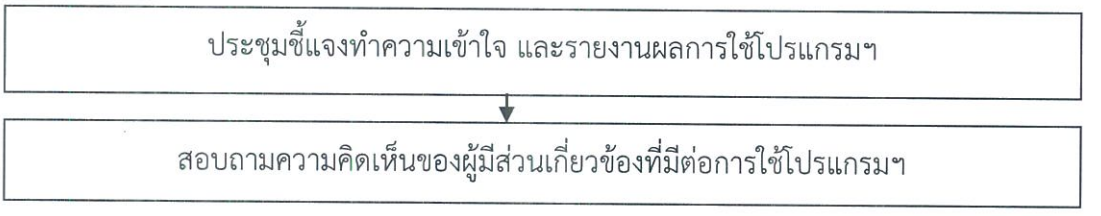
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของกลุ่มศึกษานำร่อง ที่มีต่อโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ของกลุ่มเป้าหมาย โดยมีเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 103)

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51–5.00 หมายความว่า ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51–4.50 หมายความว่า ความคิดเห็นในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51–3.50 หมายความว่า ความคิดเห็นในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51–2.50 หมายความว่า ความคิดเห็นในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00–1.50 หมายความว่า ความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

6.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดที่เป็นข้อเสนอแนะโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดกลุ่มข้อความ แล้วนำเสนอในรูปความถี่ และค่าร้อยละ ประกอบการนำเสนอในรูปตาราง

สรุปการดำเนินงานระยะที่ 4 การประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา สรุปได้ดังภาพที่ 3.4

ภาพที่ 3.4 ขั้นตอน ระยะที่ 4 การประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

7.1.1 การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างประเด็นการพิจารณากับวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือนิยามโดยใช้การวิเคราะห์ความสอดคล้อง (IOC: Objective Congruence) (ไพศาล วรคำ, 2561, น. 269-270) มีสูตรดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

$$IOC = \frac{\sum R}{n} \qquad (3\text{-}1)$$

เมื่อ IOC แทน เป็นดัชนีความสอดคล้อง

R แทน เป็นคะแนนระดับความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนประเมินในแต่ละข้อ

n แทน เป็นจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความสอดคล้องในข้อนั้น

7.1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้วิธีการของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) KR-20 (ไพศาล วรคำ, 2561, น. 287-288) มีสูตรดังนี้

$$KW = \left[\frac{12}{N(N+1)}\right]\left[1-\frac{\sum p_1 q_1}{S_t^{\,2}}\right] \quad (3\text{-}2)$$

เมื่อ $KR20$ แทน เป็นสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงกลุ่ม

k แทน เป็นจำนวนข้อสอบ

p_1 แทน เป็นสัดส่วนของผู้ตอบถูกในข้อ i

q_1 แทน เป็นสัดส่วนของผู้ตอบผิดในข้อ i หรือ เท่ากับ $1-p_1$

$S_t^{\,2}$ แทน เป็นความแปรปรวนของคะแนนรวม t

7.1.3 การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (ไพศาล วรคำ, 2561, น. 288-289) มีสูตรดังนี้

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1}\right]\left[1\frac{\sum s_i^{\,2}}{S_t^{\,2}}\right] \quad (3\text{-}3)$$

เมื่อ α แทน เป็นสัมประสิทธิ์แอลฟา

k แทน เป็นจำนวนข้อคำถามหรือข้อสอบ

$S_i^{\,2}$ แทน เป็นความแปรปรวนของคะแนนรวม i

$S_t^{\,2}$ แทน เป็นความแปรปรวนของคะแนนรวม t

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

7.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.2.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการประชุม ข้อมูลจากแบบสอบที่เป็นข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

7.3 ข้อมูลเชิงปริมาณ

7.3.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ไพศาล วรคำ, 2561, น. 321-325)

7.3.1.1 ร้อยละ มีสูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละ } (\%) = \frac{f}{n} \times 100 \quad (3\text{-}4)$$

เมื่อ f แทน เป็นความถี่ของรายการที่สนใจ

N แทน เป็นจำนวนทั้งหมด

7.3.1.2 ค่าเฉลี่ย มีสูตรดังนี้

$$\overline{X} = \frac{\sum_{i=1}^{n} X_i}{i=1} \tag{3-5}$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน เป็นค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

X_i แทน เป็นคะแนนของคนที่ i

n_i แทน เป็นจำนวนสมาชิกของกลุ่มตัวอย่าง

7.3.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีสูตรดังนี้

$$S = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^{n}\left(X_i - \overline{X}\right)^2}{n-1}} \tag{3-6}$$

เมื่อ S แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

$\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

X_i แทน คะแนนของคนที่ i

n แทน จำนวนสมาชิกของกลุ่มตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Ramkhamhaeng Rajabhat University

7.3.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 กลุ่ม จากการประชุมอภิปรายโดยใช้สถิติทดสอบ The Kruskal-Wallis Test (สุวิมล ติรกานันท์, 2553, น. 132-133)

$$KW = \frac{12}{N(N+1)} \sum_{i=1}^{k} N_j \left(\overline{R}_j - \overline{R}\right)^2 \tag{3-7}$$

$$KW = \left[\frac{12}{N(N+1)} \sum_{i=1}^{k} N_j \overline{R}_j^{\,2}\right] - 3(N+1) \tag{3-8}$$

เมื่อ $\overline{R}_j$ แทน เป็นค่าเฉลี่ยของอันดับในกลุ่มที่ j

$\overline{R}$ แทน เป็นค่าเฉลี่ยของอันดับรวมทุกกลุ่ม

N แทน เป็น $n_1 + n_2 + \ldots + n_k$

7.3.3 การเปรียบเทียบผลการทดสอบความรู้ของครูผู้สอนก่อนและหลังการใช้โปรแกรมโดยใช้สถิติทดสอบที (Dependent-Samples t-test) (ไพศาล วรคำ, 2561, น. 351-352) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{d}}{S_d / \sqrt{n}}; \; df = n - 1 \qquad (3\text{-}9)$$

เมื่อ t แทน เป็นสถิติทดสอบที

$\bar{d}$ แทน เป็นผลต่างเฉลี่ยของคู่คะแนน

S_d แทน เป็นส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างคู่คะแนน

n แทน เป็นจำนวนคู่คะแนน หรือขนาดกลุ่มตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$S.D.$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนของกลุ่มเป้าหมาย

Mdn. แทน ค่ามัธยฐาน

IQR แทน ส่วนเบี่ยงเบนควอร์ไทล์

χ^2 แทน สถิติไค-สแควร์

t แทน สถิติทดสอบที

df แทน องศาอิสระ (Degree of Freedom)

p แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

2. ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

1. ผลการยกร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ก่อนการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

3. ผลการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อหาฉันทามติร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

4. ผลการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

5. ผลการประเมินคู่มือโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 3 ผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

1. ผลการทดสอบความรู้การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

2. ผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

3. ผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

4. ผลการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ตอนที่ 4 ผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

4.3.1.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา โดยการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน จากผลการประเมินระดับตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษา ผลการประเมินคุณภาพระดับชาติ (National Test) ผลการสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Test: O-NET) และผลการประเมินความสามารถของผู้เรียนไทยในด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และการอ่านในระดับนานาชาติ ได้แก่ ผลการทดสอบ TIMSS ปี 1995-2007 ผลการทดสอบ PISA ปี 2000-2015 พบว่า ความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนไทยมีแนวโน้มลดต่ำลงทุก ๆ ด้านผลสัมฤทธิ์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และการอ่าน ต่ำกว่านานาชาติในระดับประเทศ ผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนมัธยมศึกษาปี ที่ 3 และมัธยมศึกษาปี ที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ย 4 ปี (พ.ศ.2549–2559) ใน 5 วิชาหลัก คือ ภาษาไทย สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ต่ำกว่าร้อยละ 50 นอกจากนี้ยังพบว่า ผลการประเมินความรู้ ความสามารถด้านการวัดและประเมินผลของครูผู้สอนที่ดำเนินการโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. ประจำปี 2559 พบว่า ครูมีผลการทดสอบผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นต่ำ คิดเป็นร้อยละ 30 จากผู้เข้าทดสอบ จำนวน 2,055 คน และจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารรายงานผลการฝึกอบรมครูด้านการวัดและประเมินผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง เมื่อพิจารณาตามรายการ พบว่า ครูขาดทักษะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551โดยครูมีข้อเสนอแนะการประเมินไว้ว่าให้ทางเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมหรือโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา อีกทั้งผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์ เอกสาร แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน พบว่า มีการพัฒนาครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การประชุมการศึกษาดูงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การส่งเสริมให้ผู้สอนศึกษาต่อการนิเทศ กำกับ ติดตาม เป็นต้น แต่การพัฒนาดังกล่าวยังขาดความต่อเนื่อง และผลการศึกษา พบว่า วิธีการพัฒนาครูด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) เป็นกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จาก การปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มารวมตัวกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน และตรวจสอบ สะท้อนผลการปฏิบัติงานทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นโดยรวมผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานร่วมกัน ที่สำคัญคือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะมีพลังสูงต้องมีการแลกเปลี่ยนผลของการประเมินเพื่อการพัฒนา ซึ่งครูจะเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนการสอนได้ดีที่สุดเมื่อพวกเขาเรียนรู้จากครูผู้สอนคนอื่น ๆ โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งได้สรุปแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ได้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาโปรแกรม ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้โปรแกรม และขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงโปรแกรม

4.3.1.2 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับกับการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน ตามประเด็นสัมภาษณ์ที่กำหนด นำเสนอผลการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. สมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า สมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดลักษณะภาระงาน ด้านสมรรถนะการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมิน และด้านสมรรถนะการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิส่วนหนึ่ง ดังนี้

"...สำหรับสมรรถนะด้านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับการกำหนดลักษณะภาระงาน การสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน เพราะสิ่งเหล่านี้จะนำไปใช้เป็นข้อสนเทศในการให้คะแนน การประเมินและตัดสินผลการการเรียนของนักเรียนได้..."

(ศึกษานิเทศก์คนที่ 1, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2559)

"...สมรรถนะในด้านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ที่สำคัญที่ครูต้องมี คือ ครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจ นำไปประเมินในชั้นเรียน และสามารถนำผลไปปรับปรุง หรือพัฒนานักเรียนได้..."

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2559)

"...สมรรถนะครูการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน ปรากฏอยู่ในมาตรฐานวิชาชีพครูด้านมาตรฐานความรู้ที่ว่า ครูต้องมีสรรถนะด้านความรู้ ด้านความสามารถในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ และด้านทักษะในการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ ครูจะสามารถวัดและประเมินผลผู้เรียนให้ตรงมาตรฐานตัวชี้วัดหลักสูตรดีขึ้น ถ้าครูมีสมรรถนะตามมาตรฐาน
วิชาชีพครูกำหนด..."

(ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2559)

2. เนื้อหาสาระการพัฒนาสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า เนื้อหาสาระที่ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน 2) แนวดำเนินการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน 3) วิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน4) การสรุปผลและรายงานผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิส่วนหนึ่งดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

"...เนื้อหาสาระที่ครูควรรู้ในการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนนั้น เป็นความรู้ของคำตอบจากคำถามที่ว่า ทำไมต้องมีการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน มีหลักการประเมินอย่างไร รูปแบบ วิธีการ แนวทางการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนเป็นอย่างไร ใช้วิธีการใดใช้เครื่องมือใด มีเกณฑ์ตัดสินอย่างไรบ้าง.."

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2559)

"...ในการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ซึ่งครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ได้แก่ รูปแบบการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนมีอะไรบ้าง แต่ละวิธีมีการดำเนินการอย่างไรการสร้างเครื่องมือวัดและประเมิน การให้คะแนน การสรุปรายงานผลการประเมินที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร.."

(ครูคนที่ 6, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2559)

"...เนื้อหาสาระโดยทั่วไปในการพัฒนาครูด้านการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ ควรประกอบด้วยหลักการที่สำคัญในการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน แนวทาง รูปแบบวิธีการประเมิน วิธีการ ขั้นตอน การประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน การแปลความหมายผลการประเมินและสรุปรายงานผลการประเมินให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบ..."

(ศึกษานิเทศก์คนที่ 2 , สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2559)

3. แนวทางการเสริมสร้างครูด้านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่า วิธีการพัฒนาสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาที่เหมาะสมควรจัดทำเป็นหลักสูตรหรือโปรแกรมพัฒนาครู ที่มีทั้งภาคทฤษฎีและภาคลงมือปฏิบัติจริง และมีการนิเทศ กำกับ ติดตามจากผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์อย่างต่อเนื่อง ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิส่วนหนึ่งดังนี้ดังนี้

"...การพัฒนาครูที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการ อ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนโดยตรงที่จะให้เกิดผลดีต่อครูและนักเรียนนั้น ควรมีวิธีการพัฒนาครู ให้เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรอบรมครูเกี่ยวกับการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน โดยตรงเพื่อให้ครูได้รับความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ ควรกำหนดให้มีการอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ประมาณ 2-3 วัน และต้องมีการนิเทศติดตามหลังการอบรมพัฒนา จึงจะเหมาะสมและเกิดประโยชน์ สูงสุดต่อครูและนักเรียน..."

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 3, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2559)

" ...วิธีการพัฒนาครูด้านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นศาสตร์ที่ด้านสาขาวิชาการวัดและประเมิน ซึ่งเป็นเรื่องยากและซับซ้อน ดังนั้นการพัฒนาครูเพื่อให้ครูสามารถมีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะความสามารถในการไปปฏิบัติการประเมินการ อ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนได้นั้นผู้ที่ดำเนินการจัดอบรมต้องเชิญให้ครู เข้ารับการอบรม โดยเน้นทั้งการทบทวนความรู้ภาคทฤษฎี และควรมีการอบรมภาคปฏิบัติด้วย แต่สิ่งที่เราจะรู้ว่าครู อบรมแล้วปฏิบัติได้หรือไม่นั้น ผู้จัดอบรมหรือพัฒนาครู ต้องลงไปนิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือครูที่โรงเรียนด้วย การพัฒนาครูในเรื่องดังกล่าวจึงจะบรรลุผล..."

(ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารบุคลากร, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2559)

"...การอบรมครูไม่ว่าจะอบรมในเรื่องใด การที่จะชี้ให้เห็นว่าครูได้นำความรู้ ไปใช้ปฏิบัติจริงหรือไม่นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องลงไปนิเทศติดตามที่โรงเรียนด้วย เพื่อให้ผู้นิเทศหรือผู้จัดได้ติดตามหรือลงไปให้คำช่วยเหลือ แนะนำ เพิ่มเติมในการปฏิบัติจริงที่โรงเรียน..."

(นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2559)

"...การนิเทศติดตามครู ผู้จัดอบรมหรือผู้ดำเนินการต้องนิเทศติดตามด้วยทุกครั้ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำความรู้ที่ไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนได้เพียงใด โดยอาจใช้การนิเทศทางตรงคือลงไปนิเทศติดตามที่โรงเรียน สังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน หรือ การเยี่ยมชั้นเรียน และการนิเทศโดยอ้อมผ่านสื่อออนไลน์ซึ่งเป็นที่นิยม หลายประการ เช่น Facebook ไลน์ (Line) เป็นต้น ซึ่งผู้นิเทศสามารถใช้ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ใช้เป็นสื่อกลางในการนิเทศครูด้วยก็ได้..."

(ศึกษานิเทศก์, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2559)

4. การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการ อ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ควรเป็นหลักสูตรสำเร็จรูป หรือโปรแกรมที่มีส่วนประกบต่าง ๆ มีขั้นตอน แนวทางดำเนินงาน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือวัดและประเมินผล โดยผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนาตั้งแต่ขั้นเตรียมการก่อนการพัฒนาโปรแกรม การยกร่างโปรแกรม การประเมินโปรแกรม และการปรับปรุงโปรแกรม ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิส่วนหนึ่งดังนี้ดังนี้

"...ในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบงานด้านการวัดและประเมินผลระดับเขตพื้นที่การศึกษา ปัจจุบันยังไม่มีหลักสูตรที่ใช้ในการพัฒนาครูเกี่ยวกับการประเมินการ อ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจรวมทั้งสามารถดำเนินการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัดที่หลักสูตรกำหนดเลย หากว่ามีหลักสูตรที่สร้างและพัฒนาขึ้นจากศึกษาสภาพความต้องการจำเป็น ยกร่างโปรแกรม นำไปทดลองใช้ ประเมิน และปรับปรุงพัฒนาโปรแกรม นับว่าเป็นเรื่องดีอย่างมาก..."

(ศึกษานิเทศก์ คนที่ 7, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2559)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

"...การพัฒนาโปรแกรมหรือการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาครูด้านการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนเพื่อให้การดำเนินการพัฒนาโปรแกรมหรือหลักสูตรเป็นไปตามกระบวนการพัฒนา..."

(หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาบุคลากร, สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2559)

"...โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการประเมินการ อ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ควรมีตัวอย่างเครื่องมือ วิธีการใช้ การแปลความหมาย บรรจุไว้ในโปรแกรม และผ่านขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรหรือการพัฒนาโปรแกรม เป็นลักษณะสำเร็จรูปหรือเป็น แพคเก็ต จะดีมากเพราะครูสามารถนำตัวอย่างเครื่องมือไปประยุกต์ใช้ได้เลย"

(ครูคนที่ 6, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2559)

สรุปผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

1. สมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา มี 3 สมรรถนะได้แก่ 1) สมรรถนะการกำหนดลักษณะภาระงาน 2) สมรรถนะการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมิน และ 3) สมรรถนะการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน

2. เนื้อหาสาระในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ 1) หลักการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน 2) แนวดำเนินการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน 3) วิธีการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน 4) การสรุปผลและรายงานผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน

3. แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา คือ การสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ขึ้นมาโดยตรง ที่มีองค์ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและการลงมือปฏิบัติจริง มีการนิเทศ กำกับ ติดตามทั้งการนิเทศทางตรงจากผู้บริหารสถานศึกษาศึกษานิเทศก์ และการนิเทศโดยอ้อมผ่านเครือข่ายออนไลน์

4. การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา มีกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1)ขั้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานศึกษาความต้องการจำเป็น 2) ขั้นการพัฒนาโปรแกรม โดยมีการเตรียมการ การยกร่างโปรแกรมประเมินโปรแกรม และการปรับปรุงโปรแกรม 3) ขั้นการทดลองใช้โปรแกรม และ 4) ขั้นการปรับปรุงโปรแกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.3.2 ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

4.3.2.1 ผลการยกร่าง โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำข้อมูลมาสังเคราะห์ และยกร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา มีองค์ประกอบของโปรแกรมมี 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 หลักการและเหตุผล
2. องค์ประกอบที่ 2 จุดหมายของโปรแกรม
3. องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครูมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย
   - 3.1 สมรรถนะการกำหนดลักษณะภาระงาน
   - 3.2 สมรรถนะการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมิน
   - 3.3 สมรรถนะการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน
4. องค์ประกอบที่ 4 สาระที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน
   - 4.1 หลักการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน
   - 4.2 แนวดำเนินการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน
   - 4.3 วิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน
   - 4.4 การสรุปผลและรายงานผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน
5. องค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ได้แก่
   - 5.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ประกอบด้วย
     - หน่วยที่ 1 สร้างความตระหนักและค่านิยมร่วมกัน
       - กิจกรรมที่ 1 สร้างความตระหนักในการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน
       - กิจกรรมที่ 2 กำหนดบรรทัดฐาน ค่านิยมร่วม
     - หน่วยที่ 2 เชื่อมโยงแนวปฏิบัติสู่เป้าหมายการเรียนรู้
       - กิจกรรมที่ 3 เชื่อมโยงสู่เป้าหมาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

หน่วยที่ 3 เปิดใจรับแนวทางการปฏิบัติงานและบูรณาการสู่ชั้นเรียน

กิจกรรมที่ 4 เปิดใจนำสู่การเปลี่ยนแปลง

กิจกรรมที่ 5 พลิกแพลงสู่การปฏิบัติ

หน่วยที่ 4 สะท้อนผลการปฏิบัติและวางแผนพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมที่ 6 เสริมพลังด้วย Best practice

กิจกรรมที่ 7 ร่วมคิด ร่วมรู้ สู่การพัฒนา

5.3 กิจกรรมจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้

6. องค์ประกอบที่ 6 สื่อการเรียนรู้

6.1 คู่มือโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครู โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

6.2 สื่ออุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ ชุดเครื่องขยายเสียง

6.3 สื่อ วัสดุ ได้แก่ กระดาษ ปากกา สมุด กระดาน

7. องค์ประกอบที่ 7 การวัดและประเมินผล

7.1 สิ่งที่มุ่งประเมิน ประกอบด้วย

7.1.1 ความรู้ผู้เข้ารับการพัฒนาก่อนและหลังการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน

7.1.2 ทักษะการออกแบบการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

7.1.3 ความพึงพอใจต่อการใช้โปรแกรม

7.2 วิธีการประเมิน ประกอบด้วย

7.2.1 ทดสอบความรู้ก่อนและหลังการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน

7.2.2 ประเมินเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

7.2.3 สอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาหลังการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

7.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วย

7.3.1 แบบทดสอบก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

7.3.2 แบบประเมินทักษะสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

7.3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

7.4 เกณฑ์การประเมิน

7.4.1 ครูมีคะแนนทดสอบหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ผ่านเกณฑ์การประเมินตั้งแต่ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

7.4.2 ครูมีคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน อยู่ในระดับดีขึ้นไป (ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป)

7.4.3 ครูมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน อยู่ในระดับดีขึ้นไป (ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป)

4.3.2.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ก่อน การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ผู้วิจัยได้ส่งแบบประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยใช้สถิติทดสอบ The Kreskas–Wallis Test (One-Way Analysis of Variance by Ranks) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 4.1-4.8

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.1 ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และข้อเสนอแนะของทรงคุณวุฒิที่มีต่อองค์ประกอบของร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

องค์ประกอบ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					สรุปผล
	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	
1. หลักการ	5.00	0.50	.833	.841	มากที่สุด	5.00	0.50	.833	.841	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. จุดหมาย	5.00	5.00	1.852	.604	มากที่สุด	5.00	5.00	1.852	.604	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. สมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครู	4.00	1.00	2.143	.543	มาก	4.00	1.00	2.143	.543	มาก	สอดคล้อง
4. สาระที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน	4.00	1.00	.833	.841	มาก	4.00	1.00	.833	.841	มาก	สอดคล้อง
5. กิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน	5.00	1.00	2.143	.543	มากที่สุด	5.00	1.00	2.143	.543	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. ด้านสื่อการเรียนรู้	5.00	1.00	2.143	.446	มากที่สุด	5.00	1.00	2.667	.446	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. ด้านการวัดผลและประเมินผล	5.00	1.00	2.143	.543	มากที่สุด	5.00	1.00	2.143	.543	มากที่สุด	สอดคล้อง
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ไม่มีข้อเสนอแนะ											

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 4.1 พบว่า องค์ประกอบของร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 จุดหมาย องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครู องค์ประกอบที่ 6 ด้านสื่อการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 7 ด้านการวัดผลและประเมินผล และมีระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 4 และองค์ประกอบที่ 5 และ

ค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสี่กลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และไม่ได้เสนอแนะเพิ่มเติม ในเรื่ององค์ประกอบของโปรแกรม

ตารางที่ 4.2 ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

องค์ประกอบ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					สรุปผล
	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	
1. มีความสมเหตุสมผล	4.00	0.00	1.85	.60	มาก	4.00	0.00	1.85	.60	มาก	สอดคล้อง
2. สอดคล้องกับสภาพจริง	5.00	1.00	5.11	.16	มากที่สุด	5.00	1.00	5.11	.16	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. มีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาโปรแกรม	5.00	1.00	2.14	.54	มากที่สุด	5.00	1.00	2.14	.54	มากที่สุด	สอดคล้อง

ข้อเสนแนะเพิ่มเติม ควรเพิ่ม หลักฐานที่มาของปัญหาในสภาพจริงว่า ครูมีปัญหาด้านสมรรถนะการประเมิน ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน การเชื่อมโยงสู่ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ยังไม่เด่นชัด รายละเอียดแต่ละขั้นตอนควรเพิ่มเติม เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 1 หลักการ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 รายการได้แก่ สอดคล้องกับสภาพจริง และมีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาโปรแกรม อยู่ในระดับมากจำนวน 1 รายการ คือ มีความสมเหตุสมผล และค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสี่กลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เสนอแนะเพิ่มเติม ร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 1 หลักการ ควรเพิ่ม หลักฐานที่มาของปัญหาในสภาพจริงว่า ครูมีปัญหาด้านสมรรถนะการประเมิน ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน การเชื่อมโยงสู่ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ยังไม่เด่นชัด รายละเอียดแต่ละขั้นตอนควรเพิ่มเติม เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะได้หาฉันทามติในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ต่อไป

ตารางที่ 4.3 ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมาย

องค์ประกอบ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					สรุปผล
	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	
1. มีความชัดเจน	3.00	0.50	.75	.86	ปานกลาง	3.00	0.50	.75	.86	ปานกลาง	สอดคล้อง
2. ครอบคลุม	4.50	1.00	2.66	.44	มาก	4.50	1.00	2.66	.44	มาก	สอดคล้อง

เสนอแนะเพิ่มเติม โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ควรเขียนจุดมุ่งมายเป็นรายข้อ จุดหมายควรแยกสมรรถนะให้ชัดเจน ควรเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 2 จุดหมาย มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก คือ ครอบคลุม และอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีความชัดเจน และค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสี่กลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เสนอแนะเพิ่มเติม โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ควรเขียนจุดมุ่งมายเป็นรายข้อ จุดหมายควรแยกสมรรถนะให้ชัดเจน ควรเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะได้หาฉันทามติในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.4 ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครู

องค์ประกอบ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					สรุปผล
	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	
1. ครอบคลุมสมรรถนะที่ต้องการเสริมสร้าง	4.00	1.00	5.11	.16	มาก	4.00	1.00	5.11	.16	มาก	มีความเห็นสอดคล้องกัน
2. ตัวชี้วัดมีความคลอบคลุมสมรรถนะ	5.00	1.00	2.14	.54	มากที่สุด	5.00	1.00	2.14	.54	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน
3. ขอบเขตการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครู	5.00	0.50	3.88	.27	มากที่สุด	5.00	0.50	3.88	.27	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ควรพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักการออกแบบการวัดและประเมินผลว่าควรครอบคลุมสมรรถนะใดบ้าง ควรสร้างความรู้ความเข้าใจ การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครู มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ตัวชี้วัดมีความคลอบคลุมสมรรถนะ ขอบเขตการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครู ครอบคลุมสมรรถนะที่ต้องการเสริมสร้างมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากและค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสี่กลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เสนอแนะเพิ่มเติม โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ควรพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักการออกแบบการวัดและประเมินผลว่าควรครอบคลุมสมรรถนะใดบ้าง ควรสร้างความรู้ความเข้าใจการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะได้หาฉันทามติในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ต่อไป

ตารางที่ 4.5 ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 4 สาระที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

องค์ประกอบ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					สรุปผล
	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	
1. ครอบคลุมสาระที่ต้องการเสริมสร้าง	4.00	1.00	5.11	.16	มาก	4.00	1.00	5.11	.16	มาก	มีความเห็นสอดคล้องกัน
2. สาระมีความกระชับได้สาระที่จำเป็น	4.00	1.00	3.88	.27	มาก	4.00	1.00	3.88	.27	มาก	มีความเห็นสอดคล้องกัน
3. ตรงกับความต้องการของผู้เข้ารับการเสริมสร้าง	5.00	0.50	4.09	.25	มากที่สุด	5.00	0.50	4.099	.25	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เสนอแนะเพิ่มเติม โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ควรระบุขอบเขตเนื้อหาในแต่ละสาระที่กำหนด เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น											

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 4 สาระที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ตรงกับความต้องการของผู้เข้ารับการเสริมสร้าง และมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 รายการ คือ ครอบคลุมสาระที่ต้องการเสริมสร้าง และสาระมีความกระชับได้สาระที่จำเป็นและค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสี่กลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เสนอแนะเพิ่มเติม โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ควรระบุขอบเขตเนื้อหาในแต่ละสาระที่กำหนด เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะได้หาฉันทามติในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ต่อไป

ตารางที่ 4.6 ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาองค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

องค์ประกอบ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					สรุปผล
	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	
1. กิจกรรม การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ	4.00	1.00	2.66	.44	มาก	4.00	1.00	2.66	.44	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน
หน่วยที่ 1 สร้างความตระหนักและค่านิยมร่วมกัน	5.00	1.00	2.66	.44	มากที่สุด	5.00	1.00	2.66	.44	มาก	มีความเห็นสอดคล้องกัน
กิจกรรมที่ 1 สร้างความตระหนักในการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน	4.00	1.00	5.11	.16	มาก	4.00	1.00	5.11	.16	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน
กิจกรรมที่ 2 กำหนดบรรทัดฐานค่านิยมร่วม	5.00	1.00	7.38	.061	มากที่สุด	5.00	1.00	7.38	.061	มาก	มีความเห็นสอดคล้องกัน
หน่วยที่ 2 เชื่อมโยงแนวปฏิบัติสู่เป้าหมายการเรียนรู้	4.00	1.00	2.66	.44	มาก	4.00	1.00	2.66	.44	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน
กิจกรรมที่ 3 เชื่อมโยงสู่เป้าหมาย	5.00	1.00	2.14	.54	มากที่สุด	5.00	1.00	2.14	.54	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน
หน่วยที่ 3 เปิดใจรับแนวทางการปฏิบัติงานและบูรณาการสู่ชั้นเรียน	5.00	1.00	2.66	.44	มากที่สุด	5.00	1.00	2.66	.44		มีความเห็นสอดคล้องกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ต่อ)

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					สรุปผล
	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	
กิจกรรมที่ 4 เปิดใจนำสู่การเปลี่ยนแปลง	5.00	0.50	.833	.84	มากที่สุด	5.00	0.50	.83	.84	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน
กิจกรรมที่ 5 พลิกแพลงสู่การปฏิบัติ	3.00	0.50	.75	.86	ปานกลาง	3.00	0.50	.75	.86	ปานกลาง	มีความเห็นสอดคล้องกัน
หน่วยที่ 4 สะท้อนผลการปฏิบัติและวางแผนพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง	5.00	0.50	3.88	.27	มากที่สุด	5.00	0.50	3.88	.27	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน
กิจกรรมที่ 6 เสริมพลังด้วย Best practice	5.00	1.00	7.38	.061	มากที่สุด	5.00	1.00	7.38	.06	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน
กิจกรรมที่ 7 ร่วมคิด ร่วมรู้ สู่การพัฒนา	5.00	1.00	2.66	.44	มากที่สุด	5.00	1.00	2.66	.44	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน
2.กิจกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผล	5.00	0.50	3.88	.27	มากที่สุด	5.00	0.50	3.88	.27	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน
วงรอบที่ 1 มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) พบปะ/สร้างความคุ้นเคย 2) สังเกตชั้นเรียน 3) สะท้อนผลการสังเกต และ4) ร่วมกันปรับปรุงพัฒนา	4.00	1.00	5.11	.16	มาก	4.00	1.00	5.11	.16	มาก	มีความเห็นสอดคล้องกัน
วงรอบที่ 2 มี 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) สังเกตชั้นเรียน 2) สะท้อนผลการสังเกตและ 3) สรุปและกำหนดแนวทางพัฒนา	5.00	1.00	2.66	.44	มากที่สุด	5.00	1.00	2.66	.44	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ต่อ)

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					สรุปผล
	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	
3. กิจกรรมจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้	5.00	1.00	2.66	.44	มากที่สุด	5.00	1.00	2.66	.44	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน
1) นำเสนอวิธีปฏิบัติที่ดี	5.00	1.00	2.14	.54	มากที่สุด	5.00	1.00	2.14	.54	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน
2) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนผล	4.00	1.00	5.11	.16	มาก	4.00	1.00	5.11	.16	มาก	มีความเห็นสอดคล้องกัน
3) สรุปและถอดองค์ความรู้	5.00	0.50	4.09	.25	มากที่สุด	5.00	0.50	4.09	.25	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เสนอแนะเพิ่มเติม โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ควรสะท้อน แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ ให้คมชัดยิ่งขึ้น ควรเน้น Active Based Training และ Coaching Mentoring ให้เด่นชัด เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 รายการ คือ กิจกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผล และ กิจกรรมจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก คือ กิจกรรม การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ และค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสี่กลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เสนอแนะเพิ่มเติม โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ควรสะท้อน แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ ให้คมชัดยิ่งขึ้น ควรเน้น Active Based Training และ Coaching Mentoring ให้เด่นชัด เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะได้หาฉันทามติในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ต่อไป

ตารางที่ 4.7 ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสี่กลุ่ม ที่มีต่อร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 6 สื่อการเรียนรู้

องค์ประกอบ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					สรุปผล
	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	
1. สื่อเอกสาร ได้แก่ คู่มือโปรแกรม ใบความรู้ใบกิจกรรม	5.00	0.50	.83	.84	มากที่สุด	5.00	0.50	.83	.84	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน
2. สื่ออุปกรณ์ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ เครื่องขยายเสียง	5.00	1.00	2.66	.44	มากที่สุด	5.00	1.00	2.66	.44	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน
3.สื่อ วัสดุได้แก่ กระดาษ ปากกา สมุด กระดาน	4.00	1.50	4.37	.22	มากที่สุด	4.00	1.50	4.37	.22	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เสนอแนะเพิ่มเติม โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ควรเชื่อมโยงการใช้สื่อ Online เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 6 สื่อการเรียนรู้ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกราย ได้แก่ สื่อเอกสาร ได้แก่ คู่มือโปรแกรม ใบความรู้ใบกิจกรรม สื่ออุปกรณ์ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ เครื่องขยายเสียง และสื่อวัสดุได้แก่ กระดาษ ปากกา สมุด กระดานและค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสี่กลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เสนอแนะเพิ่มเติม โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ควรเชื่อมโยงการใช้สื่อ Online เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะได้หาฉันทามติในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ต่อไป

ตารางที่ 4.8 ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 7 การวัดและประเมินผล

องค์ประกอบ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					สรุปผล
	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	Mdn.	IQR	χ^2	p	ความหมาย	
1. สิ่งที่มุ่งประเมิน	5.00	0.50	3.889	.274	มากที่สุด	5.00	0.50	3.889	.274	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน
2. วิธีการประเมิน	5.00	0.00	1.852	.604	มากที่สุด	5.00	0.00	1.852	.604	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	5.00	1.00	2.143	.543	มากที่สุด	5.00	1.00	2.143	.543	มากที่สุด	มีความเห็นสอดคล้องกัน
4. เกณฑ์การประเมิน	4.00	1.00	5.111	.164	มาก	4.00	1.00	5.111	.164	มาก	มีความเห็นสอดคล้องกัน

ข้อเสนแนะแนะเพิ่มเติม ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เสนอแนะเพิ่มเติม โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา การวัดการประเมินผลควรใช้ข้อมูลจากหลายแห่งเพื่อเป็นการยืนยันผลการประเมิน การวัดต้องระบุเฉพาะเจาะจง ไม่ใช่ภาพรวม เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 7การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด 3 รายการ สิ่งที่มุ่งประเมิน วิธีการประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก คือเกณฑ์การประเมิน และค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสี่กลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เสนอแนะเพิ่มเติม โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา การวัดการประเมินผลควรใช้ข้อมูลจากหลายแห่งเพื่อเป็นการยืนยันผลการประเมิน การวัดต้องระบุเฉพาะเจาะจง ไม่ใช่ภาพรวม เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะได้หาฉันทามติในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ต่อไป

4.3.2.3 ผลการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อหาฉันทามติร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

หลังจากที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดประชุมประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อหาฉันทามติ โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวม และประเด็นที่มีความสอดคล้องกัน แต่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมไว้ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้มีฉันทามติในประเด็นนั้นๆ ผลการประชุมอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติมีดังนี้

1. หลักการและเหตุผล

ผู้ทรงคุณวุฒิมีฉันทามติให้เพิ่มเติมรายละเอียด ข้อสนเทศที่แสดงถึงหลักฐานร่องรอย ที่มาของปัญหาในสภาพจริงว่า ครูมีปัญหาด้านสมรรถนะการประเมิน ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน การเชื่อมโยงสู่ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ให้มีความชัดเจน

2. จุดมุ่งหมาย

ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ทรงคุณวุฒิมีฉันทามติให้ปรับปรุงการเขียนจุดมุ่งมายเป็นรายข้อ จุดหมายควรแยกสมรรถนะให้ชัดเจน ดังนี้

2.1 เพื่อพัฒนาสมรรถนะการประเมิน ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ด้านการกำหนดลักษณะภาระงาน

2.2 เพื่อพัฒนาสมรรถนะการประเมิน ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ด้านการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

2.3 เพื่อพัฒนาสมรรถนะการประเมิน ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน

3. องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการประเมินการอ่าน

ผู้ทรงคุณวุฒิมีฉันทามติให้มีการปรับปรุงแก้ไข คือ ควรพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักการออกแบบการวัดและประเมินผลว่าควรครอบคลุมสมรรถนะใดบ้าง ควรสร้างความรู้ความเข้าใจ การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

4. องค์ประกอบที่ 4 สาระที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

ผู้ทรงคุณวุฒิมีฉันทามติให้มีการปรับปรุงแก้ไข การระบุขอบเขตเนื้อหาในแต่ละสาระที่กำหนด เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5. กิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

ผู้ทรงคุณวุฒิ มีฉันทามติให้เพิ่มเติม แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ ให้ชัดเจน โดยนำแนวคิด Active Based Training และ Coaching Mentoring เพิ่มเติมให้เด่นชัดขึ้น

6. ด้านสื่อการเรียนรู้

ผู้ทรงคุณวุฒิ มีฉันทามติให้มีการเชื่อมโยงการใช้สื่อ Onlineมาใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมการเรียนรู้ตามโปรแกรม

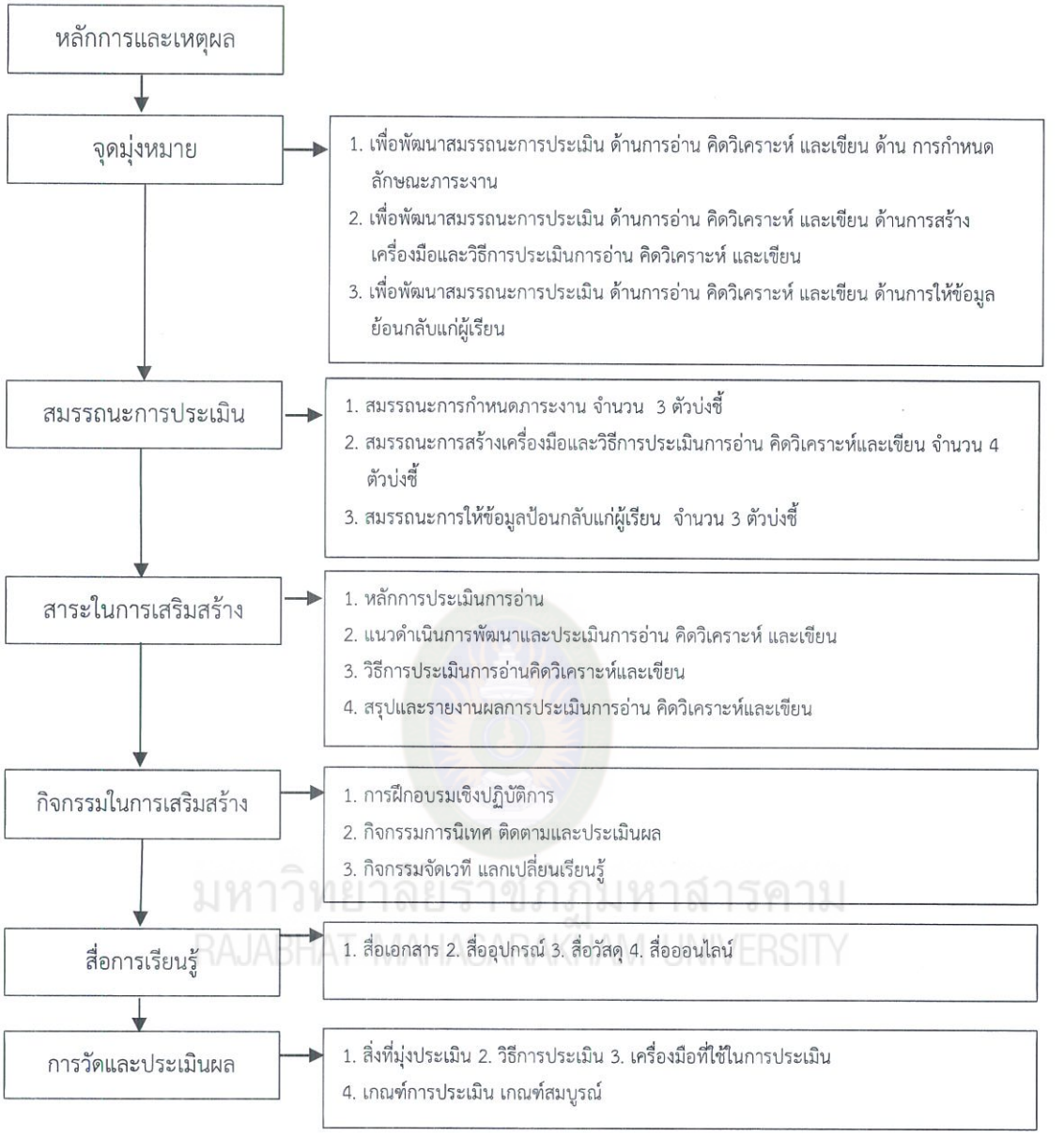
7. องค์ประกอบที่ 7 การวัดและประเมินผล

ผู้ทรงคุณวุฒิมีฉันทามติให้ใช้ข้อมูลจากหลายแห่งเพื่อเป็นการยืนยันผลการประเมิน การวัดต้องระบุเฉพาะเจาะจง ทั้งโดยรวม รายตัวบ่งชี้

4.3.2.4 ผลการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยได้นำข้อสรุปจากการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) สรุปเป็นโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ดังภาพที่ 4.1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 4.1 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

จากภาพที่ 4.1 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย สมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน สาระที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน กิจกรรมที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน สื่อการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล แต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. หลักการและเหตุผล

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดแนวทาง การพัฒนาผู้เรียนที่เน้นให้มีความเป็นเลิศทางด้านทักษะการอ่าน สามารถนำสิ่งที่อ่านหรือสารที่ได้รับไปผ่านกระบวนการคิดอย่างมีระบบเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านได้อย่างมีวิจารณญาณแล้วสื่อสารต่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ด้วยการเล่าหรือเขียนได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษาเหมาะสมกับระดับชั้นหรือวัยของผู้เรียน อย่างไรก็ตามแม้ประเทศไทยจะมีแนวทางการพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนมาโดยตลอด แต่การดำเนินการยังไม่มีเอกภาพหรือมีวิธีการที่ชัดเจนขึ้นอยู่กับครูผู้สอนจะนำไปใช้จัดการเรียนรู้กันเอง ทำให้ผลการประเมินด้านการอ่านของนักเรียนไทยอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ผลการประเมินความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับไม่น่าพอใจ นักเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษามีปัญหาด้านการเขียนคำภาษาไทยผิด เรียงรูปประโยคไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และข้อความที่เขียนไม่สามารถสื่อความหมายได้

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรนั้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลผู้เรียน คือ ครู เพราะครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัฒน์เสริมสร้างผู้เรียนให้เป็นบุคคลใฝ่รู้ใฝ่เรียนฝึกให้มีความสามารถในการคิดและการปฏิบัติงานที่ สูงกว่าพื้นฐานธรรมดา เรียนรู้โลกใหม่แต่ไม่ลืมธรรมชาติและท้องถิ่นของตนเอง ครูจึงควรมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้ คือ 1) สอน และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการ ต่าง ๆ 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และตามสมรรถนะ 3) จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน เรียนจากประสบการณ์จริง คิดเป็น ทำเป็น 4) ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และบุคลิกภาพที่ดี 5) จัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อม 6) เรียนรู้ไปพร้อมผู้เรียน 7) ประเมินผู้เรียนจากพัฒนาการ และพฤติกรรม โดยเฉพาะการวัดและประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญในระบบ การจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นข้อบกพร่อง จุดเด่น จุดด้อย ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่าเป็นอย่างไร จึงเป็นกิจกรรมที่จำเป็น ผลของการวัดจะถูกใช้มาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำบางอย่าง ซึ่งส่งผลต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต ครูผู้สอนควรจะมีการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ใช้เทคนิควิธีการที่ถูกต้องตามหลักวิชา มีวิธีการที่จะรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

การวัดและประเมินผลผู้เรียนนั้นครูจะต้องดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามมาตรฐาน วิชาชีพครูที่ได้กำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานครูวิชาชีพครู ในมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ข้อที่ 5 ความรู้เรื่องการวัดและประเมินผลการศึกษา ซึ่งครูจำเป็นต้องมีความรู้และความสามารถด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาไว้ดังนี้ คือ ด้านสาระความรู้ 1) หลักการและ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เทคนิคการวัดและประเมินผลการศึกษา 2) การสร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา 3) การประเมินตามสภาพจริง 4) การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน 5) การประเมินภาคปฏิบัติ 6) การประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม ด้านสมรรถนะการวัดและประเมินผล 1) สามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพความเป็นจริง 2) สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนรู้และหลักสูตร และดำเนินการตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดจุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดในสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ มีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นการประเมินศักยภาพของผู้เรียนในการอ่านหนังสือเอกสาร และสื่อต่าง ๆ เพื่อหาความรู้เพิ่มพูนประสบการณ์ ความสุนทรียะและประยุกต์ใช้แล้วนำเนื้อหาสาระที่อ่านมาคิดวิเคราะห์ นำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์ สร้างสรรค์ การแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ และถ่ายทอดความคิดนั้นด้วยการเขียนที่มีสำนวนภาษาถูกต้องมีเหตุผลและลำดับขั้นตอนในการนำเสนอ สามารถสร้างความเข้าใจแก่ผู้อ่านได้อย่างชัดเจนตามระดับความสามารถในแต่ระดับชั้น กรณีผู้เรียนมีความบกพร่องในกระบวนการด้านการเห็นหือที่เกี่ยวข้องทำให้เป็นอุปสรรคต่อการอ่านสถานศึกษาสามารถปรับวิธีการประเมินให้เหมาะสมกับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สถานศึกษาต้องดำเนินการ อย่างต่อเนื่องและสรุปผลเป็นรายปี/รายภาค เพื่อวินิจฉัยและใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนและประเมินการเลื่อนขั้นตลอดจนการจบการศึกษาระดับต่างๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ให้มีประสิทธิภาพนั้นครูผู้สอนซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินจะต้องมีสมรรถนะด้านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนซึ่ง หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของครูที่จำเป็น ในการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดลักษณะภาระงาน 2) ด้านเครื่องมือและวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน และ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน แต่จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน โดยการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ครูส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ทั้งในด้านการกำหนดภาระงานให้นักเรียนได้ฝึกฝน การกำหนดวิธีการและการสร้างเครื่องมือในการประเมิน รวมทั้งการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ซึ่งการพัฒนาครูมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การศึกษาด้วยตนเอง การศึกษาต่อ การศึกษาทางไกลการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การนิเทศ การชี้แนะ การเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะเป็นอีก

วิธีการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรม สามารถสังเคราะห์กระบวนการพัฒนาโปรแกรมโดยสรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาโปรแกรม มีขั้นตอนดังนี้ 1) การวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม (Analyze the training need) 2) การออกแบบโปรแกรมการฝึกอบรม (Design the training program) 3) การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม (Develop the Training Program) 4) การนำโปรแกรมไปใช้ในการฝึกอบรม (Implement The Training Program) และ 5) การประเมินผลการนำโปรแกรมไปใช้ (Evaluate The Training Program)

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) เป็นแนวคิดการพัฒนาบุคลากรอีกลักษณะหนึ่งที่นำมาใช้ในการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาบุคลากรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวงวิชาชีพ โดยเป็นการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง นั่นคือ วิธีทำงานเปลี่ยนไป ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเปลี่ยนไป วัฒนธรรมองค์กร ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีลักษณะที่ส่งเสริมความร่วมมือ สนับสนุนและร่วมกันทำงาน เป็นการรวมตัวกันโดยมีพื้นฐานอยู่บนค่านิยมเป้าหมายร่วมกัน เพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรผ่านความเป็นผู้นำหรือชุมชนของความคิด (Community of minds) ที่ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ (Learning Community) โดยสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์จากการทำงานของผู้มีส่วนร่วม มีเป้าหมายในการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน เป็นกระบวนการที่มีการขับเคลื่อนตลอดเวลาและไม่สามารถแยกการพัฒนาวิชาชีพครูจากสภาพแวดล้อมใน การจัดการเรียนการสอนตามปกติได้ ซึ่งปัจจุบันชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นที่นิยมอย่างมากในการนำไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของบุคลากรครูในโรงเรียน โดยครู ต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเองจากครูสอนไปเป็นครูฝึก (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ Learning Facilitator) ซึ่งจะช่วยให้ครูเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลของการปฏิบัติที่ดี ที่สำคัญคือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะมีพลังสูงต้องมีการแลกเปลี่ยนผลของการประเมินเพื่อการพัฒนา ซึ่งครูจะเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนการสอนได้ดีที่สุดเมื่อพวกเขาเรียนรู้จากครูผู้สอนคนอื่นๆ โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือการเรียนรู้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครู โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จึงเป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้มีสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนโดยใช้กระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

2. จุดมุ่งหมาย

2.1 เพื่อพัฒนาสมรรถนะการประเมิน ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ด้านการกำหนดลักษณะภาระงาน

2.2 เพื่อพัฒนาสมรรถนะการประเมิน ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ด้านการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.3 เพื่อพัฒนาสมรรถนะการประเมิน ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน

3. สมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

การเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครู ได้กำหนดสมรรถนะที่ต้องการเสริมสร้าง 3 ด้านได้แก่ ด้านการกำหนดลักษณะภาระงาน ด้านเครื่องมือและวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน และด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน มีรายละเอียดดังนี้

3.1 สมรรถนะการกำหนดลักษณะภาระงาน

สมรรถนะการกำหนดลักษณะภาระงาน หมายถึง ความรู้ คุณลักษณะและทักษะของครู ในการคัดสรรสื่อเพื่อหาข้อมูลสารสนเทศได้ตามวัตถุประสงค์การสร้างความเข้าใจและประยุกต์ใช้ความรู้จากการอ่าน การกำหนดภาระงานของนักเรียนด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน และการกำหนดเกณฑ์การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนประกอบด้วย

3.1.1 รู้และเข้าใจหลักการกำหนดภาระงานหรือชิ้นงาน มีประเด็นการพิจารณาดังนี้

3.1.1.1 กำหนดภาระงานหรือชิ้นงาน ได้ตรงกับตัวชี้วัด และขอบเขตการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

3.1.1.2 กำหนดภาระงานหรือชิ้นงาน ได้คลอบคลุมตัวชี้วัด และขอบเขตการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.1.1.3 กำหนดภาระงานหรือชิ้นงาน ให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้และทำงานด้วยวิธีการทำที่หลากหลาย

3.1.1.4 กำหนดภาระงานหรือชิ้นงาน ที่สะท้อนระดับความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน

3.1.1.5 ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง เป็นต้น เข้ามามีส่วนร่วมกำหนดภาระงานหรือชิ้นงาน

3.1.2 กำหนดภาระงานที่สะท้อนความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน มีประเด็นการพิจารณาดังนี้

3.1.2.1 กำหนดภาระงาน หรือชิ้นงานระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.1.2.2 กำหนดภาระงาน หรือชิ้นงานรวบยอด ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.1.2.3 กำหนดภาระงานหรือชิ้นงาน สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้

3.1.2.4 เลือกใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับภาระงานหรือชิ้นงาน

3.1.2.1 กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลระหว่างและเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับภาระงานหรือชิ้นงาน

3.1.3 รู้และเข้าใจ วิธีกำหนด ความหมายเกณฑ์ระดับคุณภาพการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน มีประเด็นการพิจารณาดังนี้

3.1.3.1 วิเคราะห์ตัวชี้วัด เพื่อกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับประเด็นการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

3.1.3.2 กำหนดประเด็นการประเมินที่สอดคล้องกับภาระงานหรือชิ้นงาน

3.1.3.3 กำหนดประเด็นการประเมิน ที่แยกแยะระดับคุณภาพ 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน และไม่ผ่าน

3.2 สมรรถนะการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

สมรรถนะการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน หมายถึง ความรู้ คุณลักษณะ และทักษะของครู ในด้านหลักการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนกระบวนการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เกณฑ์การตัดสินความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนและรูปแบบการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ประกอบด้วย

3.2.1 รู้และเข้าใจหลักการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนมีประเด็นการพิจารณาดังนี้

3.2.1.1 ใช้การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน เพื่อการปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนและประเมินเพื่อการตัดสินการเลื่อนชั้นและการจบการศึกษาระดับต่าง ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.2.1.2 ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกซึ่งความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนอย่างเต็มศักยภาพ และทำให้ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือ

3.2.1.3 กำหนดภาระงานให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ สอดคล้องกับขอบเขตและประเมินการประเมินที่กำหนด ตามระดับชั้น

3.2.1.4 ใช้รูปแบบ วิธีการประเมิน และเกณฑ์การประเมิน จากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.2.1.5 สรุปผลการประเมินเพื่อรายงาน เน้นการรายงานคุณภาพของความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน เป็น 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน และไม่ผ่าน

3.2.2 รู้และเข้าใจกระบวนการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน มีประเด็นการพิจารณาดังนี้

3.2.2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของสถานศึกษา

3.2.2.2 ศึกษาหลักการประเมิน ความหมาย ขอบเขตการประเมินและตัวชี้วัดการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของแต่ละระดับชั้น

3.2.2.3 กำหนดรูปแบบ วิธีการ แนวทางการพัฒนาและประเมินให้สอดคล้องกับเขตและตัวชี้วัด

2.2.2.4 ดำเนินการพัฒนา ประเมินและปรับปรุงแก้ไข ตามรูปแบบวิธีการที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง

2.2.2.5 สรุปผลการประเมิน บันทึกและรายงานผลการประเมินต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.2.3 รู้และเข้าใจรูปแบบการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน มีประเด็นพิจารณาดังนี้

3.2.3.1 บูรณาการตัวชี้วัดของการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนร่วมกับการประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

3.2.3.2 เลือกใช้เครื่องมือหรือแบบทดสอบประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

3.2.3.3 กำหนดโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน

3.2.3.4 บูรณาการตัวชี้วัดของการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนร่วมกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.2.3.5 ผสมผสานรูปแบบการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

3.2.4 รู้และเข้าใจลักษณะของเครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน มีประเด็นพิจารณา ดังนี้

3.2.4.1 เลือกใช้เครื่องมือได้ตรงกับขอบเขตและตัวชี้วัดการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของแต่ละระดับชั้น

3.2.4.2 เครื่องมือประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน มีคุณภาพและมีความน่าเชื่อถือ

3.2.4.3 เครื่องมือประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน มีความหลากหลาย เน้นการประเมินสภาพจริง

3.2.4.4 นักเรียนมีส่วนร่วมสร้างและพัฒนาเครื่องมือประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

3.3 สมรรถนะการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน

สมรรถนะการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน หมายถึง ความรู้ คุณลักษณะและทักษะของครูในด้านการให้ข้อมูลความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของผู้เรียน การให้ข้อมูลปัญหาอุปสรรคในการเรียนรู้ของผู้เรียนและการให้ข้อมูลแนวทางการปรับปรุง พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย

3.3.1 การให้ข้อมูลย้อนกลับความก้าวหน้าการเรียนรู้ของผู้เรียน มีประเด็นพิจารณา ดังนี้

3.3.1.1 ให้สารสนเทศผลการประเมินผู้เรียนเมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมิน

3.3.1.2 ให้สารสนเทศผลการพัฒนาตนเองของผู้เรียนเมื่อเทียบกับการประเมินครั้งก่อน

3.3.1.3 ให้สารสนเทศผลการประเมินผู้เรียนเมื่อเทียบกับกลุ่มเพื่อนในระดับชั้นนั้น

3.3.2 การให้ข้อมูลย้อนกลับ อุปสรรคการเรียนรู้ของผู้เรียน มีประเด็นการพิจารณา

3.3.2.1 เสนอผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดที่เป็นข้อบกพร่องของผู้เรียน

3.3.2.2 เสนอผลวิเคราะห์ปัจจัย ที่เป็นปัญหาทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.3.2.3 เสนอผลวิเคราะห์ข้อจำกัดในการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.3.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับแนวทางปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน มีประเด็นการพิจารณา ดังนี้

3.3.3.1 ครูระบุข้อเสนอแนะ แนวทางปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.3.3.2 นักเรียนมีส่วนร่วมสะท้อนข้อมูลย้อนกลับแนวทางปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเอง

3.3.3.3 เสนอทางเลือกที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนเลือกแนวทางการปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเอง

3.3.3.4 ดำเนินการปรับปรุง พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4. สาระที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

สาระที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครู ประกอบด้วย

4.1 หลักการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

4.2 แนวดำเนินการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

4.3 วิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

4.4 สรุปผลและรายงานผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

5. กิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

กิจกรรมการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสำหรับครู ประกอบด้วย

5.1 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ประกอบด้วย

5.1.1 หน่วยที่ 1 สร้างความตระหนักและค่านิยมร่วมกัน

5.1.1.1 กิจกรรมที่ 1 สร้างความตระหนักในการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

5.1.1.2 กิจกรรมที่ 2 กำหนดบรรทัดฐาน ค่านิยมร่วม

5.1.2 หน่วยที่ 2 เชื่อมโยงแนวปฏิบัติสู่เป้าหมายการเรียนรู้

5.1.2.1 กิจกรรมที่ 3 เชื่อมโยงสู่เป้าหมาย

5.1.3 หน่วยที่ 3 เปิดใจรับแนวทางการปฏิบัติงานและบูรณาการสู่ชั้นเรียน

5.1.2.1 กิจกรรมที่ 4 เปิดใจนำสู่การเปลี่ยนแปลง

5.1.2.2 กิจกรรมที่ 5 พลิกแพลงสู่การปฏิบัติ

5.1.4 หน่วยที่ 4 สะท้อนผลการปฏิบัติและวางแผนพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

5.1.4.1 กิจกรรมที่ 6 เสริมพลังด้วย Best practice

5.1.4.2 กิจกรรมที่ 7 ร่วมคิด ร่วมรู้ สู่การพัฒนา

5.2 กิจกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ประกอบด้วย

5.2.1 วงรอบที่ 1 ดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

5.2.1.1 พบปะ/สร้างความคุ้นเคย

5.2.1.2 สังเกตชั้นเรียน

5.2.1.3 สะท้อนผลการสังเกต

5.2.1.4 ร่วมกันปรับปรุงพัฒนา

5.2.2 วงรอบที่ 2 ดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

5.2.2.1 สังเกตชั้นเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5.2.2.2 สะท้อนผลการสังเกต

5.2.2.3 สรุปและกำหนดแนวทางพัฒนา

5.3 กิจกรรมจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ประกอบด้วย

5.3.1 นำเสนอวิธีปฏิบัติที่ดี

5.3.2 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนผล

5.3.3 สรุปและถอดองค์ความรู้

6. สื่อการเรียนรู้

6.1 สื่อเอกสาร

6.1.1 คู่มือโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครู โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

6.1.2 ใบความรู้

6.1.3 ใบกิจกรรม

6.2 สื่ออุปกรณ์ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ เครื่องขยายเสียง

6.3 สื่อ วัสดุ ได้แก่ กระดาษ ปากกา สมุด กระดาน

6.4 สื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์, Facebook

7. การวัดและประเมินผล

7.1 สิ่งที่มุ่งประเมิน ประกอบด้วย

7.1.1 ความรู้ผู้เข้ารับการพัฒนาก่อนและหลังการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

7.1.2 ทักษะการออกแบบการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะ

7.1.3 ความคิดเห็นต่อการใช้โปรแกรม

7.2 วิธีการประเมิน ประกอบด้วย

7.2.1 ทดสอบความรู้ก่อนและหลังการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

7.2.2 ประเมินเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

7.2.3 สอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการพัฒนาหลังการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

7.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วย

7.3.1 แบบทดสอบก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

7.3.2 แบบประเมินทักษะสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

7.3.3 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

7.4 เกณฑ์การประเมิน

7.4.1 ครูมีคะแนนทดสอบหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ผ่านเกณฑ์การประเมินตั้งแต่ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

7.4.2 ครูมีคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน อยู่ในระดับดีขึ้นไป (มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป)

7.4.3 ครูมีความคิดเห็นต่อโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน อยู่ในระดับดีขึ้นไป (มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป)

4.3.2.5 ผลการประเมินคู่มือโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยได้นำร่างคู่มือโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนตรวจสอบความตรง (Validity) ก่อนนำไปทดลองใช้จริง ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของคู่มือโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาดังตารางที่ 4.9

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมของคู่มือโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ข้อที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
		$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1	คำนำ กล่าวถึงวัตถุประสงค์ องค์ประกอบของส่วนต่าง ๆ ของคู่มือฯ ได้ชัดเจน	4.67	0.52	มากที่สุด
2	สารบัญ สารบัญตาราง สารบัญภาพมีความถูกต้อง	4.67	0.52	มากที่สุด
3	หลักการและเหตุผลในคู่มือฯมีความชัดเจน	4.50	0.55	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
		$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
4	จุดมุ่งหมายของการเสริมสร้างสมรรถนะมีความชัดเจน	4.50	0.55	มาก
5	โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมีความเหมาะสม ชัดเจน	4.33	0.82	มาก
6	สมรรถนะการประเมินฯมีความเหมาะสม ชัดเจน	4.33	0.82	มาก
7	สาระที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะมีความเหมาะสม	4.50	0.55	มาก
8	กิจกรรมในการเสริมสร้างสมรรถนะมีความเหมาะสม	4.50	0.55	มาก
9	สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.50	0.84	มาก
10	การวัดและการประเมินมีความเหมาะสม	4.50	0.55	มาก
11	วิธีการประเมินมีความเป็นไปได้	4.50	0.55	มาก
12	เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินใช้ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้	4.50	0.55	มาก
13	การวิเคราะห์ข้อมูลง่ายต่อการนำไปใช้	4.50	0.55	มาก
14	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลง่ายต่อการเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.50	0.55	มาก
15	เกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม ชัดเจน	4.33	0.52	มาก
16	รูปเล่มของคู่มือฯ มีความเหมาะสม	4.67	0.52	มากที่สุด
17	การจัดลำดับหัวข้อองค์ประกอบในคู่มือฯมีความเหมาะสม	4.67	0.52	มากที่สุด
18	ตัวอักษร ภาพประกอบ และตารางในคู่มือมีความชัดเจน	4.67	0.52	มากที่สุด
	รวม	4.52	0.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการประเมินที่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ มี และรองลงมาคือระดับมาก มีจำนวน 13 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้คือ คำนำ กล่าวถึงวัตถุประสงค์ องค์ประกอบของส่วนต่าง ๆ ของคู่มือ ฯ ได้ชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.67, S.D.=0.52) สารบัญ สารบัญตาราง สารบัญภาพมีความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.67, S.D.=0.52) รูปเล่มของคู่มือฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.67, S.D.=0.52) ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญ

พิจารณาว่าองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้มีความตรง (Validity)ในประเด็นที่จะประเมินการจัดลำดับหัวข้อองค์ประกอบในคู่มือฯมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.67, S.D.=0.52) ตัวอักษรและภาพประกอบ และตารางในคู่มือมีความชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.67, S.D.=0.52)

4.3.3 ผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

4.3.3.1 ผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทำการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามแบบประเมิน นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลความหมาย ปรากฏผลตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.10-4.13 ดังนี้

1) ผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาภาพรวม

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ภาพรวม

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. สมรรถนะการกำหนดลักษณะภาระงาน	4.52	0.38	มากที่สุด
2. สมรรถนะการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน	4.25	0.35	มาก
3. สมรรถนะการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.18	0.57	มาก
รวม	4.31	0.36	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผลการประเมินสมรรถนะ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.31, S.D.=0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายสมรรถนะ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 สมรรถนะ คือ สมรรถนะการกำหนดลักษณะภาระงาน ($\overline{X}$ =4.52, S.D.=0.38) ส่วนด้านที่เหลืออยู่ในระดับมาก ได้แก่ สมรรถนะการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ($\overline{X}$ =4.25, S.D.=0.35) และสมรรถนะการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.18, S.D.=0.57)

2) ผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาด้านการกำหนดลักษณะภาระงาน

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอน ด้านการกำหนดลักษณะภาระงาน

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. สามารถวิเคราะห์ตัวชี้วัดการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เพื่อกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประเด็นการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน	4.55	0.69	มากที่สุด
2. สามารถกำหนดสื่อหรือให้ผู้เรียนเลือกอ่านได้สอดคล้องกับขอบเขตการประเมินตามตัวชี้วัดในแต่ละระดับชั้น	4.64	0.50	มากที่สุด
3. สามารถกำหนดเงื่อนไขของภาระงานให้ตรงกับประเด็นการตรวจสอบ	4.45	0.69	มาก
4. สามารถใช้ประเด็นคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านและสามารถถ่ายทอดความคิดของตนด้วยการเขียน	4.45	0.52	มาก
รวม	4.52	0.38	มากที่สุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผลการประเมินสมรรถนะ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาด้านการกำหนดลักษณะภาระงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.52, S.D.=0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ สามารถกำหนดสื่อหรือให้ผู้เรียนเลือกอ่านได้สอดคล้องกับขอบเขตการประเมินตามตัวชี้วัดในแต่ละระดับชั้น ($\overline{X}$ =4.64, S.D.=0.50) และสามารถวิเคราะห์ตัวชี้วัดการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เพื่อกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประเด็นการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ($\overline{X}$ =4.55, S.D.=0.69) ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ สามารถกำหนดเงื่อนไขของภาระงานให้ตรงกับประเด็นการตรวจสอบ ($\overline{X}$ =4.45, S.D.=0.69) และ สามารถใช้ประเด็นคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านและสามารถถ่ายทอดความคิดของตนด้วยการเขียน ($\overline{X}$ =4.45, S.D.=0.52)

3) ผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ด้านการกำหนดวิธีการและเครื่องมือการประเมิน

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอน ด้านการกำหนดวิธีการและเครื่องมือการประเมิน

รายการประเมิน	$\overline{X}$	$S.D.$	ระดับการปฏิบัติ
1. สามารถอธิบายกระบวนการพัฒนาเครื่องมือประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ได้ถูกต้อง	4.00	0.63	มาก
2. สามารถอธิบายรูปแบบการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ทั้ง 4 รูปแบบ ได้ถูกต้อง	4.09	0.70	มาก
3. สามารถเลือกวิธีการและเครื่องมือประเมินได้ตรงกับขอบเขตและตัวชี้วัดการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของแต่ละระดับชั้น	4.27	0.65	มาก
4. สามารถสร้างและใช้เครื่องมือประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ที่มีคุณภาพและมีความหลากหลาย	4.36	0.50	มาก
5. สามารถกำหนดเกณฑ์การตัดสินความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนได้สอดคล้องขอบเขตและตัวชี้วัดการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของแต่ละระดับชั้น	4.55	0.52	มากที่สุด
รวม	4.25	0.35	มาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผลการประเมินสมรรถนะ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาด้านการกำหนดวิธีการและเครื่องมือการประเมิน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.25, S.D.=0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ คือ สามารถกำหนดเกณฑ์การตัดสินความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนได้สอดคล้องขอบเขตและตัวชี้วัดการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของแต่ละระดับชั้น ($\overline{X}$ =4.55, S.D.=0.52) อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย ดังนี้ สามารถสร้างและใช้เครื่องมือประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ที่มีคุณภาพและมีความหลากหลาย ($\overline{X}$ =4.36,

S.D.=0.50) สามารถเลือกวิธีการและเครื่องมือประเมินได้ตรงกับขอบเขตและตัวชี้วัดการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของแต่ละระดับชั้น ($\overline{X}$ =4.27, S.D.=0.65) สามารถอธิบายรูปแบบการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ทั้ง 4 รูปแบบ ได้ถูกต้อง ($\overline{X}$ =4.09, S.D.=0.70) และสามารถอธิบายกระบวนการพัฒนาเครื่องมือประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ได้ถูกต้อง ($\overline{X}$ =4.00, S.D.=0.63)

4.3.1.4 ผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนาผู้เรียน

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอน ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนาผู้เรียน

รายการประเมิน	$\overline{X}$	$S.D.$	ระดับการปฏิบัติ
1. สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อสร้างเสริมแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดแรงผลักดันภายในที่จะพัฒนาตนเอง	4.18	0.75	มาก
2. สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับที่ตีความผลการประเมินโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนด	4.36	0.67	มาก
3. สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับได้ตรงประเด็น อธิบายผลที่เกิดตามจริง	4.18	0.75	มาก
4. สามารถใช้ผลการประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนสำหรับการปรับปรุง พัฒนา ดูความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรคในการเรียน	4.00	0.77	มาก
รวม	4.18	0.57	มาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผลการประเมินสมรรถนะ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.18, S.D.=0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย ดังนี้ 1) สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับที่ตีความผลการประเมินโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนด ($\overline{X}$ =4.36, S.D.=0.67) สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อสร้างเสริมแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดแรงผลักดันภายในที่จะพัฒนาตนเอง ($\overline{X}$ =4.18, S.D.=0.75) สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับได้ตรงประเด็น อธิบายผลที่เกิดตามจริง ($\overline{X}$ =4.18, S.D.=0.75) และสามารถใช้ผล

การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนสำหรับการปรับปรุงพัฒนา ดูความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรคในการเรียน ($\overline{X}$ =4.00, S.D.=0.77)

4.3.3.2 ผลการทดสอบความรู้การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยได้ทดสอบความรู้เกี่ยวกับการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของกลุ่มเป้าหมายก่อนและหลังการนำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ผลการประเมินดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.14 ผลการทดสอบความรู้การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาก่อนและหลังการดำเนินการใช้โปรแกรม

การเสริมสร้าง	จำนวน (N)	ผลการประเมิน					
		คะแนน (เต็ม)	$\overline{X}$	S.D.	ร้อยละ	t	p
ก่อนดำเนินการใช้โปรแกรม	32	20	10.25	1.81	51.25	28.839	.000
หลังดำเนินการใช้โปรแกรม	32	20	17.28	0.63	86.4		

หมายเหตุ.** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ก่อนการเสริมสร้างสมรรถนะ ครูมีความรู้การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 10.25 คิดเป็นร้อยละ 51.25 ส่วนหลังการเสริมสร้างสมรรถนะ ครูมีความรู้การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 17.28 คิดเป็นร้อยละ 86.4 เมื่อเปรียบเทียบความรู้การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ระหว่างก่อนและหลังการดำเนินการเสริมสร้าง พบว่า ครูมีความรู้การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.3.3.3 ผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

1) ผลการนิเทศติดตามและประเมินผลสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาวงรอบที่ 1

1.1) ขั้นพบปะ/สร้างความคุ้นเคย

ผู้วิจัยในฐานะผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่บทบาทสำคัญในการบริหารจัดการการศึกษาให้เกิดประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพ ได้ใช้วิธีพบปะ กับครูกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 32 คน ด้วยวิธีการ เดินไปเยี่ยมครูที่ห้องกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูประจำอยู่ ในลักษณะการเข้าไปถามข่าวคราว สัพเพเหระ ไม่เป็นทางการ เพื่อให้ครูรู้สึกสบายใจ ระหว่างวันที่ 15-19 พฤษภาคม 2560 ผลการพบปะสังสรรค์ ครูจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 100

1.2) ขั้นสังเกตชั้นเรียน

คณะกรรมการบริหารฝ่ายวิชาการโรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคาร จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ ได้ออกเยี่ยมห้องเรียน เพื่อดูเอกสาร หลักฐาน ร่องรอย เช่น แผนการจัดการเรียนรู้, แบบทดสอบ, แบบประเมิน, แบบสังเกต, แบบบันทึกผลการเรียนประจำวิชา (ป.พ.5), ผลงานนักเรียน เป็นต้น พร้อมทั้งสอบถามปัญหา และข้อเสนอจากกลุ่มเป้าหมาย ระหว่างวันที่ 5-9 มิถุนายน 2560 ผลสังกตห้องเรียน รายละเอียดดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาวงรอบที่ 1

รายการนิเทศ	ครูที่ได้ดำเนินการ (N=32)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดทำวิเคราะห์หลักสูตร ที่บูรณาการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน	26	81.25
2. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่สอดแทรกการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน	26	81.25
3. การกำหนดนิยาม ขอบเขต ตัวชี้วัดที่แสดงความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน	15	46.88
4. รูปแบบการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนโดยบูรณาการตัวชี้วัดร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่สอน	29	90.61
5. รูปแบบการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนโดยใช้เครื่องมือหรือแบบทดสอบ	1	3.13

(ต่อ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

รายการนิเทศ	ครูที่ได้ดำเนินการ (N=32)	
	จำนวน	ร้อยละ
6. รูปแบบประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนโดยารจัดทำโครงการกิจกรรมเสริม	1	3.13
7.รูปแบบการประเมินตัวชี้วัดของการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนร่วมกับการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	1	3.13
8. การกำหนดภาระงาน/ชิ้นงาน การประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	15	46.88
9. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน	15	46.88
10. การจัดทำแบบบันทึกผลการเรียนประจำวิชา (ป.พ.5) ในส่วนการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน	15	46.88
11. ผลงานงาน/ชิ้นงาน หลักฐานการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียน	15	46.88
12. การสรุปรายงานการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียน	15	46.88

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตาราง 4.15 พบว่า ผลการสังเกตชั้นเรียนวงรอบที่ 1 กลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการจัดทำรูปแบบการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนโดยบูรณาการตัวชี้วัดร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน จำนวน 29 คน (ร้อยละ 90.61) วิเคราะห์หลักสูตร ที่บูรณาการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนจำนวน 26 คน (ร้อยละ81.25) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่สอดแทรกการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน จำนวน 26 คน (ร้อยละ 81.25) การกำหนดนิยาม ขอบเขต ตัวชี้วัดที่แสดงความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนจำนวน 15 คน (ร้อยละ46.88) รูปแบบการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนโดยบูรณาการตัวชี้วัดร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่สอน จำนวน 2 คน (ร้อยละ 6.25) การกำหนดภาระงาน/ชิ้นงาน การประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 15 คน (ร้อยละ 46.88) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนจำนวน 15 คน (ร้อยละ 46.88) การจัดทำแบบบันทึกผลการเรียนประจำวิชา (ป.พ.5) ในส่วนการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนจำนวน 15 คน (ร้อยละ 46.88) ผลงานงาน/ชิ้นงาน หลักฐานการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนของ

นักเรียนจำนวน 15 คน (ร้อยละ 46.88) และการสรุปรายงานการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียนจำนวน 15 คน (ร้อยละ 46.88) รูปแบบการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนโดยใช้เครื่องมือหรือแบบทดสอบจำนวน 1 คน (ร้อยละ 3.13) รูปแบบการประเมินตัวชี้วัดของการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนร่วมกับการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจำนวน 1 คน (ร้อยละ 3.13) รูปแบบประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนโดยการจัดทำโครงการ กิจกรรมเสริมจำนวน 1 คน (ร้อยละ 3.13) ตามลำดับ

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่าง ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. กลุ่มบริหารวิชาการ ควรจัดทำแบบประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนทีเป็นมาตรฐานไว้ เพื่อให้ครูได้นำไปใช้ในการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนได้สะดวก

2. ควรจัดประชุมชี้แจงเชิงปฏิบัติการ ให้ครูสามารถกำหนดภาระงาน และให้คะแนนภาระงานของนักเรียน ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เป็นธรรม

1.3) ขั้นสะท้อนผลการสังเกต

ผู้วิจัยได้จัดประชุมชี้แจงผลการสังเกตห้องเรียน กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน ในวันที่ 21 มิถุนายน 2560 เพื่อแจ้งผลการสังเกตภาพรวม ผลการสังเกตรายบุคคล รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผลการสะท้อนผล กลุ่มตัวอย่างได้ เสนอแนะให้ดำเนินการดังนี้ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การกำหนดภาระงาน/ชิ้นงานและให้คะแนนภาระงานของนักเรียน จำนวน 1 ครั้ง ข้อสนเทศที่ได้จากการสังเกตชั้นเรียน พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก ที่ยังไม่ได้ดำเนินการตามแบบสังเกต ที่ประชุมจึงได้กำหนดมาตรการ แนวทางการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล โดยมีการเข้าร่วมกลุ่มไลน์ เพื่อให้ความช่วยเหลือ ในประเด็นปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.4) ขั้นร่วมกันปรับปรุงพัฒนา

ผู้วิจัยและกลุ่มตัวอย่าง ได้มีแนวทางการดำเนินงาน ปรับปรุง พัฒนา ตามวงรอบที่ 1 ดังนี้

1.4.1) กลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคาร ได้ติดต่อประสานงานวิทยากร เพื่ออบรมให้ความรู้ เกี่ยวกับการกำหนดภาระงาน/ชิ้นงานและให้คะแนนภาระงานของนักเรียน โดยได้รับความอนุเคราะห์วิทยากรจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา คณะครุศาสตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นวิทยากรให้ความรู้ ในวันที่ 5 กรกฎาคม 2560 ณ ห้องประชุมเล็กโรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคาร

1.4.2) ให้จัดตั้งกลุ่มไลน์ PLC_PW_RCtWแล้วเชิญกลุ่มตัวอย่าง ผู้สนใจ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมกลุ่ม และร่วมแลกเปลี่ยนเรียน เป็นชุมชนวิชาชีพในการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

2) ผลการนิเทศติดตามและประเมินผลสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาวงรอบที่ 2

2.1) ขั้นสังเกตชั้นเรียน

คณะกรรมการบริหารฝ่ายวิชาการโรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคาร จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ ได้ออกเยี่ยมห้องเรียน เพื่อดูเอกสาร หลักฐาน ร่องรอย เช่น แผนการจัดการเรียนรู้, แบบทดสอบ, แบบประเมิน, แบบสังเกต, แบบบันทึกผลการเรียนประจำวิชา (ป.พ.5), ผลงานนักเรียน เป็นต้น พร้อมทั้งสอบถามปัญหา และข้อเสนอจากกลุ่มเป้าหมาย ระหว่างวันที่ 4-8 กันยายน 2560 ผลการสังเกตห้องเรียนรายละเอียดดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาวงรอบที่ 2

รายการนิเทศ	ครูที่ได้ดำเนินการ (N=32)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดทำวิเคราะห์หลักสูตร ที่บูรณาการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน	32	100.00
2. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่สอดแทรกการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน	31	96.88
3. การกำหนดนิยาม ขอบเขต ตัวชี้วัดที่แสดงความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน	31	96.88
4. รูปแบบการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนโดยบูรณาการตัวชี้วัดร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่สอน	4	12.50
5. รูปแบบการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนโดยใช้เครื่องมือหรือแบบทดสอบ	12	37.50
6. รูปแบบประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนโดยการจัดทำโครงการกิจกรรมเสริม	4	12.50
7. รูปแบบการประเมินตัวชี้วัดของการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนร่วมกับการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	12	37.50

(ต่อ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

รายการนิเทศ	ครูที่ได้ดำเนินการ (N=32)	
	จำนวน	ร้อยละ
8. การกำหนดภาระงาน/ชิ้นงาน การประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	31	96.88
9. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน	30	93.75
10. การจัดทำแบบบันทึกผลการเรียนประจำวิชา (ป.พ.5) ในส่วนการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน	32	100.00
11. ผลงานงาน/ชิ้นงาน หลักฐานการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียน	32	100.00
12. การสรุปรายงานการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียน	32	100.00

จากตาราง 4.16 พบว่า ผลการสังเกตชั้นเรียนวงรอบที่ 1 กลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการจัดทำวิเคราะห์หลักสูตร ที่บูรณาการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนจำนวน 32 คน (ร้อยละ 100) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่สอดแทรกการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน จำนวน 31 คน (ร้อยละ 96.88) การกำหนดนิยาม ขอบเขต ตัวชี้วัดที่แสดงความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนจำนวน 31 คน (ร้อยละ96.88) รูปแบบการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนโดยบูรณาการตัวชี้วัดร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่สอนจำนวน 4 คน (ร้อยละ 12.50) รูปแบบการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนโดยใช้เครื่องมือหรือแบบทดสอบจำนวน 12 คน (ร้อยละ37.50) รูปแบบประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนโดยการจัดทำโครงการ กิจกรรมเสริมจำนวน 4 คน (ร้อยละ 12.50) รูปแบบการประเมินตัวชี้วัดของการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนร่วมกับการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจำนวน 12 คน (ร้อยละ 37.50) การกำหนดภาระงาน/ชิ้นงาน การประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 31 คน (ร้อยละ 96.88) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนจำนวน 30 คน (ร้อยละ 93.75) การจัดทำแบบบันทึกผลการเรียนประจำวิชา (ป.พ.5) ในส่วนการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนจำนวน 32 คน (ร้อยละ 100) ผลงานงาน/ชิ้นงาน หลักฐานการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียนจำนวน 32 คน (ร้อยละ 100) และการสรุปรายงานการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียนจำนวน 32 คน (ร้อยละ 100)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.2) ขั้นสะท้อนผลการสังเกต

ผู้วิจัยได้จัดประชุมชี้แจงผลการสังเกตห้องเรียน กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน ในวันที่ 28 กันยายน 2560 เพื่อแจ้งผลการสังเกตภาพรวม ผลการสังเกตรายบุคคล รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผลการสะท้อนผล กลุ่มตัวอย่างได้ เสนอแนะให้ดำเนินการดังนี้ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การกำหนดภาระงาน/ชิ้นงานและให้คะแนนภาระงานของนักเรียน จำนวน 1 ครั้ง จากการดำเนินการตามแบบสังเกต พบว่า ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางคน ที่ยังไม่ได้ดำเนินการบางประเด็น ที่ประชุมจึงได้เสนอตั้งทีมงาน เข้าไปช่วยเหลือ เฉพาะราย

นอกจากนี้ พบว่า การดำเนินการชุมชนวิชาชีพ โดยใช้กลุ่มไลน์ PLC_PW_RCtW ยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน น้อยครั้ง ที่ประชุมจึงเสนอให้มีมาตรการกระตุ้นต่อไป

1.3) ขั้นสรุปและกำหนดแนวทางพัฒนา

จากผลการสังเกตชั้นเรียนวงรอบที่ 2 พบว่า ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางคน ที่ยังไม่ได้ดำเนินการบางประเด็น และการดำเนินการชุมชนวิชาชีพ โดยใช้กลุ่มไลน์ PLC_PW_RCtW ยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน น้อยครั้ง จึงได้กำหนดแนวทางการปรับปรุงพัฒนา ดังนี้

1. ให้โรงเรียนจัดทำโล่รางวัล หรือเกียรติบัตร หรือรางวัลอื่น ๆ แก่ผู้ที่มีผลงานดีเด่นในการดำเนินการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ระดับดีเด่น เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ

2. ให้โรงเรียนจัดทำโล่รางวัล หรือเกียรติบัตร หรือรางวัลอื่น ๆ แก่ผู้ที่มีผลการแลกเปลี่ยนทางกลุ่มไลน์ ชุมชนวิชาชีพ PLC_PW_RCtW ที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ดีเด่น เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3. ขยายผลการดำเนินงานการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งโรงเรียน และดำเนินการอย่างจริงจังในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

4.3.3.4 ผลการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยได้จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ของครูกลุ่มตัวอย่าง โดยจัดกิจกรรมให้เสนอผลงาน 1 วัน คือ วันที่ 29 กันยายน 2560 โดยใช้ห้องประชุมเล็ก โรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคารกิจกรรมในงานประกอบด้วย การเสวนาสรุปประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การยกย่องครูที่มีผลงานงานดีเด่นในการประเมินสมรรถนะครูที่มีผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางกลุ่มไลน์ชุมชนวิชาชีพดีเด่น ผลการดำเนินงานเป็นดังนี้

1. สรุปประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1.1 แนวทางการกำหนดชิ้นงานหรือภาระงานการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียน มีดังนี้

1.1.1 หลักการ

การกำหนดชิ้นงานหรือภาระงานที่เป็นหลักฐานแสดงความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ให้พิจารณาจากพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนที่เกิดอย่างชัดเจน จนสามารถเป็นหลักฐานสำคัญว่านักเรียนมีความรู้ มีความสามารถตามที่ได้กำหนดไว้ในเป้าหมายของการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

1.1.2 หลักคิด ได้แก่

1.1.2.1 ความหมายของชิ้นงานหรือภาระงาน

ชิ้นงาน หมายถึง ผลผลิตที่ได้จากการปฏิบัติงานของนักเรียนเช่น

งานเขียน ได้แก่ ย่อความ เรียงความ เขียนตอบ โคลง กาพย์ กลอน รายงานการศึกษาค้นคว้า สารคดี บทความ เป็นต้น

ภาพ/แผนภูมิ ได้แก่ แผนผัง แผนภูมิ โครงสร้าง กราฟ ตาราง ภาพวาด แผนที่ความคิด เป็นต้น

สิ่งประดิษฐ์ ได้แก่ การนำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาพัฒนาเป็น งานประดิษฐ์ โครงงาน นิทรรศการ หุ่นจำลอง เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาระงาน หมายถึง การปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการทำงานอย่างชัดเจน เช่น การพูด การอ่าน การรายงานปากเปล่า การกล่าวรายงาน การโต้วาที การร้องเพลง การอ่านทำนองเสนาะ การสัมภาษณ์ การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย รวมถึงการเข้ารับการทดสอบและการฝึกปฏิบัติตามแบบฝึกต่าง ๆ

งานที่มีลักษณะผสมผสานกันระหว่างชิ้นงาน/ภาระงาน หมายถึง การปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการทำงานและชิ้นงาน เช่น การทำรายงาน การทดลอง เป็นต้น

1.1.2.2 การกำหนดชิ้นงานหรือภาระงานของหน่วยการเรียนรู้

ชิ้นงานหรือภาระงานเป็นหลักฐาน/ร่องรอยว่านักเรียนได้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดในหน่วยการเรียนรู้นั้น ๆ อาจเกิดจากครูกำหนดให้ หรืออาจให้นักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้นจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัดในหน่วยการเรียนรู้

หลักการกำหนดชิ้นงานหรือภาระงาน

1. ดูจากมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดในหน่วยการเรียนรู้ระบุไว้ชัดเจนหรือไม่

2. ภาระงานหรือชิ้นงานครอบคลุมตัวชี้วัดที่ระบุไว้หรือไม่ อาจจะระดมความคิดจากเพื่อนครู หรือนักเรียน หรืออาจปรับเพิ่มกิจกรรมให้เกิดชิ้นงานหรือภาระงานที่คลอบคลุมตัวชี้วัดที่ระบุไว้

3. ชิ้นงานหรือภาระงาน 1 อย่าง อาจเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้เดียวกันและหรือตัวชี้วัดต่างมาตรฐานการเรียนรู้กันได้

4. ควรเลือกตัวชี้วัดที่จะให้เกิดงานที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาสติปัญญาหลาย ๆ ด้านพร้อมกัน เช่น การแสดงละคร บทบาทสมมุติ เคลื่อนไหวร่างกาย ดนตรี เป็นต้น

5. เลือกงานที่ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้และทำงานที่ชอบใช้วิธีทำที่หลากหลาย

6. เป็นงานที่ให้ทางเลือกในการประเมินผลที่หลากหลาย โดยบุคคลต่างๆ เช่น ผู้ปกครอง ผู้สอน ตนเอง เป็นต้น

1.1.3 หลักปฏิบัติ

1.1.3.1 กำหนดหลักฐานที่จะถูกประเมิน (Assessment Evidence) ได้แก่ ภาระงาน/ชิ้นงานที่แสดงถึงการบรรลุผลสำเร็จ โดยอาจใช้คำถาม 2 คำถาม ดังนี้

1) ผลงานที่แสดงถึงการบรรลุสำเร็จตามสภาพจริง ที่นักเรียนจะแสดงให้เห็นว่าเขามีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจที่แท้จริง และพฤติกรรมที่เหมาะสมตามที่กำหนดไว้ในเป้าหมายการเรียนรู้ คือ ผลงานอะไร

2) เกณฑ์ (Criteria) ที่จะประเมินผลเพื่อตัดสินผลสำเร็จในภาระงานนั้นจะใช้เกณฑ์อะไร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.1.3.2 กำหนดหลักฐานผลงาน หลักฐานอื่น ๆ (Other Evidence) ผลงานหลักฐานอื่น ๆ เช่น ผลการสอบย่อย การทำแบบทดสอบ การตรวจสอบวิชาการ การสังเกต การบ้าน การจัดทำเอกสารวิชาการอื่น ๆ ที่นักเรียนจะต้องแสดงถึงผลสัมฤทธิ์ตามที่ต้องการ คือ หลักฐานอื่น ๆ อะไรบ้าง

1.1.2 สรุปภาระงาน และชิ้นงานการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

ผู้ร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ร่วมกันสรุปภาระงาน และชิ้นงานการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายตามตัวบ่งชี้ได้ดังตารางที่ 4.17-4.18

ตารางที่ 4.17 ตัวบ่งชี้ ภาระงาน ชิ้นงาน การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ตัวบ่งชี้	ภาระงาน/ชิ้นงาน
1. สามารถคัดสรรสื่อที่ต้องการอ่านเพื่อหาข้อมูลสารสนเทศได้ตามวัตถุประสงค์ สามารถสร้างความเข้าใจและประยุกต์ใช้ความรู้จากการอ่าน	ตัวอย่าง 1. สืบค้นข้อมูล จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ 2. รายงานการสืบค้นข้อมูลจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ 3. การนำเสนอผลงาน 4. สื่อที่ได้จากการคัดสรร เช่น เอกสาร ไฟล์เสียง ไฟล์วีดีโอ 5. การแนะนำหนังสือ ฯลฯ
2. สามารถจับประเด็นสำคัญและประเด็นสนับสนุนโต้แย้ง	ตัวอย่าง 1. ศึกษาเอกสาร 2. ดูสื่อวีดีทัศน์ 3. การอภิปราย 4. แผนผังความคิด 5. กระดาษเขียนตอบ ฯลฯ
3. สามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ ความสมเหตุสมผล ความน่าเชื่อถือ ลำดับความและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน	ตัวอย่าง 1. การนำเสนอผลงาน 2. การตอบคำถาม 3.การวิจารณ์ผลงาน 4. แผนผังความคิด 5. กระดาษเขียนตอบ ฯลฯ
4. สามารถสรุปคุณค่า แนวคิด แง่คิดที่ได้จากการอ่าน	ตัวอย่าง 1. รายงานการศึกษาค้นคว้า 2. การนำเสนอผลงาน 3. แผนผังข้อสรุป/แผนผังความคิด

(ต่อ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ภาระงาน/ชิ้นงาน
	4. ผลงานประกอบการนำเสนอ 5. บันทึกการอ่าน ฯลฯ
5. สามารถสรุป อภิปราย ขยายความ แสดงความคิดเห็น โต้แย้ง สนับสนุน โน้มน้าว โดยการเขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ เช่น ผังความคิด เป็นต้น	ตัวอย่าง 1. การแสดงความคิดเห็น 2. การนำเสนอผลงานงาน 3. ผลงานประกอบการนำเสนอ 4. ผังความคิด ฯลฯ

ตารางที่ 4.18 ตัวบ่งชี้ ภาระงาน ชิ้นงาน การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

ตัวบ่งชี้	ภาระงาน/ชิ้นงาน
1. สามารถอ่านเพื่อการศึกษาค้นคว้า เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	ตัวอย่าง 1. สืบค้นข้อมูล จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ 2. ทำรายงานการสืบค้นข้อมูลจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ 3. นำเสนอผลงาน 4. รายงานการศึกษาค้นคว้า 5. สื่อที่ได้จากการคัดสรร เช่น เอกสาร ไฟล์เสียง ไฟล์วีดีโอ ฯลฯ
2. สามารถจัดประเด็นสำคัญ ลำดับเหตุการณ์ จากการอ่านสื่อที่มีความซับซ้อน	ตัวอย่าง 1. การย่อความ 2. การเล่าเรื่อง 3. ผลงานย่อความ 4. แผนผังความคิด ฯลฯ

(ต่อ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ภาระงาน/ชิ้นงาน
3. สามารถวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารกับผู้อ่านและสารมารถวิพากษ์ให้ข้อเสนอแนะในแง่มุมต่าง ๆ	ตัวอย่าง 1. การวิเคราะห์เนื้อเรื่อง 2. การอภิปราย 3. รายงานการศึกษาค้นคว้า 4. แผนผังความคิด ฯลฯ
4. สามารถประเมินความน่าเชื่อถือ คุณค่า แนวคิดที่ได้จากสิ่งที่อ่านอย่างหลากหลาย	ตัวอย่าง 1. การวิเคราะห์เนื้อเรื่อง 2. การอภิปราย 3. รายงานการศึกษาค้นคว้า 4. แผนผังความคิด ฯลฯ
5. สามารถเขียนแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง สรุปโดยมีข้อมูลอธิบายสนับสนุนอย่างเพียงพอสมเหตุสมผล	ตัวอย่าง 1. วิจารณ์เรื่องที่อ่าน 2. การอภิปราย 3. บทวิจารณ์ 4. แผนผังความคิด ฯลฯ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.2 แนวทางการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน มีดังนี้

1.2.1 หลักการ

1.2.1.1 เป็นการประเมินเพื่อการปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน และประเมินเพื่อการตัดสินการเลื่อนชั้นและจบการศึกษาระดับต่าง ๆ

1.2.1.4 ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้แสดงออกซึ่งความสามารถดังกล่าวอย่างเต็มศักยภาพและทำให้ผลการประเมินที่ได้มีความน่าเชื่อถือ

1.2.1.3 การกำหนดภาระงาน/ชิ้นงานให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ควรสอดคล้องกับขอบเขตและประเด็นการประเมินที่กำหนด

1.2.1.4 กระบวนการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบที่มีประสิทธิภาพ มีความเที่ยงตรง (Validity) มีความยุติธรรม (Fair) และความน่าเชื่อถือ (Reliability)

1.2.1.5 ใช้รูปแบบ วิธีการประเมินและเกณฑ์การประเมินที่ได้จากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1.2.1.6 การสรุปผลการประเมินเพื่อรายงาน เน้นการรายงานคุณภาพของความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน เป็น 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี ผ่านและไม่ผ่าน

1.2.2 หลักคิด

1.2.2.1 ขอบเขตการประเมินและตัวชี้วัดที่แสดงความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน นักเรียนระดับมัธยมศึกษามีดังนี้

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ขอบเขตการประเมิน

การอ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ให้ข้อมูลสารสนเทศ ข้อคิด ความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้อ่านนำไปคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ สรุปความคิด คุณค่าที่ได้นำไปประยุกต์ใช้ด้วยวิจารณญาณและถ่ายทอดเป็นข้อเขียนเชิงสร้างสรรค์หรือรายงานด้วยภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือเรียน บทความ สุนทรพจน์ คำแนะนำ คำเตือน แผนภูมิ ตาราง แผนที่

ตัวชี้วัด

1. สามารถคัดสรรสื่อที่ต้องการอ่านเพื่อหาข้อมูลสารสนเทศได้ตามวัตถุประสงค์ สามารถสร้างความเข้าใจและประยุกต์ใช้ความรู้จากการอ่าน

2. สามารถจับประเด็นสำคัญและประเด็นสนับสนุนโต้แย้ง

3. สามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ ความสมเหตุสมผล ความน่าเชื่อถือ ลำดับความและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน

4. สามารถสรุปคุณค่า แนวคิด แง่คิดที่ได้จากการอ่าน

5. สามารถสรุป อภิปราย ขยายความ แสดงความคิดเห็น โต้แย้ง สนับสนุน โน้มน้าว โดยการเขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ผังความคิด เป็นต้น

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ผู้เรียนสามารถอ่านเพื่อการศึกษาค้นคว้า เพิ่มพูนความรู้ จับประเด็น ลำดับเหตุการณ์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ ให้ข้อเสนอแนะ ประเมินความน่าเชื่อถือ คุณค่า แนวคิดที่ได้จากการอ่านอย่างหลากหลาย เขียนแสดงความคิดเห็น โต้แย้ง สรุปโดยมีข้อมูลสนับสนุนอย่างเพียงพอและสมเหตุสมผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอบเขตการประเมิน

การอ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ข้อมูล สารสนเทศ ความรู้ ประสบการณ์ แนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งความงดงามทางภาษา ที่เอื้อให้ผู้อ่านวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น โต้แย้ง หรือ สนับสนุน ทำนาย คาดการณ์ ตลอดจนประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา และถ่ายทอดเป็นข้อเขียนเชิงสร้างสรรค์ รายงาน บทความทางวิชาการอย่างถูกต้อง ตามหลักวิชา เช่น อ่านบทความวิชาการ วรรณกรรมต่าง ๆ

ตัวชี้วัด

1. สามารถอ่านเพื่อการศึกษาค้นคว้า เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. สามารถจัดประเด็นสำคัญ ลำดับเหตุการณ์ จากการอ่านสื่อที่มีความซับซ้อน

3. สามารถวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารกับผู้อ่านและสารมารถวิพากษ์ ให้ข้อเสนอแนะในแง่มุมต่าง ๆ

4. สามารถประเมินความน่าเชื่อถือ คุณค่า แนวคิดที่ได้จากสิ่งที่อ่านอย่างหลากหลาย

5. สามารถเขียนแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง สรุปโดยมีข้อมูลอธิบายสนับสนุนอย่างเพียงพอสมเหตุสมผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.2.2.2 รูปแบบการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน มีทั้งหมด 4 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 บูรณาการตัวชี้วัดของการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ทั้ง 5 ตัวชี้วัดในแต่ละระดับชั้น ร่วมกับการประเมินผลของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

รูปแบบที่ 2 การใช้เครื่องมือหรือแบบทดสอบการประเมทินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

รูปแบบที่ 3 การกำหนดโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ให้ผู้เรียนปฏิบัติโดยเฉพาะ

รูปแบบที่ 4 การบูรณาการตัวชี้วัดของการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ร่วมกับการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2.2.3 แนวทางการประเมินและสรุปผลการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

1) ศึกษาตัวชี้วัด ทั้งจากกลุ่มสาระการเรียนรู้และตัวชี้วัดการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน เพื่อกำหนดวิธีการและเครื่องมือประเมิน

2) กำหนดระดับคุณภาพละเกณฑ์การประเมิน โดยกำหนดระดับคุณภาพเป็น 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี ผ่านและไม่ผ่าน

3) เกณฑ์การระเมินต้องคลอบคุลมทั้ง 5 ตัวชี้วัด อาจเป็นเกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน (Analytic Rubric) หรือการประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubric)

4) บันทึกผลการประเมิน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและสรุปผลการประเมิน ควรบันทึกผลทุกหน่วยการเรียนรู้ โดยบันทึกตามเกณฑ์การประเมินของแต่ละหน่วยอาจเป็นรายตัวชี้วัดหรือสรุปเป็นภาพรวมของแต่ละหน่วย

5) สรุป

1.2.2.4 เครื่องมือในการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน ที่นิยมใช้กัน ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบทดสอบ ทั้งแบบเลือกตอบ แบบตอบสั้น แบบเขียนตอบเป็นต้น

1.2.2 หลักปฏิบัติ

แนวทางการพัฒนาแบบทดสอบ ดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ มีขั้นตอน ดังนี้คือ

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสอบ
2. การออกแบบการสร้างแบบทดสอบ
3. การเขียนข้อสอบ

ขั้นตอนการหาคุณภาพของแบบทดสอบ มีดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)
2. การวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบรายข้อ
3. การหาคุณภาพของแบบทดสอบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.3 แนวทางการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน มีดังนี้

1.3.1 หลักการ

การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มุ่งเน้นเพื่อปรับปรุงและดูความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรคในการเรียนของผู้เรียน โดยเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Assessment for Learning) มากกว่าการประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ (Assessment of Learning)

1.3.1 หลักคิด

การให้ข้อมูลย้อนกลับสามารถดำเนินการได้ หลากหลาย ดังนี้ 1) การให้ผลสะท้อนกลับเกี่ยวกับผลงาน (Task) ว่าผลงานที่ปฏิบัติดีหรือไม่ ถูกต้องหรือไม่ เช่น การแก้โจทย์ปัญหาข้อนี้ถูกต้อง หรือการแก้โจทย์ปัญหาข้อนี้ผิด 2) การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับกระบวนการ

(Process) ว่ากระบวนการที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีข้อบกพร่องอย่างไร จะแก้ข้อบกพร่องของกระบวนการอย่างไร มีทางเลือกในการปฏิบัติงานด้วยวิธีอื่นหรือไม่ เช่นนักเรียนลองตรวจสอบดูใหม่ซิ ว่าการแก้โจทย์ปัญหาข้อนี้ยังมีข้อบกพร่องตรงไหน หรือการแก้โจทย์ปัญหาข้อนี้ถูกต้องแล้วแต่มีวิธีการแก้โจทย์ปัญหาวิธีการอื่นหรือไม่ หรือขณะที่แก้โจทย์ปัญหานักเรียนคุยกับเพื่อนอยู่ นักเรียนลองนั่งทำคนเดียวไม่คุยกับเพื่อนดูซิว่าคำตอบจะเหมือนเดิมหรือไม่ 3) การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการกำกับติดตามตนเอง (Self-regulation) ว่านักเรียนต้องตรวจสอบผลงานได้อย่างไร เช่นนักเรียนทำแบบฝึกหัดไม่ทันเวลา คราวหน้านักเรียนจะทำอย่างไรให้ทันเวลา หรือ คราวนี้นักเรียนลืมนำงานมาส่งครู จะทำอย่างไรไม่ให้นักเรียนลืมอีก และ4) การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการประเมินตนเอง (Self-personal Evaluation) ว่าผลงานของตนเองเป็นอย่างไร เมื่อเทียบกับเกณฑ์มีคุณภาพระดับใด เช่น นักเรียนพอใจในผลงานของตนเองหรือยัง หรือ ผลงานของนักเรียนมีคุณภาพระดับใด หรือ ถ้าครูให้โอกาสปรับปรุงผลงานอีกครั้ง นักเรียนจะปรับปรุงหรือไม่ ถ้าปรับปรุงจะปรับปรุงอย่างไร

1.3.2 หลักปฏิบัติ

การให้ข้อมูลย้อนกลับการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นเตรียม ครูแจ้งรายละเอียดของภาระงาน ประเด็น การประเมิน เกณฑ์การ เกณฑ์การให้คะแนน เกณฑ์ระดับคุณภาพ เครื่องมือ วิธีการประเมิน และผู้ประเมิน ระยะเวลา และมอบหมายภาระงานให้แก่ผู้เรียน

2. ขั้นปฏิบัติงาน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ระหว่างปฏิบัติงาน ครูอาจให้คำแนะนำในประเด็นที่ยังเป็นที่สงสัย

3. ขั้นตรวจผลงานและให้ข้อมูลย้อนกลับ ผู้สอนตรวจผลงานตามเกณฑ์ที่กำหนด และส่งผลงานย้อนกลับคืนให้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนนำผลงานมาพิจารณา ข้อที่เป็นจุดบกพร่องและสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นที่สงสัย

4. ขั้นการนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้ ผู้เรียนปรับปรุง แก้ไขผลงานหรือนำไปใช้เป็นแนวทางในการทำงานในภาระงานอื่น ๆ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ผลการคัดเลือกครูที่มีผลการประเมินสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ดีเด่น ประจำปีการศึกษา 2560 มีดังนี้

2.1	นางสาววราพร รินทะสมบัติ	กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
2.2	นายอัษรินทร์ ศรีวิชัย	กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
2.3	นายอรรณพ อันปัญญา	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2.4	นายวิฑูรย์ สืบโมรา	กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
2.5	นางสาวบุษรา ดงอุทิศ	กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.6 นายวัลลภ ปุยสุวรรณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.7 นายสุวภีร์ ห่านคำวงศ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

2.8 นางฐานิตา พงษ์ธนู กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

2.9 นางสาวเกศวิมล พลโสดา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.10 นางสราลี พวงทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.11 นางสาวณัฐชยา สืบสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

2.12 นางสาวยลดา กระแสโสม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

3. ผลการคัดเลือกครูผู้มีผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ทางกลุ่มไลน์ PLC_PW_RCtW ดีเด่น ประจำปีการศึกษา 2560 มีดังนี้

3.1 นายอรรณพ อันปัญญา รางวัลผลงานดีเด่น

3.2 นายวิฑูรย์ สืบโมรา รางวัลผลงานดีเด่น

4. ผลการคัดเลือกครูผู้มีผลการจัดแสดงผลงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนดีเด่น ประจำปีการศึกษา 2560 มีดังนี้

4.1 นางฐานิตา พงษ์ธนู รางวัลผลงานดีเด่น

4.2 นางสาวเกศวิมล พลโสดา รางวัลผลงานดีเด่น

4.4 ผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

หลังจากนำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาไปทดลองในสถานการณ์จริงกับกลุ่มเป้าหมายแล้วผู้วิจัยได้นำแบบประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาไปสอบถามกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ต่อการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ผลการประเมิน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.19-4.21

ตารางที่ 4.19 จำนวน ร้อยละ ของผู้ประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	1	2.22
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	4	8.89
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	8	17.78
ครูผู้สอน	32	71.11
รวม	45	100

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผู้ประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นครูผู้สอนจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 71.11 ที่เหลือมีสถานภาพเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 17.78

ตารางที่ 4.20 ความคิดเห็นของผู้รับการพัฒนาที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	$\overline{X}$	SD	
1. ด้านปัจจัยป้อน			
1.1 ผู้เข้ารับการพัฒนามีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม	4.47	0.51	มาก
1.2 วิทยากรมีความรอบรู้ ชัดเจนในเนื้อหา มีภาวะผู้นำทางวิชาการ	4.66	0.48	มากที่สุด
1.3 เอกสารคู่มือการจัดกิจกรรมมีความชัดเจน ปฏิบัติได้	4.72	0.46	มากที่สุด
1.4 สื่อ เทคโนโลยี ประกอบการจัดกิจกรรม	4.66	0.48	มากที่สุด
1.5 สถานที่ สิ่งแวดล้อม เอื้อต่อการจัดกิจกรรม	4.41	0.50	มาก
1.6 การชี้แจงเป้าหมายของการพัฒนา	4.66	0.48	มากที่สุด
1.7 ช่วงระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	4.41	0.50	มาก
รวม	4.57	0.37	มากที่สุด

(ต่อ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	$\overline{X}$	SD	
2. ด้านกระบวนการ			
2.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมน่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	4.50	0.51	มาก
2.2 กิจกรรมหลากหลาย สามารถพัฒนาสมรรถนะตามจุดประสงค์	4.44	0.50	มาก
2.3 มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	4.47	0.51	มากที่สุด
2.4 สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้รับการพัฒนา	4.31	0.78	มาก
2.5 นิเทศ ติดตามได้ตรงประเด็น มีความเป็นกัลยาณมิตร	4.38	0.55	มาก
2.6 เปิดใจรับการสะท้อนผลเพื่อการพัฒนางานที่ต่อเนื่อง	4.47	0.51	มาก
2.7 เปิดโอกาสให้แสดงผลงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	4.63	0.49	มากที่สุด
รวม	4.46	0.38	มาก
3. ด้านผลผลิต			
3.1 มีความรู้/ทักษะตามเป้าหมายของการจัดกิจกรรมตามโปรแกรม	4.28	0.58	มาก
3.2 มีทักษะในการประเมินผลตามขอบข่ายการประเมินตามกลุ่มสาระ	4.09	0.89	มาก
3.3 กำหนดภาระงาน/ชิ้นงานได้ตรงตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัดการประเมิน	4.34	0.83	มาก
3.4 เห็นความสำคัญในการพัฒนางานตามเป้าหมายของโปรแกรม	4.28	0.85	มาก

(ต่อ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	$\overline{X}$	$S.D.$	
3.5 ตระหนักถึงการนำผลการนิเทศสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.41	0.71	มาก
3.6 มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาตามโปรแกรม	4.47	0.51	มาก
รวม	4.49	0.43	มาก
รวมทั้งสิ้น	3.61	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ครูที่เข้ารับการพัฒนาการเสริมสร้างสมรรถนะมีความคิดเห็นต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.61, S.D.=0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน รายละเอียดเป็นดังนี้

ด้านปัจจัยป้อน พบว่า ผู้รับการพัฒนามีความคิดเห็นต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.57, S.D.=0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย ดังนี้ เอกสารคู่มือการจัดกิจกรรมมีความชัดเจน ปฏิบัติได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.72, S.D.=0.46) วิทยากรมีความรอบรู้ ชัดเจนในเนื้อหา มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.66, S.D.=0.48) สื่อเทคโนโลยี ประกอบการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.66, S.D.=0.48) และการชี้แจงเป้าหมายของการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.66, S.D.=0.48)

ด้านกระบวนการ พบว่า ผู้รับการพัฒนามีความคิดเห็นต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.46, S.D.=0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรกได้คือ มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.47, S.D.=0.51) เปิดโอกาสให้แสดงผลงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.63, S.D.=0.49) และ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมน่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.50, S.D.=0.51) ตามลำดับ

ด้านผลผลิต พบว่า ผู้รับการพัฒนามีความคิดเห็นต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.49,S.D.=0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้คือ มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาตามโปรแกรมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.47, S.D.=0.51) ตระหนักถึงการนำผลการนิเทศสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.41, S.D.=0.71) และกำหนดภาระงาน/ชิ้นงานได้ตรงตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัดการประเมิน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.34, S.D.=0.83)

ตารางที่ 4.21 จำนวน ร้อยละ ข้อเสนอแนะที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ควรขยายผลโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาให้ครอบคลุมครูทั้งโรงเรียน	12	26.67
2. โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นประโยชน์ในการนำสารสนเทศไปใช้ในการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง	10	22.22
3. การประเมินสมรรถนะทำได้อย่างเหมาะสม ผู้ประเมินทำความเข้าใจแนวทางการประเมินได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก	5	11.11
4. โปรแกรมมีคู่มือที่ชัดเจน ทำให้ผู้ประเมินกรอกข้อมูลได้อย่างถูกต้อง และพิจารณาค่าการประเมินได้อย่างตั้งใจ	2	4.44

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 4.22 พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการประเมินโปรแกรมได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา เรียงตามลำดับค่าร้อยละจากมากไปน้อย ตามลำดับ ดังนี้ ควรขยายผลโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาให้ครอบคลุมครูทั้งโรงเรียน (ร้อยละ 26.67) โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นประโยชน์ในการนำสารสนเทศไปใช้ในการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง (ร้อยละ 22.22) การประเมินสมรรถนะทำได้อย่างเหมาะสม ผู้ประเมินทำความเข้าใจแนวทางการประเมินได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก (ร้อยละ 11.11) โปรแกรมมีคู่มือที่ชัดเจน ทำให้ผู้ประเมินกรอกข้อมูลได้อย่างถูกต้อง และพิจารณาค่าการประเมินได้อย่างตั้งใจ (ร้อยละ 4.44) ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY